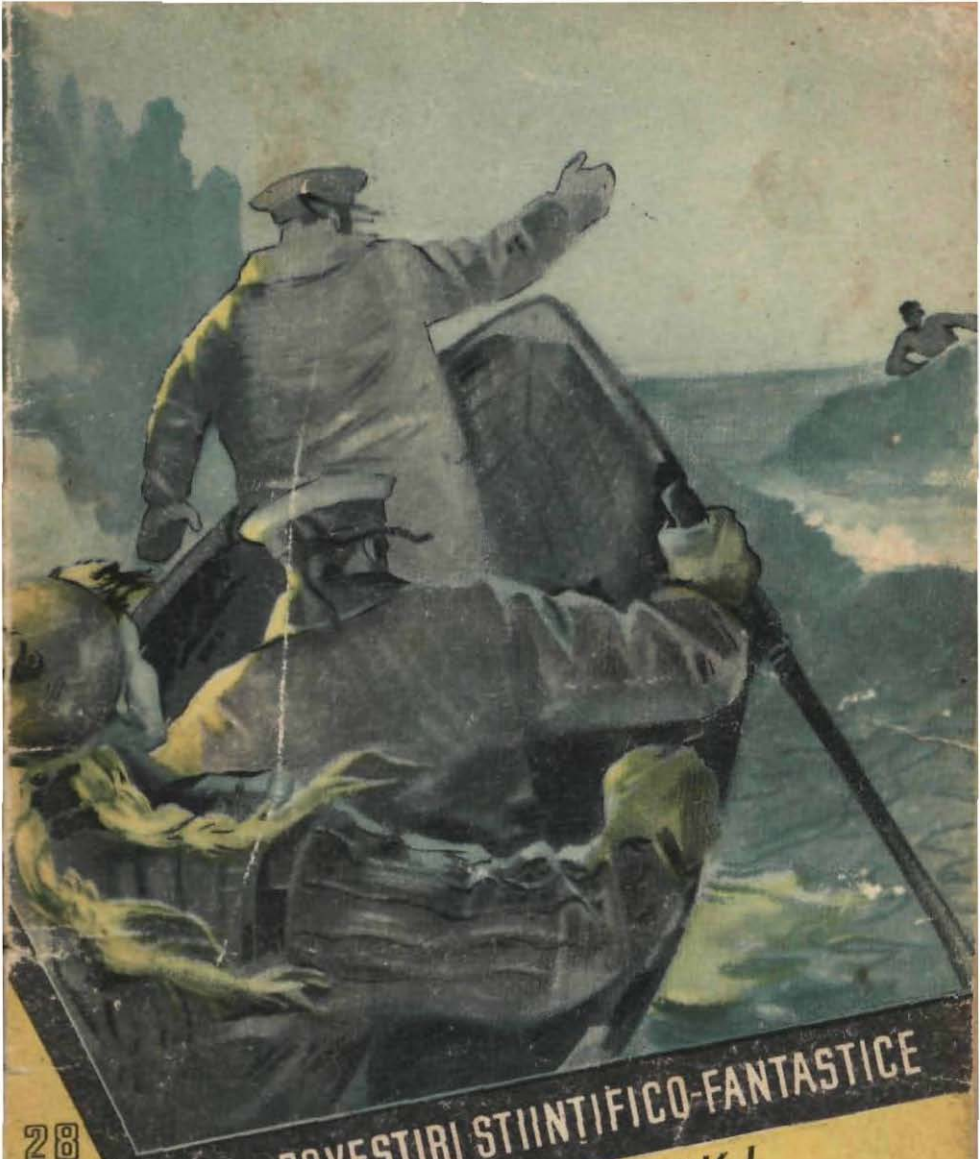

28

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

I. KALNIȚKI

Sfîrșitul ORAȘULUI SUBTERAN

★

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

I. KALNIŢKI

SFÎRŞITUL ORAŞULUI SUBTERAN

*

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
28

Traducere de Margareta Roman
și D. Manu

LUCRĂRILE CARE VOR APĂREA ÎN COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

Nr. 29 – 30 – 31 – 32 – 33 „SFÎRȘITUL ORAȘULUI SUBTERAN" – roman de I. Kalnițki.

Coperta, desen: D. IONESCU

UN OM PE UN SLOI DE GHEAȚĂ

— Vapor la provă! răsună de sus glasul matrozului de veghe.

Dar și de pe puntea de comandă se vedea la orizont un nor de fum, care se deplasa încet spre vest.

După puțin timp se zări și corpul navei.

— Ce vas o fi? murmură căpitanul Lunatov, potrivindu-și binoclul la ochi. De unde o mai fi răsărit?... Aha! E sub pavilionul Moniei...

— Sub pavilionul Moniei? Atunci înseamnă că vine dinspre Insula Mare, răspunse secundul Ribnikov. Cred că transportă muniții. Unde n-au ăștia baze militare navale și aerodroame!... Tot globul ar vrea să-l înghită.

— O să le rămînă în gît, n-ai grijă, făcu Lunatov ochii mici și adăugă: înseamnă, te rog, în jurnalul de bord întîlnirea... Ai identificat vasul?

— Nu, tovarășe căpitan. De cînd cu naufragiul „Delfinului", mi-a cam slăbit vederea. Nu disting chiar așa departe.

— „Mafusail"! citi căpitanul. Ciudat! A cîta oară îl întîlnim la această latitudine? Hm! Cam des vine pe-aici. Tonajul — unsprezece mii cinci sute tone.

— Da, pe puțin, confirmă Ribnikov și coborî în cabina ofițerilor. Acolo, pe masă era întinsă harta Mării Barentz, pe care, cu un creion roșu, fusese însemnată ruta lui „Dniepr". De la Murmansk, linia pornea în sus, spre nord, cotind capricios printre cîmpurile compacte de gheață, apoi cobora brusc spre sud și se întorcea spre vest, marcînd drumul de întoarcere al lui „Dniepr", înapoi spre țărmurile patriei.

Ribnikov însemnă pe hartă locul întîlnirii și scrise în jurnalul de bord:

„23 iunie, ora 11,31. La o distanță de 6-7 mile spre sud am zărit vasul de transport «Mafusail» sub pavilionul Moniei, deplasîndu-se în direcția vest. (O asemenea deviere de la ruta obișnuită se poate explica numai prin necesitatea de a ocoli ghețurile mari, care anul acesta se întind la sute de kilometri spre est de Insula Mare)."

Cînd Ribnikov urcă iarăși pe punte, *„Mafusail" dispăruse* din nou dincolo de orizont. Numai o dîră ușoară de fum mai stăruia în zare, acolo unde adineauri se contura silueta vasului.

— Eu mă duc, Ustin Petrovici, îi spuse căpitanul. Dar, te rog, dacă se întîmplă ceva, cheamă-mă imediat. Barometrul face salturi.

Rămas singur, Ribnikov își băgă mîinile adînc în buzunarele scurtei vătuite și începu să cînte cu glas scăzut:

— Marea slăvită, sfîntul Baikal...

Arctica... Pînă mai adineauri, marea reflecta jucăuș toate culorile curcubeului. Apa strălucea aurie, iar departe sloiurile de gheață păreau niște diamante uriașe montate într-un scut de aur. Dar vîntul ce începuse să sufle dinspre nord întunecă deodată strălucirea mării și șterse toate culorile. Nori de zăpadă se abătură asupra vasului, ascunzîndu-i orizontul și învăluindu-l într-o ceață deasă, cenușie.

Ustin Petrovici își scoase pipa-i enormă, de o formă complicată, și, umplînd bine acest „agregat" cu tutun, începu să pufăie.

Vîntul se întețea, iar vizibilitatea se redusese și mai mult. Nu se mai vedea decît pînă la cel mult douăzeci de metri. Rîbnikov strigă tare ca să acopere vuiezoleala furtunii:

— Matrozul de veghe!

— Aici matrozul de veghe! răspunse marinarul.

— Sună clopotul!

— Am înțeles, să sun clopotul!

Prelung și solemn, începu să răsune gongul de alamă de la provă. Vîntul purta pînă departe aceste sunete joase și tremurătoare.

Rîbnikov privi înapoi. În cabina-i cu parbriz de sticlă, cîrmaciul privea înainte, neclintit ca o statuie.

— La fiecare trei minute să sune sirena!

— Am înțeles! răspunse cîrmaciul.

Acoperind șuierul tînguios al vîntului și trosnetul sloiurilor de gheață ce se ciocneau, se auzea neîntrerupt puternicul muget al sirenei.

Toate măsurile fuseseră luate. Primejdia unei ciocniri cu un alt vas trebuia preîntîmpinată, deși această parte a Oceanului Înghețat era pustie.

Tot mai repede se rostogoleau peste „Dniepr", ajungîndu-l din urmă, norii șfichiuitori de zăpadă, mînați de furia vîntului nordic. Aveai impresia că spărgătorul de gheață dă înapoi...

Undeva pe-aci, prin apropiere, se afla mormîntul „Delfinului". O vreme întocmai ca asta fusese și atunci. Torpiloarele hilleriste s-au apropiat pe nesimțite și au atacat convoiul din care făcea parte și submarinul „Delfin". „Delfinul" a lansat două torpile — două torpiloare s-au scufundat. Deodată însă apărură vedetele-torpiloare nemțești; una dintre ele se îndreptă asupra „Delfinului". Submarinul trase trei proiectile în plin, dar nu mai avu timp să se lase la fund. Vedeta lovită, continuînd să se miște în virtutea inerției, izbi turnul submarinului și-l smulse. Ca niște copoi se năpustiră atunci vedetele, din toate părțile. Fasciștii începură să semnalizeze:

— Predați-vă!

Tare ar fi vrut ei să captureze un submarin sovietic în stare de plutire.

„Delfinul" răspunse cu foc susținut. Încă o vedetă sări în aer. Nu mai aveau însă torpile, iar curînd proiectilele și cartușele se terminară și ele... Atunci toți cei care se mai puteau ține pe picioare se încleștară de brațe, și deasupra mării răvășite răsunară tonurile solemne ale imnului Uniunii Sovietice. Cu cît mai adînc se scufunda „Delfinul", mutilat și schilodit, cu atît

mai puternic răsuna cîntecul mîndru al marinarilor sovietici de pe coverta. Tînărului puitor de mine Baștankin, apa îi ajunsese la gură. Corul pierdea un tenor răsunător... Atunci Ribnikov și cu mecanicul-șef Solnțev, îl ridicară pe Baștankin pe umerii lor, și marinarul cu gura plină de apă izbuti să mai strige :

— Nu veți scăpa voi, bestiilor! Moarte fasciștilor! Toi moartea vă așteaptă!

Ribnikov, Solnțev și Baștankin se îmbrățișară frățește pentru ultima oară — și totul se cufundă în beznă...

O săptămînă mai tîrziu, Ribnikov își reveni în simțiri. Se afla în spital. „Delfinul" explodase sub apă și el fusese zvîrlit de suflul exploziei spre suprafață. Iar acolo, la suprafață, s-a putut menține grație vestei lui de salvare, din cauciuc, care se umfla automat. Astfel a fost găsit și cules de o dragă sovietică.

Din echipajul „Delfinului" nu s-a mai salvat nimeni. Ribnikov a auzit mai tîrziu că în Peninsula Pescarilor au fost îngropați într-un mormînt comun cîțiva din marinarii sovietici aruncați de apă pe mal. Poate că și osemintele lui Leonid Solnțev se află acolo...

Războiul s-a terminat de mult. Ribnikov e din nou pe mare. Face serviciul de secund pe renumitul spărgător de gheață „Dnieprr". Toți îl stimează și-l prețuiesc. În luna mai, Ribnikov se înțelesese prin scrisori cu Lev, fiul lui Leonid, să viziteze împreună mormîntul eroilor din Peninsula Pescarilor, dar a fost nevoit să plece într-o cursă urgentă... Acum însă, cum ajunge la Murmansk, are să-și ia un concediu, o să-l cheme pe Lev și neapărat vor vizita împreună mormîntul comun.

— *Om peste bord! Pe un sloi de gheață!*

Auzind vocea matrozului de veghe, Ribnikov alergă la tabloul de comandă automată și întoarse manivela la „stop".

— Ce om? Unde? Trăiește?

— A rămas la pupă... Făcea semne cu mîinile, răspunse matrozul.

Mașinile stopară.

— Să vină la mine subofițerul de cart, comandă Ribnikov. Coborîți barca numărul șase. Chemați vîslașii!

Pe treptele metalice se auzi tropotul mărunt al unor tocuri de pantofi. Pe punte urcă o fată tînără. Scurta vătuită îi venea foarte bine. Avea ochi albaștri, luminoși. De sub beretă se arătau niște cozi groase, blonde. Valea Stah, fata blondă, era supercarga* vasului. Întregul echipaj însă îi spunea în glumă „supergaița", deși nu era nici rea, nici guralivă ca o gaiță. Doar că era severă în timpul serviciului, uneori mai severă decît te-ai fi putut aștepta la o tînără fată... cu ochi albaștri.

— Barca e gata coborîtă, se adresă Ribnikov fetei. La pupă a fost văzut un om pe un sloi de gheață. Caută-l și adu-l pe bord.

— Am înțeles, să caut omul de pe sloiul de gheață și să-l aduc pe bord. Permiteți să execut ordinul?

— Repede, Valea!

După cîteva secunde, supercarga desprinse barca din

---

* *Supercargă* — personal marinăresc îmbarcat peste efectivul vasului.

palanc, şi cei doi vislaşi începură să lopăteze ritmic. Barca se îndepărtă de pupă. Valea Stah înlătura cu o cange sloiurile de gheaţă mai mici, iar de cele mari se îndepărta împingînd în ele cu aceeaşi cange. Nava dispăru deodată în negura de zăpadă. Se auzea însă din depărtare, alternativ, cînd sunetul prelung al clopotului, cînd mugetul sirenei.

Cum să găseşti un om în acest haos? Abia vedeai la cîţiva paşi de tine.

Deodată apa pleoscăi undeva în apropiere. Să fi fost o focă? Nu, mai curînd o morsă: prea tare a fost pleoscăitul. Iat-o că se apropie fornăind, bate apa cu înotătoarele... Barca se aplecă, gata să se răstoarne. Cei doi marinari şi Valea se lăsară în partea cealaltă şi o îndreptară. La tribord apăru un cap negru, cu părul zbîrlit. O clipă mai tîrziu, ridicîndu-se în mîini, în barcă se rostogoli greoi un om pe jumătate gol.

— Pfu! oftă el uşurat. Apoi, gîfîind şi scuipînd, rosti în ruseşte: mă speriasem că n-o să mă observaţi.

Negrul era de o statură uriaşă. Apa curgea şiroaie de pe el. Clănţănea din dinţi, dar zîmbetul nu se şterse o clipă de pe faţa lui.

Valea îşi smulse scurta de pe ea.

— Ia-o pe dumneata, repede!

— Crezi că mă-ncape?

Unul din marinari îşi scoase scurta şi Valea acoperi umerii negrului cu amîndouă hainele.

— Sovietici, nu-i aşa? întrebă cel salvat.

— Da.

— Asta-i foarte bine!

Surîsul de pe faţa negrului se lărgi şi mai mult.

Valea dădu ordinul:

— Băieţi! Cu toată viteza, înainte!

Ocolind sloiurile, barca se îndreptă spre spărgătorul de gheaţă.

CUM A AJUNS HARRY GOULD PE SLOIUL DE GHEAŢĂ

Pavel Ignatievici Protenko, bucătarul navei „Dniepr", îşi puse o tichie curată şi un şorţ scrobit. Doar serveşte masă unui om salvat de la moarte. Desigur că o să-i placă musafirului ciorba grasă ucraineană gătită de el.

Pavel Ignatievici puse o lingură de unt mai mult pe tigaie, să fie mai fraged muşchiul...

În cabina căpitanului, negrul fuma cu nesaţ.

Abia ieşise de la baie: gulerul alb ca zăpada al cămăşii i se umezise, iar mîinile, ieşite aproape pînă la cot din mînecile prea scurte, erau acoperite cu broboane de sudoare.

— Vasăzică, urmă căpitanul, ai văzut de departe pavilionul roşu şi te-ai aruncat în apă. Dar de ce? Nu erai tratat bine pe „Mafusail"?

Lunatov zîmbea, privirea lui însă scruta cu atenţie faţa negrului.

— Nu, ei nici nu ştiau că sînt pe vas.

— Nu înţeleg. Erai pe vas şi nimeni nu ştia acest lucru?

— A, e poveste lungă. Eu am fugit din Oraşul Subteran

și m-am ascuns într-o barcă de-a lor. Am stat acolo, sub tentă, o săptămînă... poate chiar și mai mult...

— Care Oraș Subteran? îl întrerupse căpitanul.

— Ocna lui Hitler. Prizonierii scot de acolo minereu.

— Războiul s-a terminat demult. Nici urmă n-a mai rămas din Hitler...

Timp de un minut negrul îl privi cu îndoială și nedumerire pe căpitan. Apoi izbucni într-un ris plin de bucurie.

— Au fost bătuți fasciștii? N-am știut... Nici unul din noi nu știam asta, și ceilalți nici pînă astăzi nu știu. Surescitat se aplecă spre căpitan. Vocea lui implora:

— Oh, căpitane, întoarceți vasul! Trebuie să salvați oamenii de-acolo...

— Ce oameni?

— Deținuții din Orașul Subteran. Sînt sute... mii... De ani de zile n-au văzut lumina soarelui... Nici nu știu că s-a terminat războiul.

Fără să bată în ușă, Ribnikov intră în cabină. Își șterse ochii și fruntea, înfundă cu degetul tutunul în pipă, trase un fum și spuse:

— Afurisită vreme. Abia așteptam să-mi vină schimbul. Se întoarse apoi spre negru: Ei, cum merge?

— Foarte bine... Numai că... Trebuie imediat să plecăm spre Orașul Subteran!

— Întîi să mănînci, zise căpitanul.

Cineva bătu în ușă.

În straiul lui alb ca zăpada, Pavel Ignatievici intră cu o tavă în mînă. Tigaia sfîrîia. Din cratiță ieșeau aburi cu miros plăcut.

— Mănîncă încet, îl preveni Lunatov. După un post așa de lung, să nu-ți facă rău.

Dar Pavel Ignatievici protestă:

— Dacă nu era voie, nu-i serveam... L-am întrebat pe doctor. Doctorul a spus: omul e sănătos, dă-i să se satură.

Negrul începu să mănînce. Din nou bătu cineva în ușă. De data asta intră doctorul. El scoase din buzunarul halatului o sticluță și un pahar gradat.

— Ia aicea, tinere, o doctorie... Nu te speria, e alcool etilic obișnuit, și nu-ți dau mai mult de 60 de grame, mai bine zis 60 centimetri cubi... Bea și ai să uiți de baia dumitale în mare.

După ce bău alcoolul dintr-o înghițitură și mîncă tot ce-i adusese bucătarul, căpitanul o chemă pe Valea Stah.

— Stai aici! îi arătă el un scaun. Ia hîrtie și notează... Iar dumneata, se adresă căpitanul celui salvat, povestește-ne mai amănunțit despre Orașul Subteran. Înainte de toate, însă, numele dumitale... Vîrsta, supușenia, meseria și unde ți-e domiciliul...

— Harry Gould, sergent în armata Moniei... Vîrsta 32 de ani. Am locuit întotdeauna la Joinsville, dar n-am mai fost de mult pe acasă și n-am pe nimeni acolo.

— Ai notat, Valea? Perfect. Acum, domnule Gould, povestește-ne mai amănunțit cum ai ajuns pe bordul vasului „Matusail" și ce te-a făcut să te arunci în apă. Te întreb în mod

oficial și cred că nu-i nevoie să-ți amintesc că ești obligat să spui numai adevărul.

— Oh, n-am să mint. Chiar vreau să vă povestesc totul. Acum o săptămînă... poate chiar mai mult, nu știu precis... am evadat din Orașul Subteran și m-am ascuns pe „Mafusail"...

— Din ce oraș? întrebă Valea.

— Din Orașul Subteran, repetă căpitanul. Așa, și mai departe?

— Dar nu mai puteam să rămîn pe „Mafusail". Aș fi murit de foame. Nimeni pe vas nu știa de mine... Și azi, la un moment dat, cineva trece pe lîngă mine... eu eram ascuns în barcă, sub tentă...* și-l aud că spune: „Un vas sovietic". Iar altul adăugă: „Păcat că n-avem timp". Cînd s-au îndepărtat, am ridicat încet tenta și am început să caut vasul sovietic. Deodată am văzut pavilionul roșu. Am ieșit încetișor din barcă, m-am lăsat în jos pe odgon și mi-am dat drumul în apă...

— Dar de ce nu voiai să te vadă cei de pe „Mafusail"? întrebă Ribnikov.

— „Mafusail" este vasul Orașului Subteran. Cum eram să m-arăt? Ăia ori mă trimiteau înapoi, ori mă împușcau. M-am aruncat în apă și am înotat... Apa era rece, dar mie îmi era cald. Un steag roșu pe mare, un steag al Uniunii Sovietice!

— Bine, spuse căpitanul Lunatov. Dar explică-ne, unde și cînd ai învățat să vorbești rusește? Ai fost în U.R.S.S.?

— Nu, n-am fost niciodată în U.R.S.S... Prietenul meu m-a învățat rusește... Cel mai bun prieten... un inginer de marină. E acum acolo, în Orașul Subteran... Toți anii aceștia am stat împreună, am dormit alături, eu cu capul pe umărul lui, el pe-al meu...

Ribnikov tresări și se ridică puțin de pe scaun.

— Cum îl cheamă? întrebă el cu vocea răgușită de emoție.

— Pe cine? întrebă negrul, neînțelegînd.

— Pe inginerul de marină.

— Pe prietenul meu? Raș.

— Cum? întrebă încă o dată Ribnikov.

— Raș, repetă negrul. Pe englezește „raș" înseamnă „rus".

— Dar numele lui adevărat?

Negrul ridică din umeri:

— Nu știu. Noi așa îi ziceam: Raș.

Ribnikov se lăsă greu pe scaun și o bucată de vreme nu putu scoate un cuvînt.

— Și Solnțev era inginer de marină, murmură el în cele din urmă, și se aplecă din nou spre negru.

— Cum a ajuns el în Orașul Subteran?

— Cine? Raș? Ca toți ceilalți, răspunse negrul. Întîi a căzut prizonier, apoi... în Orașul Subteran...

— Nu l-ai auzit cumva rostind numele de Leonid Ivanovici Solnțev? Nu ți-a povestit niciodată despre un submarin sovietic „Delfin"?

---

* Tentă — pînză groasă întinsă pe bordul vaselor, pentru a apăra de soare și de ploaie.

Negrul se gîndi cîteva clipe, apoi dădu trist din mîini :
— Nu. Niciodată n-a vorbit nimic despre trecutul lui.

„SVIETOLIOT"

Președintele își înălță capul cărunt și se uită peste ochelari la cel care intrase. Era un om tînăr, aproape înalt, îmbrăcat în haine gri. Clipind puțin din ochi, tînărul privi pe rînd la cei adunați în jurul mesei lungi.

— Poftiți, stați aici, îi arătă președintele un scaun în fața lui, și după ce tînărul luă loc, îl prezentă adunării : Lev Leonidovici Solnțev... Poftim, tovarășe Solnțev, vă ascultăm.

Tînărul scoase din servietă o mapă cu planuri și coli de hîrtie pline de coloane cu cifre și începu pe un ton hotărît :

— Deoarece consiliul tehnic cunoaște căile de rezolvare a problemei ce ne stă în față, precum și toate calculele și desenele, îmi voi îngădui să mă opresc la concluziile definitive ale lucrării noastre. Așadar, ce e „Svietoliotul" ? După cum știți, e o mașină care se poate deplasa cu o viteză neatinsă pînă astăzi. Plafonul lui este mai înalt decît al tuturor avioanelor existente. Dar în același timp el se poate cufunda sub apă pînă la o adîncime de două ori mai mare decît adîncimea atinsă de cel mai perfecționat submarin. „Svietoliot" poate urca pînă în stratosferă și poate coborî pînă în fundul oceanului. Poate — de asemenea — să lunece pe gheață și să alerge prin pășire pe nisip... Pe scurt, pentru „Svietoliot" nu există spații inaccesibile. E o mașină de transport ideală.

Președintele — profesorul Irinin — îl privea pe tînărul savant cînd prin sticlele ochelarilor, cînd peste ochelari, dînd aprobator din cap și ciocănind cu creionul în palma mîinii stîngi.

— Foarte bine... Mai departe !

— Și totuși „Svietoliotul" nu poate fi socotit ca o invenție. În orice caz, noi, cei care am lucrat la această mașină, nu ne socotim inventatori. N-am făcut altceva decît să îmbinăm o serie de elemente cunoscute în tehnică. Singurul element nou în construcția acestei mașini de transport cu totul neobișnuite este aparatul electronic — inima motorului nostru cu reacție.

— În ce constă acest aparat ? întrebă președintele.

— Să ne închipuim o pasăre care ar trebui să poarte atîrnată de gît o traistă cu rezerva de provizii... să zicem pentru douăzeci de zile. Cît de departe ar putea să zboare această pasăre ? Ei bine, în situația aceasta se găsesc astăzi toate mașinile de transport existente. Chiar și cel mai modern avion e nevoit să poarte cu sine o rezervă de combustibil cu atît mai mare cu cît se depărtează mai mult de bază. În acest fel, o mare parte din energie se consumă pentru transportul combustibilului. Iată de ce imperialiștii caută prin toate mijloacele să-și asigure baze maritime și aerodroame oriunde pot. De aceea pun mîna pe teritorii străine...

Observînd că Irinin îi șoptește ceva vecinului din dreapta, Solnțev rosti energic :

— Știu că toate aceste adevăruri sînt cunoscute. Eu le amintesc totuși pentru a argumenta ideea noastră tehnică. Uniunea Sovietică duce o luptă neobosită pentru pace. Dar de zburat noi trebuie să zburăm mai departe, mai sus și mai repede decît toți! Și știința sovietică a rezolvat această problemă.

— În ce fel? întrebă Irinin.

— Pînă în prezent, toți constructorii căutau rezolvarea acestei probleme printr-o profilare aerodinamică ideală a navei de zbor ori prin mărirea puterii motorului; căutau, cu alte cuvinte, să obțină un randament maxim... Mergeau pe calea pe care eu aș numi-o „principiul gabariților de schimb". Astfel s-a ajuns la aripi amovibile, tren de aterizaj escamotabil, elice cu pas variabil, blocarea elicei etc. Nici noi n-am renunțat la ele. După cum am mai spus, am ținut seamă de tot ce s-a folosit cu succes înaintea noastră. Atenția principală însă ne-am îndreptat-o asupra problemei combustibilului. Să eliberăm păsărea de povara traistei atîrnate de gît! Avionul modern ar trebui să folosească un combustibil care să nu-i răpească din forța ascensională.

— Just! îl susținu Irinin.

— Și l-am găsit! declară Solnțev ridicînd mîna, acest combustibil este electronitul! Anumite „somități în materie" au susținut că în zadar întreprindem cercetări în această direcție... că în zadar căutăm. Noi însă am căutat și am găsit... Cum am izbutit, vă este cunoscut din proiect. Solnțev puse mîna pe mapa cu desene și calcule. Un kilogram din această substanță dă mai multă energie decît patru tone de cea mai bună benzină.

În sală lumea începu să se agite, să șușotească. Cineva care ședea la celălalt capăt al mesei exclamă ironic:

— Vasăzică „perpetuum mobile"! Fantezia lui Jules Verne. Și să mai zică cineva că astăzi nu se întîmplă minuni!

Irinin bătu cu creionul în masă.

— Continuați, Lev Leonidovici.

— Nu e nici perpetuum mobile și nici o fantezie julverneană! replică supărat Solnțev. „Svietoliotul" există! Încă înainte de a fi fost aprobat proiectul nostru, noi am construit un prototip. Poftim, iată procesul-verbal al comisiei guvernamentale de recepție. Am și făcut primele zboruri de încercare. Acum trebuie rezolvată problema producției în serie a noilor mașini, a construirii unor întreprinderi speciale pentru fabricarea motoarelor electronice. Pentru aceasta trebuie făcut un rodaj serios. „Svietoliotul" trebuie încercat în condițiile cele mai grele care există pe pămînt. De aceea vă rog să-mi îngăduiți să plec cu „Svietoliotul" spre nord, spre Pol. Numai în condițiile arctice va arăta „Svietoliotul" tot ce poate.

În sală se iscă din nou rumoare. De data asta însă, rumoarea era o mărturie că cererea lui Solnțev a fost primită favorabil. Scepticul care adineauri rostise ironic numele lui Jules Verne sări deodată în picioare și începu să aplaude grăbit. Irinin ridică mîna.

În liniștea care se lăsă, vocea lui răsună solemn:

— Lev Leonidovici, îngăduie-mi să te felicit din toată inima pentru rezolvarea acestei grele și nobile probleme... În

numele Consiliului tehnic superior îți exprim mulțumirile mele! Și strînse puternic mîna tînărului savant.

Toți cei prezenți îl înconjurară pe Solnțev. Din toate părțile i se întindeau mîini. Tînărul constructor abia prididea să le răspundă celor care îl felicitau.

— Lasă aici calculele și documentația, Lev Leonidovici, îi spuse Irinin. În cîteva zile, Consiliul tehnic își va da avizul, care, nu mă îndoiesc, va fi favorabil, pentru încercarea mașinii dumneavoastră în condițiile Arcticii. Vei primi încunoștiințarea la timp.

Condus de priviri prietenești și de strîngeri de mînă, Solnțev părăsi sala ședințelor.

În vestibul îl aștepta soția lui, Nadejda Alexeevna, și constructorul-șef al biroului, cel mai apropiat ajutor al său, inginerul Fiodorov. Cînd Solnțev apăru în ușă, amîndoi se repeziră la el.

— Ei, ce se aude? întrebă Nadea.

— Totul e în regulă, răspunse Solnțev. Cred că în curînd vom primi aprobarea.

— Le-ai spus că mașina există? întrebă și Fiodorov.

— Da, răspunse Solnțev dus pe gînduri. Numai un lucru mă neliniștește: nici unul dintre noi nu cunoaște bine Arctica. Un asemenea om ne-ar fi neapărat necesar...

...Lev trecu în biroul lui, aprinse lumina și se așeză în fața masivei mese de scris. Această masă era singurul lucru care-l însoțise la trecerea lui din lumea copilăriei în lumea creatoare și severă a maturității. Era masa de scris a tatălui său... Lev ridică ochii spre portretul așezat pe masă. Un vîrstnic ofițer de marină, cu fața uscățivă, energică, îl privea fix în ochi. *Ce mîndru ar fi fost tatăl său de el dacă ar mai fi trăit!*

Solnțev începu să-și controleze poșta.

Nadea intră și-i puse pe masă o ceașcă cu cafea și o farfurie cu sandvișuri.

— Iar ai să lucrezi pînă în zori?

— Nu, nu cred... Tu culcă-te, draga mea. Numai să citesc scrisorile.

— Atunci rămîn lîngă tine.

Nadea se așeză pe divan, își trase picioarele sub ea și deschise o carte. În odaie era liniște. Numai ceasul de masă bătea molcom, amintind întrucîtva țîrîitul greierului.

Deodată Solnțev exclamă cu bucurie:

— Asta-i bună!... Ne plîngem că n-avem un cunoscător al Nordului și iată, ca să-mi dea parcă peste nas, unul dintre cei mai buni fii ai Arcticei îmi scrie. Cum am putut eu să uit de Ribnikov.

Îi întinse soției *telegrama primită*.

„Marea Barentz. De pe bordul spărgătorului de gheață «Dniepr», 27 iunie 19... Săptămîna viitoare ne întîlnim Murmansk! Plecăm Peninsula Pescarilor. Ribnikov."

Nadea ridică privirea spre soțul ei. Lev se uita trist la *portretul de pe masă*.

— Pregătirile poate să le facă și Fiodorov singur. Între timp tu poți să pleci spre Peninsula Pescarilor.

Solnțev clătină din cap.

— O să trecem pe-acolo cu „Svietoliotul". Nu asta-i problema. Dar cu Ribnikov trebuie neapărat să mă întîlnesc. Am să-l conving să plece cu noi... Vrei, te rog, să dai o telegramă prin telefon? „Marea Barenț, spărgătorul de gheață «Dniepr», Ribnikov. Te așteptăm Murmansk. Solnțev."

SPRE MOSCOVA

Niciodată nu i s-a întîmplat lui Sima Maslennikov, radiotelegrafistul de pe vasul „Dniepr", să lucreze atît de mult și așa de încordat. De n-ar fi fost un bun specialist, n-ar fi izbutit în ruptul capului s-o scoată la capăt. Iureșul a început în noaptea aceea de pomină, cînd cea dintîi telegramă cifrată de 2.000 de cuvinte, conținînd expunerea amănunțită a celor povestite de Harry Gould, pornise spre Moscova. De atunci Sima nu mai are liniște: întrebări după întrebări, răspuns după răspuns... Și toate trebuie cifrate, descifrate... Spărgătorul de gheață nu are o persoană care să se ocupe anume cu cifrarea, așa că Sima este nevoit să se ocupe tot el și de acest lucru. Asta pe lîngă faptul că pe linie socială mai are și alte atribuții: conduce cercul de artiști-amatori, este dirijorul orchestrei, consultant la cercul de radioamatori... Și unde mai pui că, în afară de toate astea, el lucrează în mod absolut secret la un nou model de aparat de radio.

Sima recepționează numai după auz o radiotelegramă și notează conținutul într-un caiet:

„Marea Barenț, spărgătorul de gheață «Dniepr», Ribnikov. Te așteptăm Murmansk. Solnțev."

Ca de obicei, Ribnikov se găsește pe puntea de comandă. Zona gheților a rămas de mult în urmă, „Dniepr" înaintează pe apa curată cu o viteză de 18 noduri, așa că trebuie să fie cu ochii în patru. Marea ascunde încă multe mine plutitoare. Au trecut atîția ani de la sfîrșitul războiului, și totuși pînă azi curenții apei duc mereu mine unde nu te-aștepți. Nu ești atent, o pățești.

În cîmpul vizual al binoclului sclipesc încrețiturile apei. Pe valuri, la vreo trei-patru kilometri depărtare, parcă ar pluti un buștean. Dar nu e nici un buștean, ci un cîrd de eideri... Aceste simple păsări țin alinierea ca niște adevărați infanteriști.

Departe, la orizont, contopindu-se cu norii, strălucesc piscuri scăldate în soare. Este Scandinavia. Dacă te-ai urca pe pasarelă și te-ai uita cu un binoclu puternic, ai putea să vezi și munții noștri de pe Peninsula Kola. Mîine sîntem la Murmansk.

— *Tovarășe secund, îmi permiteți?*

Pe treptele scării urca matrozul de veghe.

— O telegramă pentru dumneavoastră.

Ribnikov citi și zîmbi cu bucurie. Mîine îl va săruta pe Levușka, cel care pe timpuri îl trăgea de mustăți. Probabil că vine cu soția. De aia scrie, desigur, „Te așteptăm. Solnțev". Oare ce fel de nevastă și-a ales? În sfîrșit, va sosi și ziua

cînd vor vizita Peninsula Pescarilor! Rămășițele pămînteștl ale lui Leonid Solnțev se odihnesc probabil acolo. Ribnikov își va rosti ultimul „salut" adresat celui mai bun prieten al lui, iar Lev va lăcrima la mormîntul tatălui...

Cineva îl strigă pe Ribnikov:

— Tovarășe ofițer de cart! Pot să vin pînă la dumneavoastră?

Ribnikov se aplecă peste balustradă:

— A, dumneata ești, mister Gould? Poftim, urcă...

În cele trei zile de cînd era pe spărgătorul de gheață, Harry Gould se îndreptase frumușel.

— O, dar arăți foarte bine! îl lăudă Ribnikov.

— Da, mulțumesc. Mă simt minunat și mi-am revenit în puteri. Aș vrea însă cît mai curînd să ne întoarcem acolo, să-i salvăm pe cei din Orașul Subteran. Se chinuiesc bieții oameni, fără nici o nădejde. Ei sînt siguri că Harry s-a înecat. Iar Harry, iată-l pe un vas sovietic. Am o mare rugăminte la dumneavoastră. Pot să ascult la radio emisiunea Moniei? Știu că acolo s-au petrecut mari schimbări... S-aude că-i mai rău ca înainte.

— Spune-i lui Sima Maslennikov, că ți-am dat voie.

Harry bătu timid în ușa radiotelegrafistului, care nu-și mai vedea capul de atîta treabă. Pe oricare altul, Sima l-ar fi refuzat, dar cum era să refuze un om care și-a petrecut cîțiva ani din viață sub pămînt!

După ce puse la punct al doilea aparat de radiorecepție, cel de rezervă, Sima îi dădu casca lui Harry și își văzu de treabă.

Expresia feței măslinii se schimba mereu. Harry ba strîngea pumnii, ba își frămînta degetele nervos. Se transmitea tocmai un discurs al lui Jerom Blatt, un renumit obscurantist, organizatorul a mai multor pogromuri împotriva negrilor și unul din căpeteniile legiunii moniene. Blatt cerea interzicerea partidelor progresiste din Monia, striga că însuși dumnezeu i-a făcut responsabili pe monieni de soarta omenirii și că, prin urmare, Monia trebuie să conducă cu mînă fermă întregul glob pămîntesc. Harry nu mai putu să rabde și, înjurînd în sinea lui, ieși din cabină. Ce noroc pe el că a nimerit pe un vas sovietic, pe vasul țării celui mai bun prieten al lui — Raș! Acum o să afle toată lumea despre Orașul Subteran.

— Mister Gould, se auzi o voce sonoră, pe dumneavoastră vă căutam!

— A, tovarășa supercargă. Sînt la ordinele dumneavoastră. Un cuvînt, și fac tot ce îmi cereți.

— Vă caută Vasilii Ivanovici, micimanul*. Vrea să vă încerce hainele... Știți, ne-am gîndit să vă facem haine... cum putem și noi... că la magazie n-am găsit măsură așa mare. Am lucrat în colectiv. Solodovnikov, marinarul de coviță, o să vă probeze hainele, că a fost înainte croitor; Vasilii Ivanovici, specialist în geometrie, a făcut tiparele, iar eu — eu fac butoniere, însăilez căptușeala... Dar vorba-i că veți avea haine bune dimineață sîntem la Murmansk.

---

* Micimanul — grad marinăresc echivalent plutonierului.

— Nu știu cum să vă mulțumesc, dragii mei prieteni! exclamă Harry. Minunați oameni!

...La două iulie, ora șase dimineața, renumitul spărgător de gheață „Dniepr" apăru la orizont. Locuitorii Murmanskului îl recunoscură după cele două hornuri mari vopsite în galben și după forma vasului, care seamănă cu un gigantic fier de călcat. Toate vasele care se găseau în radă îl salutară pe tovarășul lor sunînd sirenele. Corul discordant al gîtlejelor metalice ținu cîteva minute bune. La rîndul lui, cu glasu-i puternic, „Dniepr" salută portul sovietic.

De pe mal, sute de binocluri urmăreau apropierea vasului, iar de pe spărgătorul de gheață zeci de priviri căutau cu nerăbdare să-i revadă pe cei dragi, rude și prieteni, dar toți, fără excepție, se bucurau că vor pune piciorul pe pămînt.

Ribnikov îl recunoscu încă de departe pe fiul celui mai bun prieten al său. Dar iată că șalupa portului cu autoritățile maritime vine în întîmpinarea lor. De pe punte, Lev Solnțev și soția lui, amîndoi în costume albe, îi fac semn cu mîna.

Bătrînul marinar nu mai are astîmpăr. Șalupa se apropie de bord, și Ribnikov aleargă pe scară. Îl îmbrățișează pe tînărul Solnțev, îl sărută și apoi, fără multe mofturi, o sărută și pe Nadea.

— A, ai știut ce-alegi! Îmi pare bine, îmi pare foarte bine... Acum să vi-l prezint pe tînărul nostru prieten Harry Gould. A fugit din Orașul Subteran... Am să-ți povestesc eu... Undeva în Arctica mai există și astăzi o ocnă fascistă. Am să te rog să-l iei pe Gould cu voi, la Moscova, să povestească acolo totul.

Leonid Solnțev începu să rîdă:

— Și pe dumneata, Ustin Petrovici, o să te luăm la Moscova. Ai făcut formele de concediu? Foarte bine. Vom pleca spre Peninsula Pescarilor direct din Moscova.

HARRY GOULD POVESTEȘTE

A doua zi, expresul îi ducea pe toți patru spre Moscova.

După ce se instalară în compartiment, Lev îl rugă pe Harry *să-i povestească despre Orașul Subteran*. Voia să știe totul pînă la cele mai mici amănunte.

Harry Gould începu să povestească, oprindu-se numai cînd i se stingea pipa sau cînd nu găsea cuvîntul rusesc potrivit.

— Raș m-a învățat să vorbesc rușește. Nu, nu în Orașul Subteran. Acolo rar cînd puteam schimba o vorbă. Nu ne lăsau nici să deschidem gura... M-a învățat mai înainte... Dar nu mă întrerupeți, că vă povestesc totul... Făceam războiul în Africa. Într-o zi am fost rănit. M-am trezit într-un spital german. Nu înțelegeam de ce nu m-au ucis, de ce nu m-au aruncat șacalilor. Apoi, într-o zi, vine un ofițer german, o maimuță de-a lui Goebbels, și-mi spune: Monia nu-i iubește pe negri, noi, nemții, vă iubim... intră în armata noastră! Dacă ești de acord, te facem bine, dacă nu — caput!... Am înțeles. Voiau să le servesc de momeală, să atrag alți negri după mine...

— Pe Raș acolo l-ai cunoscut, în Africa? îl întrerupse Solnțev.

— A, nu! Dar dacă nu era Africa, nu l-aș fi cunoscut...

— Zi! Și pe urmă?

— Pe urmă?... Totuși nu m-au omorît. Ne-au îmbarcat pe mai mulți pe un „Junkers" vechi și ne-au trimis în Germania... Venise un ordin ca toți cei sănătoși și voinici să fie adunați într-un detașament special. În Germania ne-au băgat *într-o baracă specială, cu gratii. La început eram numai cîțiva*, apoi au început să sosească mereu alți prizonieri. Și toți — oameni voinici. Au fost aduși și cîțiva mai slăbănogi, dar aceștia erau oameni de știință. Printre ei venise și un rus — *un inginer de marină. I-am spus Raș și așa i-a rămas* numele. El m-a învățat rusește. Am stat în lagăr vreo șase luni. Ne puneau să lucrăm în mine, apoi într-o zi ne-au dus în port, ne-au îmbarcat pe un vapor și ne-au închis pe toți în cală. Și am pornit spre o destinație necunoscută.

— Nu ți-a povestit rusul în ce împrejurări a căzut prizonier? îl întrerupse din nou Solnțev.

— Foarte puțin. Mi-a spus numai că l-au găsit fără cunoștință.

Ribnikov înțelegea ce se petrece în sufletul lui Lev.

— Știi, mărturisi el în primul moment, și eu m-am gîndit că acest Raș ar fi tatăl tău. Probabil pentru că „Delfin" a pierit în Arctica, destul de aproape de Orașul Subteran. Dar Raș acela a fost în Germania...

— Da, da, în Germania..., confirmă Harry. La început nemții l-au îngrijit... Mi-a *spus o dată* Raș... probabil voiau să afle ceva secrete de la el. Dar n-au aflat nimic și l-au trimis în detașamentul nostru. Este inginer foarte bun. Și așa ne-am întîlnit.

...În întuneric *se distingeau vag* contururile unor munți înalți.

— Prizonierii primiră poruncă să coboare direct de pe scara vasului în apă. La o mică adîncime sub apă se afla un fel de platformă. Vasul plecă, iar prizonierii rămaseră *acolo*, strînși grămadă pe platformă. Apa rece le ajungea pînă la genunchi. Nimeni nu mișca: le era frică să nu alunece.

La un moment dat, apa începu să clocotească și alături de prizonieri apăru turnul unui submarin. Capacul turnului *se* deschise, iar o voce, prin megafon, le porunci tuturor să intre în turn. *Prizonierii erau neliniștiți. Pe o scară slab luminată coborîră într-o cabină mare.* Cînd cabina se umplu cu oameni pînă la refuz, cineva închise de sus capacul, și Harry simți că vasul începe să se cufunde. Urmară cîteva zdruncinături, ca și cum vasul ar fi acostat lîngă un ponton submarin. În peretele cabinei *se deschise o ușă, și aceeași voce* croncănitoare porunci ca toată lumea să iasă. Prizonierii se pomeniră într-un coridor lung de oțel, continuat cu un tunel săpat în rocă. De aici pătrunseră într-o peșteră mare, căreia nu i se vedea fundul. La lumina mai multor lămpi electrice, miile de *stalactite reflectau o strălucire* multicoloră. Trecură apoi un pod aruncat peste o prăpastie, *în adîncimea căreia se auzea cum clocotește apa*, și se treziră într-o încăpere care semăna cu o rampă de mină. De

acolo prizonierii coborîră cu un ascensor și fură introduși într-o încăpere mare cu pereții și podeaua de oțel.

În această încăpere, unde neîncetat vîjîiau ventilatoarele și unde o vie lumină electrică ardea necontenit, le era lor dat să-și petreacă zilele de-acum înainte. Pereții netezi de oțel aveau din loc în loc, la înălțimea unui om, niște ambrazuri înguste din care apăreau țevi de pistoale mitralieră.

Deodată megafonul răsună:

— Atențiune! Ordinul numărul unu. Ați sosit în Orașul Subteran ca să munciți. Va trăi numai acela care se va supune orbește. Pînă la deplina victorie a Germaniei în toată lumea, n-o să mai vedeți soarele. Singura cale spre soare este victoria armatei germane. Prin urmare e interesul vostru ca această victorie să fie cît mai apropiată. Sînteți obligați să uitați: în primul rînd trecutul vostru, în al doilea rînd originea voastră, în al treilea rînd naționalitatea voastră și în al patrulea rînd numele vostru. Sînteți obligați să munciți și numai să munciți. Munca vă va ține în viață. Căutați să nu vă îmbolnăviți, bolnavii n-au ce căuta aici... Fiecare este obligat să poarte de gît întotdeauna numărul pe care îl va primi. Cine va fi găsit fără număr va fi împușcat pe loc...

În podea se deschise o trapă dreptunghiulară, din care se ridică o lungă masă metalică. Pe această masă erau înșirate străchini cu o zeamă lungă și bucăți de pîine alături. Sub fiecare bucată de pîine se găsea o placă cu număr atîrnată de o sfoară. Puțin după aceea, din pereți apărură și niște paturi de fier. Prizonierii se așezară șovăitori: era prima lor masă în Orașul Subteran.

— Atîrnați numerele de gît, în așa fel ca să se vadă și apropiați-vă pe rînd de fereastră! porunci crainicul nevăzut în momentul cînd prizonierii terminară mîncarea.

O ferestruică pătrată se deschise în perete. Probabil că prizonierii erau fotografiați cu numerele pe gît, ca niște cîini. Harry Gould nimerise numărul 3.157, iar Raș — 4.369.

Harry, care încă din Germania căpătase o deosebită stimă pentru ofițerul sovietic, căuta să se țină cît mai aproape de el, să-l ia de exemplu și să-i ceară sfatul în toate.

Regimul crunt, insultele și batjocura, pe care le primeau de la supraveghetorul nevăzut, îi făcu pe mulți — în primele zile — să se gîndească la sinucidere. Și pe Harry îl păscu același gînd. Doar este om, nu o mașină sau un obiect! De acum n-o să mai muncească pentru fasciști, și n-au decît să-l împuște!...

Ofițerul rus, comunist, își puse calm numărul la gît și se lăsă fotografiat. Lui Harry chiar i se păru că Raș a zîmbit ușor în acel moment. Nu se poate ca un ofițer rus să se supună orbește. Înseamnă că știe el ceva, că are ceva de gînd...

— Mai tîrziu, cînd am izbutit să schimbăm în șoaptă cîteva cuvinte, Raș mi-a explicat:

— Nu, nu este îngăduit să murim. Moartea ar fi o dezertare. Pînă nu nimicim acest Oraș Subteran sau cel puțin pînă nu-i aflăm tainele, trebuie să ne ținem tare pe poziție.

Harry a înțeles.

...Lev Leonidovici ședea tăcut pe canapeaua vagonului

și, cu privirea ațintită în gol, asculta povestea misteriosului Oraș Subteran. Nadea se uita cînd la soțul ei, cînd la Harry, și după chipul ei expresiv se putea vedea cît de adînc o tulbură povestirea negrului.

Harry Gould se oprea mereu să caute vreun cuvînt care-i lipsea. Nimeni nu-i deranja. Compartimentul era încuiat, trenul *gonea în noapte, iar ciocănitul ritmic al roților le mîngîia auzul* ca o melodie.

Pentru a treia oară, Harry Gould își umplu pipa, trase fumul în piept și continuă:

— Raș nu-i ca toți ceilalți. Oh, nu! El nu și-a pierdut *cumpătul. Credeam* toți că nu mai există *nici o* salvare, el însă o întrezărea și o aștepta. Avea ochi pătrunzători, vedea totul, înțelegea totul. Numai că nimeni nu știa acest lucru. Numai eu, care dormeam alături de el, știam totul. Toți dormeau cu capul pe fier — e groaznic! Noi doi însă dormeam *bine: jumătate din noapte dormeam eu cu capul pe umărul* lui, cealaltă jumătate dormea el pe umărul meu.

În fiecare dimineață, același glas ne scula prin radio: „Ieșiți la lucru!". Dar nu-ți venea să te duci. Toată lumea era somnoroasă, bolnavă, nimeni nu se odihnea îndeajuns. Aturisitul de glas îți poruncea cu neîndurare, automatele te pîndeau din ambrazuri — trebuia să mergi... Toți murdari, nebărbieriți, ca niște animale: de spălat — n-aveam cu ce, de bărbierit — nu ne dădeau voie. O dată pe săptămînă, toate hainele le puneam pe masă. Masa cobora, și noi așteptam. Acolo jos zdrențele noastre erau băgate la etuvă și ni le trimiteau pe aceeași cale înapoi. Mai primeam și un fel de lichid cu miros urît, iar glasul supraveghetorului nevăzut ne poruncea să ne frecăm cu el. Se temeau cîinii să nu izbucnească vreo epidemie!... Vicleană născocire: peste tot ne pîndeau paznici, dar noi nu vedeam pe nimeni. Nimeni nu te conducea, nimeni nu-ți arăta drumul, dar de mers, mergeai acolo unde voiau hitleriștii: unde trebuia să mergi, drumul ți-era deschis, pe unde ți-era interzis să treci, dădeai peste panouri blindate, din dosul cărora te pîndeau mitraliere. În mină la fel, lucram fără nici o pază, iar dacă cineva scotea vreun cuvînt, imediat auzeam la megafon: „Numărul cutare, lasă vorba. Primul avertisment". Asta era foarte grav; la al treilea avertisment, glasul spunea: „Numărul cutare rămîne aici". Omul rămînea în mină și nu-l mai vedeam și nimeni nu știa unde dispărea...

Raș era mecanicul minei: cînd se strica vreo mașină, el trebuia s-o repare. Repara de minune orice, dar nu știu cum se făcea că din ce repara tot mai multe erau de reparat. De la el învățam tot mai mulți, cum trebuie să te prefaci că *muncești din răsputeri. Lucram la rocă, cu perforatoarele.* Nu stăteam o clipă, dar treaba mergea ca melcul. Seara ne întorceam în încăperea noastră. De la o vreme însă, cînd veneam dimineața în mină, găseam toată roca dinamitată, iar vagonetele așteptau doar să fie încărcate. Nu știam cine *dinamita roca.*

Lumina electrică *ardea tot timpul și era atît de puternică,* încît te dureau ochii. Nu știai dacă era zi sau noapte. Nimeni nu-și dădea seama de cînd eram acolo, sub pămînt. Într-o

zi, după ce ne-am culcat, Raș mi-a șoptit: „Mîine e 1 aprilie, începe primăvara... Sîntem de trei sute șaptesprezece zile în Orașul Subteran". „De unde știi?" — îl întreb. Raș îmi răspunde: „De cîte ori mergem la odihnă, trag o liniuță pe placa de la gît. Așa știu de cîte zile sîntem aici". Vi se pare că nimic nu putea să fie mai simplu. Acolo însă toți își pierduseră capul în așa hal, încît nimănui nu-i trecuse prin gînd să țină socoteala zilelor. Numai rusul nu și-a pierdut cumpătul. Din zi în zi, situația se înrăutățea. Mureau bieții oameni pe capete. Mulți au înnebunit. Într-o dimineață, la deșteptare, un englez a început să strige ceva de neînțeles și să se bată cu capul de pereți. Noi am plecat cu toții la lucru, iar glasul de la megafon a dat ordin ca omul să rămînă. Nu l-am mai văzut... Nici n-aș fi rezistat dacă nu-l aveam alături pe Raș! El m-a salvat pe mine, i-a salvat și pe alții ca mine. „Ține-te tare și fii gata! — era vorba lui. Pregătește-te!" Iar mai tîrziu ne-a spus și cum să ne pregătim...

Uneori, o dată cu cina, primeam în căni o băutură cu miros foarte neplăcut... Glasul poruncea: „Beți!". Acesta era tratamentul lor medical. Mulți dintre ai noștri erau bolnavi: începuseră să li se clatine dinții și să-i doară gingiile. Curînd mulți au rămas fără dinți. Oamenii abia puteau să se miște. Cine nu mai putea să meargă la lucru și rămînea în cameră dispărea fără urme. Într-o zi, Raș mi-a șoptit: „Harry, noi ne găsim în Arctica, pe o insulă mare. Iar băutura care ni se dă este o infuzie de rășinoase contra scorbutului".

— Arctica este atît de mare! îl întrerupse emoționat Lev. Pe ce insulă? De unde venea „Mafusail"?

— Noi l-am întîlnit la vest de Insula Mare, spuse Rîbnikov. Ocolea ghețurile îngrămădite lîngă această insulă. Și l-am mai întîlnit și altă dată, ceva mai la nord. S-ar putea să existe pe acolo o insulă necunoscută...

— Și eu cred tot așa, reluă Harry. Cînd eram pe „Mafusail" auzeam cum vasul lovește sloiurile de gheață. Și Raș bănuia că ne aflam undeva la nord-vest de Insula Mare. A vorbit chiar despre asta cu Eric Paulsen. Paulsen era un savant norvegian care a venit o dată cu noi în Orașul Subteran... E un om mărunt, slab și sfrijit. Credeam că o să se prăpădească. Dar era curajos și s-a ținut bine, pînă ce, într-o zi, l-au luat de lîngă noi. Credeam că i-au făcut de petrecanie, pentru că vorbea tare, și o dată, cînd glasul de la megafon l-a prevenit, nu i-a fost frică și a început să rîdă.

Raș s-a gîndit mult cum să poată vorbi cu oamenii fără să-l audă paznicii. Și a găsit: am început să vorbim după un cod special. Ne-a învățat să vorbim cu ochii: închizi ba un ochi, ba altul. Punct-liniuță... Începea masa, toată lumea în jurul mesei. Rusul mînca din zeama aceea lungă, ochii lui însă — cînd unul, cînd celălalt — se închideau, și cine trebuia să înțeleagă, înțelegea: liniuță, punct, trei puncte... Ne și organizasem un cerc al nostru: căpitanul francez Morot, englezul Blaind, polonezul Iankovski. Știa Raș să-i unească pe oameni pentru cauza comună!

Prima problemă a lui Raș era să ajungă să-i cunoască bine pe oameni. Treaba asta însă se dovedi tare grea. Erau

toți speriați, să te apropii de ei și să le vorbești nu era chip, de codul nostru nu știau nimic... Raș însă era un om cu multă răbdare... foarte perseverent. Încetul cu încetul, îi învăță pe toți codul nostru și izbuti să le cîștige încrederea. După un an, încăperea noastră era ca o companie. Paznicii nu bănuiau nimic. Dar și noi aveam grijă să nu ne dăm de gol. Eram tăcuți și liniștiți ca întotdeauna. Ehei, *asta era mare lucru!* Fără asta oamenii ar fi înnebunit, s-ar fi îndobitocit...

Pregăteam și arme... O piatră ascuțită ori cu o muchie ca de topor, o cheie de piuliță stricată, astea ne erau armele. Le adunam și le ascundeam în mină, în locuri retrase. În dormitor n-aveam unde le ascunde — numai fier peste tot, nici o crăpătură, iar paturile și masa apăreau și dispăreau automat, la anumite ore.

Astfel am început noi să pregătim războiul din Orașul Subteran. Raș spunea: „Dacă vreunul dintre noi izbutește să fugă, să meargă și să anunțe omenirea întreagă despre Orașul Subteran". Oh, nu vă închipuiți cîte îi datorez lui Raș! Luminată minte! El m-a îndemnat să fug de acolo. Spunea: „Dacă izbutești să fugi, caută să ajungi cît mai repede în U.R.S.S. și povestește acolo totul." Ce noroc că am zărit pavilionul roșu de pe „Dniepr"!

HARRY GOULD EVADEAZĂ DIN ORAȘUL SUBTERAN

Într-o zi, mersul uniform al vieții din Orașul Subteran s-a tulburat brusc. Întîi a fost redusă simțitor rația zilnică de mîncare. Lumina electrică era mai palidă. Apoi într-o *dimineață* nu s-a mai deschis ușa dormitorului de oțel, prin care prizonierii se duceau zilnic la lucru. Și mai multe zile după aceea la fel. Chiar și oamenii chinuiți de munca istovitoare începuseră să fie neliniștiți: „De ce oare nu ne mai trimit la lucru?"

Apoi, într-o bună zi, becurile electrice care nu încetaseră să ardă timp de ani de zile se stinseră brusc. Părea că a venit sfîrșitul lumii. Încăperea de oțel se cufundă într-o beznă de nepătruns.

...O voce tremurătoare se auzi la megafon:

— Voi, cei fără nume, păstrați-vă...

În acel moment se auzi o explozie asurzitoare, altfel decît exploziile cu care se spărgea roca. Deținuții căzură jos, pe podea. Încăperea de oțel hăuli ca o uriașă cameră de rezonanță. Oamenii își astupau urechile... Deodată se auzi susurul unei ape, undeva foarte aproape. Raș începu să pipăie peretele de oțel, și, găsind o ambrazură, strigă fără să se teamă de gloanțe:

— Deschideți! Ne inundă!

Dar nu răspunse nimeni. Paznicii dispăruseră.

Atunci prizonierii se năpustiră spre ușă. Alergau, se îmbrînceau, strivindu-se unii pe alții. Dar oțelul neted nu cedă, iar apa creștea mereu. Ajunse curînd pînă la paturi...

Rusul, ducîndu-și mîinile la gură, strigă din răsputeri:

— Toată lumea sus pe paturi! Urcați mai mulți aici, lîngă mine!

Mulțimea îl ascultă. Trei sute de oameni prin întuneric se urcară în picioare pe paturi. Nemaiținînd greutatea, unul din paturi se frînse. Smulgînd o bară din el și mînuind-o ca pe un berbec, izbiră puternic în ușă. Dar după primele lovituri care răsunară în întreaga subterană ca un vuiet de alarmă, se aprinse din nou lumina, și megafonul anunță:

— Prizonieri, păstrați-vă calmul...

Vocea era necunoscută, nu semăna deloc cu cea din trecut.

— Avînd împuterniciri depline, preiau conducerea Orașului Subteran. Eu răspund pentru ordine și disciplină, precum și pentru nivelul producției. Cine va munci cu conștiinciozitate poate spera la recăpătarea numelui său, a demnității sale umane, iar cu timpul și a libertății. Cine va îndrăzni să se opună va fi trimis înaintea curții marțiale, care îi va pedepsi pe vinovați după toate rigorile legilor din timp de război, mergînd pînă la împușcare.

Crainicul amuți și prizonierii văzură din nou în ambrazuri țevile pistoalelor automate. În dosul pereților de oțel se auzi pocnetul închizătoarelor.

În acest timp, apa se retrase încetul cu încetul, absorbită de pompele care începuseră să funcționeze.

Glasul din megafon răcni:

— Să treacă fiecare la locul lui!

Dar prizonierii nu mai puteau sta liniștiți.

— Libertate sau moarte!

Ei începură din nou să lovească în ușă cu bucata de fier ruptă din pat.

Pistoalele tăceau și acest fapt le dădea prizonierilor și mai mult curaj.

Deodată paturile începură să se retragă, intrînd în pereți, și masa se trase în fund. Cînd se ridică iarăși, pe ea stătea în picioare un om cu părul roșu și cu o mutră trufașă. Încrucișîndu-și brațele pe piept, cu un zîmbet batjocoritor pe buze, el îi examină pe deținuții care-l înconjurau. Mulți se năpustiră spre masă, să-l ia pe neobrăzat în pumni, dar roșcovanul ridică liniștit mîna și spuse:

— Fiți cuminți, băieți! Dacă mă omorîți, nu mai ieșiți niciodată de aici.

Vorbea englezește însă cu un pronunțat accent nemțesc.

— Vrem libertate! strigară mai mulți din toate părțile. Vom distruge această închisoare. Libertate!

Roșcovanul se arătă cu degetul și izbucni în rîs.

— Păi ce sînt eu dacă nu un vestitor al libertății? Permiteți-mi, băieți, să mă prezint: Johnny Norocosul, cetățean cu drepturi depline al unei mari țări ultrademocrate. Am primit însărcinarea să iau cunoștință de felul vostru de trai și să pregătesc totul pentru eliberarea voastră. În ziua cînd se va încheia pacea, veți pleca toți spre casele voastre... Începem chiar azi recensămîntul. Veți căpăta niște chestionare. Le completați, ca să știm numele și domiciliul fiecăruia... și drum bun! Pînă la încheierea păcii, însă, va trebui să munciți puțin... Ca să vă treacă timpul.

Cuvintele acestui pehlivan produseră o impresie ului. foarte. Unii, în simplitatea lor, nu mai puteau de bucurie: „Ura, libertate!"; alții, revoltați, cu ochii sclipind de mînie, se apropiară de noul temnicer:

— Cît timp o să ne mai chinuim aici? Cerem libertate! Nu mai rămînem nici o zi!...

Surîsul de pe fața roșcovanului se lăți și mai mult. El dădu cu nepăsare din umeri și le zvîrli cu dispreț în obraz:

— Și ce credeți că mă speriați?... Cu cît strigați mai mult cu atît mai tîrziu veți fi liberi...

Poate că nu mai ieșea viu de acolo dacă în acel moment n-ar fi început să cadă din toate ambrazurile coli de hîrtie strînse sul — desigur chestionarele. Prizonierii se năpustiră să le prindă și roșcovanul trecu liniștit prin mulțime; ușa se deschise larg în fața lui. Cîte cineva mai putu să zărească în coridor mai mulți paznici înarmați.

Profitînd de învălmășeala care se produsese în cameră, rusul avu timp să schimbe cîteva fraze cu Harry, Blaind și Morot.

— Trebuie să ne menținem pe poziție, zise el. Orice s-ar întîmpla, noi trebuie să luptăm și să obținem libertatea!

În acel moment, prin megafon, fură chemați mai mulți prizonieri. Printre cei strigați se afla și Harry.

Se deschise ușa. Harry n-avu timp să-și ia măcar din privire rămas bun de la Raș, și ușa se închise imediat la loc. Un ascensor îi ridică pe cei zece deținuți în orizontul de sus și ei porniră în sens invers pe același drum pe care acum cîțiva ani au fost aduși aici, în închisoarea lor de oțel. Ascensorul îi urcă la suprafața golfului.

Iată țărmul abrupt și stîncos. Ghețarii străluceau... în soare. Harry vedea iarăși lumina zilei, soarele! Îl dureau ochii, dar el începu să plîngă de bucurie.

În golf se afla un mare vas transatlantic. Urcați în bărci, deținuții ajunseră la vapor și acolo li se porunci să urce pe coverță. Trebuiau să încarce în cală niște lăzi mari și grele. Cîțiva paznici înarmați îi supravegheau.

Cînd șeful paznicilor ordonă încetarea lucrului și prizonierii fură îmbrînciți spre scară, Harry se prefăcu că s-a împiedicat și căzu în apă.

În timp ce-l căutau la babord, el înotă pe sub vapor, se cățără pe scara din dreapta pînă pe coverță și se ascunse în cea dintîi barcă de salvare. Sub pînza de cort nu-l vedea nimeni și era relativ cald.

Dacă n-ar fi fost întîlnirea cu „Dniepr", probabil că ar fi murit de foame. El însă prefera moartea decît să se întoarcă în ocna subterană...

— Și uite-așa am izbutit să fug, spuse el umplîndu-și din nou pipa. Iar după cîteva momente de tăcere, continuă deodată foarte hotărît: Nu mă mai întorc în Monia... Spuneți-mi, țara voastră m-ar primi oare?

ACȚIUNEA IA O ÎNTORSĂTURĂ NEAȘTEPTATĂ

Tot drumul, Lev se gîndi la misteriosul Oraș Subteran. Cum de au reușit hitleriștii să ocupe o insulă în Arctica? Și unde o fi această insulă? Poate că e vreo insuliță pierdută în largul Oceanului Nordic și necunoscută de nimeni. Dacă obține îngăduința să încerce „Svietoliotul" în Arctica, o să caute această insulă. Poate i se ivește prilejul să-i ajute pe cei închiși în subterane... Dar un lucru e tare ciudat: un vas sub pavilionul Moniei — o țară care se intitulează democratică — vizitează această insulă, transportă de acolo ceva, iar omenirea nu știe nimic despre acest oraș subteran, despre atîția foști soldați ai armatelor care au înfrînt Germania hitleristă și care suferă acolo de ani de zile. Cum s-ar putea explica asta? Acolo se ascunde o taină criminală.

În timpul încercării „Svietoliotului" va cerceta cu cea mai mare atenție, această parte a Oceanului Nordic.

...La Moscova îl așteptau pe Lev sute de treburi. Echiparea definitivă a „Svietoliotului" îi cerea mult timp. După primele încercări, a trebuit să facă unele perfecționări și să pună la punct cîteva aparate...

Spre mijlocul lunii iulie, partea tehnică a expediției era asigurată. Cu atît mai neplăcute erau întîrzierile de ordin organizatoric. Trecuseră zece zile de la întoarcerea lui Solnțev din Murmansk și problema trimiterii „Svietoliotului" în Arctica încă nu era rezolvată. Toți se arătau dispuși să-i dea tot concursul tînărului savant, nimeni însă nu-i înțelegea graba.

Într-o seară, în biroul lui răsună telefonul. Ribnikov ridică receptorul:

— Alo! Da... Pe cine? A...aa... Cine întreabă?

Deodată mîna care ținea receptorul tresări.

— Secretariatul? Înțeleg...

Cu un gest îl chemă pe Solnțev.

— Sînt la telefon, spuse Solnțev. Vă ascult... Am înțeles... Mîine dimineață voi discuta... Da, eu cred că acum mă vor înțelege... Mulțumesc, mulțumesc tovarășe... Vă sînt foarte recunoscător...

Lev puse receptorul la loc și dintr-o singură săritură ajunse lîngă Nadea, o ridică și o învîrti în jurul lui:

— Ura! Zburăm! Totul e în ordine! Ura!

A doua zi dimineața, la direcția generală — unde de atîta vreme nu se putea lua o hotărîre în problema zborului — Solnțev fu primit cu brațele deschise. Directorul general îl pofti în fotoliu și se așeză în fața lui.

— Cererea dumitale a fost rezolvată favorabil. Chiar dacă s-au ivit unele întîrzieri, te rugăm să nu ne-o iei în nume de rău: „Svietoliotul" este ceva nou, iar noi dorim să avem siguranța deplină în succesul său. Am studiat amănunțit toate posibilitățile mașinii dumitale și sîntem mulțumiți... Puteți acționa... Profesorul Nikita Galaktionovici Irinin vă va însoți ca reprezentant al Consiliului tehnic superior. Cred că n-aveți nimic de obiectat? Iar în ce privește echipajul expediției... am unele propuneri care, după părerea mea, nu vor provoca obiecții din partea dumitale. Prim-ajutor și asistent al dumitale

o propun pe Nadejda Alekseevna Solnțeva... Ești de acord?

— Da, ea va fi al doilea conducător și va îndeplini și funcția de meteorolog.

— Apoi Harry Gould, pentru care ai intervenit atîta. Apropo, a căpătat cetățenia sovietică... Știai? Așa... Ustin Petrovici Ribnikov, ofițer de marină, care cunoaște bine Arctica. Cred că n-am greșit? După cum vezi, nu există divergențe...

Deodată cineva bătu în ușă. Intră un tînăr cu fața inteligentă și puțin obosită. Era secretarul ministrului.

— După dumneata am venit, i se adresă tînărul. Vă așteaptă tovarășul ministru...

Un minut mai tîrziu, Solnțev fu introdus în cabinet. Ministrul îl măsură pe Lev cu privirea peste ochelari și-l invită să ia loc.

— Regret că n-am putut să mă ocup pînă acum de problema dumitale, spuse el. Am fost plecat. Și acum, cîteva cuvinte în loc de instrucțiuni. Îi întinse lui Lev port-țigaretul. Ține minte! Dumneata ești șeful unei expediții științifice — sublinie el ultimul cuvînt — care are ca scop încercarea „Svietoliotului" în condiții arctice. Încercările le poți face în amîndouă sectoarele Arcticei. Am căpătat autorizația guvernului respectiv. Nu uita însă nici un moment că în sectorul vecin este instalată o mare bază navală a Moniei. De aceea orice mișcare a voastră va constitui obiectul unei supravegheri scrupuloase și mai curînd ostile. Evitați provocările! Nu dați prilej defăimătorilor să-și verse veninul. Dacă ei au nevoie de un țînțar pentru a face din el armăsar, nu li-l dați! Și dacă în drumul vostru veți întîlni într-adevăr insula despre care povestește Harry Gould, nu uitați că reprezentanții Uniunii Sovietice nu se amestecă în treburile interne ale altor puteri, oricît de neînsemnate ar fi aceste treburi. E clar? Ministrul zîmbi. Vă îngădui însă să aterizați pe această insulă dacă, într-adevăr, nu este trecută pe hartă. Și pentru acest lucru există aprobarea guvernului țării vecine. Ei ne-au rugat chiar să le dăm informații cît mai ample despre toate insulele pe care le veți descoperi în sectorul lor... Și-acuma, drum bun!

S.O.S.! S.O.S.! S.O.S.!

Soarele nu părăsește cerul. Acest ținut rece și sălbatic a fost prefăcut într-o țară de basm, plină de lumină și de culori. Pe cer plutesc nori sîngerii de forme fantastice, ca niște corăbii cuprinse de flăcări, iar jos strălucesc turnurile unor castele și palate ciudate.

Așa e vara în Arctica.

Stoluri mari de păsări trec pe deasupra. În locurile unde apa nu-i înghețată zbenguie turme de foci. Ele fornăie, scuipă și se afundă din nou în apă, iar de sub o stîncă de gheață o ursoaică bătrînă s-a ridicat, s-a scuturat, și-a lins ursulețul și a pornit spre un ochi de apă din apropiere. În urma ei aleargă cu pași mărunți ursulețul. S-aude cum pleoscăie și cum smiorcăie focile. Ursoaica se tîrăște pe burtă, împingînd în fața ei un bloc de gheață, ca să-și ascundă triun-

ghiul negru — cei doi ochi și nasul lucios. Deodată ursoaica lasă blocul de gheață, se ridică în două labe, își pune labele din față streașină la ochi și mirată se uită: o morsă atît de uriașă n-a mai văzut niciodată! Gigantul își croiește drum prin [illegible] la o parte sloiurile și ursoaica simte cum se cutremură gheața sub picioarele ei. O cuprinde teama. Nu se mai gîndește la vînătoare, se dă îndărăt spre ursulet, îl gonește spre stîncile de gheață și de acolo, lingîndu-se buimăcită și tremurînd toată, urmărește mișcările monstrului.

De pe coverta lui „Dniepr", Pavel Ignatievici Protenko zări cei dinții ursoaica cu ursulețul. Cînd arunca peste bord niște resturi de supă rămasă de ieri, observă că un bloc de gheață s-a ridicat parcă în picioare. Bucătarul înțelese că în fața lui se află un urs și alergă la Valea Stah.

— Tovarășă supercargă! Rugați-l pe ofițerul de cart să oprească vaporul! E o tonă de carne care se plimbă, și încă ce carne!

În jurul Valiei se și adunară, nerăbdători, mai mulți marinari tineri înarmați cu arme și puști de vînătoare. Toți o rugau pe Valea să meargă și să-i raporteze comandantului apariția ursoaicei și să-i ceară îngăduința să pornească în urmărirea ei.

Ofițerul de cart, secundul Vasea Bogatîriov, observînd de sus, de pe puntea de comandă, dezordinea de pe coverta, strigă:

— Ei, ce-i acolo pe punte? Vreun miting fulger?

— Un urs! Un urs! strigară mai mulți.

Bogatîriov se uită prin binoclu și văzu botul ursului, care se uita de după stînca de gheață.

— Bine... Dar în douăzeci de minute să fiți înapoi. Ne-am înțeles? Să știți că n-așteptăm pe nimeni!

El răsuci manivela la „stop" și „Dniepr" înlemni printre ghețuri. La pupă, unde apa mai spumega, se cufundau și se ciocneau sloiurile de gheață abia sparte.

Înainte de a fi coborîtă scara, vînătorii nerăbdători se lăsară în jos pe parîme și într-o clipă ajunseră pe gheață.

Un grup de oameni înfierbîntați porniră pe urmele ursoaicei. Ea vedea pentru întîia oară vietăți cu două picioare și nu le cunoștea obiceiurile, simțea însă că întîlnirea cu ei nu-i poate aduce nimic bun. Mînîndu-și puiul din urmă, ea o luă la fugă. Întinsul ghețurilor răsună de un pocnet asurzitor. Niciodată ursoaica n-a mai auzit sloiuri ciocnindu-se cu atîta zgomot. Dar cînd simți într-o parte o durere fulgerătoare, înțelese că nu sloiurile se ciocnesc, ci se petrece ceva îngrozitor care-i amenință viața. De data asta o teamă inconștientă învinse instinctul ei de mamă. Ursulețul părăsit începu să alerge neputincios de colo-colo, dar mama lui nu mai era de găsit. Ea dispăruse între blocurile de gheață...

Speriat, mititelul închise ochii și simți deodată că o ființă cu un miros necunoscut îl strînge în brațe și-l mîngîie cu dragoste. Glasul acestei ființe era duios ca sunetul picăturilor de apă ce cad în mare.

— Ursulache, drăguțul meu! spunea Valea. Ce scump ești...

Tremurînd de atîtea emoții prin care trecuse, puiul de urs bagă botișorul sub pufoaica Valiei și se liniști.

Vînătorii însă nu încetară urmărirea ursoaicei. Gloanțele zburau vijiind printre blocurile de gheață.

Dar iată că deodată răsună prelung sirena puternică a lui „Dniepr", chemînd vînătorii pe bord. Cu părere de rău, oamenii priviră o clipă în urma animalului dispărut și se îndreptară grăbiți spre vas. Înainte de a se fi apucat ei de saulele * scării și de parîmele coborîte, „Dniepr" a și început să spargă gheața la proră.

Valea abia urcă scara cu ursulețul în brațe, și de pe puntea de comandă auzi un glas poruncitor:

— Tovarășă Stah!

Tînăra fată lăsă ursulețul pe coverță și urcă grăbită spre puntea de comandă.

— Tovarășă supercargă, îi spuse Vasea Bogatîriov, adineaori am primit un „S.O.S.". Dinspre nord, un cargobot ne cere ajutor... Verifică, te rog, dacă totul e pus la punct pentru alarmă, atît pe apă cît și pe gheață, dar fără multă agitație. Dăm ajutor și ne continuăm drumul...

Valea răspunse reglementar: „Am înțeles, să trăiți!" și se grăbi să execute ordinul. Uitase de ursuleț și nici atunci cînd îi simți lăbuța pe picior, nu-i dădu atenție. Numai cînd să coboare în cală, văzu pe trepte o minge albă care i se rostogolea înainte.

— Vai, sărăcuțul...! Valea luă ursulețul în brațe și, încuindu-l în cabina ei, alergă să pregătească echipajul de bord.

„SVIETOLIOT" SE ÎNDREAPTĂ SPRE ARCTICA

Cele zece zile de așteptare nu trecură în zadar. „Svietoliot" era perfect pregătit pentru expediție. În ultimele zile, se mai instalară pe el două aparate noi: un radioochi — un aparat care îngăduie să se vadă la o distanță mare chiar noaptea sau pe timp de ceață și un nou tip de aparat ultrasonor.

Seara tîrziu, un automobil gonea pe șoseaua Leningradului. Trecu prin cîteva localități de vilegiatură și coti spre pădure. Rădăcinile noduroase ale brazilor întretăiau drumul și șoferul fu nevoit să-și micșoreze viteza. După un sfert de ceas, automobilul coti. În lumina farurilor se ivi un drum, închis în față de un zid înalt de cărămidă. Cineva privi dinăuntru pe o mică ferestruică și imediat se deschiseră larg porțile.

Harry se uită nedumerit în jurul lui. În mijlocul unei curți pătrate, luminată de reflectoare puternice, se înălța o clădire obișnuită, fără etaj, iar în spatele ei se zărea o construcție rotundă, înaltă. Nimic care să amintească un aerodrom — nici pista de decolare, nici protectoare, nici semafoare.

Prin porțile largi ale clădirii rotunde doi oameni scoteau o mașină ciudată, în formă de pară. Capătul rotund era îndreptat în sus. Mașina se sprijinea pe trei picioare lungi, înfășurate în spiralele unor amortizoare.

---

* Saulă — frînghie subțire; aici saulele servesc drept balustradă la scara vasului.

Din clădirea fără etaj ieși un om în salopetă care îl salută pe Solnțev, iar cînd îi fură prezentați Harry și Ribnikov, se recomandă și el:

— Fiodorov.

— Primul meu ajutor, spuse Solnțev și dădu comanda: În poziție orizontală!

Fiodorov intră în cabină și balonul transparent al mașinii luă poziția orizontală. Solnțev își urmă ajutorul. Deodată, „Svietoliot", ca o pasăre ce-și ia zborul, bătu din niște aripi de a căror existență pînă atunci nici Harry și nici Ribnikov nu bănuiseră măcar. Aripile începură apoi să se rotească în jurul unui ax longitudinal. Palele mici, subțiri și, pe cît se pare extrem de solide ale aripilor ba își schimbau unghiul de înclinare, ba ieșeau de tot în afară, ba se îndreptau înapoi ca o săgeată. Apoi aripile se întoarseră costiș înspre pămînt și, retrăgîndu-se, dispărură în fuzelaj. Deodată mașina își reluă poziția verticală. Harry nu înțelegea cum poț Solnțev și Fiodorov să-și păstreze echilibrul înăuntrul cabinei. Mai mare îi fu mirarea însă cînd deasupra mașinii se deschiseră patru aripi dispuse ca o elice. Se auzi un zumzet. Elicea începu să se învîrtească mai repede, tot mai repede, pînă nu se mai văzu.

Apropiindu-se imprudent de aparat, Harry simți că-i împins spre pămînt. Mai făcu încă vreo cîțiva pași și-abia se ținu să nu fie răsturnat. Cu greu se dădu înapoi, iar șapca luată de suflu se rostogoli pe jos, apoi zbură în aer și dispăru peste gard, în pădure...

Deodată mașina se lăsă în jos, trăgîndu-și înăuntru picioarele-i lungi, și scoase în afară niște schiuri late. Apoi apărură din nou picioarele, iar schiurile se traseră în falturile lor. „Svietoliot" se îndreptă din nou și lui Harry i se păru că picioarele aparatului sînt acum și mai lungi.

— Asta n-am mai pomenit! se minună Ribnikov. Merge pe picioare și pe schiuri...

— Și prin aer și sub apă, adăugă Nadea zîmbind.

Harry întrebă:

— Dar cum se țin oamenii în cabină cînd mașina se întoarce pe toate părțile?

— Cabina este rotundă și mobilă, îi răspunse Nadea. Se mișcă liber pe șarniere înăuntrul corpului, așa că orice poziție ar lua aparatul, centrul de greutate se află întotdeauna sub picioare.

— Prea-i complicat, dădu din cap Ribnikov.

— Dimpotrivă, replică Nadea. Toate piesele, toate aparatele și mecanismele sînt de o construcție foarte simplă.

— Vorba vine simplu! mormăi Ribnikov. Te rog să mă crezi că aș prefera să zbor pe un avion obișnuit. „Svietoliotul" ăsta... Hm!... Să nu avem vreo aterizare forțată pe scăfîrlia pămîntului. Ce viteză aveți?

— Orice viteză de la zero pînă la patru mii de kilometri pe oră... La nevoie „Svietoliotul" poate rămîne nemișcat în aer, pe apă și sub apă... Ridicîndu-ne însă în stratosferă...

Dar pe pămînt n-ar putea sta locului, cuminte? întrebă Ribnikov, fără să-și dea seama că gluma lui ar putea s-o supere pe Nadea. Cam prea zburdă ca un mînz de rasă...

Țignită parcă de gluma marinarului, mașina tresări deodată și începu să urce încet, pe verticală. Zbirnîitul motorului aproape că nu se auzea.

— Ia te uită! fluieră Ribnikov. E nărăvașă mașina noastră...

„Svietoliot"-ul coborî lin, exact pe același loc de unde pornise.

Solnțev ieși din cabină.

— Putem porni la drum, anunță el. Totul funcționează bine, bagajele sînt la locul lor... numai Irinin n-a venit încă... Dar iată-l și pe el!

Cu pași mari, profesorul Irinin se apropia. Solnțev porni în întîmpinarea lui.

— Dă-mi voie să-ți string mîna, Lev Leonidovici, în ziua... adică, pardon, în noaptea zborului istoric spre Arctica, îl salută zîmbind Irinin. Pe o mașină ca asta n-a zburat încă nimeni pe acolo.

— Vă mulțumesc, Nikita Galaktionovici. Sînt fericit că ne veți fi tovarăș de drum. Solnțev strînse cu putere mîna profesorului și, uitîndu-se la ceas, îi invită pe toți înăuntru. E timpul, tovarăși! Poftiți vă rog!

Unul după altul urcară scara spre cabină. Înăuntru, de jur împrejur, erau montate în perete, fotolii comode de aluminiu, îmbrăcate în piele, cu sprijinitoare pentru picioare. Pe ambele părți ale ușii care ducea în cabina de comandă se găseau două măsuțe ușoare.

— Ustin Petrovici, anunță Solnțev, sînteți în primul schimb la aparatul de radio...

Zicînd acestea, el trase din peretele ce despărțea cabina *mare de cabina de comandă o platformă pliabilă pe care era* montat un mic post de radio emisie-recepție.

— Aici, la acest vernier se racordează radioochiul. Ecranul, iată-l pe perete... Examinează te rog cu atenție schema și regulile de manipulare... Și-acum, tovarăși, la drum!

Inginerul Fiodorov făcu semn cu mîna și cei doi lucrători se îndepărtară în grabă de mașină. „Svietoliot" luă poziția verticală, elicea începu să se învîrtească... Mașina sălta în sus, rămase o clipă suspendată în aer, apoi începu să se înalțe.

De pe pămînt, privind-o, aveai impresia că una dintre stele, alungindu-se deodată, a pornit cu o viteză nebună spre nord-vest.

PIRAȚII SECOLULUI AL DOUĂZECILEA

Johnny Norocosul era foarte bine dispus. Mîncase „pe cinste", iar „șartreza" scînteietoare pe care pezevenchiul de Clark i-o băgase pe gît la San-Derm, contrar așteptărilor, se dovedise excelentă. Avea un butoiaș plin cu această băutură minunată și trebuia neapărat să-i dea curînd de fund, căci el avea un principiu: butoiașul început trebuie iute băut.

Johnny ridică receptorul, apăsă de două ori pe sonerie și întrebă:

— Alo Mick! Ai trimis „S.O.S."-ul? Foarte bine!

Apoi îl chemă la telefon pe căpitan.

— Alo! Ei, căpitane, cum stai cu artileria? Nu ești

gata ?! Ce aştepţi ? De cîte ori ţi-am spus ?!... Minele trebuie aşezate din timp... Cine ştie ce se poate întîmpla ?

Extrem de mulţumit de această convorbire, Johnny puse receptorul la loc. Telefonul însă începu din nou să zbîrnîie şi Johnny trebui să pună iarăşi mîna pe el.

— Ei, ce s-a mai întîmplat ? întrebă el oarecum înciudat. Dumneata eşti, Mick ? Also... Ăăă... Adică foarte bine ! S-a prins ? Minunat !... Cum, cum zici că-i spune ? Ah, „Dniepr"... Ne trimite o radiogramă : „Aşteptaţi, venim în ajutorul vostru"... Bine. Cu toată viteza... Ha-ha-ha... Vin să ne dea o mînă de ajutor ! Ei, ce zici, o să strîngem cu plăcere această mînă întinsă... Apropo, Mick, nu-ţi aminteşti ce fel de vas e „Dniepr" ? Cîte ? Douăsprezece mii cinci sute de tone ? Oho, serios vas. E acelaşi ? Atunci înseamnă că aşa i-a fost sortit ! De data asta însă nu ne mai scapă...

Nu, nu degeaba îi zice lumea Johnny Norocosul ! Trebuie să ai un noroc deosebit ca să poţi nu numai să scapi de ştreang, dar dintr-o singură lovitură să rupi ştreangul şi să şi ajungi cineva ! Ei, drăcia dracului ! Dar de fapt cum a pornit totul ? De la un fleac... Cine putea să se aştepte ca Charly Hustings să apară în Germania imediat după capitulare ?! Toţi îi spuneau bătrînul marabu, şi chiar că semăna cu această pasăre urîtă. Are nas fin Hustings : imediat a simţit miros de friptură şi a sosit în Europa în calitate de consilier consultant pentru orice probleme. Apoi anumite afaceri l-au adus în lagărul unde lîncezea în aşteptarea judecăţii Johann Blaufisch, fost comandant al unui lagăr de concentrare, înainte de război reprezentant al unei firme comerciale a Reichului hitlerist în Monia, iar astăzi criminal de război, prizonier al armatelor aliate.

S-au recunoscut imediat, dar numai din privire. Charly i-a făcut semn lui Johann să tacă. Johann a înţeles : bătrînul marabu avea intenţii serioase, într-o împrejurare atît de complicată, însă era mai bine să nu afişeze legăturile ce le are cu un hitlerist. Mai tîrziu, Johann a fost chemat la un interogatoriu şi deodată s-a trezit între patru ochi cu Charly. A fost o seară de amintiri plăcute. Charly nu nega că firma pe care o reprezentase Johann Blaufisch în Monia i-a prilejuit cîştiguri serioase — la drept vorbind atunci şi-a pus el bazele îmbogăţirii lui. Dar nici el n-a rămas dator. O serie de combinaţii financiare complicate, care pompaseră sînge proaspăt în inima secătuită a industriei germane, au fost efectuate după sfatul direct al bătrînului marabu, care ştiuse să atragă capitaluri serioase. Se povestea că însuşi Mengs-senior, unul din cei mai mari afacerişti din Monia, a investit destui bani în această afacere.

Dar vorba ceea : „morţii cu morţii şi viii cu viii". Oricîte interese comune o fi avut Johann cu Charly în trecut, bătrînul marabu n-ar fi mişcat un deget ca să-l salveze dacă, legate de interesele vechi, nu s-ar fi ivit interese noi. Johann a ghicit uşor planurile bătrînului şi a jucat cu risc o carte mare. E adevărat însă că nici n-avea altă ieşire. I-a destăinuit lui Charly că în timpul războiului a transportat nişte prizonieri pe o insulă necunoscută din Oceanul Îngheţat de Nord. I-a

descris ce minunată e natura acolo, ce peisaje interesante pot fi văzute... și, mai ales, cît de dornice și pline de bogății sînt adîncurile pămîntului pe-acolo.

Hustings a reacționat la toate acestea abia la un al doilea „interogatoriu".

— Povestea dumitale este foarte interesantă, l-a spus el, dar ce concluzii trebuie să trag eu din toate astea?

— Uraniu! răspunse scurt Johann

— Rezerve mari?

— Inepuizabile!

— Cui îi aparțin?

— Stăpînul a dat ordin popii...

— Înțeleg. „Al treilea Reich"?

— Absolut exact.

— Veșnica lui pomenire... Hustings oftă cu compătimire. Ceva moștenitori?

— Moștenitor puteți fi dumneavoastră dacă eu îmi capăt libertatea, îi răspunse prompt Johann.

Taina Orașului Subteran, însă, Johann i-o destăinui lui Charly, numai după ce se văzu liber și după ce căpătă o promisiune fermă că va fi și el părtaș în această afacere.

La începutul războiului, pe o insulă pustie, necunoscută încă, din ordinul führerului a fost instalată o bază secretă pentru flota submarină germană. Intrarea era submarină, atelierele și magaziile se aflau sub pămînt, în niște grote foarte mari. Deodată se descoperi acolo minereu de uraniu. Führerul ordonă să se organizeze exploatarea acestui minereu. Dar ca nimeni să nu afle ceva despre această exploatare, se hotărî să nu se construiască nimic la suprafață. Legătura cu mina se făcea numai printr-o intrare submarină, o construcție extrem de ingenioasă, ascunsă complet sub apă.

Astfel a luat naștere Orașul Subteran. Acolo erau trimiși cei mai voinici și mai rezistenți prizonieri, și ordinul era categoric că nimănui nu îi e îngăduit să iasă viu din această închisoare subterană!

— După cum vedeți, stimabile patron, secretul a fost păstrat pînă în ziua de astăzi.

Și patronul, Charly Hustings, era primul negerman căruia i se destăinuise această taină.

După zdrobirea „celui de-al treilea Reich", administrația Orașului Subteran a rămas izolată de restul lumii. Nu mai exista stăpîn, rezervele probabil că nu mai puteau fi reînnoite și miile de prizonieri sălbăticiți reprezentau un pericol groaznic. Iată de ce socotea Johann Blaufisch că pentru un reprezentant al puternicei Monii, cum este domnul Charly Hustings, nu-i mare lucru să pună mîna pe bogățiile Orașului Subteran.

Charly l-a privit pe Johann bătînd ușor cu degetele în masă. Nu l-a întrerupt nici măcar o dată pe cel care-i povestea toate astea și nici nu l-a întrebat nimic. Johann părea calm, inima îi era însă cît un purice: dacă nu va trezi interesul bătrînului jefuitor, atunci libertatea și făgăduiala lui Hustings nu fac doi bani.

Hustings tăcu puțin. Apoi spuse doar atîta:

— Bine! și plecă.

(Continuare în numărul viitor)

SAHARA

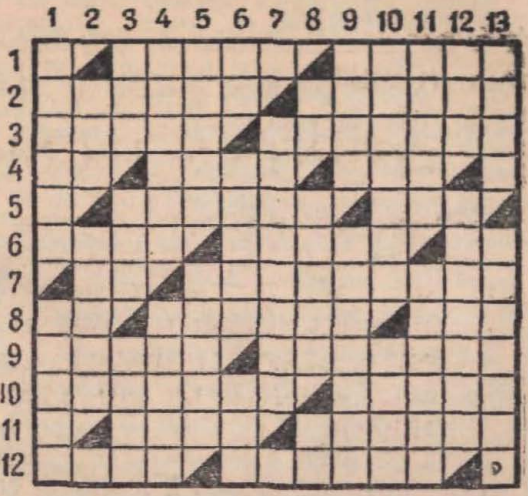

ORIZONTAL :

1. Personaj din povestirea ştiinţifico-fantastică „Sahariana" care a condus lucrările de îndepărtare a rezonatorilor — Localitate sahariană de unde pleca trenul subteran spre El-Solohu ;

2. Transformarea celui din Sahara este visul de decenii al savanţilor — Bandiţii mărilor ;

3. Localitate în Sahara aşezată la 1.000 km sud de Alger unde savanta romînca Ştefania Măracineanu a făcut experienţe de provocare artificială a ploii cu ajutorul sărurilor de uraniu — Deşert asiatic fertilizat de munca şi priceperea oamenilor sovietici ;

4. Comună în raionul Şimleul Silvaniei — Sol — Fir ;

5. Transsahariana actuală — Animal din pădurile noastre de munte ;

6. Peşte de Dunăre — Omuleţul mic şi plin de viaţă în vîrstă de 122 de ani întîlnit în povestirea Sahariana — Operă ;

7. Două litere... ţepene ! — Povestire ştiinţifico-fantastică în care Sahara ne apare în anul 2050 ca o grădină imensă ;

8. Numeral — Cel mai mare deşert de pe glob unde temperatura se ridică în timpul zilei pînă la 70-80°, iar noaptea scade sub 0° — Zeul păstorilor şi al ţarinilor ;

9. Ferm, sever şi neclintit — Primejdios ;

10. Arbori în oazele Saharei — Pe satelitul lui s-a organizat în 1982 o gară cosmică pentru racheta Tisa-3 ;

11. Un strop de aer în apă — Reptilă uricioasă întîlnită la tot pasul în nesfîrşitul deşert al Saharei ;

12. Eroul principal al Saharianei — Abătute.

VERTICAL :

1. Funcţiona — Ca orice deşert ;

2. Animal întîlnit la marginea marelui deşert saharian — Autor de nuvele sportive ;

3. Comună în Bihor — În deşert sînt înlocuiţi cu cămile — Comună în raionul Tecuci ;

4. Unul din cei mai mari sultani otomani — Înspăimîntător uragan al deşertului saharian ;

5. Iscusitul orator al Saharianei care a propus o soluţie îndrăzneaţă de tratare a bolnavilor, şi anume provocarea stării letargice — Umple cu urletul lui nopţile celor de la marginea pustiului saharian ;

6. Atmosferă — Oază sahariană în care sute de palmieri îşi înalţă spre cer semeţele lor buchete verzi — Arma tuaregilor ;

7. Alt pustiu al Africii ;

8. Salutare... în vînt — Staţiune climaterică în U.R.S.S. — Cap de giroscop ;

9. Nume feminin — Scriitor umanist născut la Rotterdam, a scris „Elogiul nebuniei" ;

10. Fata morgana saharianului, o aluzie la viitorul aşteptat al deşertului — Pur ;

11. Port în Africa — Deosebit ;

12. Argument hotărîtor (anagramat este una din marile oaze ale Saharei) — Disonanţe decapitate ;

13. Sahara, Buhara, Tamara etc. ! — Animal sălbatic întîlnit la marginea Saharei.

Cuvinte mai puţin cunoscute : Sig — Asari — Orbu.

CITIȚI REVISTA

„ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ"!

IN ACEASTA PUBLICAȚIE GĂSIȚI ARTICOLE DESPRE TOATE PROBLEMELE MAI INSEMNATE ALE ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII CONTEMPORANE, INFORMAȚII DESPRE ULTIMELE CUCERIRI ALE SAVANȚILOR DIN LUMEA INTREAGĂ.

TOȚI CEI CARE VOR SĂ CUNOASCĂ REALIZĂRILE RECENTE IN DOMENIUL

NUCLEONICII,
CIBERNETICII,
FIZICII SEMICONDUCTORILOR,
BIOCHIMIEI,
ASTROFIZICII,
RADIO-ASTRONOMIEI,
MASELOR PLASTICE,
GENETICII,
PREFABRICATELOR ETC.

SĂ CONSULTE ARTICOLELE CE VOR APĂREA IN REVISTA „ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ".

Pentru a vă asigura primirea regulată și la timp a revistei pe anul 1957, reînoiți-vă abonamentul pînă la 21 noiembrie 1956. Abonamentele ce se vor face după această dată vor fi servite numai cu începere de la 1 februarie 1957. Abonamentele se pot face la secțiile de difuzare a presei, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții!

Vreţi să ştiţi cum văd scriitorii şi oamenii de ştiinţă profilul societăţii viitoare ?

Vreţi să cunoaşteţi tainele grandiosului proces de creaţie ştiinţifică şi tehnică ?

Vreţi să aflaţi întîmplări extraordinare, trăite de exploratori temerari, de pionieri ai ştiinţei, de luptători pentru o lume mai bună ?

Vreţi să fiţi martorii unor pasionante aventuri şi călătorii ?

CITIŢI COLECŢIA DE POVESTIRI „ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE" editată de revista „Ştiinţă şi tehnică".

APARE ÎN LIMBILE ROMÎNĂ ŞI MAGHIARĂ, LA 1 şi 15 ALE FIECĂREI LUNI.

Abonîndu-vă din timp, puteţi primi acasă cu regularitate fascicolele ce apar.

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile şi sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecţia noastră pe adresa Bucureşti, Raionul I. V. Stalin, Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Nr. 1, Redacţia revistei „Ştiinţă şi tehnică". Telefon 7.60.10 int. 1571-1164.

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice" apare la 1 şi 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, preţul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

Preţul abonamentelor:

3 luni	6 lei
6 luni	12 lei
1 an	24 lei

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU

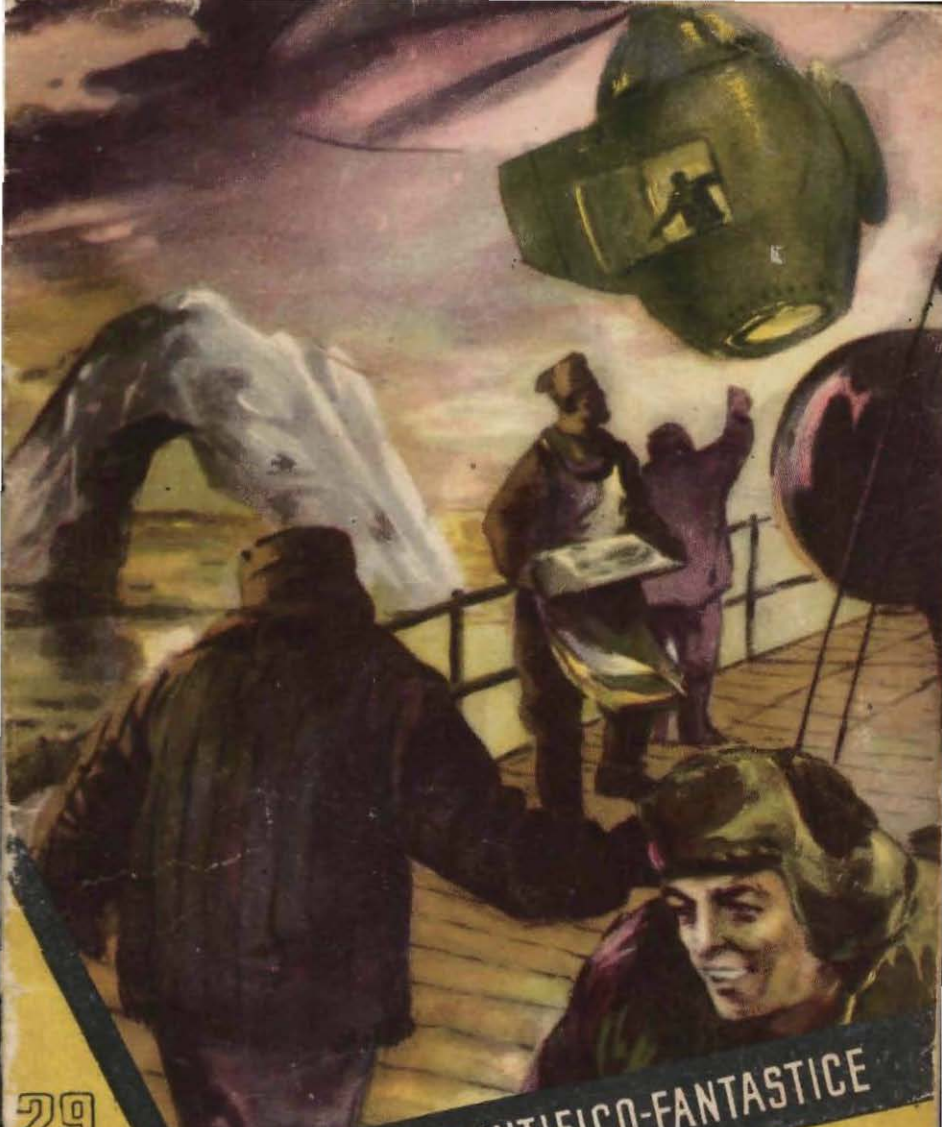

29

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

I. KALNIȚKI

Sfîrșitul ORAȘULUI SUBTERAN

★ ★

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

I. KALNITKI

SFÎRŞITUL ORAŞULUI SUBTERAN

Traducere din limba rusă de Margareta Roman şi D. Manu

* *

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
29

REZUMATUL FASCICOLEI PRECEDENTE:

Matrozii spărgătorului de gheață „Dniepr" zăresc în calea lor spre U.R.S.S., vasul de transport „Mafusail", sub pavilionul Moniei, o țară capitalistă care avea pretutindeni baze militare. În apropierea insulei Pescarilor, secundul Ustin Petrovici Rîbnikov, singurul supraviețuitor al submarinului sovietic „Delfinul", își amintește de clipele în care submersibilul fusese scufundat prin acele locuri, în anii războiului...

„Dniepr" salvează de pe un sloi de gheață pe tînărul negru monian Harry Gould. Acesta povestește cum, rănit în luptele din Africa, căzuse prizonier în mîinile hitleriștilor, care apoi l-au adus într-un lagăr din Germania. Acolo a cunoscut el un inginer de marină, pe care fiindcă era rus, îl numea Raș. Împreună cu mii de alți deținuți, Gould și Raș au fost transportați în Orașul Subteran, situat într-un loc necunoscut, unde erau puși să muncească la exploatarea unor zăcăminte de uraniu. Raș organizează o revoltă. Gould este dus pe „Mafusail", vasul piraților, de unde izbutește să evadeze.

Rîbnikov e invitat de inginerul Lev Solnțev (fiul unui tovarăș care pierise cu „Delfinul") să participe la o expediție în Arctica, unde trebuia să fie experimentată o mașină de transport ideală, denumită „Svietoliot". Acest aparat putea, cu o viteză încă neatinsă, să se deplaseze pînă în stratosferă, putea coborî pînă în fundul oceanului, după cum putea să lunece pe gheață sau să alerge prin pășire pe nisip. În plus, prin folosirea „electronitului", un combustibil special, „Svietoliot" putea funcționa practic nelimitat. La expediție mai iau parte profesorul N. G. Irinin, Nadejda, soția lui Lev Solnțev, și Harry Gould, devenit cetățean sovietic.

După înfrîngerea hitleriștilor, conducerea Orașului Subteran a preluat-o Iohann Blaufisch, omul monianului Charly Hustings, poreclit bătrînul marabu și care era finanțat de Mengsenior, unul din cei mai mari afaceriști din Monia.

Roșcovanul Iohann, cunoscut acum sub numele de Johnny Norocosul, lansează un S.O.S. în nădejdea că va atrage în cursă vasul „Dniepr" și-l va putea distruge.

LUCRĂRILE CARE VOR APĂREA ÎN COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

Nr. – 30 – 31 – 32 – 33 „SFÎRȘITUL ORAȘULUI SUBTERAN" – roman de I. Kalnițki.

Coperta, desen: D. Ionescu

(continuare din numărul trecut)

A treia zi, în camera hotelului de mîna a treia, unde se instalase Johann, apăru un ofiţer american şi-i ceru să-şi strîngă cît mai repede catrafusele. Jumătate de oră mai tîrziu, hitleristul de pînă mai adineauri şedea în barul unuia din cele mai elegante hoteluri, iar bătrînul marabu îi spunea:

— All right! Mister Mengs este de acord... Putem acţiona.

Alături de apartamentele în care locuiau oamenii statului major se afla o cameră liberă, reţinută pentru domnul Jonathan Blackpig, cetăţean al republicii Monia, agentul administraţiei militare. Tocmai pe acest nume căpătase Johann Blaufisch un paşaport al Moniei cu fotografia lui. Astfel avu loc transformarea care constituia începutul unei ere noi în viaţa secăturii hitleriste.

Un lucru nu i-a plăcut la început lui Johann alias Johnny: de ce oare Charly i-a schimbat numele Blaufisch, adică Peştele albastru, în Blackpig, ceea ce înseamnă Porcul negru? Nu era el mulţumit nici de primul nume, dar decît Blackpig, e mai bine Blaufisch de-o mie de ori. Johnny nu se stîi (desigur, într-o formă destul de politicoasă) să-l întrebe pe Charly:

— De ce, boss, aţi binevoit să-mi alegeţi un nume atît de ridicol?

Bătrînul marabu rîse copios, apoi îi explică lui Johnny că în felul acesta monienii îşi păstrează rasa lor superioară nealterată prin amestec cu rasele inferioare, ai căror reprezentanţi sînt cîteodată primiţi temporar printre ei...

— Înţelegi!? Vremurile de azi sînt atît de nesigure... Trecerea indivizilor dintr-o cetăţenie în alta este colosal de frecventă. Peste cîţiva ani, dumneata Johnny ai putea să te dai drept un monian neaoş. Tocmai acest lucru căutăm noi să-l evităm... Sîntem gata să vă venim în ajutor, să vă ajutăm să treceţi hopul, mai cu seamă dacă interesele noastre coincid, dar ca să amestecăm sîngele nostru cu al vostru — asta, cu părere de rău, nu-l dorim şi nu-l admitem...

Johnny oftă. Acum cîţiva ani era reprezentantul unei rase superioare... Dar de! Ce să-i faci! Se schimbă vremurile, se schimbă ordinea lucrurilor, valorile, se schimbă şi rasele superioare. Şi la urma urmei, tot e mai bine să fii un porc viu decît un peşte spînzurat.

Charly l-a numit pe fostul Johann, astăzi Johnny, director administrativ al „Societăţii de explorări îndepărtate", special înfiinţată pentru luarea în stăpînire a Oraşului Subteran. Cum

ar putea administrația decapitată a acestei frînturi din „cel de-al treilea Reich" să se opună presiunii lui Hustings et Co., societate susținută de însuși Mengs-senior? Administrația Orașului Subteran ar fi părăsit de mult această insulă dacă nu s-ar fi temut să apară în fața oamenilor. Naziștii consumau *ultimele rezerve și menținеau cu greu un simulacru de disciplină* între soldații pazei. Pe zi ce trecea, resturile armatei lui Hitler se descompuneau tot mai mult. Comandantului Oscar Kreitz i se părea cîteodată că nu există nici o deosebire între paznici și întemnițați, și că toți laolaltă sînt gata să-i nimicească pe comandanți. Prizonierilor li se mai putea ascunde că fasciștii au fost nimiciți, paznicilor însă nu. Tot mai des se auzeau voci revoltate, mulți cereau să fie înlocuiți și trimiși înapoi în patrie...

În aceste condiții, sosirea în Orașul Subteran a lui Johnny — cu împuterniciri depline, cu provizii și pază personală — putea fi socotită de administrația de acolo drept o adevărată minune. Totul revenea „la normal", această crenguță din copacul doborît al „celui de-al treilea Reich" prindea viață, altoită pe tulpina unui „imperiu" și mai puternic decît cel hitlerist...

Comandantul Orașului Subteran, gauleiterul Oscar Kreitz, nu-l recunoscu la început în domnul Jonathan Blackpig pe fostul lui coleg care înainte aducea transporturile de sclavi. Bărbatul tolănit în fotoliu se arăta a fi un monian pur sînge, amator de havane groase și de băuturi tari, un om de afaceri care știa să trăiască lăsîndu-i și pe alții să trăiască...

Căzură repede de acord asupra măsurilor ce vor trebui luate pentru înlocuirea treptată a garnizoanei nemțești prin paznici angajați. Pe Herr Kreitz nu-l tulbură deloc această hotărîre a noilor stăpîni, deși în consecință foștii paznici nemți urmau să treacă în rîndul muncitorilor prizonieri ori să piară. El înțelese că numai astfel va putea fi păstrată taina Orașului Subteran, mai cu seamă după ce primi asigurarea că administrația nemțească va rămîne la posturi. Desigur însă că, pentru orice eventualitate, vor trebui să-și schimbe și ei numele. Astfel, de pildă, Herr Oscar Kreitz devenea mister Connolly, monian de origine celtă.

Problemele aprovizionării și legăturilor, a compensației pentru muncă și altele nu provocară nici un fel de discuții: stăpînii cei noi se arătară chiar mai darnici decît cei dinainte. Într-o singură zi, afacerea se perfectă printr-un contract secret și Johnny plecă cu avionul spre Monia ca să-i raporteze bossului succesul obținut. Bătrînul marabu era mai mult decît mulțumit de noul său director. El fi transmise lui Johnny salutări din partea mai multor personalități ale bursei moniene, și mai cu seamă din partea lui Mengs-senior. Johnny era tare mîndru. E adevărat că atunci cînd Johnny a făcut o aluzie că ar fi încîntat să-și prezinte personal omagiile sale lui mister Mengs, bătrînul marabu s-a prefăcut că n-aude. Acest lucru însă nu-i strică lui Johnny buna dispoziție... Pe Charly îl amuză îndeosebi pățania lui Johnny cu prizonierii revoltați. Johnny Norocosul știu să zugrăvească atît de viu scena cînd, în toiul rebeliunii, apăru ca din infern pe masa de metal, cu brațele

încrucișate pe piept, încît Charly rise cu poftă. Și cum l-a dezarmat pe rebeli cu făgăduieli mincinoase, lansînd în momentul hotărîtor prin ambrazuri chestionarele! Dacă n-ar fi avut grijă să pregătească dinainte artileria de hîrtie, nu se știe dacă ar mai fi putut să-i stăpînească pe deținuți.

Mengs-senior îi porunci, bineînțeles tot prin bătrînul marabu, să păstreze taina și de-acum înainte ca ochii din cap. Se întocmi un statut special: „Statutul pentru paza Orașului Subteran" și fiecare inițiat trebui să semneze o hîrtie prin care declara că răspunde de păstrarea secretului. Răspunderea era desigur destul de grea, deși în afară de nenorociții înmormîntați de vii în insula necunoscută din Arctica îndepărtată, numai cinci oameni în toată lumea cunoșteau taina Orașului Subteran. Și toți cinci erau oameni siguri, demni de toată încrederea.

Astăzi Johnny ducea spre Orașul Subteran un nou schimb de paznici. Nu i-a fost ușor să-i aleagă și să-i convingă pe acești „boys" care n-aveau alte calități decît o totală lipsă de prejudecăți. Teoretic, recrutarea lor costa scump; dar numai teoretic. Prin contract, „Societatea de explorări îndepărtate" se obliga să le plătească la expirarea contractului, lor sau moștenitorilor, o sumă fabuloasă. Dar e puțin probabil ca vreunul din ei să fi dat cuiva de știre că pleacă. Și dacă e așa, atunci recompensa făgăduită prin contract n-o să aibă cine s-o încaseze, căci nici unul dintre ei nu va pleca vreodată din Orașul Subteran. Soarta lor era pecetluită. După scurgerea termenului stabilit prin contract, paznicii vor trece, ca și soldații nemți, la muncă sau va trebui să moară...

Telefonul îl deranjă din nou pe Johnny, cufundat în gîndurile sale:

— Also... Ptiu! Alo, da! Dumneata ești Mick? Ce-i? Din Orașul Subteran? Bine, dă-mi legătura... Vă ascult, Orașul Subteran. Da, eu. Ah, mister Connolly! Vă salut, dragul meu companion! Ce?! Revoltă? Ce revoltă?... Cum se poate revolta în Orașul Subteran? Cred că ai încurcat ceva, dragul meu, Connolly. Da, e păcat... Sînt forțe de muncă. Dar ce să-i faci, dacă nu se poate altfel, trage cîteva gloanțe. Nu exagera însă. Nu uita că acum nu e ușor să găsești lucrători noi... Pe scurt, caută să pui capăt panicei. Asta în primul rînd. În al doilea rînd, mîine sînt acolo. Am de terminat numai o afacere urgentă și vin imediat... Da, viu cu avionul. Ești mulțumit? Nu-i nimic, ține-te bine... Good bye!

Zum Teufel! Așa e întotdeauna. Cînd e omul mai bine dispus, trebuie să se întîmple ceva să-l indispună! Deșteptul de Herr Kreitz, lua-l-ar dracu să-l ia de papă-lapte! Mare bucurie!... Auzi! Revoltă în Orașul Subteran... Cine mai îndrăznește să se revolte după încercarea de atunci? I-am strîns pe robii ăia în chingi, să se satură de revoltă! Dar o să vadă ei ce-am să le fac acum! Nici să respire nu să mai îndrăznească!

Telefonul sună din nou. Johnny ridică fără chef receptorul:

— Ce este? Camera de detecție?... Ce s-a mai întîmplat? Mă deranjați pentru fleacuri... Un co-orp? Ce fel de corp? Ce face?! La douăzeci și trei de mii de metri înălțime? Aiu-

rezi! Ce viteză? Ce?! Ai înnebunit ori îți bați joc de mine! Nu vorbi prostii. Nu există o asemenea viteză... Da, da, nu există. Bine, bine, termină cu prostiile astea!

Hotărît, prost mai e aranjată lumea asta! Nu poți să răsufli un pic... Și ce obosit se simte Johnny! Ce-ar fi să dea totul dracului, să-și vîndă partea lui, cu sclavi, cu paznici, cu tainele subterane și submarine, cu toate perspectivele și cu domnul Connolly cu tot... Vorba înțeleptului marabu: arta de a pleca la timp este mai de preț decît arta de a sosi la timp. „Bursa moniană se interesează în mod serios de această întreprindere; ar trebui să-mi vînd acțiunile cu profit și să mă retrag undeva, să trăiesc în liniște..."

...Pe dracu, liniște! Ce spui? Vine „Dniepr"? Chiar vine? Trebuie să-l întîmpinăm. Astea-s milioane care străbat ghețurile. Numai să nu ne scape: cu primul proiectil dăm jos cabina de radio, apoi mînele... Completarea forțelor de muncă în *Orașul Subteran înseamnă completarea contului lui Johnny* la bancă.

Îl chemă la telefon pe radiotelegrafist. Unde-i melcul ăla? Înaintează? Tare încet înaintează! Doar ei îl socotesc *cel mai puternic spărgător de gheață... și gheața e slabă.* Zorește-l și tu puțin! Zi-i că ne înecăm, că sînt copii mici pe bord care pier. Spune că s-a sinucis căpitanul. Rușilor le place să sară în ajutor. În special pentru copii, sînt gata să treacă prin foc și prin apă. Zorește-i! Sînt în întîrziere... Da, Mick, nu uita să reduci tensiunea. Vezi, cel mult cincizeci de kilometri. N-avem nevoie de martori ai radiofleurtului nostru cu „Dniepr"...

— Am înțeles, mister Jonathan. Acum să vezi ce potop o să izbucnească pe „Dniepr"... Vor înunda vaporul cu lacrimile lor... Vai, ce nenorocire... În receptor gîlgîi un rîs demențial.

Mick se grăbi să transmită radiograma cu descrierea nenorocirii care se abătuse, chipurile, asupra lui „Mafusail". Din radiogramă reieșea că „Mafusail" e aproape scufundat, că echipajul și pasagerii — printre care vreo douăzeci de copii goi, uzi și bolnavi — au coborît pe un sloi de gheață subțire și nesigur, că trei femei au înnebunit și că secundul s-a sinucis și el, ca și căpitanul. Dacă nu primesc ajutor, pînă deseară nu mai rămîne nici un om în viață!

La acest apel deznădăjduit, Mick primi numaidecît răspunsul:

„Nu vă pierdeți curajul. Țineți-vă bine! Căutați să treceți pe un bloc de gheață mai gros. De rest, n-aveți grijă. Pînă într-o oră sperăm să vă salvăm. Căpitanul vasului «Dniepr», *Lunatov*".

Cînd Mick îi comunică la telefon răspunsul primit, Johnny pufni în rîs:

— Mă da' proști mai sînt! Și-au semnat cu mîna lor ausvaisul de intrare în Orașul Subteran.

Dar Mick mai era încă la telefon:

— Alo, Johnny, stai puțin. Am mai prins o radiogramă... Da, tot în rusește... E ceva curios... Ți-o trimit acum.

Curînd după asta, musul îi aduse lui Johnny în cabină radiograma interceptată de Mick, care suna astfel: „Salut eroilor lui «Dniepr» din partea echipajului primului «Svietoliot»"...

Johnny învățase limba rusă într-o școală specială. Dar radiograma asta n-o înțelegea. Ce fel de „Svietoliot"? Și de ce tocmai acum i-a venit așa, tam-nesam, să-l salute pe „Dniepr"? N-o fi oare acel „corp" care a trecut cu o viteză fantastică la o înălțime de douăzeci și trei de kilometri? Dar cum au putut de la înălțimea aceea, cu o asemenea viteză, să-l recunoască pe „Dniepr"?

Cîteva minute mai tîrziu, după ce-și reveni puțin în fire, Johnny îl sună pe căpitan:

— Alo! Rob! Dă te rog ordin să se pregătească „Ciclonul"... Imediat după efectuarea operației am să plec înainte spre insulă. Îi iau cu mine pe băieți... Da, pe toți douăzeci.

Apoi Johnny urcă pe punțea de comandă. În acel moment sufla o briză caldă, plăcută... În lumina puternică a zilei, gheața strălucea de-ți lua ochii. Numai la est se zărea o pată neagră de fum. Era „Dniepr", care venea în ajutor.

— Ascultă Rob, îi spuse Johnny căpitanului. Cînd rușii se vor apropia, să ne învăluim cu fum, ca să creadă că avem un incendiu pe bord, și n-o să observe nimic. Altfel te pomenești că ghicesc despre ce-i vorba... Ai înțeles, nu-i așa?

Rob clipi semnificativ din ochi, și amîndoi pufniră în rîs

DIN NOU „MAFUSAIL"

La o înălțime de patru mii cinci sute de metri, Solnțev întoarse mașina în poziția orizontală, strînse elicea și puse în funcțiune motorul cu reacție. Luînd înălțime, „Svietoliotul" zbură spre nord-vest. Pasagerii nu simțiseră nici schimbarea poziției mașinii și nici creșterea rapidă a vitezei.

După ce cuplă aparatele de conducere automată, Solnțev se întoarse în cabină.

— Sîntem la o înălțime de douăzeci și trei de mii de metri, anunță el așezîndu-se în fotoliu.

— Douăzeci și trei...? se miră Rîbnikov. Parcă... parcă nu-mi vine a crede...

Uitîndu-se pe geam însă, el văzu un cer de culoare violet închis. Ici-colo sclipea cîte o stea verzuie. Jos, departe, norii păreau un ocean argintiu înghețat instantaneu în timpul unei furtuni.

— Izolarea e bună, constată Rîbnikov. Și ce tăcere...

— Tăcerea-i explicabilă, răspunse Irinin. Doar înaintăm mai repede decît sunetul. Zgomotul „Svietoliotului" rămîne în urmă. Și în general, de unde să existe zgomot la o asemenea înălțime? Aici aerul este foarte rarefiat.

— Măi Levușka, măi. Mie parcă tot nu-mi vine a crede. „Svietoliotul" tău..., arătă Rîbnikov în jur, parcă-i un vis!...

— Da, răspunse Solnțev. Grație electrolitului nou am economisit peste zece tone din greutatea de zbor. Nu există în lume o mașină cu o greutate de zbor mai mică decît a „Svietoliotului" nostru.

— Nici un cusur nu poți să-i găsești, dădu din cap Rîbnikov și se îndreptă spre aparatul de radio.

Harry rămăsese indiferent față de peisaj. Tolănit în

fotolia, el adormi dus. Într-o boxă mică, Nadea pregătea dejunul.

— O adevărată excursie în stratosferă, glumi profesorul Irinin. Chiar dacă socotim după ora Moscovei, e cam devreme pentru dejun. În zona prin care trecem, însă, e ora opt dimineața... a zilei de ieri.

— Deodată, Ribnikov fluieră prelung, și aplecîndu-și corpul masiv înainte, îi întinse lui Solnțev nota înregistrată.

— Un caz obișnuit: cineva trimite un „S.O.S.". Ai notat coordonatele, Ustin Petrovici?

Ribnikov însemnă pe hartă punctul de unde pornise semnalul de primejdie și adăugă:

— *Vasul se numește „Matusail"...*

— *Cum! „Matusail"?!*

Harry sări în sus — parcă-i luase cineva somnul cu mîna.

Toți se uitau în tăcere unul la altul.

— *Harry, parcă de pe vasul ăsta ai fugit, nu-i așa?* întrebă Irinin.

— Da, sigur, confirmă Harry. Nu cred să existe doi „Matusaili" pe aceeași linie.

— O să vedem îndată, spuse Solnțev.

El stinse becul. Pe ecranul din perete se contură un dreptunghi luminos, pe care se vedea un mare cîmp de gheață, tăiat pe alocuri de ochiuri înguste de apă.

— Ce-i asta? întrebă Ribnikov.

— Porțiunea oceanului deasupra căruia zburăm, răspunse Solnțev.

— Dar între noi și ocean există cîteva straturi de nori...

— Pentru undele ultrascurte cu care funcționează instalația noastră, acumulările de nori nu constituie o piedică.

Ribnikov ciuli urechile și mișcă din mustață:

— Piriitoarea mea recepționează din nou ceva...

El ascultă atent pîrîitul unui aparat morse și începu să descifreze semnalele: „Nu vă pierdeți curajul. Țineți-vă bine! Căutați să treceți pe un bloc de gheață mai gros. De rest n-aveți grijă. Pînă într-o oră sperăm să vă salvăm. Căpitanul vasului «Dniepr» Lunatov"... Asta-i bună! și „Dniepr" al meu e pe-aici.

— *„Dniepr"?! se bucură Harry. Oh, în acest caz, Lev* Leonidovici, să le trimitem tovarășilor un salut...

Solnțev dădu din cap în semn de aprobare, iar Ribnikov transmise în grabă telegrama de salut interceptată de Mick.

Deodată pe ecran, printre ghețuri sfărîmate, cei din cabină zăriră un vas minuscul, parcă desenat.

— *Iată-l și pe „Matusail", zise* Solnțev. Îl recunoști, Harry?

Solnțev întoarse o manivelă și imaginea se mări. Acum se distingeau bine coverta, construcțiile de pe coverta și chiar marinarii care se plimbau bine dispuși de-a lungul vasului, cu mîinile în buzunare...

— *Nu înțeleg nimic, mormăi Irinin. Ce-i cu avaria?*

— *O să vedem îndată.*

Solnțev dispăru în cabina de comandă. Călătorii se sim-

fără deodată strînși parcă în niște cercuri de oțel și *proiectați* spre dreapta...

Solnțev strigă din cabina de comandă :

— Sînteți cu toții teferi, tovarăși? Vă rog să nu vă speriați : „Svietoliotul" a făcut un viraj prea brusc. Vreau să văd ce se petrece pe „*Mafusail*".

Pierzînd treptat din viteză, „Svietoliot" luă poziție verticală și *începu să coboare vertiginos*, prăbușindu-se printre norii deși și lăptoși. Înainte de a ieși din nori, se opri și rămase suspendat în aer, menținut de elice. Toți se înarmară cu binocluri și începură să privească, prin luminișurile dintre nori, pustiul de gheață.

„Mafusail" era tocmai sub ei. Văzură niște oameni care se deplasau dinspre vas cu sănii în diferite direcții. La o oarecare *depărtare* de vas, oamenii de pe „Mafusail" spărgeau gheața și lăsau în apă niște lăzi.

— Dar nu-i vorba de nici o avarie aici, exclamă supărat Ribnikov. Nu înțeleg... ce *fac acolo*? Nu cumva dinamitează gheața?... Atunci de ce urlă „S.O.S." ?..

Solnțev bătu cu pumnul în masă.

— Totul e clar! strînse el din dinți. *Ticăloșii mineză împrejurimile vasului*... Așa tăceau și hitleriștii pe front... Se prefăceau că sînt grav răniți, și cînd le venea cineva în ajutor trăgeau... Nemernicii! Ați înțeles, prieteni, ce-i pregătesc ei lui „Dniepr" ?...

E. P.

Raș era foarte necăjit de dispariția lui *Harry* Gould. Din cei zece deținuți luați în ziua aceea, numai nouă s-au întors. Și nici unul dintre ei nu știa unde a dispărut negrul. Numai francezul Morot îi șopti :

— Cred că s-a înecat... Dar nu știu sigur. Parcă poți să vezi *ceva*!

Raș *simți multă vreme lipsa prietenului dispărut*. Să fi izbutit oare să fugă? Dar cum să afli dacă acest lucru e adevărat? Și unde ar fi putut să fugă dintr-o *insulă pierdută* în Oceanul Înghețat? Pretutindeni îl pîndea moartea.

Deținuții munceau ca și în trecut, nimic nu se schimbase, și apariția roșcovanului în dormitorul lor fusese cu timpul *uitată*. Ca și înainte, prizonierii nu vedeau pe nimeni. Orice pas de-al *lor era urmărit de ochi nevăzuți și de țevile pistoalelor automate*.

„Armele" pregătite cu ajutorul lui Harry — pietre ascuțite sau cu tăișuri ca de topor, ghioage și bucăți de fier — le păstrau ca și în trecut în mină, sub o grămadă de steril. Într-o zi, *controlînd* dacă mai există comoara lor, Raș găsi între ele o bucățică de hîrtie. Profitînd de un moment prielnic, citi hîrtia *scrisă pe englezește* :

„Am fost vînduți unei *organizații* internaționale de bandiți. Nici un guvern din lume, cel puțin în mod oficial, nu cunoaște existența Orașului Subteran. Sînt desperat... Vreau să iau legătura cu voi. Distrugeți imediat scrisoarea. E. P.".

Scrisoarea îl tulbură pe Raș. Cine o fi acest misterios E.P. ? Își bătu mult timp capul să ghicească cine ar fi putut să scrie

biletul. În nici un caz nu putea să fie vreunul dintre deținuți. Atunci își aminti de un norvegian, profesorul Paulsen, care dispăruse mai de mult dintre ei. Da, așa îl chema: Eric... Însemnă că profesorul e în viață, că lucrează undeva în apropiere și se bucură chiar de o oarecare libertate. Cu ce ar putea să ne ajute?

Pregătirile pentru revoltă deveneau tot mai dificile. Oamenii slăbeau văzînd cu ochii. Pe Raș îl neliniștea indiferența lor față de soarta ce-i aștepta. Rusul n-avea însă de ales: tocmai cu acești oameni *trebuia să organizeze revolta și să învingă.*

În aceeași zi, în timpul prînzului, cînd prizonierii respirînd din greu se așezară în jurul mesei lungi de fier să mănînce, rusul *încercă să-i scoată din starea de apatie.* Ca din nebăgare de seamă, făcu să-i cadă castronul pe podea. Mîncarea fierbinte se vărsă pe picioarele vecinului, care trase o înjurătură fără răutate. Ceilalți nici nu dădură atenție celor petrecute. Aplecîndu-se sub masă ca să-și ridice castronul, rusul îl împinse ușor pe vecin și șopti:

— În curînd vom fi liberi...

Vecinul continua să-și soarbă supa în tăcere.

— Oare nu mai vrei să fii liber? întrebă încet Raș.

Nici de data asta vecinul nu răspunse nimic. Nici măcar să-ți dai seama dacă a auzit întrebarea nu puteai.

Dar nu toți erau demoralizați ca acest nenorocit. În dimineața zilei următoare, cînd prizonierii mergeau în șir prin coridorul îngust spre mină, rusul prefăcîndu-se că a alunecat, șopti peste umăr:

— Luptă și victorie!

În urma lui abia se auzi în șoaptă răspunsul lui *Morot*:

— Victorie și libertate!

Polonezul Iankovski rosti destul de tare: „A sosit timpul!", iar *Blaind răspunse cu privirea*: „*Sîntem gata*".

Cum să începi însă dacă nici unul din prizonieri nu știe cum sînt așezate posturile de pază în nenumăratele galerii și treceri întortocheate ale Orașului Subteran? Nu știa nimeni unde se află administrația, nici unde sînt magaziile cu provizii și arme. Înainte de a întreprinde răsculații ceva, din toate colțurile ar porni focuri de arme...

În primul rînd ar trebui să procure planul Orașului Subteran, ca să știe încotro să-și îndrepte lovitura *principală*. N-ar putea oare Paulsen să-i ajute? Dar cum să iei legătura cu el? N-ai nici un petic de hîrtie, nici măcar un capăt de creion... Doar să zgîrii cîteva cuvinte pe o bucată de rocă... Da, și s-o pună în ascunzișul unde a găsit scrisoarea... Dar va mai trece oare profesorul pe acolo? În orice caz, să încerce!

Spre sfîrșitul zilei, profitînd de un moment prielnic, Raș zgîrie pe o bucată de rocă mare cît un ou de găină următoarele cuvinte:

„Am vrea planul Orașului Subteran".

Rupînd o fîșie din căptușeala hainei lui zdrențuite, rusul înfășură „scrisoarea de piatră" și o ascunse sub grămada de steril.

A doua zi dimineața Raș găsi bucata de rocă în același loc, dar fără cîrpă și cu textul șters. Nimic nu-i putea da vreo

indicație în ce mîini căzuse „scrisoarea". Totuși era liniște: nimănui nu i se porunci să rămînă în abataj. Înseamnă că trebuia să aștepte.

Ziua de muncă era spre sfîrșite. O zi obișnuită, plină de bubuituri și un zgomot înnebunitor, în care tot ți se năzărea că auzi un glas de om strigînd slobod. Dar totul era o părere. În răpăitul asurzitor al perforatoarelor, rusul desprinse însă ceva cunoscut. Iată-l pe Morot, care apasă cu pieptul pe burghiu și-l scoate imediat din rocă. Punct. Încă o dată ceva mai lung — o liniuță, și așa mai departe. „Ce mai așteptă-? E momentul să începem" — spun perforatoarele... În acest zgomot clocotitor, nici unul dintre paznici n-ar fi putut distinge frazele rostite de prizonieri pe această cale.

Raș se apropie de unul din prizonieri, îi luă perforatorul din mînă și, în timp ce găurea roca, izbuti să transmită:

— Așteptați. Fiți pregătiți!

Nimeni nu se opri din lucru, nici o mînă nu tremură. Oamenii învățaseră să-și ascundă sentimentele... Deodată cineva *strigă*: *„Apă!" Prizonierii ridicară capul și văzură că din tavanul* minei picură apă. Curînd apa începu să se prelingă pe pereți, apoi să gîlgîie amenințător. Se auziră țipete: „Ne înundăm! Ne înecăm!". Prizonierii începură să se urce pe grămezile de minereu, să se cațere pe ieșiturile pereților...

Deodată megafonul începu să urle:

— Toată lumea la locuri! Dacă nu executați ordinul, folosim gazele... Numărul patru mii trei sute șaizeci și nouă, la-ți sculele.

Fără să se grăbească, Raș porni spre panoul de scule și își luă cutia.

— Patru mii trei sute șaizeci și nouă pornește spre galeria centrală, îi ordonă glasul de la megafon. Prima cotitură la stînga. Îndreaptă-te spre ascensor!

Rusul mergea printr-o galerie joasă, slab luminată de becuri rare. Și cu toate că în jurul lui totul era absolut pustiu, Raș simțea că din toate părțile era încontinuu supravegheat... Coif spre stînga, mai merse vreo două sute de metri și zări în fața lui puțul întunecos al minei. Raș păși pe platforma ascensorului. Unde-l vor duce oare? În sus ori în jos? Platforma se clătina și începu să urce. Numărase pînă la patru sute cînd ascensorul se opri. „Înseamnă că am urcat vreo sută, o sută douăzeci de metri" — făcu socoteală rusul.

Porni înainte ascultînd indicațiile megafonului. Și acest orizont era luminat de becuri rare. Raș ajunse la stația de pompare. Unsprezece pompe pompau neobosit apa din orizonturile inferioare, iar cea de-a douăsprezecea era scoasă din funcțiune: pe ea era prins un steguleț galben — semnul avariei.

În perete, la înălțimea unui stat de om, Raș văzu o nișă. Puse cutia jos, scoase cheia și începu să demonteze pompa. Totul era în ordine; numai în cilindrul din dreapta slăbiseră segmenții pistonului și de aceea pompa nu mai funcționa.

În timp ce o monta la loc, Raș se uită cu atenție în jur. Deodată se auzi un scîrțîit, și în nișă se deschise o ferestruică. În cadrul ei apăru o față palidă. O mînă albă, subțire, îi făcu semn.

Aproplindu-se, îl recunoscu pe Paulsen și-l auzi șoptind :
— Putem vorbi... Aici nu există radio-urechi...
Rusul se lipi de ferestruică :
— Ne puteți ajuta ?
Fața lui Paulsen se strîmba într-un surîs chinuit.
— Lucrez în laborator. Nu-mi trec multe sub mînă. Dar planul minei l-am desenat. Cu degetele tremurînde, profesorul îi întinse lui Raș o foaie de hîrtie împăturită. Bag-o repede în sîn !
— *Ascultă, n-ai putea să aranjezi să se stingă lumina* mîine dimineață măcar pentru cîteva minute ?... În timpul lucrului...
Paulsen tăcu, gîndindu-se, apoi spuse :
— Bine. Nu știam cum să încep. Am stricat pompa ca să te pot *vedea... Am să aranjez un scurt circuit...*
Rusul voia să-l întrebe cam pe la ce oră se va întîmpla acest lucru, dar deodată deasupra lor zbîrnîi o sonerie. Fața lui Paulsen se schimonosi, speriată. El dispăru, și ferestruica se închise.

URSULEȚUL TRECE PE „SVIETOLIOT"

Din timpul Războiului de Apărare a Patriei, Pavel Ignatievici Proțenko a rămas cu un obicei : înainte de a face ceva, aruncă întîi privirea spre zări. Și iată că astăzi, pe cînd îi ducea ofițerului de cart să guste mîncarea, Pavel Ignatievici se uită în sus și văzu deodată că din nori, direct spre „Dniepr", vine în picaj un avion ciudat, fără aripi. Bucătarul strigă tulburat :
— Atenție, avion !...
Toți cei care se aflau pe covertă urmăriră uluiți neobișnuitul aparat care cobora vertiginos spre ei, și, după ce de pe *pasarelă marinarul de veghe dădu de veste că* mașina de zbor e sovietică, priviră mai departe cu mult interes. Nimeni însă nu s-ar fi așteptat la cele ce urmară. Deodată mașina se opri și rămase suspendată în aer la vreo trei metri de vasul lor, exact deasupra semiteugei, apoi scoase din pîntecele ei trei picioare lungi, cu care se instală solid pe covertă. Se deschise o ușă, scara se desfășură, și pe ea coborîră, unul după altul, cinci inși. Toți erau îmbrăcați în combinezoane de blană, cu căciuli și cizme.
Pe Ribnikov și pe Gould îi recunoscură imediat. Marinarii se strînseră în jurul celor cinci. Din toate părțile, li se întindeau zeci de mîini, se auzeau urări de bun venit...
— Ce-ați rămas aici, prieteni ? exclamă căpitanul Lunatov, care sosise atras de gălăgie, și-l îmbrățișă pe Solnțev. Să trăiești, dragul meu ! Iată unde ne-a fost dat să ne revedem... Dar ce-mi văd ochii ! Îi strînse mîna lui Harry, apoi îl zări și pe Ribnikov. Ei vezi, Ustin Petrovici ! Zbori prin lumea întreagă și cînd colo tot pe vasul tău nimerești. Ei se îmbrățișară cu dragoste.
Solnțev îi făcu cunoștință lui Lunatov cu Nadea și cu profesorul Irinin, apoi coborîră cu toții în salonul ofițerilor.
După ce se închise ușa, Solnțev se adresă căpitanului :
— Ați pornit în ajutorul lui „Maiusaii", nu-i așa ? Ei, aflați că n-au nevoie de ajutor ! Acest vas, cu nume biblic, este un

pirat. Ar trebui să-l prindem asupra faptului, dar nu ne îngăduie timpul... Avem o altă sarcină...

— Cea mai infectă piraterie, adăugă furios Ribnikov, uitîndu-se cu ochii lui rotunzi, înnegurați de supărare, la cei de față. Acum îmi explic eu dispariția „Anne-Mariei" din Marsilia și chiar a „Amiralului Nelson" din Portsmouth. În ultimul timp, au dispărut fără urmă cel puțin zece vase. Credeam că au căzut victimă unor mine rătăcite, și cînd colo...

— Folosindu-se de un post de radio de mică putere, continuă Solnțev, ...„Mafusail" lansează S.O.S., deși n-are nevoie. Și pentru ce face asta? Ca să prade și să scufunde vasul care îi vine în ajutor! Vă închipuiți că în asemenea momente nimeni nu se așteaptă la o agresiune...

— Îmi îngăduiți să-mi exprim și eu o părere, în numele tineretului? rosti, sculîndu-se în picioare, radiofonistul Sima Maslennikov. Îmi dați voie? Atunci o spun. Cu bandiții nu trebuie să ne purtăm cu mănuși! Sîntem datori să-i demascăm în fața întregii omeniri... Noi îi lăsăm acum în pace, iar ei mai îneacă vreun alt vas!

— Dă-mi voie, îi replică Irinin cu delicatețe. Nimeni nu neagă acest lucru. Fapt este însă că ei trebuie să fie prinși asupra faptului, față de martori...

— Așa e. Are dreptate tovarășul Irinin, îl susținu Solnțev. Privirea lui făcu înconjurul celor prezenți: Și cred că știu unde putem găsi martorii. Vor fi martori chiar marinarii de pe vapoarele menționate de Ustin Petrovici. Poate avem noroc și atunci vom putea ușor să demascăm crimele lui „Mafusail", care își face de cap sub pavilionul Moniei. Într-o săptămînă, îi venim noi de hac piratului!

— Adevărat! Așa e! dădu Harry din cap. Jefuiesc vapoarele și apoi le scufundă, iar pe oamenii sănătoși îi trimit la ocnă în Orașul Subteran. Acolo am cunoscut și eu cîțiva din aceștia.

— Cu atît mai mult, se înfierbîntă Sima. Să punem mîna pe pirați și să-i silim să mărturisească!

— Nu, se opuse Solnțev. „Mafusail" este numai un detaliu, o părticică a forțelor oculte vinovate de situația din Orașul Subteran. „Dniepr" trebuie să-și vadă de drum... Viteza „Svietoliotului" este foarte mare și radio-ochiul lui vede perfect. Vom cerceta această parte a Arcticei. Și dacă dăm peste insula cu Orașul Subteran, vom ști s-o examinăm cum trebuie...

— Dacă această insulă nu există pe hartă, preciză Irinin.

— Bineînțeles. Solnțev se adresă apoi lui Ribnikov. Ei, ce zici, Ustin Petrovici?

— Cred că aveți dreptate, răspunse el după ce se gîndi puțin. O să-l ținem pe „Mafusail" sub supraveghere și-o să dăm noi peste insulă. „Dniepr" e mai bine să-și urmeze cursa.

— Ce să-i faci, trebuie să dăm ascultare unui șef bun, consimți Lunatov.

Solnțev se sculă în picioare. Timpul era prețios. Își luară rămas bun și, ieșind pe covertă, se îndreptară spre „Svietoliot".

Harry întoarse deodată capul. Privirea îi fusese atrasă de un chip care-i făcu inima să bată mai repede. După o secundă se afla lîngă Valea.

— Bună ziua, tovarășă, rosti el cu emoție, strîngîndu-și cu amîndouă mîinile căciula la piept. Îmi pare bine că te văd.

— Și mie îmi pare bine. Valea îi întinse mîna.

— Mda... la revedere, tovarășă Valea, își și luă el rămas bun. Trebuie să plecăm... zburăm mai departe. Oare cînd ne-om mai întîlni? Mi se pare că „Dniepr" nu se întoarce așa curînd în U.R.S.S. Eu, însă, oriunde oi fi, n-am să te uit: dumneata doar m-ai scos din mare... N-ai vrea să-mi dai ceva ca amintire? Ceva la care ții mult.

Valea se tulbură.

— Ce să-ți dau? Deodată își aminti ceva. Numaidecît, așteaptă-mă! și coborî în fugă spre cabina ei.

Echipajul „Svietoliotului" ajunsese lîngă aparat. Strînseră pentru ultima oară mîna căpitanului și a celorlalți marinari și urcară unul cîte unul în cabină.

Harry se codea să-și urmeze tovarășii. Ținîndu-se de scară, el se uita trist înapoi.

— Urcă-te Harry, ce mai stai?! îl chemă Solnțev.

Deodată Valea apăru din tambuchiu ținînd în brațe un ghemotoc alb și pufos. Alergă spre Harry.

— Ține... Mergi sănătos...

Cu ursulețul în brațe, Harry urcă în grabă scara.

— Ce-i asta? îl întrebă Solnțev prefăcîndu-se că n-a văzut scena care se petrecuse jos. Un animal pe bordul „Svietoliotului"?

Harry arătă cu bărbia peste umăr și bîigui rușinat:

— Ea... Dînsa mi l-a dăruit...

— Aha, ți l-a dăruit? zîmbi Solnțev. Atunci e altceva.

Scara fu ridicată, ușa se închise, elicea începu să se învîrtească, iar „Svietoliotul" sălta și dispăru îndată în nori.

„Dniepr" își reluă cursa spre nord-est, spre insulele unde era așteptat de exploratorii sovietici.

REVOLTĂ ÎN ORAȘUL SUBTERAN

Raș avea impresia că hîrtia cu planul Orașului Subteran îi frige pieptul. Cînd toți adormiră, el se întoarse pe pat cu fața în jos și, punîndu-și capul pe brațe, se prefăcu că doarme. De fapt însă, el studia liniuțele și rotocoalele de pe fărîma de hîrtie pe care o avea în fața ochilor.

Iată *verticala puțului principal. Aceste trei linii* perpendiculare sînt orizonturile Dreptunghiurile — se uită la legenda de jos — sînt abatajele în funcțiune. Pe Raș îl interesa în primul rînd orizontul inferior, unde lucrau oamenii din același detașament cu el. De puțul principal e îndoielnic că se vor putea servi; după cum reiese din desen, conducerea tuturor mecanismelor, între care și a ascensoarelor, este concentrată în sala de mașini a orizontului administrativ situat cel mai sus. Dar cum ajungi pînă acolo? Rezolvarea problemei trebuia căutată probabil în rețeaua subțire a puțurilor oarbe, foarte ramificate, întretăiate de galerii părăsite. Lungimea acestui drum în linie dreaptă este de cel puțin patru pînă la cinci sute de metri în înălțime. Numai dacă trecerile n-au fost cumva astupate! Și de nu s-ar rătăci în ele! Doar așa ar putea fi atinsă ținta înainte

de a se aprinde lumina din nou. Dacă apucă răsculații să ajungă în orizontul superior, paznicii nu le mai pot face nimic!

Adînc recunoscător, Raș privea meticulozitatea cu care bătrînul norvegian întocmise planul. Rotocoalele însemnau posturile de pază, pătratele — cazărmi, triunghiurile — camerele deținuților. Sala de mașini era reprezentată printr-un pătrat mai mare cu cîteva rotocoale în el, care indicau, probabil, agregatele corespunzătoare...

Ar fi bine, desigur, să poată face mai întîi o recunoaștere — acest lucru îl cer cele mai elementare reguli ale tacticii. Dar e cu neputință să trimiți o patrulă de recunoaștere înainte de a începe revolta, iar dacă revolta a început, e prea tîrziu să-ți pierzi vremea cu o recunoaștere: atunci fiecare clipă contează.

Întregul plan al operației, pînă la cele mai mici amănunte, trebuia dinainte chibzuit, iar amănuntele bine memorizate. Să scrii, n-ai cu ce, nici unde și nici pe ce. De altfel este și periculos.

Raș se întoarse pe spate și, fără să închidă ochii, frămîntă toată noaptea în minte fel de fel de variante. Ora sculării îl găsi treaz. Cîntărise însă cu de-amănuntul toate măsurile pe care va trebui să le ia în orice eventualitate posibilă. Spre ziuă avu imaginea clară a desfășurării evenimentelor.

În momentul cînd prizonierii intrară la lucru, Raș luă ciocanul pneumatic al lui Morot, chipurile, să-l repare. Subterana se umplu cu un ciocănit intermitent. Paznicii ascunși după panourile de oțel habar n-aveau ce se petrece. În schimb prizonierii își dădură imediat seama că acest ciocănit are un sens deosebit. Rusul le transmitea un ordin:

— Cînd se va stinge lumina, vom nimici mai întîi toate posturile de pază din mină. Luați de la paznici armele, felinarele, brichetele și chibriturile. Faceți făclii din cîrpe, uleiul este în bidon. Le veți aprinde la comandă.

Totul arăta ca de obicei. Prizonierii se apucară astăzi să perforeze o porțiune mai apropiată cu cîțiva metri de panourile posturilor de pază, dar aceasta nu trezi bănuiala nimănui.

...Cînd lumina se stinse brusc, prizonierii năvăliră cu toții fără frică asupra panourilor, le trîntiră jos, puseră mîna pe paznicii aflați în dosul lor, îi dezarmară și îi legară burduf cu *propriile lor curele.*

Megafonul răsună:

— Toată lumea rămîne pe loc!... La cea mai mică mișcare, mitralierele vor acționa! Lumina se va aprinde îndată!

Sub comanda lui Raș, deținuții porniră mai departe.

Faclele aprinse se îndepărtau spre trecătoarea din extremitatea stîngă a minei. Grupul lui Iankovski, înarmat cu o mitralieră, ocupă poziția din fața puțului central, folosind pentru acoperire unul din panourile pazei.

Un sfert de ceas mai tîrziu se aprinse lumina, și ascensorul aduse primul grup de paznici. Ei alergau prin galerie, amenințînd cu armele.

Subterana se umplu de zgomotul unei rafale de mitralieră. Doi dintre paznici se prăbușiră, iar ceilalți înțeleseră că au căzut într-o cursă — să se retragă n-aveau unde, că ascensorul pornise în sus, iar ca să înainteze sub un asemenea foc era cu

neputință. Ca la comandă, ei aruncară armele automate și ridicară mîinile în sus. Atunci Iankovski ieși de după panou și porunci :

— Doi din față să adune armele ! Puneți-le aici ! Și-acum rămîneți nemișcați !

Paznicii dădură ascultare. La picioarele lui Iankovski se înălța o grămadă de arme automate, pistoale și pumnale.

— Ce să facem cu voi ? întrebă sever Iankovski.

Paznicii începură să susțină speriați că și ei sînt sclavii fasciștilor. Unul dintre ei — mic, pipernicit și cu niște urechi blegite — se aruncă în genunchi în fața lui Iankovski, căutînd să-i sărute picioarele.

— Fie-vă milă de mine ! urla el. De șapte ani nu mi-am văzut familia ! Am copii mici. Ei se vor ruga la Dumnezeu pentru dumneavoastră, numai nu mă omorîți !...

Răsculații, care priveau de după panou, strîngeau nerăbdători automatele în mînă. Iankovski se întoarse spre paznici și le spuse :

— Bine, pînă la noi ordine.. Victor, du-i în mină și ai grijă. La cel mai mic gest, știi tu...

Paznicii însă nici nu se gîndeau să se opună.

Între timp, detașamentele lui Blaind și Morot, sub comanda lui Raș, intrară în partea părăsită a Orașului Subteran. Faclele nu le erau de prea mare ajutor — ardeau slab, probabil din lipsa oxigenului. În drumul lor întîlneau băltoace, cîte o galerie era tăiată de o crăpătură adîncă. Raș le porunci oamenilor să ia cu ei stîlpii întîlniți în cale, stîlpi rămași pe ici pe colo de la vechile întărituri, iar cînd drumul le era barat de vreo crăpătură sau desfundătură, îi foloseau drept punte.

Cu cît înainta mai mult detașamentul, tot mai slab ardeau făcliile, tot mai greu respirau oamenii. Raș dădu ordin să stingă tot ce era flacără : în aceste trecători părăsite se putea produce ușor o explozie de metan.

Drumul le era acum luminat numai de o singură lanternă. Din cînd în cînd, Raș își mai consulta planul. Astfel ajunseră în galeria puțurilor oarbe. Pe timpuri, aici, între cel de-al doilea și al treilea orizont, se exploata creolită. Stratul de creolită întretăia Orașul Subteran în diagonală ; roca era tăiată de-a lungul stratului, și minereul se rostogolea în pantă abruptă prin *burlanele puțurilor oarbe în vagonetele aflate în orizontul inferior.*

Acum nu mai existau pe aici nici șine pentru vagonete, nici lumină, nici tuburi de ventilație... O parte din burlanele de lemn ale puțurilor oarbe erau putrezite, iar pămîntul se surpase astupînd trecătorile. Răsculații loveau cu stîlpii, înlăturînd resturile de scînduri și pămîntul surpat. Împingîndu-se și trăgîndu-se unii pe alții, ei trecură prin puțurile oarbe și începură să urce pe roca abruptă spre galeria celui de-al doilea orizont.

PIEIREA „CICLONULUI"

Din Orașul Subteran soseau prin radio vești destul de proaste : revolta luase proporții serioase. Johnny bănuia că fostul Kreitz, actualul Connolly, n-a vrut dinadins să ia măsuri

severe. Rău a făcut că l-au lăsat pe caraghiosul ăla în postul de comandant. Trebuie să ajungă cît mai repede în Orașul Subteran! Acolo, la fața locului, va ști el să pună ordine în toate. Și fiecare va căpăta ce merită. Dar cum să părăsești vaporul cînd din moment în moment trebuie să se apropie spărgătorul de gheață sovietic? Doar nu-i glumă: cîte brațe de muncă gratuite se află pe el!... Măi, ce vremuri! Pe nimeni nu poți să te bizui, totul trebuie să-l faci singur! Asociații tăi caută doar să te înșele, funcționarii sînt gata să te trădeze în orice moment, iar în așteptarea unei ocazii favorabile te fură și te sabotează. Cît despre sclavi, ce să mai vorbim: numai la răzbunare le este gîndul. Ce ți-ar mai suci gîtul dacă ar putea!

Johnny trecu în cabina radiotelegrafului.

— Mick! Dumneata înțelegi ceva din toată porcăria asta? Ce-i cu „Dniepr", de nu mai vine o dată? Telegrafiază-le că vasul s-a și înecat, gata, că îngheață copiii pe banchiză, uzi leoarcă, și că numai speranța în generozitatea rușilor ne mai ține în viață. Hai, dă-i drumul o dată, lua-te-ar dracu!

Mick ciocăni în grabă implorarea stîlcietoare și termină cu fraza stereotipă: „Trec pe recepție". Johnny aștepta în spatele lui. Degeaba însă își potrivea Mick aparatul de recepție — nu venea nici un răspuns. Iar cînd Johnny se uită prin geamul cabinei văzu că fumul de la orizont a dispărut.

— Donnerwetter! înjură Johnny.

Pentru orice eventualitate însă, îi dădu ordin căpitanului să mai aștepte două ore și, dacă pînă atunci „Dniepr" nu sosește, să pornească vasul cu viteză maximă spre Orașul Subteran.

Pe „Ciclon" — un avion adaptat pentru zboruri în Arctica — se îmbarcară douăzeci de bandiți, unul și unul, înarmați cu puști automate și pistoale cu gaze. Johnny ocupă locul de lîngă pilot. Motoarele „Ciclonului" începură să duduie, iar avionul proiectat de o catapultă își luă zborul spre cer.

Înainte de a porni spre insulă, avionul descrise un cerc deasupra lui „Dniepr". Văzînd că vaporul sovietic taie gheața îndreptîndu-se spre nord-est, Johnny mai că-și înghiți mucul de țigară ce-i atîrna pe buză: „Verflucht! N-or fi mîncat ceva?" Dacă ar fi avut la îndemînă vreo bombă serioasă, n-ar mai fi stat pe gînduri!

Virînd brusc spre nord, „Ciclon" porni spre destinație. Oceanul era peste tot acoperit cu sloiuri de gheață. Numai vase puternice, cu întăriturî speciale, cum era „Mafusail", de pildă, puteau străbate aceste ghețuri. Johnny nu se îndoia că cel mult într-o săptămînă „Mafusail" va acosta pe insulă.

Din anii copilăriei, Johnny Norocosul rămăsese cu obiceiul de a nu-și lua la drum bagaje sau provizii. I-a plăcut întotdeauna să-și procure pe loc tot ce poftea. Nu-i lipsea însă niciodată „arma producătoare", cu ajutorul căreia putea să procure orice. În copilărie folosea cu iscusință un băț cu un cui îndoit la capăt, cu care putea să prindă peștele sau vînatul direct de pe tejghea. Cînd s-a făcut mai mare, acestei arme primitive i-a luat locul o armă mai complicată: trusa de speracle și gura de lup. Mai tîrziu, Herr Johann Blaufisch a ajuns proprietarul „unui atelier mobil de spargere a seifurilor". Avea un

aparat electric de tăiat oțelul și un perforator electric manual... într-un cuvînt tot ce-i trebuia ca să taie noaptea fără zgomot pereții laterali ai celor mai solide case de bani. Iar cînd această ocupație i-a îngăduit să-și adune un capital mai serios, Herr Johann a început să se ocupe de comerțul „cinstit".

Tolănit în scaun alături de pilot — fostul as al aerului, hitleristul Otto Taschke, pe care-l cheamă astăzi Dick Eshen —, Johnny zîmbea mulțumit de sine și făcea comparație între posibilitățile lui de azi și cele din trecut: azi el voiajează cu propriul lui avion, însoțit de douăzeci de derbedei, gata să treacă și prin foc dacă le ieșea și lor ceva. Pentru un profit, oricare dintre ei l-ar curăța și pe taică-său. Niște adevărate fiare cu ghearele lăcuite și cu coroane de aur pe colți. Sînt bine înarmați și știu perfect să mînuiască aceste arme. În Orașul Subteran, ei vor prelua șefia pazei, îi vor pune imediat pe răsculați cu botul pe labe și vor ști să le taie pentru totdeauna pofta să se mai răscoale.

În ziua aceea însă, Johnny Norocosul avu ghinion. Scăldat în lumina soarelui, care nu mai apunea, „Ciclonul" se apropia de un grup de insule mici acoperite de gheață. De aici pînă la insula în adîncimile căreia se afla Orașul Subteran, mai erau vreo două sute de kilometri. Deodată începu să vremuiască. Spațiul dintre cer și ocean se umplu de nori grei și apoși ca vata umedă. Cel mai prudent ar fi fost să aterizeze imediat. Johnny însă, ca de obicei, nu luase cu el provizii. De ce să ducă grija alimentelor cînd în primul rînd trebuie să ai muniții? „Ciclon" era și așa supraîncărcat. Să aterizeze fără provizii și fără să știe cît va dura așteptarea n-avea nici un sens. Trebuia să străbată cu orice preț această ceață...

Zborul implica însă primejdii mari, iar pilotul se hotărî să aterizeze. Nu-i rămînea lui Johnny decît să consimtă. Avionul își încetini viteza. Descriind spirale deasupra oceanului, pilotul găsi pe gheață un teren bun pentru aterizare în apropierea uneia din insule și începu brusc să coboare. „Ciclon" alunecă pe suprafața zgrunțuroasă a gheței. Deodată se auzi o trosnitură. Avionul se culcă pe aripa dreaptă și, descriind prin inerție un cerc, se opri.

Din cauza izbiturii, fuzelajul se turti, ușa nu se deschidea. Ferestrele erau prea mici ca să treacă cineva prin ele. Au trebuit să deșurubeze cupola camerei hărților.

Unul după altul, proaspeții exploratori polari ieșiră pe gheață. Johnny le vorbi foarte solemn.

— Aterizare forțată. Să fim demni de memoria marilor cercetători ai Arcticei! Aceste locuri, băieți, nu sînt deloc atît de periculoase cum par. De aici nu-i departe pînă la posesiunile noastre. Deci, păstrînd ordinea, o dăm drumul pe jos. Nu uitați armele!

Apoi îi porunci pilotului să demonteze postul de radio cu acumulatoarele respective.

— O să ne prindă bine drăciile astea, Dick!

După ce îndeplini ordinul lui Johnny, pilotul întinse o hartă pe genunchii lui.

— Ei, ce zici? întrebă Johnny.

Aviatorul făcu din mînă un gest deznădăjduit

— Kaput!...

Johnny îl bătu pe umăr încurajator:

— Nu te pierde cu firea, bătrîne!

Furios, pilotul arătă cu degetul pe hartă și strigă:

— Sînt cel puțin o sută cincizeci de kilometri!...

— Nimica toată! începu să rîdă Johnny. Dacă facem cîte patruzeci de kilometri pe zi, tot ajungem în patru zile. În cel mai rău caz ne culege „Mafusail". Anunță-l pe căpitan de pățania noastră.

Cu voce răgușită, pilotul îi șopti la ureche:

— Și ce crăpăm? Ce le dai oamenilor ăștia să mănînce? Dragă Johnny, eu te sfătuiesc să fii cu ochii în patru. Nu uita că ești cel mai gras dintre noi...

— Ce vrei să zici cu asta? se uită Johnny chioriș la pilot.

— Că dumneata reprezinți optzeci și cinci de kilograme de carne grasă.

Johnny Norocosul își pierdu pentru moment firea, se făcu alb ca varul, iar buzele începură să-i tremure. După cîteva secunde, fața i se înroși din nou:

— Glumele dumitale sînt deplasate! și se întoarse către banditii lui, care se uitau cu precauție în toate părțile. Ei, băieți, veniți încoa'! După ce banditii îl înconjurară, le declară: N-am să vă ascund faptul că sîntem într-o situație dificilă. Pînă la Orașul Subteran sînt vreo... șaptezeci de kilometri și nu avem provizii deloc. Dacă ne pierdem cumpătul, nu facem nici cît o ceapă degerată. O să iau imediat legătura cu Orașul Subteran, să ne trimită tot ce ne trebuie: provizii, saci de dormit și mijloace de transport. Dar pînă atunci o luăm încetișor pe jos. Nu e bine să stăm pe loc. Pe-aici trebuie să se găsească boi moscați, urși și reni... Facem rost de carne și...

— Voghen a împușcat pe-aici boi, iepuri, vulpi polare, foci, potîrnichi, confirmă trist pilotul.

— Adevărat! continuă Johnny, cu toate că auzea pentru prima oară în viață numele lui Voghen. Într-un cuvînt, oamenii de ispravă nu se pierd pe-aici... Care dintre voi ați mai fost prin Arctica?

Se dovedi cu acest prilej că cel mai priceput explorator polar era chiar el, Johnny.

— Cu atît mai bine, trase Johnny concluzia, înseamnă că sînt comandantul vostru nu numai de drept, ci și grație experienței. Vă previn: marșul nostru pe jos poate fi dus la bun sfîrșit numai cu condiția respectării celei mai severe discipline. Fiecare ordin al meu trebuie să fie lege. Orice încălcare a legii va fi pedepsită cu moartea. Ca secund în timpul marșului îl numesc pe pilotul nostru. Și-acum, am să încerc imediat să iau legătura cu Orașul Subteran și, pentru orice eventualitate, și cu „Mafusail". Johnny se întoarse către pilot: ascultă, Dick, pregătește deocamdată itinerarul expediției noastre!

În timp ce Dick pregătea itinerarul — operație care consta în trasarea cu creionul a unei linii drepte, pe hartă, de la o insulă la alta —, Johnny începu să cheme la radiotelefon comandamentul Orașului Subteran. Curînd își dădu seama că aparatul este iremediabil stricat. Acest lucru însă nu trebuia să-l

afle ceilalți, nici chiar pilotul. Atunci începu să strige voios în microfon :

— Alo ! Dumneata ești, Connolly ? Noroc ! Ce se mai aude pe la voi ?... Aha !... I-ați izolat pe unii de alții ? Foarte bine ! Știam eu că m-ați deranjat degeaba... Bine, bine, vom face ordine. Și-acum, Connolly, uite despre ce e vorba. Am o mică neplăcere : „Ciclon" s-a stârmat ! Noi ne îndreptăm spre Orașul Subteran după următorul itinerar... Pilotul îi întinse lui Johnny harta cu itinerarul marcat, și acesta continuă convorbirea cu o voce bine dispusă : Vasăzică noi străbatem acum insula care pe harta noastră este însemnată cu numărul patru, apoi pornim pe gheață în linie dreaptă spre nord — spre voi. Ai notat ? Foarte bine ! Trimiteți imediat în întîmpinarea noastră vreo două aerosănii și alimente pentru douăzeci și doi de inși. Da, și nu uitați că niște rom va fi bine venit.

Johnny le făcu cu ochiul celor din jur. Nimeni însă nu zîmbi în semn de răspuns. „Băieții" avuseseră timp să analizeze situația și cînd Johnny „își luă rămas bun de la Connolly", „Taurul Roșu" din Cilluoky veni înaintea lui. Acesta era un bandit „cu vază" și, după cum părea, își asuma rolul de reprezentant al intereselor „obștești".

— Uite ce-i, șefule. Să vorbim deschis. Noi ne-am înțeles prin contract să mergem cu vaporul, iar la nevoie să zburăm cu avionul, și cînd colo ne ceri s-o luăm apostolește, pe jos. Apoi era vorba să avem pensiune completă, iar dumneata ne îndrugi verzi și uscate despre niște boi mascați. Noi nu sîntem copii, să ne duci cu zăhărelul. Unde s-au mai pomenit boi mascați ? Așa ceva nici nu există. Înainte de a porni, deci, să ne înțelegem ce căpătăm pentru cuiele care le tragem și pentru foamea de pe drum ?

Johnny putea, desigur, să-și arate de la început năravul, și o clipă se simți ispitit să pună șaua pe ei. Prudența însă fu mai tare : Dacă o ia de la început așa, atunci cu ce mijloace va acționa în viitor ?

— Uite, băieți, spuse el, după cum văd, voi aveți de gînd astăzi să mă faceți de rîs. Ei bine, sînt gata să stau de vorbă cu voi. Să presupunem însă că nu ne înțelegem. Atunci ce faceți ? O luați pe jos înapoi spre Monia ? Poftim, eu nu vă opresc !... Nu ! Voi o să veniți ca niște căței, alergînd pe urmele mele, pentru că numai eu vă pot scăpa de aici. Poate chiar că ar trebui să vă cer plată pentru asta, vedeți doar care-i situația ! Ei bine, nu numai că nu pretind nimic, dar sînt de acord ca de astă dată să vă satisfac pretențiile : pentru tot timpul cît va dura drumul nostru, fiecare din voi va căpăta din partea „Societății de explorări îndepărtate" cîte cincizeci de dolari pe zi. Vă previn însă că primul care nu se va supune capătă un premiu suplimentar în cap sub forma unei măsline de patru cenți... Clar ? Și-acum pornim la drum ! Aparatul de radio îl va purta fiecare pe rînd, cu schimbul la fiecare oră. Iar pentru ordine, tu, Taurul Roșu, ești numit șef. Ai grijă ca oamenii să fie disciplinați, iar cei care vor purta aparatul de radio să se schimbe la timp. Nici unul să nu arunce armele ca să-și ușureze drumul ! Am să țin socoteala de fiecare glonte. Și încă ceva : băieți, fiți atenți, uitați-vă împrejurul vostru să nu scăpați vreun urs, vreun ren

sau vreun bou moscat. Moscat, nu mascat, cum spuneai adineauri...!

Johnny aruncă o privire de învingător asupra bandiților și, făcînd un semn cu mîna, porni înainte plin de siguranță. În urma lui se înșiruiră și ceilalți.

CONNOLLY AMENINȚĂ

Paznicii alergau din toate părțile spre orizontul administrativ al Orașului Subteran. Celelalte trei orizonturi se aflau în mîinile răsculaților. Ei nu putuseră încă să pună mîna pe centrele vitale: orizontul administrativ era legat de celelalte orizonturi numai prin ascensorul puțului central, iar acest ascensor se afla acum sus.

Cu toate acestea, Connolly nu era chiar așa de liniștit. Din moment ce prizonierii au știut să se unească, să pună mîna pe armele paznicilor și să ocupe toate orizonturile de producție, nu era exclus să găsească și vreun mijloc oarecare de a pătrunde în orizontul administrativ.

Connolly își dădea seama de gravitatea situației și de aceea îi ceruse urgent ajutor lui Johnny.

Deruta paznicilor își avea explicația și în oboseala lor. Încă de pe timpul „celui de-al treilea Reich", ei începuseră să murmure pe ascuns. La început soldații erau bucuroși că au aici un serviciu liniștit, fără primejdie, cu timpul însă dorul de familie și de lumina zilei începu să-i roadă. Nici grozăviile frontului nu-i mai speriau pe soldații închiși sub pămînt. Ce să mai zicem de moralul paznicilor după distrugerea imperiului hitlerist! Nu mai puteai să ai încredere în acești oameni. Fostul Kreitz socotea, pe bună dreptate, că acum gîndurile lor nu diferă mult de gîndurile prizonierilor. Afară de aceasta, deținuții erau toți prizonieri, foști ostași ai armatelor care au nimicit Germania hitleristă. Paznicilor putea prea bine să le treacă prin minte că trecînd de partea răsculaților mai pot spera să-și salveze pielea; pe cînd dacă apărau interesele administrației, treceau de drept în rîndurile criminalilor de război.

Numai sosirea „companionilor", cum li se spunea ocupanților monieni, îl mai liniștea puțin pe comandantul Orașului Subteran!

Connolly împărți paznicii în detașamente, stabili ordinea schimbului posturilor de pază lîngă puț, organiză patrule și dădu ordin ca fiecare paznic să capete cîte un pahar de rom. Ca să înceapă vreo acțiune, nu îndrăznea. Socotea că pînă la sosirea lui Johnny este de ajuns să organizeze apărarea orizontului administrativ, unde se găsea cilindrul de oțel al sălii de mașini.

Comandantul trecea printr-o galerie viu luminată de lămpi electrice. Santinela de la intrare îl salută în silă. Ușa se deschise automat, iar Connolly intră în sfînta sfintelor din Orașul Subteran — în sala de mașini. Aici aveai impresia să te afli într-o încăpere însorită. Sursa luminii nu se vedea, însă peste tot stăruia o lumină albă, egală, dulce și puternică. Pentru completarea iluziei, pe pereții rotunjiți la colțuri se aflau niște

ferestre trucate, luminate și ele. Tabloul de comandă ocupa întregul perete din față.

La masă ședea șeful mecanic — inginerul colonel Jacob Schmerzkopf. În fața lui, pe cîteva tablouri de distribuție, ardeau mici luminițe colorate. Orice tulburare cît de mică a regimului de funcționare, chiar a celei mai neînsemnate mașini din Orașul Subteran, se anunța automat și neîntîrziat prin aprinderea becului de semnalizare respectiv. Dar asemenea cazuri, după cum își amintea Connolly, se iveau foarte rar — de două sau de trei ori — și au fost de fiecare dată imediat lichidate. Dar și în această privință, faptul că ele au avut loc în ultima vreme, după schimbarea conducerii, dovedea o rapidă scădere a disciplinei personalului de pază...

Inginerul-colonel Schmerzkopf nu numai că nu-i dădu raportul, cum era obligat să facă după regulament, dar nici nu binevoi să se ridice de pe scaun și să-l salute pe șeful lui direct, fostul gauleiter Kreitz.

— Ce se mai aude, Schmerzkopf? întrebă Connolly apropiindu-se de *masa șefului-mecanic*.

— La mine totul e în ordine. Nu știu cum e la dumneata. Inginerul-colonel zîmbi cu răutate.

Connolly se prefăcu că nu observă surîsul lui Schmerzkopf.

— Și la noi e totul în ordine. Pentru mai multă siguranță, însă, trebuie să fac o mică operație.

El măsură cu privirea mașinile instalate pe suporturi de beton. Da, tehnica nu te lasă în pană; mai multă nădejde poți să ai în ea decît în oameni. Fiecăruia dintre acești monștri de oțel i se supun orbește agregatele respective care sînt împrăștiate pe întreg *teritoriul Orașului Subteran*.

Schmerzkopf ghici gîndurile șefului său.

— Da, da, zîmbi el strîmb. Mașinii îi lipsește ceea ce îl face pe om să nu fie ascultător și supus; mașina nu are nici creier, nici sistem nervos... Știi, Herr Kreitz, eu visez să ajung ziua cînd totul va fi făcut de mașini și nu de oameni...

— Fleacuri! mîrîi printre dinți Connolly. Oare se poate compara satisfacția pe care o simte omul conștient de superioritatea lui față de alți oameni cu senzațiile pe care ți le procură supunerea *acestui monstru de oțel? Eu sînt un organizator, un conducător!* Oamenii îmi sînt subordonați în primul rînd, iar mașinile în al doilea...

— Phiu, prea primitiv, răspunse inginerul. Spunînd asta, își aprinse o țigară și Connolly n-avu curajul să-i facă observație... Să fi îndrăznit cineva să aprindă o țigară în sala de mașini atunci cînd tot ce era aici aparținea celui de-al treilea Reich!

— *De ce primitiv?*

— Foarte simplu. Cu ajutorul mașinilor poți să creezi valorile de care oamenii au absolută nevoie. Ei nu pot trăi fără aceste valori. Dacă, așadar, ești stăpîn pe mașini, poți ușor să stăpînești și oamenii. Atunci poți avea satisfacție în orice doze, pînă la conducerea directă a soartei popoarelor... Trebuie numai să ai grijă ca aceste mașini să aparțină celor aleși. În cazul ăsta celorlalți n-ai decît să le acorzi libertatea deplină, însă

fără dreptul de proprietate asupra acestor mașini, chiar dacă sînt construite de ei... După cum vedeți, în asta constă totul.

— Dumneata susții niște absurdități, dragul meu Schmerzkopf. În secolul al douăzecilea te apuci să inventezi din nou mașina de cusut... De altfel, să lăsăm discuția pentru altă dată, iar acum să trecem la acțiune. Răscoala încă nu-i lichidată.

Connolly trase spre el microfonul, care se afla pe masa *lui Schmerzkopf, astfel că acesta fu nevoit să se scoale și să-i* cedeze scaunul. Comandantul se gîndi un minut, apoi cu o voce liniștită, măsurată, începu:

— Atențiune! Atențiune! Atențiune! Vorbește comandantul Orașului Subteran. Anunț următoarele: cel care pînă într-o jumătate de oră nu va fi în camera lui va fi împușcat. Aceeași soartă o va avea și acela asupra căruia se vor găsi arme. Vor muri de o moarte groaznică cei care vor lovi sau omorî vreun soldat de pază, precum și capii revoltei sau cei care nu-i vor denunța. Ca să vă convingeți de realitatea celor spuse, voi distruge prin explozie ieșirea submarină. Veți fi astfel complet închiși în Orașul Subteran, și viața voastră va rămîne definitiv sub stăpînirea mea. Voi ordona sistarea funcționării pompelor și veți pieri cu toții înecați ca niște șobolani ciumați. Voi ordona să se oprească funcționarea ventilatoarelor și într-o jumătate de oră veți fi asfixiați. N-am să vă mai dau de mîncare și veți muri de foame. Voi nu puteți să ajungeți pînă la mine. Conducerea tuturor centrelor vitale ale Orașului Subteran rămîne în *mîinile mele. Trei făclii aprinse în puțul central va fi semnalul* supunerii oarbe. Atunci vom coborî o platformă pe care veți depune toate armele. Încercarea de a pune mîna pe ascensor va duce numai la pieirea acelora care vor avea curajul să încerce acest lucru. Ascensorul va fi oprit între galerii și ocupanții vor fi curățați de sus, cu focuri de mitralieră. Așadar vă acord o jumătate de oră pentru executarea ordinului meu — apoi moarte acelora care nu se vor supune!

Connolly abia închise microfonul, și inginerul Schmerzkopf începu să-i șisîie la ureche, ca un giscan înfuriat:

— Ce-ai făcut? De ce le-ai amintit de intrarea submarină? Acum se vor îndrepta acolo!

— Dar dumneata ce crezi, că eu glumesc? Intrarea cu submarin cu tot vor sări imediat în aer. Acest lucru l-am hotărît. Mai tîrziu n-avem decît să construim alt ascensor. Deocamdată tot n-avem ce face cu el, cu atît mai mult că răsculații ar putea să-l folosească.

Connolly ridică mîna spre tabloul de distribuție. Acolo, în mijlocul a zeci de butoane, comutatoare și șaltere, ieșeau în evidență două șaltere așezate unul lîngă altul: unul cu mînerul negru, celălalt cu mînerul roșu. Dedesubtul acestor șaltere erau desenate capete de mort. O săgeată frîntă, care reprezenta fulgerul, traversa în diagonală tabloul de distribuție.

— Oprește-te! strigă Schmerzkopf, apucîndu-l pe comandant de mînă. Ne îngropăm singuri de vii!

— Înapoi! Știu eu ce fac! Dacă va fi nevoie, vom găsi altă ieșire.

Schmerzkopf se dădu îndărăt.

Cele două șaltere din fața lui Connolly erau două excitatoare de puteri gigantice : cel negru tăcea să sară în aer baza submarină, ieșirea, cel roșu declanșa explozia unei galerii dinamitate, care nimicea complet și cu desăvîrșire întregul Oraș Subteran. *Această galerie fusese săpată pentru eventualitatea* unui atac inamic. Connolly păstrase intenționat această instalație și după zdrobirea „celui de-al treilea Reich". Situația era atît de complicată că de, mai știi ?... Întrerupătorul roșu va mai putea — poate — servi ca ultim mijloc...

Mîna lui Connolly se plimba de la un întrerupător la celălalt, iar Schmerzkopf, cu ochii injectați de sînge, îi urmărea orice mișcare. Buzele inginerului tremurau, părul lui roșu încărunțit i se zbîrlise ca țepii unui arici în jurul cheliei lui bombate, trandafirii.

Comandantului îi veni poftă să-l sperie și mai mult pe acest bătrîn gras și neglijent, care se credea filozof. El puse mîna pe întrerupătorul roșu.

— Sper, Schmerzkopf, strecură Connolly printre dinți, că n-ai nimic împotriva unui asemenea final răsunător ?

— Nebunule ! Schmerzkopf întinse spre el mîinile tremurînde. Oprește-te ! N-ai nici un drept !

— Fii mai calm, dragul meu, fii mai calm ! Altfel, de emoție, aș putea să cuplez întrerupătorul cu o sutime de secundă mai devreme și-ți va rămîne cu atît mai puțin de trăit.

Schmerzkopf se lovi cu pumnii în cap și se repezi asupra lui Connolly :

— Nu admit ! Nu permit o asemenea nebunie !

— Cine e nebun, eu sau dumneata ? îl întrebă în bătaie de joc comandantul, *împingîndu-l ușor la o parte* cu cotul. Uite, acum apăs...

Doi țoli, un țol... jumătate de țol... Schmerzkopf căzu jos pe plăcile pardoselii și își acoperi chelia cu poala halatului. Connolly dădu înapoi manivela roșie. Pe frunte îi apărură broboane mari de sudoare. El apăsă hotărît pe întrerupătorul negru.

Cutia de oțel a sălii se cutremură și începu să răsune cu sute de glasuri prelungi, tremurătoare. Connolly și Schmerzkopf aveau *impresia că se află înăuntrul unui clopot uriaș, în care* cineva lovește de-afară cu un ciocan greu de tot. O grimasă schimonosi fața comandantului... El îl lovi cu piciorul pe Schmerzkopf :

— Scoală-te, caracatiță ! N-a sosit încă timpul. Întrerupătorul roșu este ultima noastră salvare !

JOHNNY CAUTĂ SĂ-ȘI SALVEZE PIELEA

Nu-i ușor să-ți croiești drum prin blocurile de gheață, să sari peste crăpături, să umbli pe alocuri în apă pînă la genunchi, riscînd la orice pas să te scufunzi într-un ochi ascuns de apă.

Johnny și Dick mergeau alături. Cînd drumul era prea anevoios, deșertul de gheață răsuna de înjurăturile lor.

Banditii în urma lor tăceau posomorîți. În ciuda amenințării șefului, lepădaseră pe drum mitralierele, tăcîndu-le scăpate în apă, și dacă insula ar fi fost mai departe, aceeași soartă ar fi avut-o și aparatul de radio.

Dar, în sfîrșit, iată și țărmul insulei — dacă și ăsta se poate chema țărm! O fîșie de pămînt iată de vreo sută cincizeci de metri, deasupra căreia se înălța un povîrniș abrupt de gheață, ce se pierdea în nori. Nu se vedea nici urmă de drum. Un strat neted de zăpadă acoperea pămîntul, ascunzînd pretid gropile și desfundăturile. La fiecare pas, picioarele îi se înfundau în apa înghețată. Deodată Johnny nu mai auzi în spate zgomotul pașilor. Întorcîndu-se, văzu că oamenii s-au așezat pe niște pietre. El schimbă o privire cu Dick:

— Hm! Au și obosit...

Dick îl trase de umăr:

— Ascultă, Johnny, trebuie să ne salvăm. Dacă avem noroc să împușcăm vreun urs, ne-ar ajunge la amîndoi pentru tot drumul, altfel mănîncă ăștia totul. Pînă la urmă ne mănîncă și pe noi! Înțelegi, Johnny?

Dar Johnny nu voia să-l înțeleagă. El avea nevoie de acești oameni care reprezentau o parte din capitalul lui! Cheltuise bani cu ei. Cu ei trebuia să înlocuiască paza din Orașul Subteran. Cum să-i lase tocmai acum, cînd e așa aproape de țintă!... Dar pe de altă parte... călătorește mai repede acela care călătorește singur, așa se pare că spun englezii. Într-adevăr, cu derbedeii ăștia nu ajungi departe.

— Ascultă-mă, insistă Dick. Hai să plecăm, pînă nu e prea tîrziu...

Johnny tăcu și de data asta. Își dădea seama însă că dacă nu acum, atunci foarte curînd va trebui să fie de acord cu argumentele pilotului.

Banditii mirosiseră pesemne ceva: se sculară repede și porniră în fugă după cei doi, care o luaseră înainte.

— Ce e, băieți? îi întrebă Johnny cu un aer nevinovat. Odihniți-vă! O iau cu pilotul înainte să caut un drum mai bun...

Banditii șușotiră între ei, iar Taurul Roșu mormăi:

— Bine, căutați. Dar ca să fim mai siguri, o să meargă și Tony Coogly cu voi.

Johnny și Dick n-avură încotro și porniră însoțiți de uriașul cel șchiop. După primii pași își dădură seama că nu-i de glumit cu Tony. Datorită unor răni căpătate undeva sub tropice, Coogly nu putea ține pasul cu ei. Dar nu se știi să strige:

— Ascultă, șefule! Să nu crezi cumva că bătrînul Coogly o să alerge după voi ca un cățel. Și își întoarse semnificativ pistolul automat cu țeava înainte.

Trebuiră să încetinească mersul.

După ce se depărtară îndeajuns încît nu se mai vedeau banditii rămași în urmă, Johnny începu să-l laude pe bătrînul pezevenghi Tony. Îl cuprinse chiar, prietenește, cu mîna lui stîngă, și, cînd se aștepta mai puțin, îi înfipse fulgerător cuțitul în piept. Coogly mai avu timp să spună, horcăind: „Bine ai mai ticluit-o și pe asta!" și căzu mort.

Johnny și Dick îi luară pistolul automat cu încărcătoarele de rezervă și-i desfăcură rucsacul; în el găsiră un colț de pîine și o bucată bună de șuncă. Johnny hotărî:

— Dick, dumneata îi duci armele, iar eu proviziile. Știi că sufăr de astmă.

Fără să spună nimic, Dick își atîrnă în silă de umăr cea

de-a doua armă. Johnny puse pîinea și șunca în rucsacul lui, apoi porniră grăbiți mai departe spre nord.

Curînd, Johnny și Dick ajunseră la țișia de pămînt. În fața lor se înălța aproape vertical limba unui ghețar, iar în dreapta țărmul era scăldat de apa curată a unui ochi de mare. Aveai de ales: ori să încerci să te cațeri pe ghețar, ori să te întorci înapoi. *Dar cum să te întorci înapoi între ghețuri... acolo* unde se răcește trupul lui Coogly?

„Linșajul e bun cînd spînzuri tu pe cineva — bombăne Johnny. Cînd însă îți vine ție rîndul, nu mai este așa de plăcut"...

Dacă nu vor izbuti să se cațere pe acest zid de gheață, vor trebui să-și ia rămas bun de la viață, și asta cît de curînd.

Deodată, Johnny zări în pereții ghețarului o crăpătură îngustă:

— Dick! Sîntem salvați! strigă el.

— Nu văd cum, îi răspunse Dick.

— O crăpătură! *Uite o crăpătură!*

— Să încercăm, răspunse flegmatic Dick.

Ei porniră să se cațere pe povîrnișul ghețarului, dar urcușul nu era deloc ușor. De cîteva ori lunecară și se rostogoliră înapoi jos. Johnny își blestemă lipsa de prevedere: ce bine i-ar fi prins acum cuțitul rămas înfipt în trupul lui Coogly. Spre norocul lor, și Dick avea un cuțit. Tăind trepte în gheață și sprijinindu-se unul pe altul, jupuindu-și degetele și rupîndu-și unghiile de la mîini, ei ajunseră, în sfîrșit, la crăpătura pe care o văzuseră de jos.

— Înainte, bătrîne, că acum ajungem pe insulă, rosti vesel Johnny, însuflețit de o nouă speranță.

— Ei, și ce dacă ajungem? îi răspunse Dick acru. Nu uita că avem de făcut aproape două sute kilometri de drum pe gheață, iar ca provizii — un colț de pîine și o bucată de slănină!

— Nu-ți pierde firea, Dick, îl încurajă Johnny. Madam *Banurahia, prezicătoarea indiană, mi-a prezis că o să* mor în patul meu. Cît ești cu mine deci, nu te amenință nimic. Dumneata faci cum vrei, eu însă mă încred în această prezicătoare.

— În cazul ăsta, răspunse calm Dick, sînt sigur că pe cupola de gheață a acestei insule vom găsi neapărat un pat dublu cu plăpumi de puf.

— Nu pot să sufăr oamenii neserioși! Dumneata le iei pe toate în glumă...

— În schimb eu nu pot suferi oamenii care vorbesc prostii, cînd nu mi-e capul la ele. Dick își mușcă buza. *N-ar fi trebuit* să-i răspundă astfel șefului. Își îndreptă ochii în altă parte și rosti pe un ton ce voia să fie împăciuitor: *lasă, Johnny, să nu* ne certăm! Uite că se vede și cerul...

Prefăcîndu-se că nu observă nesinceritatea vorbelor lui de împăciuire, Johnny începu să filozofeze:

— E un proverb care spune că cerul nu-i mai mare decît o pielicică de oaie. Cred și eu. Uite, noi nu-l vedem nici cît o palmă.

Umblară mult timp prin trecătoarea în care răspundea crăpătura ghețarului. Părea că-i fără sfîrșit. Dar iată că pe versantul de nord se zări ceva ce semăna cu o potecă făcută

de oameni. Începură din nou să se cațere pe povîrnișul de gheață, dar nimeriră într-o altă trecătoare, mai adîncă și mai îngustă, cu pereți de gheață absolut verticali.

Dick se lăsă greoi jos pe zăpadă.

— Punct, spuse el cu glas răgușit. Să ne împușcăm.... atîta ne-a mai rămas.

Johnny era cît p-aci să-l înjure. Se gîndi însă că rezerva de provizii abia putea să ajungă pentru un singur om și răspunse pe același ton :

— Ai dreptate. Blestemată fie viața noastră!

Încet, scoase din buzunar revolverul și înainte ca Dick să poată face vreo mișcare, Johnny Norocosul îi descărcă un glonte între ochi ; nici nu se uită la trupul care se rostogoli de pe povîrniș.

Johnny băgă calm revolverul la loc în buzunar, scoase din sac bucata de șuncă și pîinea, le împărți în patru : o parte o mîncă, iar restul le puse bine. Acum era asigurat pentru trei zile. *La urma urmei Dick își hotărîse singur soarta, iar el, Johnny, n-a făcut altceva decît să-i îndeplinească dorința.*

Johnny porni de-a lungul trecătoarei. Al dracului de greu e să umbli pe zăpadă cu crustă! Pojghița de deasupra nu suportă greutatea corpului, și picioarele îi se înfundă în zăpada moale; ba uneori într pînă la brîu. Ajuns cu multă trudă pe o creastă de gheață, porni de-a lungul ei, dar aluneca mereu, așa că începu din nou să frămînte zăpada și să se tîrască pe brînci... Astfel înaintă Johnny pînă simți că-l părăsesc de tot puterile. Inima îi bătea surd și inegal. Fruntea i se acoperise cu sudoare, iar cînd împinse casheta pe ceafă, începu să-i înghețe fața, și îndeosebi fruntea și nasul. I se tăia răsuflarea, pieptul începuse să-i hîrîie. Sleit de puteri, Johnny se prăbuși în zăpadă.

PE URMELE LOR

Trecuseră cîteva ceasuri și cei trei, Johnny, pilotul și Coogly, nu se mai întorceau... Deodată, vîntul aduse un zgomot ca un pocnet de împușcătură, dar atît de îndepărtat încît abia-l putuseră distinge în zgomotul ghețurilor ce se ciocneau. Ben Ghimpele spuse :

— Pîiu, drace! Să știi c-au futilinit... asta... cum îi zice?... Vreun bou dintr-ăla... O să se satură de carne și-o să plece mai departe fără noi.

Din toate părțile se auziră exclamații furioase :

— Ce tot îndrugi! Dar Coogly? Crezi că Coogly îi lasă?! Coogly e un băiat cumsecade!

— Eu știu? își exprimă îndoiala Ben Ghimpele. La el, la Bambina o fi fost băiat cumsecade. Dar aici nu-i Bambina, e *Arctica! Acolo flămînzii veneau la dugheana lui Tony Coogly*, iar el le dădea să mănînce și să bea. Desigur, nu în pagubă. Aici însă chiar el, Coogly, este flămînd și, după cum se știe, în tot Oceanul Înghețat nu există nici un bar. Cu foamea nu-i de glumit...

— S-ar putea să ai dreptate, bombăni Taurul Roșu, eu însă am încredere în Tony.

— E frig ca *dracului*, măi băieți! căută Mathias Dirck să schimbe vorba. Am citit odată că în aceste regiuni poți întîlni lemne plutitoare. Le iau curenții de pe țărmurile Asiei și le aruncă naiba știe unde pe mal.

— Da, așa e, mi-aduc aminte! interveni Samuel Butoiul. Am citit și eu în „Oglinda Bambinei". „Milioane sub cerul liber!", așa-i zicea articolului.

— Unde-s? Ce milioane?! îl întrerupse Taurul Roșu. Noi înghețăm pe mizerabila asta de insulă, iar din toate milioanele aiea nu văd nici o surcică. Și zău că n-ar fi rău să ne mai încălzim și noi puțin ciolanele.

Mathias Dirck se scărpină după ureche:

— Cine știe unde se află aceste lemne plutitoare... rosti el dus pe gînduri. Poate chiar aici, sub noi, numai că totul e acoperit de gheața asta blestemată, și n-ai cum să vezi. De-am fi avut *un topor măcar... am fi putut încerca...*

— Ce să încerci! se încruntă Ben Ghimpele. E bine să încerci un vin bun sau niște potîrnichi, dar aici e atît de frig, că nici cel mai tare gin nu te poate încălzi. Ia, băieți, cui i-a mai rămas ceva în bidon?

Taurul Roșu îi întinse bidonul și spuse:

— Ia o înghițitură, dar cu milă. N-o să-l putem umple așa curînd...

— Știți, băieți, începu Emerson Knood, un om uscățiv, care semăna cu un gîscan bătrîn, eu aș trage la sorți care din noi să se întoarcă înapoi la avion după benzină, care să *caute lemne plutitoare, care să aprindă un foc.* Și ne-am mai încălzi puțin pînă se întoarce stăpînul nostru cu niște carne... De altfel, mai știi, poate avem noroc să se apropie vreun urs de focșorul nostru. Totul, băieți, e să tragi la sorți!

— Iar căciula cu chibrîturile s-o știi tu, nu-i așa? îl întrebă batjocoritor Rob Hutchinson. Nu, frățioare! De cînd m-am curățat de bani în spelunca ta, nu mai joc cărți cu tine și nici nu trag la sorți.

Se iscă ceartă, dar Taurul Roșu întrerupse orice discuție.

— Lăsați gura! Și, pînă nu înghețați de tot, mișcați-vă! Ce să mai umblăm după cai morți! Mai bine s-o luăm pe *urmele Norocosului! Dacă au împușcat ceva, apoi trebuie să-l* ajungem pînă nu mănîncă toată carnea! Iar de foc, să aibă el grijă... După contract e dator să ne dea de toate!

Banditii se ridicară în silă și, potrivindu-se într-una, porniră spre nord. Pe Taurul Roșu îl chinuiau gînduri negre. Naiba l-a adus aici? Ce-i strica lui să stea acum la căldură cu pipa în gură și să citească în ziar despre niște idioți care se plimbă prin Arctica?... Oricum, Taurul Roșu era bine cunoscut și stimat în toată regiunea... Și ce viață ducea el! Pînă și guvernatorul în persoană s-a lefterit într-o zi jucînd cărți la „Valetul de cupă". Și tot ce pierdeau clienții intra în buzunarele lui. Începuse chiar să-și pună cîte ceva deoparte pentru bătrînețe; strînsese un capital frumușel, că doar ban la ban trage. Și astăzi, umblă flămînd și înghețat cu toți răpciugoșii ăștia prin pustiul de gheață. Dar, de fapt, de ce răpciugoși? Pînă de curînd erau și ei cetățeni foarte stimați la ei acasă. Alegători, contribuabili... Nici unul din ei n-a fost vreodată

bănuit de atitudine neloială față de guvernul Moniei. Fiecare avea o afacere onorabilă care-i aducea venituri grase... Dar li s-a urît cu binele și i-a împins dracul să plece în Arctica! Tot Norocosul e de vină, cu blestematii lui munți de aur... Cum o să-l încasezi pe Johnny dacă o mierlește și n-ai nici un document scris în ce privește plata suplimentară? Să mai ai de-a face cu dugheana asta de „Societate pentru explorări îndepărtate"!...

Tot mergînd pe urmele de pași, de-a lungul promontoriului, dădură peste cadavrul lui Coogly. Tăcuți, banditii înconjurară corpul celui ucis. Taurul Roșu se aplecă să-i asculte inima, dar se vedea că totul e de prisos. Din pieptul cadavrului înțepenit, culcat pe partea dreaptă, ieșea mînerul unui cuțit.

— Iată-ți boul moscat! spuse Samuel Butoiul.

— Mda, nu prea e aceeași carne... mormăi și Ben Ghimpele.

Deodată Taurul Roșu ridică mîinile spre cer și începu să strige, amenințînd cu pușca:

— Ei, stai că-ți arătăm noi! Drept ce ne-ai luat: oameni de culoare ori niscai amăriți de muncitori de care stăpînii pot să-și bată joc cum vor?! Noi sîntem cetățenii unui stat democrat! Apoi, băieți, să punem imediat mîna pe scîrnăvia aia de Johnny și să-l judecăm! Cu mîna mea îl curăț! Și mai rosti o serie de înjurături murdare cu neputință de reprodus.

— Nici pe pramatia aia de aviator nu-l iert, că numai el ne-a băgat în bucluc! strigă Samuel Butoiul.

— Ascultați băieți. Știți ce cred eu? sîsîi și slăbănogul Emerson Knood lungindu-și gîtul lui de gîscan. Eu cred că dinadins au făcut totul! Poate că nici nu există Orașul Subteran, ci pur și simplu toată afacerea e piraterie! Și dacă nu le-a ieșit nimic cu vaporul ăla sovietic, ce și-au făcut socoteala: ca să nu ne mai plătească nimic, ne-au adus aici și ne-au lăsat în voia soartei, iar ei și-au luat tălpășița.

— Moarte lui Johnny roșcovanul! începu să urle Taurul Roșu. După mine, băieți!,

Și, furioși, se repeziră toți mai departe, pe urmele proaspete de pași.

UN ROBINSON POLAR

Lăsîndu-l în urmă pe „Dniepr", Solnțev ridică mașina în stratosferă și o lăsă pe Nadea să conducă.

Pînă în prezent am mers aproape tot timpul în linie dreaptă, îi spuse el lui Irinin. Acum ajutorul meu va face cîteva evoluții mai complicate, pentru ca dumneata, comisarul guvernului nostru, să poți vedea tot ce poate „Svietoliotul" nostru în cele mai complicate situații. Solnțev se uită la toată lumea și zîmbi: vă rog, tovarăși, să vă țineți mai bine de fotolii... Cîtva timp „Svietoliot" va evolua într-un cerc închis, fără să se îndepărteze de „Mafusail". Am impresia că ar trebui să-i dăm ceva mai multă atenție acestui vas-pirat. Trebuie să aflăm ce au ei de gînd să facă. Am să te rog, Ustin Petrovici, să nu părăsești „radioochiul" și să urmărești cu atenție orice mișcare, iar eu am să mă ocup de acest aparat.

Solnțev apăsă pe un buton. Din perete ieși o cutie care nu se deosebea cu nimic de cutia unui aparat obișnuit de radio.

— Asta-i pelengatorul *, nu-i așa? întrebă Irinin. Ce vrei să reperezi?

Solnțev își puse casca.

— Sînt sigur că „Maiusail" menține o legătură radiofonică permanentă, fie cu stăpînii lui din Monia, fie cu Orașul Subteran, spre care probabil se și îndreaptă. Voi încerca să stabilesc direcția din care sosesc semnalele destinate piraților. Asta ne va ajuta să găsim insula misterioasă.

Cîteva minute tăcerea domni în cabină.

„Svietoliotul" ba se ridica brusc în sus, ba cădea ca o piatră pînă atingea aproape gheața și din nou, cu iuțeala unui proiectil de artilerie, se înălța spre cer. Apoi ori făcea un viraj brusc — atunci toți erau împinși cu putere spre pereții cabinei — ori se dădea peste cap în luping, de socotea Ustin Petrovici că i-a sunat ceasul din urmă. Solnțev, de parcă nimic nu se întîmpla, mînuia atent pelengatorul și asta îl făcea și pe Ribnikov să se uite iarăși pe ecranul radioochiului.

El văzu că siluetele negre, oamenii care se agitau pe gheață în jurul lui „Maiusail", căpătînd probabil vreun ordin, s-au întors în grabă pe bordul vaporului. Deasupra lui „Maiusail" se ridică un nor gros de fum, în cazanele lui începe deci să se urce presiunea.

— Aha, i-am prins! rosti Solnțev satisfăcut, și însemnă ceva pe hartă.

Puțin mai tîrziu, Ustin Petrovici strigă:

— Un avion de pe vas se pregătește de plecare!

El observase că mai mulți oameni se apropie de avionul care se găsea la pupa vaporului și se urcă în el. Peste puțin, o catapultă aruncă avionul de pe vas și acesta își luă zborul.

Solnțev transmise un ordin prin telefonul legat de cabina pilotului. „Svietoliotul" rămase suspendat în aer la o înălțime de aproximativ doisprezece kilometri.

Comandantul se apropie de ecran în momentul cînd avionul piraților se rotea deasupra lui „Dniepr". Toți priveau îngrijorați: oare piratii au de gînd să atace vasul sovietic din avion?

— Lev Leonidovici! rosti emoționat Irinin. Trebuie să intervenim!

Dar avionul se și îndepărtase de „Dniepr", pornind spre nord. Probabil că i-o lua vaporului înainte.

— Să spună cineva că n-avem noroc, începu Solnțev să rîdă, după ce-i trecu îngrijorarea. N-am greșit în presupunerile mele. „Maiusail" a menținut aproape tot timpul comunicația cu un post de radio mai la nord de noi. Am izbutit să-l reperez. Și avionul văd că a luat aceeași direcție... Așadar, înainte spre nord. Să vedem ce se petrece pe-acolo.

(continuare în numărul viitor)

---

* Pelengator — aparat radar cu ajutorul căruia se poate determina un punct în spațiu.

ARITMOGRIF

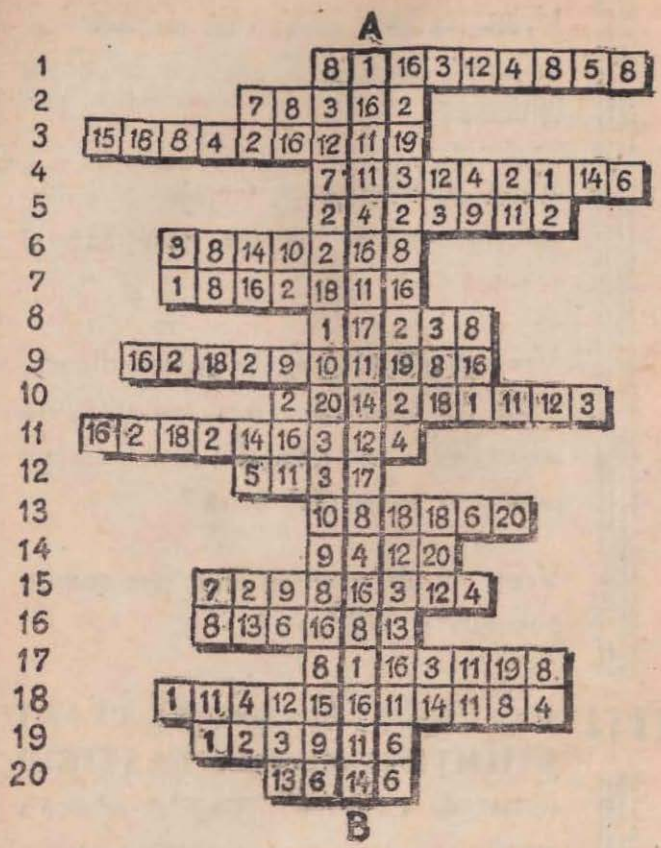

1 — vehiculul Astridei ;
2 — planetă la modă anul acesta
3 — o planetă mai mică ;
4 — titularul catedrei de astro-fizică *din romanul lui Mircea Brateș* ;
5 — cu ajutorul ei se produce lucru mecanic ;
6 — sistem de propulsie în atmosfera rarefiată ;
7 — pământul are deocamdată doar unul ;
8 — forma aparatului cu care a coborît Astrida ;
9 — condus prin radio ;
10 — *cel de-al patrulea satelit artificial* ;
11 — telescop electronic ;
12 — porțiunea superioară a rachetei ;
13 — planeta 1.116 ;
14 — tatăl Astridei ;
15 — *particulă elementară* ;
16 — deschizătura reactorului prin care țîșnește jetul de gaze ;
17 — personajul principal al romanului „Astrida" ;
18 — specialist în prevederea timpului ;
19 — pămînteanul care ajunge primul pe Criterion ;
20 — doctorul Șerban, prietenul lui *Sergiu*.

De la A la B : gen de roman mult apreciat de tineret.

REZOLVAREA JOCULUI SAHARA

1. A — Sahar — Kadar ; 2. Climat — Piraţi ; 3. Tugur — Karakum ; 4. Ip — Rasă — Ață — E ; 5. V — Cămilă — Urs ; 6. Avat — Naser — Op ; 7. If — Saharlana ; 8. Un — Sahara — Pan ; 9. Stoic — Riscant ; 10. Curmali — Marte ; 11. A — Bula — Guşter ; 12. Tăun — Triste — A.

Vreți să știți cum văd scriitorii și oamenii de știință profilul societății viitoare?

Vreți să cunoașteți tainele grandiosului proces de creație științifică și tehnică?

Vreți să aflați întîmplări extraordinare, trăite de exploratori temerari, de pionieri ai științei, de luptători pentru o lume mai bună?

Vreți să fiți martorii unor pasionante aventuri și călătorii?

CITIȚI COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE" editată de revista „Știință și tehnică".

APARE IN LIMBILE ROMÎNĂ ȘI MAGHIARĂ, LA 1 și 15 ALE FIECĂREI LUNI.

Abonîndu-vă din timp, puteți primi acasă cu regularitate fascicolele ce apar.

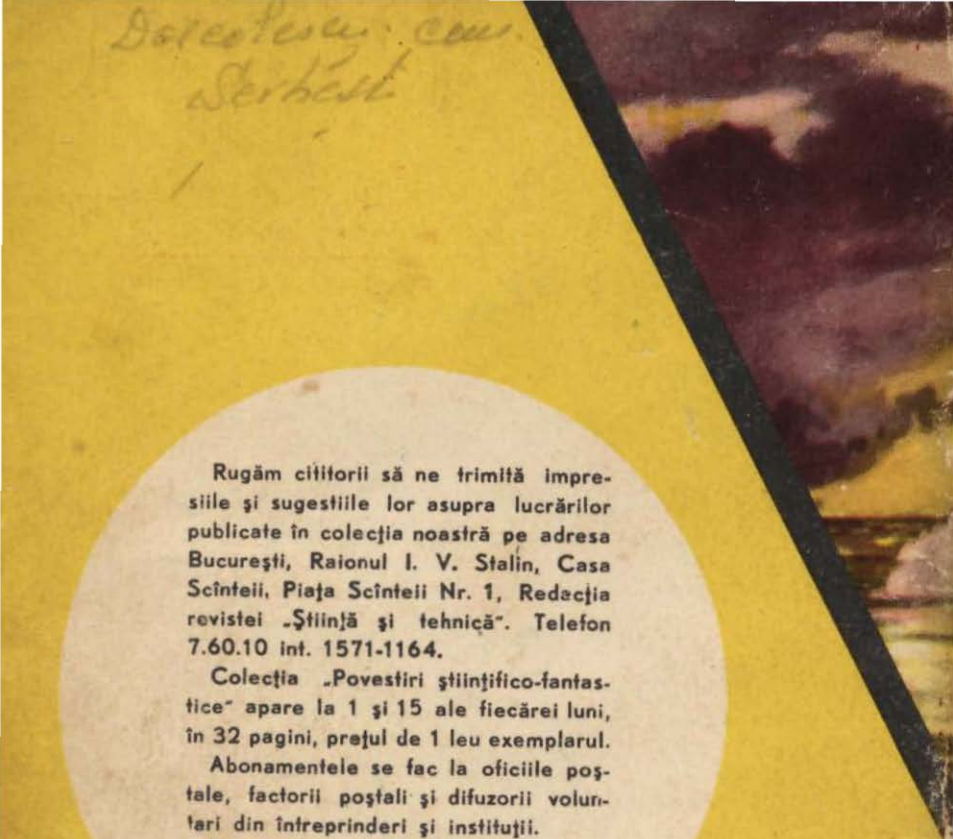

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile şi sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecţia noastră pe adresa Bucureşti, Raionul I. V. Stalin, Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Nr. 1, Redacţia revistei „Ştiinţă şi tehnică". Telefon 7.60.10 int. 1571-1164.

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice" apare la 1 şi 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, preţul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

Preţul abonamentelor:

3 luni	6 lei
6 luni	12 lei
1 an	24 lei

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU

30

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

I. KALNIȚKI

Sfîrșitul ORAȘULUI SUBTERAN

★★★

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

I. KALNIȚKI

SFÎRȘITUL ORAȘULUI SUBTERAN

Traducere din limba rusă de Margareta Roman și D. Manu

*
* *

Colecția „Povestiri științifico-fantastice"
30

REZUMATUL FASCICOLELOR PRECEDENTE:

Arctica. Spărgătorul de gheață „Dniepr" se îndreaptă spre U.R.S.S. In apropierea Insulei Pescarilor, secundul Ustin Petrovici Ribnikov, singurul supraviețuitor al submarinului sovietic „Delfinul", își amintește de clipele în care submersibilul fusese scufundat prin acele locuri în anii războiului.

„Dniepr" salvează de pe un sloi de gheață pe tînărul negru monian Harry Gould. Acesta povestește cum a evadat din Orașul Subteran (situat într-un loc necunoscut din Arctica), unde, împreună cu mii de alți deținuți, era pus de hitleriști să muncească la exploatarea unor zăcăminte de uraniu. Acolo a cunoscut un inginer de marină pe care, fiindcă era rus, îl numea Raș.

Ribnikov e invitat de inginerul Lev Solnțev (fiul unui tovarăș care pierise cu „Delfinul") să participe la o expediție în Arctica, unde trebuia experimentată o mașină de transport ideală, denumită „Svietoliot". Acest aparat, pe lîngă o foarte mare viteză, se deplasa în văzduh ca un avion, se scufunda în adîncul mării, luneca pe gheață. In plus, prin folosirea „electronitului", un combustibil special, putea funcționa practic nelimitat.

La expediție mai iau parte prof. N. G. Irinin, Nadejda, soția lui Solnțev, și Gould, devenit cetățean sovietic.

După înfrîngerea hitleriștilor, conducerea Orașului Subteran au preluat-o roșcovanul Johann Blaufisch, devenit Jonnathan Blackpig, zis și Johnny Norocosul, și fostul gauleiter Oscar Kreitz, devenit Connolly — care, prin intermediul lui Charly Hustings — alias Bătrînul Marabu, aveau să servească interesele lui Mengs-senior, unul dintre cei mai mari afaceriști din Monia.

Conduși de Raș, deținuții organizează o răscoală. Connolly aruncă în aer intrarea submarină a orașului.

Însoțit de un grup de tîlhari, Johnny pornește cu avionul spre Orașul Subteran. Silit de furtună, avionul aterizează pe o insulă acoperită de gheață. Fiind lipsiți de provizii, Johnny se hotărăște să-și lase complicii în voia soartei. Ucide pe doi dintre ei. Ceilalți jură răzbunare.

LUCRĂRILE CARE VOR APĂREA ÎN COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

Nr. – 31 – 32 – 33 „SFÎRȘITUL ORAȘULUI SUBTERAN" – roman de I. Kalnițki

Coperta – desen: D. Ionescu

(Continuare din numărul trecut)

— Ce ai de gînd să faci? îl întrebă Irinin.

— Vreau să văd, poate aflăm ceva despre Orașul Subteran. Sînt acolo probabil și oameni sovietici, și chiar de-ar fi numai Raș, nu putem admite să fie chinuiți atîția oameni acolo. Am să raportez totul guvernului nostru.

Comandantul „Svietoliotului" dispăru în cabina de comandă.

...O ceață deasă, cenușie, acoperise oceanul. Deasupra mării se dezlănțuise viscolul. Pe ecranul radioochiului se perindau în goană cîmpuri de gheață vechi de mai mulți ani, întretăiate ici-colo de crăpături înguste și de ochiuri mici de apă.

Deodată Rîbnikov strigă:

— Pămînt!

Numai un ochi de marinar polar putea să distingă în masa de gheață marină un petic de pămînt, de asemenea acoperit complet de gheață.

„Svietoliot" se opri în aer, deasupra insulei.

Dar probabil că nu rămăsese imobil, ci se lăsa încet în jos, deoarece imaginea insulei de pe ecran se făcea din ce în ce mai mare. Curînd contururile ei deveniră vizibile nu numai pentru Rîbnikov. Suprafața insulei părea de o culoare mai deschisă decît ghețurile compacte care o înconjurau, iar de-a lungul țărmului se întindea o bordură lată de blocuri masive de gheață.

Insula se întindea ca o fîșie lungă de cel puțin patruzeci de kilometri — de la est spre vest. Lărgimea ei nu trecea de șapte-opt kilometri. Partea estică a insulei era mult înălțată. Acolo era întretăiată de un lanț de munți care cobora brusc în mare. Din munți venea la vale un ghețar enorm, care acoperea întreaga insulă. Numai la marginea sud-vestică se zărea o fîșie de culoare închisă, pe care Rîbnikov o luase la început drept o crăpătură adîncă în gheață. După ce „Svietoliotul" se lăsă și mai jos, el constată că acest țărm stîncos, neacoperit de ghețuri, n-are o lungime mai mare de doi kilometri.

Solnțev observă cei dintîi cîteva puncte negre în această parte a insulei.

— Construcții, spuse el sigur. Insula este locuită.

— Atunci nu-i insula asta, îl contrazise Harry. Insula pe care o căutăm e locuită numai sub pămînt. N-am auzit niciodată despre oameni care să locuiască pe suprafața acestei insule.

— Parcă nu puteau fi fără să știți voi, îi aminti Ribnikov. Uiți în ce condiții trăiați?

Solnțev îngîndurat își ciocănea genunchiul cu degetele.

— Spune, Ustin Petrovici, insula asta e însemnată pe hartă? Ribnikov dădu nesigur din cap.

— Nu știu să fi trecut vreo expediție polară prin această parte a Oceanului Înghețat. În orice caz, nu a fost anunțat nimic oficial, iar din avion e aproape cu neputință să observi insula. Zile senine sînt foarte rare pe aici... Da, probabil că noi sîntem cei dintîi care vom anunța lumii existența acestei insule.

— Înseamnă că trebuie să vizităm acest pămînt, hotărî Solnțev. Să aflăm cine-s locuitorii și cu ce se ocupă... Așadar, coborîm pe un pămînt descoperit de noi.

După două minute, „Svietoliot" ateriză pe un platou de gheață și, dînd drumul schiurilor, porni în goană spre capătul sud-vestic al insulei. Mașina sărea ușor peste crăpături și zbura peste movile.

Ca un vîrtej trecu prin fața colibelor — nu erau mai mult de douăzeci — și stopă brusc lîngă o clădire mai mare, construită din bîrne groase. Contrar așteptărilor lui Solnțev și ale prietenilor săi, nici această construcție nu amintea cu nimic o construcție de mină; cu atît mai puțin vreuna din celelalte cocioabe sărăcăcioase ar fi putut să mascheze intrarea într-o subterană, dacă aceasta ar exista într-adevăr.

Cîinii de lîngă colibe începură să latre speriați. Din uși sau de după colțuri se iveau oameni înfășurați în blănuri, care priveau curioși arătarea ce trecuse prin fața lor. Unii se apropiau încet, codindu-se. Vădit lucru: frica le era mai tare decît curiozitatea.

Lev coborî din mașină. Văzînd un om, locuitorii insulei prinseră curaj și se apropiară. Erau eschimoși.

— Bună ziua! spuse Lev.

Nimeni nu-l înțelese. Lev repetă salutul în alte limbi pe care le cunoștea. Eschimoșii tăceau. Numai cînd Irinin rosti salutul în limba germană, unii din ei îi răspunseră.

— Spuneți, prieteni, cum ați ajuns aci? îi întrebă Irinin pe nemțește.

Un bătrîn eschimos, care se apropiase mult de „Svietoliot", privi îngrijorat înapoi și, fără să scoată o vorbă, arătă spre construcția de bîrne.

Lev avu timp să zărească în fereastră o față albă cu nas roșu, care se ascunse repede după perdea. Observînd și ei acest lucru, eschimoșii se îndepărtară de noii veniți. Mai mult încă — se prefăceau că nu înțeleg întrebările lui Irinin.

— Am impresia că va trebui să ne adresăm persoanei cu nasul roșu, spuse Solnțev. S-o vizităm atunci!

Îl rugă pe Harry să aibă grijă de mașină și, apropiindu-se, bătu în ușă. (Nadea, Irinin și Ribnikov rămaseră mai la distanță, mă rog, ca musafirii nepoftiți). Dar nimeni nu răspunse. Lev mai bătu o dată. Abia atunci apăru în ușă o femeie extrem de grasă, cu obrajii bucălați și rumeni. De sub fruntea îngustă priveau niște ochi foarte vioi. Femeia zîmbi și cu un gest îi pofti înăuntru.

Ușa se deschidea de-a dreptul în bucătărie. Înăuntru era cald, mirosea a pește, a vopsea proaspătă și cafea. Femeia oferi niște scaune simple, fără rezemătoare, și dispăru după o ușă interioară.

Stăpînul nu se lăsă mult așteptat. Ieși curind în toată splendoarea grandoarei sale: chel, cu nasul lung și roșu, miop, cu burta mare și obrazul slab. Purta un frac demodat, caraghios, o cămașă scrobită, gălbejită de vreme, cu gulerul înalt, care îi ținea sus bărbia zbîrcită. Partea de jos a corpului era mai puțin impunătoare: pantaloni din piele de focă și niște cizme moi, de morsă.

Gazda se opri în prag și încercă să-și aplece capul în semn de salut, gulerul tare însă îi intră în fălci, făcîndu-le să-i atîrne înlături ca la buldogii pur sînge.

— Bun venit pe insula mea, domnilor, li se adresă el în englezește, dar cu un pronunțat accent nemțesc.

— Vă mulțumim, domnule... Solnțev făcu o pauză, așteptînd ca interlocutorul lui să-și spună numele, însă acesta tăcu. Permiteți-mi să mă prezint: sînt conducătorul unei expediții polare a Uniunii Sovietice, iar aceștia sînt tovarășii mei.

— Îmi pare bine! răspunsul nu sună deloc prietenos. Și cu ce scop a sosit expediția dumneavoastră pe insula mea?

— Scopul nostru e pur științific, se grăbi să-l asigure Solnțev. Am zărit întîmplător această bucată de pămînt și, cum nu este însemnată pe nici o hartă, am hotărît s-o explorăm. Pentru aceasta avem autorizația guvernului țării căreia îi aparține acest sector al Arcticei.

Nasul gazdei se înroși parcă și mai tare. O privire posomorîtă îi învălui pe noii veniți.

— Mă scuzați că sînt nevoit să vă primesc în bucătărie. E singura odaie încălzită. N-am putut să aduc la timp transportul de combustibil. Toamna trecută marea a înghețat prea devreme. Vă rog să țineți seamă de aceste condiții neobișnuite și să mă scuzați. Imediat se va servi cafeaua. Vă rog, luați loc.

Femeia începu să se agite. Aruncă în vatră niște lemne, luă de pe plită ceainicul cu cafea, dar îl puse imediat îndărăt; alergă în altă cameră și se întoarse cu niște cești. Apoi duse ceștile îndărăt și se întoarse cu o față de masă pe care vru s-o aștearnă. Se vedea însă că are o idee prea vagă despre felul cum ar trebui făcut acest lucru.

— Rămîneți mult timp aici? se informă Nasul Roșu.

— Nu, răspunse Solnțev. Cred că în două zile termin fotografierea topografică a insulei.

— Două zile?! întrebă din nou Nasul Roșu.

— Cel mult două zile, confirmă Solnțev.

Fața gazdei se lumină puțin.

— Și ce nume aveți de gînd să-i dați acestei insule?

— Nu ne-am gîndit încă.

Gazda își îndreptă trupul și începu să vorbească cu aerul unui rege care binevoiește să stea de vorbă cu trimisul unei țări străine.

— Vă atrag atenția că această insulă este descoperită de mine, că locuiesc aici de douăzeci de ani și că, prin urmare, ea îmi aparține mie. Sînt singurul stăpîn aici. Acest lucru a fost recunoscut de toți cei care au mai vizitat insula mea înaintea dumneavoastră.

— Sînteți supus al vreunei țări? îl întrerupse Solnțev.

— Nu, îi răspunse semeț Nasul Roșu. Eu mă supun numai mie și Domnului, al cărui cuvînt îl propovăduiesc printre acești bieți eschimoși lipsiți de lumina adevărului. Lumea păcatului m-a dat uitării și nici eu nu mai doresc să mă gîndesc la ea... Țara de care ați amintit adineauri și căreia îi aparțin, chipurile, aceste întinsuri pustii nici nu bănuiește existența acestei insule. Cu toate acestea, dumneavoastră nu aveți dreptul de a ridica aici pavilionul acestei țări și nici al stimatei dumneavoastră țări.

— N-avem de gînd să facem acest lucru, îl asigură Irinin.

Nasul Roșu își luă o poză și mai trufașă.

— În acest caz... Dacă soarta a hotărît ca insula mea să apară pe hartă... această diabolică invenție a păcătoșilor înveterați — iar Dumnezeu mi-e martor că sînt din toată inima împotriva acestui lucru — atunci ea va apare numai sub numele de „Insula lui Robinson Polar". Vă este clar, sper, că acest Robinson Polar sînt eu. De altfel, cu acest nume vă rog să vă adresați subsemnatului.

Abia ținîndu-și rîsul, Solnțev îi spuse:

— Foarte bine, domnule Robinson Polar. Puteți fi sigur că n-o să vă pricinuim nici un neajuns. Iar ca să vă convingem că noi nu urmărim decît un scop pur științific, vă propun să ne însoțiți mîine, cînd vom face fotografierea din avion a insulei. Veți putea, cu acest prilej, să vă examinați insula de la înălțimea unui zbor de pasăre.

Nasul Roșu își ciuli urechile.

— Ați venit cu un avion? Unde este?

— În fața casei dumneavoastră.

Robinson Polar se uită repede pe geam. Chipul lui se posomorî.

— Faci glume proaste, tinere. Dacă m-am retras de lume, asta nu înseamnă că nu știu nimic despre ea. Sub fereastra mea se află o aerosanie, ce-i drept, de construcție perfecționată. Dar nu puteți pretinde că ați sosit cu ea din Uniunea Sovietică! Și cu atît mai puțin că veți zbura cu ea deasupra teritoriului meu?!

— Ba tocmai din mașina asta vom studia insula dumneavoastră, îl asigură Solnțev. Așadar, dacă n-aveți nimic împotrivă, venim mîine să vă luăm. Pînă atunci avem cu totul alte treburi, care n-au nici o legătură cu posesiunile dumneavoastră.

— Nu îndrăznesc să vă reții, îi răspunse foarte rece Robinson Polar. Vă aștept mîine.

Peste un minut, în strigătele entuziasmate ale curioșilor, „aerosania" porni direct spre mare.

Deodată eschimoșii începură să strige și, dînd din mîini, tulburați, o rupseră la fugă după „Svietoliot".

— Stați! E o prăpastie! Opriți-vă!

Dar, luînd viteză din ce în ce mai mare, mașina se îndrepta „spre pieire". Iată că a ajuns pe creasta dincolo de care cobora

o prăpastie de două sute de metri. Dar mare fu mirarea acestor naivi spectatori cînd, sub ochii lor, mașina își luă ușor zborul către cer și după cîteva secunde dispăru în nori!

Mult timp mai rămaseră eschimoșii să pălăvrăgească sub fereastra aceluia care se socotea stăpînul insulei și nu se împrăștiară decît atunci cînd grăsuna prietenă a Robinsonului Polar cu nas roșu apăru în pragul casei de bîrne:

— Stăpînul vostru muncește, strigă ea, iar voi gîgîiți aici ca niște gîște primăvara. Marș de-aici! La lucru!

Și într-adevăr, cel care propovăduia cuvîntul Domnului în Arctica muncea în clipa aceea cu sudoarea frunții. Aplecat în fața unui post de radiotransmisiune, într-o odaie din dos a casei sale, el striga emoționat în microfon:

— ...Și sania s-a dovedit a fi un aparat zburător cu o viteză colosală! Am însă impresia că asta nu-i totul, cred că are și alte funcții. De la bolșevicii ăștia te poți aștepta la orice... E adevărat că la suprafață ei nu pot observa nimic, dar... mai știi? Cine poate să garanteze? Țineți seamă, domnule general, că ei mă socotesc drept un aiurit care a fugit de lumea civilizată în Arctica pustie. Că propovăduiesc pe-aici creștinismul printre păgînii-eschimoși. Ha-ha-ha!... Mîine vin din nou. Ei sînt cinci, iar eu sînt singur, nu pot să fac nimic. Dumneata ești mai interesat decît mine ca lumea să nu afle nimic despre insulă, iar avioane de vînătoare dumneata ai, nu eu! Ai înțeles? Nici urmă să nu rămînă. Și dacă află bolșevicii ceva, spunem că a fost o greșeală: un avion necunoscut a apărut în sectorul nostru al Arcticei... Mîine însă avioanele dumitale să stea frumușel la baza lor, că mîine îi însoțesc și eu. Înțelegi? Apăr interesele domnului Robinson Polar. Și, în general, aviatorii dumitale să se asigure mai întîi că nu mă aflu și eu printre ei și abia atunci să acționeze...

SUB APĂ

— Tare aș vrea să știu exact ce-i zace ăstuia în burtă! gîndea Irinin cu glas tare. Să fie oare într-adevăr misionar? Sau vreun rezident al unei puteri imperialiste? Al Moniei, de pildă. Că Monia are desiule baze militare în Arctica. Nu folosește oare și această insulă pentru scopurile ei agresive? Suprafața insulei — este un aerodrom natural desiul de bun. Gheața e netedă... Dar ce nevoie ar avea de un rezident pe o insulă cu o populație de cîțiva eschimoși? Trebuie să mai fie ceva... Nu cumva de aceea își ascunde naționalitatea? Doar vorbește englezește...

— Cu accent german însă, adăugă Nadea.

— Indiscutabil că-i german de origine, zise Irinin. De altfel nu-i de mirare: mulți dintre foștii hitleriști vorbesc azi engleza. Sub oblăduirea Moniei pot doar să-și vadă de vechile lor treburi.

— După mine, reflectă Solnțev, altceva este important pentru noi acum... Domnul... hm, da... Robinson Polar ne-a primit

rezervat și fără pic de prietenie. Și totuși s-a declarat imediat de acord să ne însoțească mîine. Nu vi se pare ciudat, tovarăși?

— Păi de ce să nu fie de acord? mormăi Ribnikov. De sus doar nu se vede nimic...

— E foarte adevărat, dădu din cap Solnțev. M-am gîndit și eu la asta. Dacă la suprafață ar fi existat vreun indiciu că în adîncimile insulei se petrece ceva, el ar fi căutat să scape de noi cît mai repede. Intrarea în Orașul Subteran se află însă sub apă...

— Da, da, sub apă, confirmă Harry.

„Svietoliot" coborî lin pe gheață. Solnțev și Irinin ieșiră din mașină și începură să măsoare grosimea gheții. Ajungea aproximativ pînă la trei metri și un sfert.

— Dragă Nikita Galaktionovici, spuse Solnțev, notează, te rog, în procesul-verbal că începem încercarea „Svietoliotului" între ghețuri și sub gheață.

— Ce ai de gînd să faci? îl întrebă Irinin.

— Să vă arăt încă o particularitate a „Svietoliotului", aceea de a forța gheața și de a putea pătrunde în adîncimile oceanului.

Urcară iarăși în cabină. Solnțev trecu în cabina de comandă.

Din prova „Svietoliotului" ieși o țeavă cu niște trompe la margini. Două jeturi subțiri de flacără albă pătrunseră șuierînd în gheață, formînd două găuri late de o palmă, iar cînd mașina se puse în mișcare, flăcările tăiară gheața ca un cuțit, pe toată grosimea ei.

După ce tăie astfel gheața într-un pătrat, „Svietoliot" se ridică în aer și, coborînd în picaj, împinse spre adînc calupul de gheață și dispăru în copca formată; apoi se deplasă înlături, lăsînd gheața să se ridice la loc.

Mașina porni cu precauție pe sub apă, spre țărmul stîncos al insulei. O rază puternică de lumină dibuia fiecare adîncitură, fiecare crăpătură din acești întunecoși munți submarini.

Dar nu găsiră nimic care ar fi putut fi o intrare în Orașul Subteran. Nici urmă din construcțiile despre care povestise Harry.

Atrași de lumina puternică, locuitorii adîncurilor mării se năpustiră din toate părțile asupra „Svietoliotului". Un calcan lung și plat se zgîi cu ochii lui înghețați în oglinda reflectorului și, orbit, rămase țintuit locului, nemaiputînd să evite primejdia. Mici cîrduri de bibani cu evantaiele aripioarelor desfăcute se agitau în conul de lumină.

„Svietoliot" porni de-a lungul coastei mai întîi spre est, apoi, după ce ocoli un promontoriu, spre vest și nord-vest. Curînd se pomeni într-un mic fiord care pătrundea pe o lungime de aproximativ doi kilometri spre inima insulei. Pe ambele părți ale „Svietoliotului", la o distanță de douăzeci-treizeci de metri, se înălțau pereți aproape verticali. Totuși nu găsiră nici o urmă de Oraș Subteran, nici un semn de existența unor ființe omenești... Și totuși fiordul reprezenta un loc excelent pentru construirea unei intrări subterane...

Cîteva ore mai tîrziu, într-un golf de mică adîncime de pe coasta nordică, „Svietoliot" dădu de resturile unui submarin scufundat.

Deodată Harry începu să strige :

— Uite ! Acolo... e intrarea !

El arăta spre o stîncă pe care se sprijinea pupa schilodită a unui submarin. Deasupra lui, în stîncă, se vedea o deschizătură absolut rotundă, dovadă că era făcută de mînă omenească.

— Da, pare să fie o intrare în subterane, rosti Solnțev căutînd să-și ascundă emoția.

Fiecare dintre ei ar fi vrut să plece în recunoaștere. De aceea trebuiră să tragă la sorți. Excluzîndu-l pe Solnțev, șeful expediției, și pe Nadea — pentru care nu exista un costum de scafandru potrivit — toți ceilalți, Ribnikov, Irinin și Harry, își încercară norocul...

Capătul rupt al chibritului îi reveni lui Harry, și toți începură să-l pregătească de drum. În costumul greoi de scafandru, semăna cu un monstru marin din basme.

Coborî prin trapă în camera de evacuare, ermetic închisă, care se afla între pereții fuzelajului și ai cabinei mari, iar de acolo fu împins afară de presiunea puternică a aerului comprimat.

După ce se ridică neîndemînatic în picioare, scafandrul lipsit de experiență se îndreptă cu pași greoi spre submarinul înecat. Șovăind, el începu să se cațere pe pupă. În acest moment, Solnțev îi transmise prin aparatul ultrasonor :

— Harry, ai uitat instrucțiunile. Nu lucra cu mijloace primitive. Închide supapa și te va împinge aerul în sus.

Harry tresări surprins cînd auzi cuvintele lui Solnțev. El își uitase că în cască e montat un aparat ultrasonor, prin care poate păstra permanent legătura cu prietenii. Harry începu să rîdă vesel.

— Foarte bine ! Mai spuneți-mi ceva, Lev Leonidovici !

Solnțev îi atrase atenția să nu uite nici un moment de supapa care reglează presiunea aerului în costumul de scafandru.

Harry își ridică mîna enormă în mănușa metalică, pîpăi supapa și apăsă pe butonul mecanismului. După două minute, umflîndu-se ca un balon, el se desprinse de fund. Cățărîndu-se pe ieșiturile stîncii, Harry ajunse în dreptul deschizăturii rotunde și vru să intre. Uitînd însă de volumul pe care-l căpătase, se trezi prins acolo.

Ribnikov și Nadea, care îl urmăreau din cabina de comandă, nu-și putură stăpîni rîsul.

— E hazlie priveliștea, într-adevăr, interveni Solnțev, dar nu uitați că nu-i lipsită de primejdie. Costumul poate plesni și atunci nu știu cum l-am mai putea ajuta. Fii atent, Harry !...

Harry dădu drumul aerului de prisos, ce se strînsese în costumul de scafandru, și, salutînd cu mîna „Svietoliotul", dispăru în deschizătură.

— Nu trebuia să-l lăsăm pînă nu-şi însuşeşte bine instrucţiunile, spuse Solnţev. Uite, iar a uitat ceva. Ei, Harry! strigă el în microfon. Aprinde-ţi lanterna! Butonul se află lîngă încheietura mîinii stîngi.

REVOLTA IA PROPORŢII

Conducîndu-şi oamenii prin puţurile oarbe părăsite, Raş pătrunse în cel mai de sus orizont activ al minei — prin partea de sud —, iar Iankovski, folosindu-se de treptele puţului central, sosi cu grupul lui în acelaşi timp, venind dinspre nord. Paznicii luaţi prizonieri mergeau abătuţi înainte.

Între timp, potrivit ordinului dat de rus, mici detaşamente armate intrau în galeriile laterale din toate orizonturile, şi, fără să întîmpine vreo rezistenţă serioasă, îi dezarmau pe paznici şi-i eliberau şi înarmau pe deţinuţi.

Planul profesorului Paulsen se dovedi exact, şi răsculaţii nu pierdeau timp deloc pentru recunoaşterea terenului.

Din toate cotloanele Oraşului Subteran, răsculaţii se îndreptau spre orizontul superior. Ei cîntau, dansau, strigau şi nu mai ştiau cum să-şi manifeste bucuria. Pentru prima oară în atîţia ani, feţele istovite surîdeau şi străluceau de fericire. Unul din ei, după ce-şi rupse de pe piept plăcuţa cu număr, strigă:

— Mă cheamă Jean Boitier!

Din toate părţile răsună ca răspuns:

— Pe mine John!

— Pe mine Maurice!

— Pe mine Ştefan!

Un om cu spete late şi păr cărunt se aşezase pe o piatră, cu o bîtă în mînă, şi, legănîndu-se într-o parte şi-n alta, plîngea cu hohote.

— Ce-i, prietene, ce-i cu tine? îl întrebă Raş.

— Mi-am uitat numele...

Rusul începu să-i înşire tot felul de nume ce i veneau în minte, omul gemu însă:

— La noi nu există astfel de nume!

— Eşti francez?

— Nu, danez...

Raş continuă să-i înşire toate numele daneze pe care le ştia. Cînd pronunţă numele de „Olaf", danezul tresări emoţionat:

— Stai! Stai puţin! Aşa mi se pare că mă cheamă.. Sau poate pe fratele meu?...

— Ba nu. Cred că dumneata eşti Olaf. Ochii săi străluceau umeziţi: Dă-mi mîna, prietene Olaf! Te felicit... Eşti din nou om.

— Îţi mulţumesc! îi răspunse cu căldură danezul. Dar dumneata ce eşti, Raş?

— Eu sînt rus.

— Sovietic! exclamă Olaf ridicîndu-se în picioare.

Îi puse lui Raş mîna pe umăr şi-l privi în ochi:

— Îţi mulţumesc! rosti cu glas tremurat danezul. Îţi mulţumesc din suflet!... Mi-am uitat aici numele, dar n-am uitat că

în lume există țara sovietică și comuniștii... Îi strînse cu căldură mîna rusului. N-am uitat că există Moscova!...

Raș vru să-i răspundă, dar în acel moment răsună megafonul:

— Atențiune! Atențiune! Atențiune!

Connolly le cerea răzvrătiților o supunere oarbă și-i amenința că va lua măsuri drastice.

Morot se urcă pe o piatră și agitîndu-și arma căuta să acopere glasul megafonului:

— Prieteni! Astea-s fleacuri! Nimeni n-o să-și predea arma! Așa e?

— Așa e! Așa e! Moarte călăilor! Moarte ucigașilor! Înainte!

Un bubuit surd răsună în subterană. Pămîntul se cutremură sub picioare, pietre se desprinseră de pe pereți.

Comandantul se ținuse de cuvînt...

Morot nu conteni nici o clipă să le vorbească oamenilor:

— Tovarăși, e cu neputință să fi aruncat în aer ultima ieșire! Trebuie să mai existe o altă ieșire și noi o vom găsi cu orice preț!

Raș adăugă calm:

— Și dacă n-o găsim, străpungem o ieșire nouă.

Comandantul blestematei oene fasciste susținea că singura cale spre orizontul administrativ sînt cei patru sute de metri ai puțului central. Raș se convinsese că nici ei, fasciștii, nu cunoșteau bine labirintul subteran. Connolly știa numai ce s-a construit de cînd e el aici, iar toate cîte s-au făcut înaintea lui — toate galeriile și puțurile oarbe părăsite — sînt și pentru comandant o taină ca și pentru răsculați. Trebuie să mai existe vreun puț părăsit. Poate chiar sistemul de puțuri oarbe, de care s-au folosit răsculații pentru ocuparea orizonturilor, să ducă și spre orizontul administrativ, dacă nu chiar și la suprafață...

— Moarte schingiuitorilor! Jos călăii! Libertate sau moarte! strigau răsculații drept răspuns la apelurile fierbinți ale lui Morot.

Raș se urcă pe piatră alături de Morot și ridică mîna. Se făcu tăcere.

— Prieteni, eliberarea noastră depinde numai și numai de noi. Acum ținta noastră principală este să ocupăm centrele vitale ale Orașului Subteran: magaziile de alimente și îmbrăcăminte, postul de comandă al mașinilor... Ar fi prematur să ne bucurăm, dar nici să fim abătuți n-avem motiv... Ei nu pot inunda acest orizont superior, deoarece el se află deasupra nivelului mării! Vom instala posturi de pază la puț, iar de-a lungul întregului orizont vom patrula cu schimbul, pentru ca oamenii să se odihnească pe rînd. Între timp, vom căuta căile care duc spre centrul administrativ, și apoi spre libertate.

— Urrra! Trăiască comandantul nostru! Moarte fasciștilor!

Aceste strigăte acoperiră zgomotul apei care intra vijelios în orizontul inferior.

Harry recunoscu tunelul îngust, străpuns prin rocă, cu toate că el era acum inundat. Pe aici trecuse împreună cu ceilalți prizonieri, cînd fusese adus în Orașul Subteran și apoi încă o dată, înainte de evadare.

— Harry! auzi el prin cască. Ce se mai întîmplă?

În cabina „Svietoliotului" răsună puternic glasul negrului.

— Ard de nerăbdare, Lev Leonidovici. Am mai fost pe aici. Dar a pătruns apa. Mă tem că e inundată mina!

Harry porni grăbit spre fundul coridorului. În curînd însă fu oprit din drum de o surpătură. Nu putea înainta decît numai trecînd printr-o crăpătură ce se vedea sub tavan. Harry se hotărî să încerce: urcînd pe dărîmături, el căuță să se strecoare pe acolo.

Se auzi din nou vocea lui Solnțev:

— Harry, de ce respiri așa greu? Ce s-a întîmplat?

— Afurisită crăpătură! răspunse Harry. Nu mai pot să mă mișc!...

Apoi în „Svietoliot" se auzi deodată un fel de fîșîit, apoi niște pocnituri, și megafonul amuți. Solnțev îl chemă pe Harry de mai multe ori, dar nu primi nici un răspuns.

— Situația e serioasă, rosti neliniștit Solnțev. Ajutați-mă să-mi pun costumul de scafandru!

De astă dată nimeni nu-i contestă comandantului dreptul de a-și risca viața.

După ce controlă instalația de transmisie ultrasonoră, Lev își băgă în toc pistolul hidraulic și părăsi „Svietoliotul". Nadea și Ribnikov se lipiră de geamul cabinei și, îngrijorați, îl urmăriră cu privirea pe Solnțev pînă intră în deschizătura rotundă...

El îi veni lui Harry în ajutor tocmai la timp. Cînd să treacă prin crăpătură, negrul apăsase din greșeală clapa de evacuare a aerului, în timp ce distribuitorul continua să-l alimenteze mai departe cu aer.

Pînza impermeabilă începu să se umfle și Harry se pomeni în interiorul unui balon gîtuit de marginile crăpăturii în care pătrunsese. Instalația ultrasonoră nu mai funcționa din pricina presiunii aerului și de aceea Harry nu putea să ceară ajutor.

Solnțev îl trase pe Harry de picioare, dar nu era chip să-l urnească din loc. Probabil că și în partea cealaltă a crăpăturii, costumul era umflat pînă la refuz. Ce-i de făcut?

Solnțev ciocăni pe talpa de plumb a lui Harry, semnalizînd după codul Morse: „Te scap imediat. Mișcă-te cît mai puțin. Respiră adînc".

Harry mișcă piciorul stîng. Solnțev înțelese că mesajul a fost primit. Se întoarse în grabă la „Svietoliot", luă furtunul armat și intră din nou în tunel.

Nadea apăsă pe un buton, și gazul eliberat țîșni prin furtun. Sub presiunea puternică a gazului, crăpătura în care se prinsese Harry fu lărgită în cîteva minute. Solnțev întinse mîna

și deschise clapa de pe pieptul lui Harry, și imediat costumul de scafandru începu să se dezumfle. Tălpile de plumb începură să-l tragă în jos și curînd Harry luă poziția verticală.

Cîteva minute mai tîrziu, el se afla în cabina „Svietoliotului", de unde, zîmbind, îi făcea semne cu mîna lui Solnțev, care rămăsese în apă. Solnțev îi răspunse la salut și transmise :

— O iau spre submarin. Trebuie să fie cel care servea drept ascensor de la intrare pînă la suprafața mării.

Încet de tot, ca într-o proiecție cinematografică luată cu încetinitorul, Solnțev sări sus pe coverță și dispăru prin tambuchiul submarinului.

Cîteva minute mai tîrziu, după ce trecu prin spărtura unui perete despărțitor, Solnțev nimeri într-o cabină deschisă spre mare, bordul submarinului fiind distrus în partea aceasta. Printre mobile sfărîmate înotau cîrduri de pești, iar în mijloc se vedea o casă de bani răsturnată. Din pricina exploziei, ușa ei fusese aruncată spre perete.

Solnțev se aplecă spre casa de bani și începu să caute printre dosarele și cărțile umflate de apă. Deodată dădu de un sac mare, pe cît se părea din cauciuc. Lev părăsi cabina, sărind prin spărtură direct pe fundul fiordului, și peste cîteva minute se afla între prietenii lui. Toți îl ajutară să-și scoată voluminosul costum de scafandru.

— Pe ușa cabinei, povestea Solnțev, e bătută o tăbliță pe care scrie : „Verboten", adică intrarea oprită. Cum s-ar zice, sectorul secret. Cred că pe acest submarin erau păstrate documentele cele mai importante cu privire la Orașul Subteran... Pentru orice eventualitate... Doar submarinul ar fi putut în orice moment să dispară de aici fără să observe nimeni acest lucru... Și-acum, ia uitați-vă ce scrie pe acest sac : „Geheim halten" — de ținut în secret. După părerea mea, aici se găsesc cele mai interesante documente din casa de bani.

În sac găsiră o servietă galbenă din piele de porc, conținînd niște documente și desene ; o despărțitură întreagă era ocupată de o carte mare legată în piele, pe care era imprimat cu litere de aur :

„Jurnal de bord al balenierei «Nadejda», proprietari I. G. *Protasov și fiii. Holmogori*".

— Asta-i bună ! exclamă Ribnikov. Ce caută jurnalul ăsta la ei ?

Solnțev îl răsfoi și-l puse la o parte.

— Mda ! E foarte interesant, dar ne vom ocupa de el mai tîrziu. Acum avem lucruri mai urgente de făcut.

— Uite, Lev ! exclamă Nadea, care examina un album. Aici văd niște schițe. N-o fi cumva planul Orașului Subteran ?... Ba da ! Uite secțiunea minelor... Iar asta pare să fie schema intrării submarine !...

Toți se aplecară deasupra albumului. Solnțev cercetă schițele cu atenție :

— Totul e limpede. Pe aici însă n-o să putem pătrunde în Orașul Subteran. Tunelul a fost distrus prin explozie și inundat... Fără îndoială, asta dovedește o stare de lucruri critică

în Orașul Subteran. Acești munți submarini, ale căror creste ies deasupra, pe o întindere de cîțiva kilometri, ascund o taină tulburătoare. Poate în acest moment înăuntru se dau lupte... Unii caută să-și recîștige libertatea, iar alții luptă să-și poată păstra bogățiile însușite. Iar noi... deocamdată, nu putem pătrunde acolo ca să-i ajutăm pe unii și să-i împiedicăm pe ceilalți să-și facă de cap. Trebuie să mai fie însă vreo intrare la suprafața insulei. Vom face tot ce ne stă în putință s-o găsim.

„Svietoliot" urcă încet, pînă sub învelișul de gheață. Solnțev conduse apoi mașina pe sub gheață pînă la primul ochi de mare.

Nadea îi dădu lui Solnțev două hîrtiuțe. Una din ele conținea un text *nemțesc*.

„Raportez că în ziua de... — citi el în rusește —, în timpul cercetărilor făcute sub apă de către scafandrul Hans Braude, s-a descoperit pe fundul fiordului scheletul unei corăbii de lemn care a suferit foarte mult din cauza șederii prelungite sub apă și din cauza curenților. Scafandrul Hans Braude a examinat corabia în mod amănunțit și a descoperit în cabină niște oseminte și un craniu omenesc. Alăturatul jurnal de bord, învelit cu pînză smolită, a fost găsit într-un butoiaș care plutea sub tavanul cabinei.

20 august 1940. Comandantul grupei speciale a serviciului submarin, căpitanul Walter Kreinstock".

— Acum înțeleg cum a ajuns jurnalul vasului „Nadejda" la hitleriști... se dumiri Ribnikov. Dar cum a ajuns „Nadejda" *aici*? *Cine știe de cînd zace pe fundul mării*!

— O să aflăm și asta și multe altele, murmură Solnțev luînd în mînă cealaltă hîrtie. Iată și un alt document... ăsta scris în englezește. „Societatea de explorări îndepărtate" îi ordonă Domnului Connolly, comandantul Orașului Subteran, să găsească cu orice preț o intrare spre o vale subterană bogată — cum scrie aici — în zăcăminte de minereuri prețioase.

— Hm! Curioasă poveste! rosti îngîndurat Irinin. Probabil că la început hitleriștii au căutat aici un loc pentru baza lor, dar au dat peste minereuri utile și astfel au înființat Orașul Subteran... Auzind apoi legendele eschimoșilor despre niște văi subpămîntene, unde s-ar afla ascunse nenumărate bogății, au căutat zăcămintele prețioase, dar n-au găsit nimic. Astăzi însă setea căutării de bogății legendare i-a cuprins și pe aventurierii monieni.

— Eu cred că nemții cunoșteau mai de mult locurile, interveni Ribnikov. Chiar din primul război mondial au avut o bază de submarine pe una din aceste insule, și nimeni nu bănuia nimic! Scufundau vase rusești și englezești la Capul Nord, și nu se știa de unde veneau și unde dispăreau aceste submarine!

— În al doilea război mondial, însă, hitleriștilor nu le-a mai mers, n-au mai putut să se folosească de această bază, observă Solnțev. Ei, tovarăși, să fie într-un ceas bun: trecem pe uscat.

— **Nga-nga, innuenghi maciuga!** Alb-alb pretutindeni străluceşte maica-zăpadă... Săniile-s bune, ciinii sănătoşi... Goneşa pe zăpadă şi uşor e drumul meu... *O-goi, sînt* un om, sînt prieten al oamenilor şi n-am stăpîn în lumea asta. Nimeni nu mă poate vinde, nici nu mă poate cumpăra, iar celui Mare, stăpîn peste stăpîni, jertfă îi dau capetele şi pipota peştilor ce-i prind. **O-goi, o-goi,** soarele străluceşte, dar încă nu s-a-nvrăjbit cu maica-zăpadă. Crusta e tare, tălpicile săniilor cîntă vesel, şi eu sînt meşter neîntrecut la cînt. Glasul meu răsună mai tare decît vîntul, cîntecul meu zboară mai iute decît încrîpatul manú, iar ciinele meu din frunte, Numca, aleargă şi mai iute. Picioarele-i sînt subţiri şi vînjoase, iar coada moale şi caldă. În el sălăşluieşte sufletul lui Gorenghi, cel mai înţelept dintre strămoşii noştri, iar dintre toţi ciinii el este mai înţelept. Cînd duhurile furtunii se mînie, el ştie să găsească drumul cel bun, şi niciodată nu porneşte pe gheaţa pînditoare. Eu sînt Homionghi-Umca-Naianghi, căpetenia tribului urşilor-luptători, şi nimic nu mă-nspăimîntă, căci maica-zăpadă şi părintele-soare sînt totdeauna lîngă mine.

Trase de ciini voinici, înhămaţi doi cîte doi, săniile saltă peste movile şi zboară pe deasupra crăpăturilor. Iar Homionghi-Umca-Naianghi, căpetenia tribului urşilor-luptători îşi cîntă monoton cîntecul fără sfîrşit, născut chiar în acele clipe. Sub tălpicile săniilor drumul fuge înapoi — cît va mai fi drum. Dar curînd drumul se va sfîrşi, iar de acolo strămoşii le vor călăuzi paşii.

Îi ajunge din urmă un atelaj de opt ciini care — pe două sănii legate laolaltă — trag un caiac lung, întors cu fundul în sus. Sub ele dorm copiii căpeteniei. Nevasta lui mai mare, Palci-Nochia, şade călare pe caiac şi, cu un bici lung, mînă ciinii. Soţia lui mai tînără, Cenghi-Cenghi, ca un urs de voinică, împinge din spate caiacul, sprijinită cu pieptul ei vînjos de pupa acestuia. Tare şireată e Cenghi-Cenghi: la vale se urcă pe capetele tălpicilor şi se odihneşte.

— Eeheou, nga-nga, cioh-cioh!

Cînd dă ea chiot, toate glasurile pustiului alb îi răspund, plutind deasupra caravanei, luîndu-i-o înainte, rostogolindu-se... Femeia asta-i Sarchiu, e dracu gol! Ce tare-i ard obrajii! Mai tare decît zorile, iar ochii-i sînt albaştri ca şi cerul! Asemenea ochi nu găseşti la eschimoşi. În tolba din spate, ea poartă patru căţeluşi. Le e cald acolo. Homionghi-Naianghi ar da mult ca Cenghi-Cenghi să poarte în spate copii, iar nu căţei. Este a treia iarnă de cînd îi e nevastă, dar pînă acum nu i-a dăruit copii... Cei patru care dorm în caiac sînt ai Palci-Nochiei. De aceea-i atît de mîndră bătrîna.

În faţă, o fîşie lată de zăpadă netedă, neatinsă, se desfăşoară pînă-n zare printre două şiruri de coline. Homionghi se bucură: iată rîul îngheţat îl goneşte să-i fie tovarăş de drum. Pe gheaţa rîului vor porni spre izvoare şi vor coborî apoi dincolo de munţii de gheaţă, ce se înalţă pînă la cer.

— Ala-la-la! Eeheou, nga-nga, cioh-cioh!

Homionghi-Umca-Naianghi își zorește cîinii. Mare rușine ar fi dacă femeile ar întrece sania căpeteniei.

Cîinii aleargă repede. În urma lor, de după deal, apar una după alta celelalte sănii. Merg bine... Căpetenia își scutură mîna dreaptă, o bagă sub souocul * de blană și își caută în sîn... Acum apropie de obraz un amulet, zeul Amagrnia-Azigna, zeul ciumului său, al cortului de care nu se desparte, zeul bun al neamului Naianghi. Acest zeu este cioplit grosolan din colțul cît o palmă al unei morse. Ochii, nasul și gura abia se pot distinge, iar urechi nu are deloc — dinadins ca să nu audă cînd cineva înjură...

— Îți mulțumesc, zeu al neamului meu, spune Homionghi, că mă ajuți în drumul meu. Astăzi ești un zeu bun. Cînd am să ucid un animal, o să ai și tu partea ta: îți voi unge buzele cu grăsime proaspătă și-am să te scald în sînge cald. Acum însă treci la locul tău și ai grijă să nu fiu nevoit cumva, în loc de ospăț, să te pedepsesc.

După ce îl mîngîie pe creștet, Homionghi vîră zeul înapoi în sîn. Acolo stă la căldură, și de aceea-i atît de bun.

Cîinii au sărit din fugă peste o movilită. Au trecut toți cîinii, și acum sania se înalță cu vîrful în sus, încît Homionghi abia izbutește să se țină de ea. Dar deodată zăpada se lăsă încet, sub greutatea saniei, iar de sub zăpadă se rostogolește ceva alb, rotund, care crește apoi în lungime și se îndepărtează în salturi. Cîinii încep să latre, să scheaune și deodată dau să se repeadă după mogîldeața albă. Sania, însă, înfundată în zăpadă, nu se urnește din loc și cîinii, încurcîndu-se în curelele hamurilor, încep să se muște între ei.

Homionghi mînuiește fără milă biciul. Smocuri de blană zboară în aer, cîinii urlă și schelălăiesc, dar sania nu se urnește din loc.

Revenindu-și din spaima surprizei, ursul alb se întoarce ridicîndu-se pe labele dinapoi și începe să și le scuture pe cele dinainte, exprimîndu-și astfel indignarea. Clănțăne din colți și mîrîie. Homionghi scoate un arc, pune pe coardă o săgeată lungă și groasă și se înclină, salutîndu-l pe urs:

— O tu, prea cinstite frate mai mare! Îți cer iertare că ți-am tulburat somnul. Dar numai cîinii sînt de vină... Acum însă ai să te plîngi stăpînului cel mare și el mă va pedepsi crunt. Ca să nu se întîmple așa, îngăduie-mi, o, tu, frate mai mare, să te trimit în Valea vînătorilor fericite. Și încă o dată, rogu-te, nu te supăra pe mine.

Zumzăind ca o viespe uriașă, săgeata se înfipse în subsuoara stîngă a ursului, iar vîrful ei ieși prin spate, sub omoplat. Animalul rănit de moarte mișcă din labe, se învîrti în loc, horcăi o dată și se prăbuși. Din gîtlej, sîngele începu să-i curgă șiroaie.

Vînătorul norocos puse dedesubt o cană, o umplu și bău pînă la fund lichidul lipicios și sărat, aburind încă. Apoi scoase zeul din sîn și îl înmuie în sînge.

---

* Souoc — haină care se îmbracă peste cap.

— Dacă ai să-mi slujeşti cu credinţă, n-o să-ţi fie niciodată spre pagubă, zise el.

Pe măsură ce soseau din urmă toţi primeau din băutura roşie, care dă puteri şi căldură, şi care goneşte scorbutul. Marele şaman Simhu-Upaci se apucă îndată să-l jupoaie pe preacinstitul frate mai mare.

Sămiile fură aşezate în semicerc pe malul rîului. Mînuind cu îndemînare cuţitele lor lungi, bărbaţii tăiară din zăpadă un fel de cărămizi. Femeile cărau cu grijă fragilul material de construcţie spre locul viitorului iglu. Homionghi sparse în gheaţa rîului o copcă, şi oamenii începură să zidească pereţii casei noi : în acelaşi timp din toate părţile, bărbaţii puneau cărămidă peste cărămidă, înălţînd peretele rotund. Femeile turnau deasupra apă, pe care o luau din copcă, şi zăpada se preîăcea în gheaţă.

În mai puţin de un ceas, frumosul iglu — adăpost pentru întregul trib — era gata. Ce bine că părintele-soare nu s-a învrăjbit încă cu maica-zăpadă !

Ei bătătoriră cu picioarele zăpada şi o acoperiră cu blănuri de reni. La mijloc, dintr-o foaie de tablă, făcură un fel de vatră şi aprinseră pe ea bucăţi de slănină de focă. Întregul trib se orîndui în jurul focului : în rîndul întîi copiii, dezbrăcaţi la piele ; apoi cei în putere, vînători aducători de hrană ; în al treilea rînd femeile gospodine, care purtau grija vetrei şi a copiilor ; în spatele tuturora, bătrînii şi bătrînele, care nu mai erau buni pentru muncă se aciuară pe lîngă perete.

Mormăind descîntece, marele şaman Simhu-Upaci umplu un cazan mare, înnegrit de fum, cu carne de urs şi îl atîrnă în pirostrii, deasupra focului. Un miros plăcut de carne prăjită se împrăştie în iglu. După ce avu grijă să-şi aducă turma credincioşilor la exasperare, Simhu-Upaci începu să împartă restul de carne crudă. Creierul, limba şi inima le dădu căpeteniei rostind cu acest prilej o respectuoasă urare :

— Fie ca înţelepciunea, vitejia şi sprinteneala fratelui mai mare să dea har corpului tău, o, mare Homionghi.

Apoi, respectînd ierarhia, dădu cîte o bucată de carne mai întîi vînătorilor, apoi copiilor şi adolescenţilor şi la urmă femeilor. Bătrînilor le rămaseră numai oasele, din care ei se străduiau să sugă măduvă.

Cuţitele ascuţite jucau în faţa nasului celor ce se ospătau, despicînd de sus în jos, felie după felie, carnea prinsă cu dinţii. De afară se auzea lătratul şi schelălăitul cîinilor care se încăierau pentru bucăţile cele mai gustoase ale măruntaielor.

În mai puţin de cinci minute, din urs rămaseră numai oasele mari şi blana. Şamanul, slujitor al cultului, ţinea în mîini craniul alb, enorm şi cu dinţii crăpaţi ai ursului, şi, bolborosind, trecea cuţitul peste el, după ritual, mulţumindu-i marelui stăpîn ori implorîndu-l să le ierte ospăţul fratricid.

În semiîntunericul din iglu, cincizeci de perechi de ochi priveau fără să clipească spre cazanul în care se prăjea carnea. Homionghi arunca mereu în foc bucăţi de slănină de focă. Grăsimea sfîrîia. Simhu-Upaci începu să-şi înşire descîntecele :

— Fie ca puterea fratelui cel mare să pogoare în trupul tuturor celor care se ospătează din această carne ! Şi să nu

se mînie fratele cel mare că prea sfintele lui mărunțaie le-am dat cîinilor noștri să le mănînce. În schimb, creierul, inima și limba cuvenitu-i-s-au gloriosului nostru stăpîn, căpeteniei noastre Homionghi-Umca-Naianghi, care niciodată nu va face nimic spre hula prea-cinstitului nostru frate mai mare.

Șamanul își scuipă în palma dreaptă și, ștergîndu-se de blana soțocului, se pregăti să reînceapă împărțirea cărnii prăjite. Dar în acel moment se auzi afară o trosnitură, care îi făcu pe toți să-și ciulească urechile. Înainte de a-și da careva seama ce se întîmplă, iglu-ul — casa solidă, construită atît de ingenios și frumos — se prăbuși peste ei. Tăvălindu-se, oamenii căutau să iasă din masa aceea de zăpadă amestecată cu gheață. Și totuși accidentul nu stîrni mînie deloc. Ba, dimpotrivă. Cea dintîi care puîni chiar în rîs fu Cenghi-Cenghi. Apoi de rîsul ei se molipsiră toți tinerii, ca pînă la urmă și bătrînii să-și descrețească frunțile.

— Eeheou, cioh-cioh! chiui Cenghi-Cenghi. În sfîrșit părintele-soare o va izgoni pe maica-zăpadă! Vîntul ni l-a adus în sfîrșit pe fratele vară!...

— Ieșiți cu toții pe loc uscat! începu să strige Homionghi-Umca-Naianghi. Pămîntul o să înghețe puțin și-o să putem porni la drum, spre miazănoapte.

Simhu-Upaci aruncă zăpada și gheața din cazan și împărți carnea fierbinte, păstrînd cu strictețe legea nescrisă a ierarhiei.

VEȘTI DIN SECOLUL TRECUT

Adulmecînd caraghios din botișor, ursulețul ieși de sub fotoliu și repede, cu pași mărunți, trecu în despărțitura de alături. Acolo se afla un coș cu ouă. Ursulețul începu să le mănînce, mînjindu-se cu gălbenuș pînă între ochi.

Zburînd încet la mică înălțime, „Svietoliotul" dădea tîrcoale insulei, examinînd ghețurile ce se întindeau de-a lungul coastei. Toți membrii echipajului scrutau atent suprafața albă. Umbrele proiectate de blocurile înalte de gheață îi induceau adeseori în eroare: mereu li se părea că zăresc crăpături care duc poate spre Orașul Subteran. Monotonia peisajului alb, cu ușoare nuanțe albastre și aurii, îi obosi curînd pe călători.

Solnțev oftă adînc, se întinse îndreptîndu-se din șale și spuse:

— Nu, ochii noștri sînt un instrument prea puțin perfecționat. Așa niciodată n-o să găsim nimic. Mai bine să-l așteptăm pe „Mafusail" și-o să vedem pe unde intră ei în subterane. Dar ce-o fi cu avionul? Să fi plecat în altă parte? Că văd că aici n-a venit.

Solnțev ridică „Svietoliotul" deasupra norilor și puse în funcțiune motorul cu reacție.

Nadea intră în despărțitura bucătăriei: era timpul să pregătească dejunul. Ceea ce văzu însă acolo, n-o bucură deloc.

Mormăind, ursulețul se lupta cu două hălci mari de carne. Neputînd să le vie de hac numai cu colții lui tineri, sfîrteca mai întîi carnea cu ghearele și înghițea hulpav bucățile rupte, înecîndu-se și clefăind. Văzînd-o pe Nadea, ursulețul se trase într-un colț, ținînd o bucată de carne în dinți, iar pe alta trăgînd-o cu laba.

— Te-am prins, bestie mică și nesuferită! Te ții de pozne, hai? îl ocărî ea mai mult în glumă.

Dar cînd dădu cu ochii și de coșul golit de ouă, își frînse mîinile de desperare.

Știindu-se pesemne vinovat, ursulețul se trase și mai în colț, dar avu grijă să ascundă resturile de carne sub el. Apoi, ridicîndu-se în două labe, începu să mormăie și să-și rînjească dinții, poate zîmbindu-i Nadiei, poate încercînd s-o sperie. Dar Nadea nici nu se sperie, nici nu se înduplecă. Îl prinse de ceafă și-i trase o bătaie... pe merit.

În timp ce „Svietoliot", condus în cerc închis de autopilot, zbura în zona inferioară a stratosferei, fiecare își vedea de treabă: Nadea pregătea dejunul, Ribnikov veghea în fața aparatului de radio-recepție, iar Harry, Irinin și Solnțev studiau cu mare interes jurnalul de bord găsit în submarinul scufundat.

La început nu găsiră decît niște însemnări maritime obișnuite, conținînd informații despre poziția și ruta vasului, despre puterea și direcția vîntului, precum și despre vizibilitate, note asupra activității echipajului și diferite întîmplări din timpul cartului.

În însemnarea din 20 august 1826 citiră:

„Astăzi, căpitanul Rodionov și marinarii Korenev, Moșkov și Grecin au plecat cu sănii spre sud ca să caute o așezare omenească, de unde să trimită vești în patrie despre a doua noastră iernare".

După această dată, toate însemnările se terminau cu fraza: „Nu avem știri despre căpitanul nostru".

După vreo două luni începură să apară însemnări tot mai triste:

„Astăzi a murit de scorbut matrozul Brîkin, pace sufletului său! A fost înmormîntat după obiceiul marinăresc. Gheața n-am putut-o borteli și a trebuit să scufundăm corpul într-o copcă, de unde îl putem vedea și azi, fiindcă apa s-a acoperit de un strat de gheață proaspătă".

Pe zi ce trecea, însemnările erau tot mai deznădăjduite. Echipajul suferea cumplit de scorbut, aproape în fiecare zi îngropau pe cîte cineva. Apoi însemnările se întrerupseră, iar ultima notă, din 12 decembrie 1826, nu cuprindea decît vreo cîteva fraze scurte:

„E noapte polară. Toate corpurile morților au înghețat. Azi am să mor și eu. Iar căpitanul tot n-a sosit.

Piotr Gromov, secundul vasului".

Următoarea însemnare purta data de 21 august 1827 și conținea istorisirea căpitanului vasului „Nadejda", Grigorii Rodionov,

despre tragedia petrecută pe țărmul nord-estic al unei insule necunoscute în 1826—1827.

„21 august 1827. După o lipsă de un an m-am întors pe vasul meu. Dar vai! N-am mai găsit nici prieteni, nici odihnă, nici căldură și nici mîncare. După cum reiese din însemnările de bord ale acestui jurnal, șapte dintre tovarășii mei, răpiți de o boală năpraznică, au fost înmormîntați după obiceiul marinăresc încă în toamna anului trecut. Trupurile celorlalți cinci mă așteptau pe vas neînmormîntate. Extenuat de lunga mea călătorie, suferind de dureri groaznice la încheieturile mîinilor și picioarelor degerate, a trebuit să-mi adun ultimele puteri ca să-i duc pe tovarășii mei credincioși afară, pe gheață. I-am lăsat acolo, înșirați unul lîngă altul, în așteptarea dezghețului care le va face trupurile să se scufunde singure în apă și să-și găsească liniștea pe fundul mării.

Presimt că-mi sosește și mie ceasul de pe urmă. Nici un om n-ar putea să îndure geruri atît de cumplite, mai cu seamă cînd e lipsit și de hrană. Toate proviziile mele sînt patru bucăți de pește uscat și o jumătate găleată de făină. De aceea mă grăbesc să însemnez măcar pe scurt în jurnalul de bord cele petrecute și văzute de mine. Nădăjduiesc că însemnările mele vor folosi cîndva oamenilor noștri de știință, care, cu mintea lor luminată, vor putea trage din acestea învățături cu folos pentru corăbierii ce au a străbate aceste mări de gheață. Iertată îmi fie îndrăzneala, dar eu socot că această insulă pe care veți găsi trupul meu, deși arată ca o singură stîncă uriașă ieșită din mare, este totuși alcătuită din mai multe insule mici, legate între ele prin niște canale înguste. Și toate insulițele astea sînt acoperite, ca de o căciulă, cu o cupolă de gheață veșnică. Iar dacă într-o zi soarele va topi cu razele lui această cupolă de gheață, atunci se va adeveri presupunerea mea. De aceea vin în fața urmașilor mei dragi, în fața viitorilor oameni de știință ai Țării Rosienești, cu o rugăminte fierbinte: să păstreze însemnările mele ca să se încredințeze cîndva cît de aproape am fost eu de adevăr atunci cînd am socotit cele mai sus spuse.

Am să caut să arăt aici cum și de unde am eu această credință a mea. În ziua de 3 iunie 1825, vasul «Nadejda», proprietatea negustorului Protasov Ivan Grigorievici, a lăsat portul Holmogori și a plecat spre coasta răsăriteană a Groenlandei, pentru pescuitul balenelor. Pe vas se aflau: căpitanul, secundul său, șeful de echipaj și treisprezece marinari, toți harponiști de frunte. La început, vremea ne-a fost prielnică, și în ziua de 30 iunie am lăsat în urma noastră pămîntul Insulei Kolguiev. Ne-am urmat drumul pe apă liberă spre nord-vest, și în ziua de 2 august ne-am apropiat de un grup de insule necunoscute, care nu erau însemnate pe hărțile noastre. Aici ne-au prins din toate părțile ghețuri plutitoare și am fost nevoiți să ne adăpostim de ele într-un golf al uneia din aceste insule fără nume, a căror poziție n-am putut-o afla din pricina vremii posomorîte. Și am rămas acolo prinși de ghețuri pînă la 13 septembrie 1825. La 13 septembrie s-a stîrnit dinspre sud-est o furtună puternică, și această furtună, împingînd ghețurile spre coasta stîncoasă, ne-a

deschis drum liber spre miazănoapte. Atunci, încrezîndu-mă în steaua norocului, am hotărît să conduc vasul mai departe spre nord, unde se vedea pînă la orizont apa liberă, cu nădejdea că voi găsi de acolo o trecere spre ţărmurile patriei. Astfel, am străbătut un drum nemaiumblat de nimeni pînă atunci. În ziua de 24 septembrie ne-am apropiat de o insulă necunoscută. Folosind un scurt răgaz de vreme senină, am încercat să însemnăm poziţia acestui loc. De fiecare dată însă, am căpătat tot alte înregistrări. Pesemne că compasul devia mult de la polul geografic spre polul magnetic, ceea ce m-a făcut să cred că acest pol magnetic nu-i nicidecum o născocire a învăţaţilor, ci adevărul adevărat. Aici, curînd, ne-au prins din nou gheţurile şi i-am dat acestui loc numele de Insula Nenorocirilor, deoarece pierdusem orice legătură cu restul lumii.

Pînă la căderea deplină a nopţii polare, am izbutit să împuşcăm trei urşi albi, şapte boi moscaţi — nişte animale ciudate, jumătate taur, jumătate oaie — şi şaptesprezece reni. De aceea, în iarna 1825—1826 am avut carne de ajuns. Oamenii munceau cu sîrguinţă, căutînd astfel să înfrunte bolile, dintre care cea mai groaznică este scorbutul, care mereu pîndeşte omul în aceste locuri. Vasul nostru a rămas prins de gheţuri pînă în primăvara anului 1826. În primăvară, gîndindu-mă la salvarea oamenilor ce-mi fuseseră încredinţaţi şi, de asemenea, din grija de a păstra în bună stare vasul ce-l conduceam, am hotărît să ne pregătim de întoarcere, de îndată ce soarele va topi gheaţa de pe lîngă coastă. Speranţele noastre însă nu s-au împlinit.

Atunci, ca să ajung la vreo aşezare omenească de unde să pot trimite veşti în patrie, am plecat însoţit de trei marinari, spre sud, luînd pe nişte sănii de mînă echipamentul de trebuinţă şi hrană cît să ne-ajungă, pe sponci, o lună de zile. Pe drum nu am izbutit să vînăm nimic, aşa că ne-am hrănit numai cu pesmeţi — cîte o jumătate de pesmet de om pe zi. În ziua de 11 noiembrie, sleiţi de puteri după călătoria grea prin beznă, am ajuns la grupul de insule necunoscute de care am mai vorbit înainte şi am păşit pe gheaţa ce le acoperea. La un moment dat, gheaţa s-a spart şi m-am prăbuşit într-o prăpastie, după cîte mi se părea, fără fund. Cînd mi-am revenit în simţiri, zăceam culcat pe fundul unei crăpături nu prea adînci, acoperită de zăpadă. Deasupra vedeam jocul stîlpilor de lumină ai aurorei boreale. Era linişte şi nici ger prea mare nu era. M-a cuprins groaza cînd, ieşind din prăpastie, am găsit în apropiere numai săniile. De tovarăşii mei nici urmă... Ce s-a întîmplat cu ei, nici pînă în ziua de azi nu-mi pot închipui. Cu toate că nu mi-e cunoscută soarta lor tristă, îmi plec adînc capul în faţa rămăşiţelor lor pămînteşti.

Chinuit nu atît de foame şi de frig cît de durerea pierderii tovarăşilor, m-am tîrît pînă la ţărmul mării. Am găsit un loc unde panta de gheaţă nu era prea abruptă şi m-am lăsat să alunec pînă la malul mării. Aici am zărit o colibă de gheaţă locuită de eschimoşi. Fumul cald se învîrtea deasupra acestei locuinţe primitive, iar din plăcile subţiri de gheaţă puse în loc de geamuri se revărsa pe zăpada albastră o lumină veselă. După cum m-am priceput, i-am înălţat lui dumnezeu rugăciuni de mulţumire şi

m-am îndreptat spre locuința salvatoare. Dar nici aici nu l-am găsit pe tovarășii mei.

Stăpînul a ieșit prietenos din colibă, a gonit ciinii, m-a îmbrățișat și, ducîndu-mă înăuntru, m-a poftit să șed în mijlocul familiei lui numeroase. Mi-a dat să mănînc, m-am încălzit și am rămas să petrec iarna împreună cu ei.

Pe gazda mea îl chema Aletauri. Ce vîrstă avea, nu știa nici el. Am încercat să facem socoteala din memorie : ieșea ceva absurd — o sută șaptezeci sau o sută șaptezeci și cinci de ani. În tinerețea lui a fost pe continent și își mai amintea încă de negustorii englezi de pe timpul lui Cromwell. Se jura că a apucat chiar el acele vremuri, că nu din auzite le știe, și povestea cu mult farmec tot felul de legende și basme. Multe lucruri minunate am auzit de la venerabilul bătrîn Aletauri... Mai cu seamă îmi amintesc o poveste despre locuitorii unei văi subterane. Zicea el că nu departe de acolo, sub ghețuri, în adîncul unor munți de piatră care se înalță pînă deasupra oceanului, se află niște văi ascunse, luminate și încălzite de un soare subpămîntean, cu fluvii și lacuri, cu animale și plante. Și mai spunea că în aceste văi trăiesc triburi de eschimoși, care au vrut să scape de asuprirea negustătorilor iezuiți... Aletauri se jura pe zeii lui că în tinerețe a fost și el de mai multe ori într-una din aceste văi subpămîntene și de fiecare dată a stat acolo mai multe luni la rînd.

Spusele lui Aletauri despre văile subterane care nu pot fi decît în insulele acestea, unde mă aflu, adeveresc bănuiala mea că aici nu e o singură insulă, ci un arhipelag vulcanic, în mărunțaiele căruia e desigur destulă lumină și căldură ca să îngăduie plantelor și arborilor să crească, dîndu-i astfel și omului putința de a viețui în acele văi subpămîntene.

Și nimic nu mă îndreptățește să nu-i dau crezare bătrînului Aletauri, *care s-a dovedit a fi un om chibzuit și tare isteț la minte.*

Era un minunat vînător, și, oricît m-am străduit să-i calc pe urme, toată iarna aceea n-am izbutit să-mi însușesc nici a zecea parte din priceperea și îndemînarea lui. De mîncare aveam de ajuns, deși jinduiam după sare, făină și zahăr...

Cînd m-am simțit în putere să pornesc înapoi spre corabie, am început să mă pregătesc de călătorie. Primăvara a venit însă de timpuriu și, pe neașteptate, gheața s-a topit prea repede și n-am mai putut să plec nici pe gheața mării și nici pe cea continentală. De cîteva ori am pornit la drum și de fiecare dată a trebuit să mă întorc cu riscul vieții.

În sfîrșit, în luna iulie 1827 s-a stîrnit deodată un vînt rece și a început să viscolească... Gheața s-a întărît din nou, iar apa înghețată a acoperit-o cu o crustă netedă. Atunci am hotărît să încerc pentru ultima oară să mă înapoiez la tovarășii rămași pe bordul vasului «Nadejda». Mi-am luat rămas bun de la gazdele mele primitoare și am pornit la drum. Aletauri m-a condus vreo douăzeci de verste pe sănii trase de ciini, apoi ne-am îmbrățișat, ne-am sărutat ca frații și am pornit singur la drum ; el s-a întors acasă. Nu l-am mai văzut. I-am lăsat însă o scrisoare cu vești pentru patrie, iar el mi-a făgăduit că o va trimite cu cel dintîi

prilej pe Pămîntul Mare, de unde va ajunge desigur în patrie, prin negustorii călători sau prin vînătorii de balene.

Astăzi, terminîndu-mi însemnările și făcînd bilanțul vieții mele, scriu aceste rînduri cu ultimele mele puteri pe corabia acoperită de gheață. Mîinile mele nu mai au căldură să topească cerneala care îngheață. Din toată inima vă scriu vouă, dragii mei urmași, oameni din Rusia, fiii patriei mele... Voi, care veți ajunge să cunoașteți tainele lumii prin puterea nețărmurită a științei, voi, care veți cutreiera în lung și-n lat planeta noastră și veți dezlega probleme pe care știința vremurilor mele n-a putut să le dezlege, veți găsi poate vreodată resturile corabiei noastre nefericite și vă va cădea acest jurnal înaintea ochilor. Luați-l cu grijă din mîinile mele, îngropați-mi rămășițele pămînteșii chiar aici, pe coasta descoperită de noi și puneți o cruce rusească deasupra mormîntului, care să stea mărturie că noi cei dintîi am pus piciorul pe acest pămînt nou, spre binele omenirii și spre slava Țării Rosienești. Și cercetați rogu-vă, dragii mei, cît de aproape am fost de adevăr în presupunerea mea...

Mă plec pînă la pămînt trimițîndu-ți ultimul meu salut ție, mămucă Rusie, ție, iubita mea nevastă Agripina Kirilovna, vouă, copiii mei Igor, Vladimir și Maria, și ție, tătîne al meu, Mare Popor Rus! Facă-se voia celui de sus! Amin!

Grigorii Rodionov
căpitanul vasului «Nadeida»*)

CÎND NICI MILIOANELE NU AJUTĂ

— Minunat om! Ce curaj! șopti emoționată Nadea.

Nimeni nu observase că dînsa, uitînd de dejun, stătea în picioare la spatele lui Solnțev și citea peste umărul lui.

— Cîți oameni și-au lăsat oasele în aceste ghețuri! reflectă Irinin. Oameni ai atîtor națiuni și din toate vremurile...

— Înaintea tuturora însă, se întoarse brusc Ribnikov, navigatorii ruși au fost, au iernat și au pătimit pe-aici. Cu sănii pe marea înghețată, în corăbii ca „Nadejda" ori chiar în luntri și barcaze șubrede, navigatorii ruși au pornit de la gura Pecioreî, de la Murmansk, spre nord, spre nord-est și nord-vest. Și nu întreprindeau aceste călătorii pentru gloria lor, ca Peary sau Cook, ci pentru gloria patriei lor. Țarii însă nu erau în stare să păstreze cuceririle poporului — rușii descopereau, iar alții trăgeau foloasele...

— Foarte adevărat, spuse și Irinin. Gîndiți-vă numai la Alaska. Rușii au descoperit-o, au explorat-o și au pus stăpînire pe ea, iar guvernul țarist, neținînd cont de nimic, a vîndut-o întreagă Statelor Unite ale Americii, renunțînd astfel — pentru cinci milioane de ruble — la enormele rezerve de aur, cărbune, păduri și blănuri...

Solnțev luă de pe masă jurnalul de bord.

— E datoria noastră sfîntă să îndeplinim rugămintea căpitanului Rodionov. Întîmplarea fericită care a făcut să ne cadă

în mînă acest jurnal ne obligă la multe. Această insulă este descoperită de viteazul nostru concetățean și noi sîntem datori s-o cercetăm. Acum însă să vedem ce-i cu „Maiusail" și cu avionul acela.

Solnțev dădu drumul aparatului de radioviziune. De data aceasta, înainte de toate, apăru pe ecran o rețea geografică de paralele și meridiane. Această rețea rămase pe ecran în tot timpul proiecției.

— Strașnică invenție, exclamă Ribnikov. Bravo ție Levușka. Acum știm precis, în orice moment, unde ne aflăm. Și cum găsim ceva, reperăm imediat locul...

Insula descoperită de viteazul navigator rus, numită de el Insula Nenorocirilor, se deplasă pe ecran, rămînînd în urmă, spre nord. Se vedea limpede la capătul ei nord-estic „Degetul Dracului" — o stîncă de granit care străpungea stratul gros al gheții ce acoperea insula.

Din nou sub „Svietoliot" se așternu nemărginitul Ocean înghețat. Apoi, pe ecran apăru imaginea unor insule, poate acelea de care pomenea Grigorii Rodionov. Deodată lîngă una din aceste insule se desluși ceva ce părea a fi un avion prăbușit. Solnțev coborî mașina. Într-adevăr era un avion cu o aripă frîntă, aplecat într-o parte pe gheața mării. Urme de pași duceau spre țărm. „Svietoliot" întoarse brusc. Atunci observară un grup de oameni lîngă peretele vertical al unui ghețar, pe insula din apropiere. Ribnikov numără nouăsprezece inși. Toți erau bine îmbrăcați în blănuri și înarmați pînă în dinți. Altă povară afară de arme, n-aveau.

— Ce-o fi cu ăștia? exclamă bătrînul marinar. Ce caută p-aici?

— Cred că-i echipajul avionului, răspunse Solnțev. Dar mai bine să-i întrebăm pe ei... S-ar putea să fie chiar avionul de pe „Maiusail". Hm! Plăcută întîlnire, n-am ce zice...

— O, și încă ce plăcută! se învioră Harry.

— Nu mai încape îndoială că se îndreptau spre Orașul Subteran, continuă Solnțev, și pe cît se pare avionul a suferit o avarie. Sper să aflăm cîte ceva de la ei.

Harry strînse pumnii.

— Ce păcat că n-am o bîtă noduroasă, să le moi puțin oasele... Oh, știu eu prea bine ce fel de oameni călătoresc pe „Maiusail" și mai ales știu în ce scop zburau ei spre Orașul Subteran.

Solnțev zîmbi:

— Precum vezi, Harry, noi n-avem bîte nici noduroase, nici nenoduroase, și te-aș ruga să uiți că-ți place boxul. N-ai ce face cu bîta și nici cu pumnii. Am venit aici să încercăm „Svietoliotul" în condiții arctice — și atît.

Cei nouăsprezece mercenari ai lui Johnny Norocosul se tăvăleau prin zăpadă, încercînd fără succes să se urce unii peste alții în piramidă ca să poată ajunge pînă la prima ieșitură de pe povîrnișul neted de gheață.

— Eu vă spun că au șters-o pe alt drum! mugi furios Taurul Roșu. Doar n-or fi zburat!

— Taci, mă, cap de dovleac! îl înțepă Ben Ghimpele. Tu

nu vezi că în jur sînt și mai înalți pereții? Dacă nu pe aici, atunci pe unde?

Noi sîntem nouăsprezece și nu ne putem urca! Și-atunci cum au putut urca ei doi? nu se lăsă Taurul Roșu.

— Cum? Foarte simplu! răspunse cu dispreț Ben-Ghimpele. Priviți, vă rog, Majestatea Voastră încoronată: vedeți aceste găuri în gheață, ca niște trepte!?

În acel moment se auzi un zumzet, și de după blocurile de gheață apăru deodată o ciudată mașină zburătoare care cobora de-a dreptul spre grupul de cetățeni buimăciți ai Moniei. Lipiți de peretele ghețarului, ei rămaseră încremeniți, cu gurile căscate.

Deodată mașina se întoarse orizontal și se așternu ușor pe zăpadă. O ușă se deschise, și din ea coborî, aplecîndu-se puțin, un om înalt, în haină de blană. Cînd se îndreptă, banditii văzură că e un negru.

— Alo! Domnilor! le strigă negrul pe englezește. Ce căutați pe-aici? Ori ați venit cumva la vînătoare?

Hotărît că pe Harry îl mîncau palmele: ba strîngea, ba își desfăcea pumnii. În urma lui coborî însă și Solnțev, așa că Harry trebui să se stăpînească.

Văzînd că cei doi nu au arme, banditii se uitară unul la altul. Taurul Roșu îi făcu cu ochiul lui Ben Ghimpele, iar acesta transmise semnalul mut mai departe, și deodată întreaga bandă puse mîna pe arme.

— Aiurisiții!... Harry scrîșni din dinți. Dați-mi voie, Lev Leonidovici!...

— Nu! răspunse sever Solnțev. Și se întoarse spre monieni: onorabili domni, trebuie să vă spun că...

— Lepădături! îl întrerupse Harry cu jumătate de glas. Aștia-s niște ticăloși infami!

— Harry, te rog să taci, îl opri Solnțev și continuă: noi știm cine sînteți. Sînteți de pe „Mafusail". Avionul vostru se află avariat la zece kilometri de aici. Și știm și unde vă duceați. Erați în drum spre Orașul Subteran. În locul vostru aș lăsa armele deoparte. Pe mașina noastră n-o să izbutiți să puneți mîna și nici nu cred să vă placă. Vă mai rog o dată să lăsați armele. Altfel...

Deodată îi izbi pe banditi în față o rază de lumină atît de puternică încît lumina soarelui părea slabă. Orbiți, ei duseră mîna la ochi.

— Jos armele! porunci Solnțev. Imediat!

Clătinîndu-se, Ben Ghimpele își primul în față și aruncă arma pe gheață. După el Samuel Butoiul, apoi Mathias Dirck... Curînd toate armele se aflau la picioarele lui Solnțev.

— Ce facem cu ele? întrebă Harry.

— Zvîrle-le în apă!

— Am înțeles! răspunse vesel Harry.

Fără nici o sforțare, lovindu-le ușor peste genunchi, el frînge automatele și le aruncă în apă.

— Acum, spuse Solnțev, putem sta mai în liniște de vorbă.

Banditii încă își mai ștergeau ochii, care lăcrimau.

— În cîteva ore, continuă Solnțev, veți îngheța cu toții. Hainele vă sînt complet ude, corturi n-aveți, foc n-aveți cu ce

face și la noapte am putea să vă așezăm în stivă, ca pe niște butuci. Numai noi, deci, putem să vă salvăm viața...

— Dacă aveți de gînd să ne salvați, bombăni unul din bandiți cu obrăznicie, atunci apucați-vă mai repede de treabă.

Rîbnikov și Nadea le împărțiră pîine și conserve. Bandiții se năpustiră lacomi asupra mîncării. Solnțev îi poftea cu rîndul în cabina lui. Rîbnikov și Nadea treceau într-un proces-verbal cele declarate de ei. Toți cei nouăsprezece cetățeni ai Moniei mărturisiră că Johnny Norocosul, alias Jonnathan Blackpig, directorul administrativ al „Societății de explorări îndepărtate", este în același timp și coproprietar al Orașului Subteran, în care se face exploatarea unei materii prime strategice. Celălalt stăpîn al orașului este un oarecare multimiliardar de peste Ocean.

Bandiții nu le spuseră prea multe, deoarece, vădit lucru, nici ei nu știau prea multe. Aflară într-adevăr că a izbucnit o revoltă în Orașul Subteran, dar dacă există o altă intrare și unde, n-aveau de unde să știe, căci nici unul dintre bandiți nu fusese vreodată acolo. De Orașul Subteran ei știau doar din auzite.

— Bine, domnilor, le spuse Solnțev după ce coborî ultimul dintre ei, acum o să iau legătură prin radio cu cea mai apropiată bază aeriană moniană și peste vreo două ore vor veni să vă ridice. Vă atrag serios atenția că singuri nu puteți ajunge nicăieri, deci stați liniștiți aici și așteptați să vină avionul.

— Stimate domn, se rugă Taurul Roșu. De ce nu ne duceți dumneavoastră? Am cont la bancă o sută de mii, în monedă moniană... Putem ușor să cădem la învoială. Și mai sînt și ceilalți!

Solnțev se încruntă.

— Păstrați-vă banii! Dacă puteam, vă duceam și fără ei. Dar n-aveți nici o grijă, chiar acum vom comunica. Și, zicînd acestea, începu să urce scara „Svietoliotului".

— Ce vă costă dacă ne transportați cu minunata dumneavoastră mașină? insistă Taurul Roșu.

Ben Ghimpele, nemaiputîndu-se stăpîni, se repezi la „Svietoliot" și puse mîna pe ușă:

— La dracu! Noi nu rămînem aici! răcni el aprinzîndu-se la față.

— Băieți! își pierdu cumpătul și Taurul Roșu. Vor să ne tragă pe sfoară! Vor să fugă și să ne lase în pustiul ăsta, să murim de foame și de frig! Să nu-i lăsăm, băieți!!

Solnțev intră repede în cabină. Ușa, care se închise, era cît pe-aci să-i strivească mîna lui Ben.

— Ascultați aici! urlă Taurul Roșu bătînd cu pumnii în ușă. Un milion! Vă dăm un milion dacă ne duceți în Monia!

Se apropiaseră toți de ușă, afară de Knood Lunganul, care trecuse în spatele mașinii și tot moșmondea ceva pe acolo.

Deodată se auzi zgomotul elicei. Mașina se desprinse de pe gheață și urcă în aer. Bandiții căzură jos, iar deșiratul de Emerson Knood, care n-avusese timp să sară la o parte, fu trîntit cu putere la pămînt. Spre norocul lui însă, nimeri într-o băltoacă.

Ceilalți îl scoaseră de acolo și-l ridicară în picioare. Deodată el căzu din nou pe jos, de astă dată zguduit de un rîs aproape isteric.

— A înnebunit, rosti cu glasul frînt Taurul Roșu. A înnebunit de-a binelea...

— Eu am înnebunit? făcu lunganul, abia stăpînindu-și rîsul. Ba s-o credeți voi. Băieți, le-am făcut-o rușilor! Pe deseară sînteți invitații mei la masă. O să petrecem pe cinste... Dar să fim înțeleși: partea leului din averea lor mie îmi revine... Și acum, ia priviți!.... Acușica...

Emerson Knood întinse mîna spre punctul argintiu al „Svietoliotului", care se înălța. Deodată izbucni o flacără roșie...

PETRECEREA N-A REUȘIT

„Către toate bazele moniene din Arctica. Un grup de nouăsprezece cetățeni ai Moniei, colaboratori ai «Societății pentru explorări îndepărtate», au aterizat forțat pe coasta insulei de sud a arhipelagului... (urmau coordonatele). N-au nici corturi, nici provizii, nici combustibil și nici arme. Vă roagă să trimiteți un avion. Șeful expediției arctice sovietice, Solnțev".

Această telegramă fu transmisă în primul moment după ce decolară de pe insulă. Imediat sosi răspunsul.

„Trimitem avionul. Cu ce autorizație vă aflați în Arctica? General Grobz".

La această impertinentă întrebare ar fi trebuit să răspundă cu întrebarea: „Cu ce drept faceți pe stăpînii acolo unde nu sînteți stăpîni?" Solnțev însă hotărî să tacă.

Deodată se auzi o trosnitură asurzitoare, geamul se lumină de o flacără roșie. Totul se cutremură. Un moment toți avură impresia că și cabina în care se aflau se va sparge în bucăți. Solnțev însă puse repede mîna pe o pîrghie, aflată sub fotoliul lui, cabina făcu parcă un salt și ceva se prăbuși fluierînd în jos. Apoi începu repede să se lase în jos și cabina.

— Totul este în ordine, spuse Solnțev ștergîndu-și sudoarea de pe frunte.

— Atunci ce-i transmitem generalului Grobz? întrebă Rîbnikov.

— Nimic, răspunse Solnțev. De altfel și transmisiunile noastre au luat sfîrșit..

Rîbnikov se străduí să pună aparatul în funcțiune, dar dădu din mîini:

— Într-adevăr s-au terminat... Ce s-a întîmplat?

— „Svietoliot" nu mai există. Cabina se prăbușește spre pămînt.

— S-a sfîrșit cu noi, Levușka? întrebă Rîbnikov.

— Nu, în troposferă se va deschide automat o parașută. Sper că n-a fost atinsă.

Cîteva secunde mai tîrziu, cabina se cutremură, oprindu-se parcă din cădere.

— S-a deschis parașuta noastră, spuse Lev.

Abia peste un sfert de oră, cabina susținută de parașută aterizâ ușor pe gheață. Încă o mișcare a pîrghiei, și ea se fixă solid pe niște suporturi mobile.

— Într-un cuvînt, o aventură, dădu Ribnikov din cap. Dar cui i se datorește explozia?

— Mărinimiei noastre! îi dădu Solnțev răspunsul. Numai eu sînt de vină!

— Fruntea sus, Levuška! Ribnikov îl bătu pe umăr. Ce rost au asemenea cuvinte? S-a dus mașina. Ei și? Vorba-i că am rămas în viață! O să ajungem noi undeva, într-un fel sau altul.

— Nu, nu plecăm nicăieri de aici, îi răspunse Lev.

— Nu vorbi prostii! Trebuie să plecăm, cît mai avem ceva rezerve și cît ne mai țin puterile...

Irinin era de aceeași părere cu Ribnikov. Solnțev însă repetă cu încăpățînare:

— Nu plecăm nicăieri!

— Nu mai înțeleg nimic! își desfăcu Irinin mîinile.

— Nu-i nimic de înțeles, răspunse scurt Lev, care nu-și pierduse deloc stăpînirea de sine, cum i se păruse lui Ribnikov. Înainte de toate trebuie să ne pregătim să-i întîmpinăm pe musafiri! Vin desigur să se-nfrupte.

— Încep să înțeleg, clătină Ribnikov dumirit din cap. Ar fi trebuit să ne așteptăm la una ca asta.

— Aha! Și eu pricep. Vasăzică așa stau lucrurile, zise Harry și începu să-și răsucească mînecile. Lăsați-i pe mîna mea... Le dau eu să se satur! El își ridică pumnul ca un baros gata să se prăvale pe nicovală.

— Cum de nu ne-am gîndit noi la acest lucru? exclamă Irinin. Puteam să ne închipuim că derbedeii ăștia nu se vor da înlături de la nimic ca să pună mîna pe o pradă ușoară și încă în asemenea condiții!

— Să încerce numai! amenință Harry cu pumnul. Le-arăt eu!

Nadea își vîrî în buzunar un pistol electronic.

— Vă rog! o imploră Harry. Vă rog să nu trageți! Ei n-au arme, chiar eu le-am aruncat în apă toate automatele și pistoalele. Aș vrea să mă lupt cu ei fără arme.

— Nu se poate. Sînt aproape douăzeci!

— Ei și? răspunse tot mai înflăcărat Harry. Pentru mine cu cît sînt mai mulți cu atît mai bine.

— Ce ne rămîne de făcut? întrebă Irinin. Nu prea înțeleg ce plan ai, Lev Leonidovici. Doar n-am venit aici ca să ne batem cu bandiții? În general situația noastră...

— Planul nostru rămîne neschimbat, răspunse Lev, absolut calm. Mergem să-l luăm pe domnul Robinson Polar și împreună cu el vom porni să cercetăm insula.

Irinin îl privi pe Lev cu teamă și oarecum cu milă.

— Ce tot vorbești, Lev Leonidovici? Cu ce să plecăm? „Svietoliot" nu mai există și nici legătura prin radio...

Solnțev se uită la ceas:

— Tovarășe comisar al guvernului! rosti el zîmbind. Sînt obligat să vă prezint scuzele mele. Eu n-am comunicat comisiei totul în ce privește utilajul „Svietoliotului". În ziua

prezentării raportului meu nu erau pe deplin terminate încercările stratociclului. Socoteam că-i prematur să vorbesc despre el. Astăzi îl veți vedea la lucru și veți avea prilejul să-i constatați calitățile.

— Hm!... După cum văd, tinere, ai de gînd în mod serios să ne uimești. Ce mai e și acest stratociclu?

— Veți vedea imediat, răspunse Lev. Vă rog să poftiți cu toții afară.

Solnțev ieși ultimul din cabină ducînd în brațe o ladă mică și destul de ușoară. Puse jos lada pe un platou neted de gheață și începu să scoată dintr-însa diferite piese care de care mai curioase. Folosind cu dibăcie încheieturile speciale, el montă aceste piese, alcătuind din ele o libelulă de metal flexibil și ușor, cu un corp articulat-fragil ca aspect, cu un enorm cap străveziu și cu aripi striate. Această libelulă se sprijinea pe două labe-suporturi. După ce făcu un calcul după tabele și cu ajutorul sextantului, Lev îndreptă aparatul înspre sud.

— Direcția Moscova, spuse el zîmbind. Nadea, ai să aterizezi direct la noi în curte.

— Nadea își puse masca și își fixă la spate aparatul cu oxigen. Solnțev introduse în rezervorul mașinii un balon cu o încărcătură de electronii.

— Poți să-ți iei zborul! Comandă Solnțev. Drum bun, Nadiușka!

Lev își îmbrățișă soția și trînti după ea ușa cabinei transparente. Nadea făcu semn cu mîna, și, deodată, după ce apăsă pe o pedală, libelula își luă zborul și dispăru. Numai bucle de aburi înghețați se mai zăreau șerpuind sus pe cer...

Solnțev se cățără pe un bloc de gheață și privi cu binoclul. După cîteva minute exclamă:

— V-am spus eu! Uite-i că vin.

Se apropia un grup de oameni. Cu binoclul se puteau distinge fețele cunoscute ale bandiților monteni.

— Lev Leonidovici, dă-mi voie să le ies înainte. N-aș vrea să ajungă pînă aici. Nici să nu știe că ne-am salvat cabina. Lăsați-mă pe mine... singur...

— Eu cred că are dreptate Harry, își dădu părerea Irinin, care abia se întorsese dinspre sfărîmăturile „Svietoliotului", căzute la cîteva sute de metri mai departe. Dacă e așa sigur de forțele lui, nu strică deloc ca întîlnirea să aibă loc mai departe de noi. Mai bine să nu știe că l-am prins în flagrant delict. Ia uitați-vă aici, și-i întinse lui Lev o cupă de cauciuc. Asta-i amorsa unui cartuș cu o substanță explozibilă foarte puternică. Am găsit-o pe o sfărîmătură a „Svietoliotului". Cu asta au produs explozia.

— Vasăzică s-a făcut! exclamă bucuros Harry. Pot să plec?

— Du-te, Harry, încuviință Lev. Dar ia bine seama: fără morți. Am transmis prin radio că sînt nouăsprezece, nouăsprezece trebuie să găsească.

Pentru orice eventualitate, Rîbnikov pregăti armele.

(Continuare în numărul viitor)

SFÎRŞITUL ORAŞULUI SUBTERAN

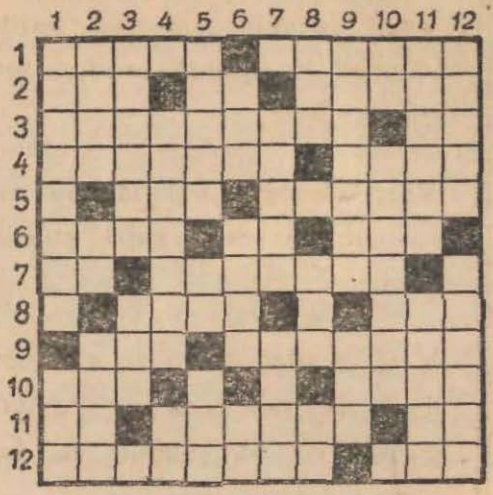

ORIZONTAL:

1. Țară fictivă sub pavilionul căreia naviga „Mafusail" — Unul dintre membrii expediției sovietice în Arctica aflat pe „Svietoliot"; 2. Cultivă *pământul* — *Literă geometrică* — Suspenda; 3 Utopic — Umed; 4. Are elemente canine... dar care nu latră — Supusele lui Atila; 5. Cea atomică face parte din ele — Delicatesă porcină; 6. Mistuiți — La revedere! — 3/4 din Asia; 7. Cămașă înflorată — Eroul principal al romanului „Sfîrșitul Orașului Subteran"; 8. Antares, Aldebaran, Alkor, Deneb.. la singular — Mijlocul unei mlaștini din vechea Argolidă; 9. Specie — Potrivii centrul; 10. Unul din deținuții „Orașului Subteran" — Există; 11. Oraș în Chaldeea — Fără el nu merg unele pile — Lichid nesfîrșit; 12. I. Kalnițki a descris un asemenea oraș — Dintr-un astru a rămas o stradă.

VERTICAL:

1 Navă a Moniei — De naționalitatea lui Raș; 2. Poate fi și subteran — Notă muzicală — Pictor contemporan; 3. Oraș în Franța — Ajutor; 4. Vizitatori — Do... bătrîn; 5. Răsare — Sfîrșitul lui Edgar Allan Poe — Fracțiuni de timp; 6. Prefix chimic — Sînt agreat — Particulă optativă; 7. Ca voevod cîntă într-o operetă celebră — Fumegă în *Sicilia*; 8. Paradis — Semnal telefonic — Plantă textilă; 9. Zăvorîte — E folosit la... IPROMET; 10. Metal folosit la multe aliaje — Cosmos; 11. Vin apele — Eșuat; 12. Soția lui Lev Leonidovici Solnțev — Nava care l-a salvat pe Harry Gould.

Rezolvarea arilmogrifului din nr. 29

1. Astronava; 2. Marte; 3. Planetoid; 4. Mironescu; 5. Energie; 6. Racheta; 7. Satelit; 8. Sferică; 9. Teleghidat; 10. Excelsior; 11. Telectron; 12. Vîrf; 13. Hallux; 14. Gnox; 15. Electroni; 16. Ajutaj; 17. Astrida; 18. Sinoptician; 19. Sergiu; 20. Jucu.

De la A la B: Științifico-fantastic.

Vreţi să ştiţi cum văd scriitorii şi oamenii de ştiinţă profilul societăţii viitoare ?

Vreţi să cunoaşteţi tainele grandiosului proces de creaţie ştiinţifică şi tehnică ?

Vreţi să aflaţi întîmplări extraordinare, trăite de exploratori temerari, de pionieri ai ştiinţei, de luptători pentru o lume mai bună ?

Vreţi să fiţi martorii unor pasionante aventuri şi călătorii ?

CITIŢI COLECŢIA „POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE"
editată de revista „Ştiinţă şi tehnică".

APARE ÎN LIMBILE ROMÎNĂ ŞI MAGHIARĂ, LA 1 şi 15 ALE FIECĂREI LUNI.

Abonîndu-vă din timp, puteţi primi acasă cu regularitate fascicolele ce apar.

CITIȚI REVISTA

„ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ"!

IN ACEASTA PUBLICAȚIE GASIȚI ARTICOLE DESPRE TOATE PROBLEMELE MAI INSEMNATE ALE ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII CONTEMPORANE, INFORMAȚII DESPRE ULTIMELE CUCERIRI ALE SAVANȚILOR DIN LUMEA INTREAGA.

TOȚI CEI CARE VOR SĂ CUNOASCĂ REALIZĂRILE RECENTE IN DOMENIUL:

NUCLEONICII,
CIBERNETICII,
FIZICII SEMICONDUCTORILOR,
BIOCHIMIEI,
ASTROFIZICII,
RADIO-ASTRONOMIEI,
MASELOR PLASTICE,
GENETICII,
PREFABRICATELOR ETC.

SĂ CONSULTE ARTICOLELE CE VOR APĂREA IN REVISTA „ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ".

Pentru a vă asigura primirea regulată și la timp a revistei reînnoiți-vă abonamentul. Abonamentele se pot face la secțiile de difuzare a presei, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții!

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile şi sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecţia noastră pe adresa Bucureşti, Raionul I. V. Stalin, Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Nr. 1, Redacţia revistei „Ştiinţă şi tehnică". Telefon 7.60.10 int. 1571-1164.

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice" apare la 1 şi 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, preţul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

Preţul abonamentelor:

3 luni	6 lei
6 luni	12 lei
1 an	24 lei

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU

31

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

I. KALNIȚKI

Sfîrșitul ORAȘULUI SUBTERAN

★★★★

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

I. KALNIŢKI

SFÎRŞITUL ORAŞULUI SUBTERAN

Traducere din limba rusă de Margareta Roman şi D. Manu

*
* *
*

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
31

REZUMATUL FASCICOLELOR PRECEDENTE

Arctica. Vasul sovietic „Dniepr" salvează de pe un sloi de gheață pe tînărul negru monian, Harry Gould, care povestește cum a evadat din Orașul Subteran, unde împreună cu mii de alți deținuți era pus de hitleriști să muncească la exploatarea unor zăcăminte de uraniu. Acolo a cunoscut un inginer de marină, pe care, fiindcă era rus, îl numea Raș.

Ustin Petrovici Ribnikov, secund pe „Dniepr", e invitat de Lev Solnțev (fiul unui tovarăș care pierise cu submarinul „Delfinul") să participe împreună cu prof. N. G. Irinin, cu Nadejda, soția lui Solnțev, și cu Gould la o expediție în Arctica, unde trebuia experimentată o mașină de transport ideală, denumită „Svietoliot". Acest aparat se deplasa cu o foarte mare viteză prin văzduh, se scufunda în fundul mării, luneca pe gheață. În plus, prin folosirea „electrolitului", un combustibil special, putea funcționa practic nelimitat.

După înfrîngerea hitleriștilor, conducerea Orașului Subteran au preluat-o roșcovanul Johann Blaufisch, devenit Jonathan Blackpig, zis și Johnny-Norocosul, și fostul gauleiter Oscar Kreitz, devenit Connolly — care prin intermediul lui Charly Hustings — alias Bătrînul-Marabu, avea să servească interesele miliardarului monian Mengs-senior.

Conduși de Raș, deținuții organizează o răscoală. Connolly aruncă în aer intrarea submarină a orașului.

Însoțit de un grup de 21 de tîlhari, Johnny pornește de pe vasul „Mafusail" cu un avion spre Orașul Subteran. Silit de furtună, avionul aterizează pe o insulă acoperită cu gheață. Fiind lipsiți de provizii, Johnny se hotărăște să-și lase complicii în voia soartei. Ucide pe doi dintre ei. Ceilalți jură să se răzbune și se iau după urmele lui.

În căutarea Orașului Subteran, „Svietolictul" aterizează pe o insulă netrecută pe hărți și aparținînd lui Robinson-Polar, un excentric care susține că n-are patrie. Solnțev își dă întîlnire pe a doua zi cu Robinson-Polar, care, după plecarea sovieticilor, informează prin radio un general monian despre această vizită.

„Svietoliotul" descoperă în adîncul mării jurnalul lui Grigorii Rodionov, căpitanul unui vas rusesc, care, la începutul secolului trecut, bănuise existența unor văi subpămîntene în acele părți ale Arcticei.

Zburînd mai departe, „Svietoliotul" dă peste cei 19 tîlhari părăsiți de Johnny. Deși Solnțev le dă să mănînce și cheamă bazele moniene să le trimită ajutor, bandiții, care urmăresc jefuirea „Svietoliotului", izbutesc să-l doboare. Nadea pleacă spre patrie cu un stratociclu, o libelulă de metal, acționată de electronit. Bandiții se apropie. Harry le iese în întîmpinare.

LUCRĂRILE CARE VOR APĂREA ÎN COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

Nr. — 32 — 33 „SFÎRȘITUL ORAȘULUI SUBTERAN" — roman de I. Kalnițki

Coperta - desen: D. Ionescu

(Continuare din numărul trecut)

Văzîndu-l pe Harry, bandiții mai întîi se opriră, apoi se împărțiră în trei grupuri : vreo cinci își continuară drumul, prefăcîndu-se că nu l-au observat pe Harry, alții cotiră la dreapta și restul la stînga. După cîte se vedea, porniseră să-l înconjoare după toate regulile tacticii banditești. Ribnikov își exprimă neliniștea, dar Solnțev nu-i îngădui încă să intervină.

Harry se prefăcu și el că n-a văzut nimic. Își văzu de drum ca omul preocupat de ceva serios. Ascunzîndu-se după blocuri de gheață, bandiții se apropiau de el. Grupurile care porniseră să-l înconjoare pe Harry se și aflau în spatele lui. Fără să se mai ascundă, porniră cu pași mari spre victima căzută în cursă.

Cei cinci bandiți care veneau din față îi tăiară drumul. Harry se opri, prefăcîndu-se surprins, iar ei începură a-l îmbrînci, căutînd să-l lovească.

Lev nu înțelegea ce mai așteaptă Harry. Doar este mult mai ușor să te lupți cu grupuri separate decît cu toți laolaltă.

Harry însă avea planul lui. De omorît n-avea voie să-i omoare, deci nici pumnii nu putea să-i folosească. Se bizuia doar pe jiu-jitsu-ul, pe care-l învățase în armată. De aceea, prefăcîndu-se dezorientat, se lăsă atacat din spate. Cînd bandiții întinseră mîinile să-l prindă unii de gît, alții de subsuoară și de centură, Harry își strînse brațele tare pe lîngă corp, prinzînd ca într-o menghină mîinile cîtorva bandiți. Apoi smucindu-se într-o parte și-n alta se scuturâ de atacatorii care îl apucaseră de gît ; iar cei cu mîinile prinse de brațele lui Harry începură să urle de durere.

Ultimul grup de bandiți ajunse la locul încăierării și tăbărîră toți asupra lui Harry.

— A căzut ! strigă Ribnikov. Acum trebuie să-i sărim în ajutor !

Lev însă nu-l lăsă nici de data asta.

— Nu-i nevoie. Nu vezi că singur s-a lăsat jos ?

Deodată, din ghemul corpurilor zburâ cît colo un bandit... și încă unul... apoi al treilea...

— Parcă ar fi un catapult, se liniști Ribnikov.

— Cu picioarele îi zvîrle, explică Lev. Văd că se pricepe la jiu-jitsu. E o metodă splendidă ! Un om mai slab poate să împrăștie astfel o jumătate de duzină de oameni puternici. Iar Harry nu-i deloc slab. Doar are niște mîini și picioare de oțel.

Șchiopătînd și văicărindu-se, bandiții începură să dea bir cu fugiții. Harry se ridică și mai strecură cîțiva pumni, dați cu milă, în cei mai îndărătnici, iar ultimului îi dădu un picior în spate, zvîrlindu-l cît colo.

— Bravo! Straşnic! se aprinse Rîbnikov, imitînd fiecare gest al lui Harry.

Chiar Irinin, cît era de cumpătat, tot nu se putu stăpîni să nu strige:

— Așa! Dă-i! Arde-l! Pumnii firavi ai profesorului loveau în vînt, doborînd niște dușmani imaginari.

Solnțev zîmbea.

— Harry nu numai că are o putere extraordinară, dar e și un minunat tehnician. Bravo Harry!

Cînd ultima pereche de călcîie dispăru sfîrîind după blocurile de gheață, Harry mai ridică o dată pumnul amenințător și se întoarse la prietenii lui.

— Am început să joc cu ei volei și am terminat cu fotbal, glumi el.

— Iar rezultatul: nouăsprezece la zero pentru noi, zise Solnțev bătîndu-l pe umăr.

ESCHIMOȘII GĂSESC UN OM ALB

Soarele a privit dincolo de zare și a început iarăși să urce. Torentele care adineauri curgeau năvalnic acum abia murmurau; uriașele sloiuri de gheață care rodeau malurile acum stau neclintite, încătușate de gheața nouă.

— Nga-nga! Cioh-cioh! Eeheou!

Cu limba scoasă, lăsînd dîre de bale înspumate, cîinii pletoși aleargă. Săniile ușoare saltă vesel, iar în urmă se aude și scîrțîitul săniilor greu încărcate. Homionghi-Umca-Naianghi este un șef priceput. El știe să folosească gerul nopții ca să mai poată înainta cu vreo zece kilometri mai aproape, tot mai aproape de locul unde îi așteaptă vînatul... Ca întotdeauna, Cenghi-Cenghi împinge, cu pieptul ei vînjos, în pupa caiacului de piele, iar cînd merg la vale se urcă pe tălpicile săniei. Mîndru se uită Homionghi la ea, și de cîte ori privirea lui se oprește asupra corpului plin și îndesat al tinerei femei, marea căpetenie a tribului urșilor-luptători scoate un oftat.

Deodată cîinii se opresc din mers, sar într-o parte, apoi, scîncind și strîngîndu-și coada între picioare, se așază pe zăpadă. Numai cîinele din frunte, Numca, nu scoate nici un sunet.

Homionghi sare jos din sanie și-l mîngîie pe Numca.

— O, tu, cel mai înțelept dintre cîini! Nu în zadar porți în tine duhul lui Gorenghi...

De nu i-ar fi oprit Numca pe ceilalți cîini în loc, Homionghi s-ar fi prăbușit în prăpastie. Bărbatul privește înfiorîndu-se. Departe, jos de tot, se vede oceanul acoperit de ghețuri. Numca, numai Numca a oprit cîinii.

Homionghi-Umca-Naianghi se întoarse către ceilalți, care se apropiau în goană:

— Opriți! începu el să strige, făcînd semne cu mîna deasupra capului. Opriți!

Tribul se adună în jurul căpeteniei.

— Toți cei de față să știți, rosti solemn Homionghi-Umca-Naianghi, că, din cea dintîi pradă ce vom vîna, Numca va căpăta creierul și sîngele fierbinte! Căci lui îi datorăm salvarea vieții mele! Ia uitați-vă ce prăpastie!

Cenghi-Cenghi scoase din sîn o cîrpă roșie și-l legă pe Numca la cap. Simhu-Upaci grăi:

— Să-i înălțăm laude bunului spirit al lui Gorenghi, care sălășluiește în inima lui Numca, pentru că el, veghind, ne apără calea!

Șamanul, cu coarne de bou moscat pe cap, începu să cînte:

„Mare părinte al tribului nostru,
Tu nu ne-ai părăsit!
Trupul tău și-a găsit odihna,
Dar duhul veșnic viu,
Sălășluind în corpul unui cîine,
Asupra tribului nostru veghează..."

— Asupra tribului nostru veghează, reluară monoton toți bărbații.

— Acum însă, vorbi Homionghi, trebuie să pornim mai departe. Altfel părintele-soare topi-va din nou zăpada. Șamane, te lauzi că ai ochi buni. Spune, oare ochii tăi nu au zărit vreun colorîș spre mare?

Simhu-Upaci privi îndelung malul abrupt. Nimeni nu observă zîmbetul plin de mulțumire ce-i trecu deodată pe față. Apoi șamanul închise ochii, scoase din sîn o legătură de colți de urs și, bombănind vrăji de neînțeles, începu să le învîrtească deasupra capului. După aceea, pe nesimțite, porni și el să se învîrtească, mai repede, tot mai repede. Pe buze îi apăru spumă.

— Văd! Văd! strigă el deodată și căzu jos, aproape leșinat.

Ceilalți îl duseră și îl culcară pe o sanie, acoperindu-l grijuliu cu niște piei de ren. Caravana porni în direcția spre care șamanul căzuse cu capul.

Homionghi, care privea atent marginea prăpastiei, văzu curînd în fața lui o ieșitură. El opri cîinii. Cornișa care cobora costiș de-a curmezișul malului abrupt putea să servească drept drum. Homionghi urcă în sanie și începu să coboare, frînînd mereu cu piciorul.

Dădură curînd de o pantă lină, presărată cu blocuri mari de gheață. Se auzea susurul unor pîraie trezite la viață. Tălpicile săniilor se îngropau tot mai adînc în zăpada moale. Trebuia neapărat să coboare pe această pantă ca să iasă pe gheața netedă... Șamanul zăcea încă, istovit, plutind în lumea spiritelor, și căpetenia n-avea cu cine să se sfătuiască...

Homionghi-Umca-Naianghi nu observă îndată că s-au oprit cîinii din mers. Întoarse capul și-l văzu pe Numca mirosind un om pe jumătate culcat într-o băltoacă. Omul zăcea în nesimțire. Numai pușca mică de pe pieptul lui se ridica abia vizibil și se lăsa în jos. Însemna că respiră!

Era un om alb. Pentru salvarea unui om alb se poate căpăta o bună răsplată!

Homionghi sări din sanie și alergă spre necunoscut. Se

lăsă în genunchi, de-a dreptul în apă, și lipi urechea de pieptul omului. Da, trăiește!

Mare noroc a avut că a dat peste un om alb!

— Ei, strigă el, chemînd cu mîna. Cenghi-Cenghi, Palci-Nochia! Veniți repede încoace!

Homionghi nu voia să le ceară celorlalți ajutor, ca să nu fie nevoit să împartă cu ei răsplata ce-o va primi.

Cele două femei veniră în fugă și-l ajutară pe bărbatul lor să-l ducă pe necunoscut și să-l culce pe sanie. Homionghi porni pe jos, alături de sanie.

Zărind în stînga lor o adîncitură ca o firidă săpată în malul acoperit de gheață, Homionghi goni cîinii într-acolo.

— Facem aici un popas, pînă se mai prinde gheața puțin!

Lîngă străinul culcat pe blănuri, cele două femei făcură un foc de untură de focă amestecată cu balegă uscată și mușchi. Se ridică un miros îngrozitor.

Necunoscutul își reveni în simțiri, strănută, scoase din buzunar un bidon, bău din el o bună înghițitură și abia atunci începu să se uite în jur.

Nu, probabil că tot mai aiurează: vede numai draci și vrăjitoare, iată și flăcările iadului... Cel care se apropie acum de el trebuie să fie Scaraoțchi în persoană. Ce coarne de berbec bătrîn poartă pe cap!

Probabil că a mîncat prea mult și a băut peste măsură, și-acum coșmarul nu-i dă pace! În fața lui se află, desigur, cei cărora cu mîna lui le-a scos dinții de aur din gură ori le-a smuls părul, cei pe care i-a trimis ca material pentru experiențe medicale, chimice și altele...

Johnny repezi un picior în Simha-Upaci, care se apropiase, iar șamanul abia se ținu să nu cadă cît era de lung. Răsună ca un clinchet rîsul lui Cenghi-Cenghi, și după dînsa începu să rîdă întregul trib. Johnny se uită în jurul lui și puse mîna pe automat. Dar dacă nu-i vis, ci realitate? Drace, se află doar în Arctica! Iar dacă într-adevăr există iadul, numai pe-aici, prin blestematele astea de locuri, poate să fie!

— Hei, tu, încornoratule! strigă Johnny strîngînd în mînă pistolul automat. Fă-te-ncoa! N-auzi? Mai, mai aproape!

Înclinîndu-se adînc și zîmbind slugarnic, Simha-Upaci se apropie de Johnny Norocosul.

CUM SE CREEAZĂ OPINIA PUBLICĂ

Automobilul lui Jim Pratt, care se grăbea să ocupe un loc liber în parcul de mașini, era cît p-aci să intre în automobilul lui Stanley Mac-Dan. Jim o luă la goană spre ușa de intrare. Stanley Mac-Dan, un grăsan scund, bolnav de astmă și de podagră, alerga cît îl țineau picioarele betege în urma lui și striga cu voce răgușită:

— Alo, Jim! Ce mai faci? Ce-ți face nevasta, copiii?

— Mulțumesc, toți sînt bine! îi răspunse Jim peste umăr, grăbit din cale-afară.

— Stai un moment! Vreau să-ți vînd un pont...

— Mulțumesc. Mai tîrziu.

Pratt apucă să se urce în liftul-expres, care se și puse

în mișcare. Într-o frîntură de secundă, el mai avu timp să vadă în dosul ușii obrazul congestionat al lui Stanley, care gesticula din mîini, gata-gata să se sufoce.

Expresul zbură pînă la al 35-lea etaj. Ușile se deschiseră larg, și pasagerii o rupseră la fugă, pe coridor, cît îi țineau picioarele. Vai! Jim întîrziase! Deși era încă devreme, ambele uși ce dădeau în biroul „Societății pentru explorări îndepărtate" erau asaltate de o gloată de reporteri. Toți voiau să-l vadă pe Charlie Hustings — bătrînul marabu —, însă nu era nicăieri de găsit. Jim află că, înainte de a veni aici, unii reporteri au trecut pe la vila din Iverton, alții pe la locuința de pe Bulevardul Mării și chiar la locuința domnișoarei Fromley — o cîntăreață de varieteu care era protejata lui Charlie —, dar șeful „Societății de explorări îndepărtate" parcă intrase în pămînt. Reporterii erau încredințați că Hustings va veni la birou ca de obicei la ora nouă.

Cine mirosise cel dintîi vestea senzațională, nu se știa. Fiecare pretindea că a aflat înaintea tuturora. Dar de fapt nimeni nu știa nimic precis. Cert este că în momentul cînd avionul cu cvadrimotor aterizează pe aeroportul de lîngă Iverton — înainte de a apuca omul de serviciu, care era în același timp și informator al celui mai mare ziar din Iverton, să telefoneze la redacție —, sute de mașini ale reporterilor goneau din toate colțurile orașului spre hotelul „Victoria". Curînd cinci limuzine îi aduseră acolo pe cei nouăsprezece exploratori polari. Lîngă intrare îi aștepta mulțimea de reporteri. Cei nouăsprezece, toți în costume maro, ghete maro și pălării tari maro, unii cu fețele bandajate, alții cu brațele prinse în eșarfe, ieșiră din mașini și trecură plini de importanță prin mulțime. Întrebările curgeau, aparatele fotografice țăcăneau, carnetele de autografe se întindeau spre călători. Cineva începu să strige: „Slavă mîndrilor reprezentanți ai națiunii! De trei ori ura pentru curajoșii noștri exploratori polari!" Exploratorii nu scoaseră însă nici o vorbă, fețele lor rămaseră nepăsătoare.

Și iată că se petrecu ceva fără precedent în practica reportericească: abia intrați în hotel, „eroii arctici" dispărură fără urme.

Ca din greșeală, reporterii dădeau buzna în camerele ocupate de curînd și, murmurînd scuze, ieșeau nedumeriți...

Jim Pratt își sacrifică toți banii ce-i avea asupra lui, ceasul și chiar stiloul său preferat numai ca să capete vreo informație, o indicație cît de vagă sau măcar vreo aluzie de la personalul hotelului. Doar nu puteau intra în pămînt cei nouăsprezece călători respectabili!... Toate sacrificiile lui Jim nu duseră însă la nici un rezultat.

Astfel că așii știrilor senzaționale, complet derutați, începură să-l caute pe Hustings. Era clar că bătrînul marabu trebuia să se afle împreună cu exploratorii sosiți din Arctica: erau doar musafirii lui...

Biroul lui Hustings nu se deschise nici la orele nouă, nici la zece și nici la unsprezece. Pierzîndu-și răbdarea (iar unii chiar și slujba), reporterii începură să se împrăștie, cînd deodată se deschise ușa și, în cadrul ei, din norii groși de fum de țigări, Charlie cel chel se arătă în persoană. Charlie Hustings aruncă

o privire nepăsătoare asupra mulțimii impresionate și dintr-o singură lovitură înlătură toate reproșurile :

— M-ați căutat peste tot, probabil, numai acolo unde trebuia, nu. Eu nu sînt deloc adversarul publicității și n-am fugit cîtuși de puțin de reprezentanții presei. Am încuiat însă ușa pe dinăuntru încă de aseară din cauza unei ședințe care a durat toată noaptea. Dar de ce n-ați bătut în ușă? V-aș fi deschis imediat...

Între timp, risipindu-se fumul, reporterii, uimiți, îi văzură pe cei nouăsprezece călători așezați în jurul unei mese lungi și masive, toți cu țigări de foi în gură și cu aceleași pălării tari, maro, trase pe frunte. Nouăsprezece bărbii erau scoase brutal în afară și nouăsprezece perechi de picioare se odihneau pe masă.

— Un moment! îi opri Hustings pe reporterii care se îngrămădeau în ușă. Din însărcinarea curajoșilor cercetători am să vă fac o comunicare oficială. Dar mai înainte trebuie să vă previn că nici unul din acești stimați călători nu are de gînd să dea interviuri particulare sau să scrie articole pentru ziare. În afară de cele ce veți auzi de la mine, n-o să mai reușiți să aflați nimic. Așadar, nu vă mai pierdeți timpul degeaba... Poftiți..

Bloc-notesurile și stilourile erau de mult pregătite. Jim Pratt, așezîndu-se pe vine, cu spatele rezemat de perete, își și aranjase pe genunchi mașina de scris, iar Stanley Mac-Dan, din cabina telefonică, îi făcea semne cu mîna. Prin gesturi, Pratt îi răspunse lui Mac-Dan : „Sînt de acord să lucrăm împreună, cu condiția ca prima comunicare să fie transmisă redacției mele, iar a doua — redacției tale".

N-apucară să se înțeleagă bine și Charlie Hustings începu:

— Ieri un avion ultrarapid al aviației militare a adus la Iverton nouăsprezece cetățeni de-ai noștri care și-au consacrat viața explorărilor îndepărtate. Din păcate, din ultima expediție nu s-au mai întors trei dintre participanți : prea cunoscutul savant-explorator al Arcticei domnul Jonathan Blackpig, conducătorul acestei expediții, renumitul aviator polar Dick Eschen și veteranul călătoriilor polare cel mai bătrîn dintre exploratorii Arcticei, Emery-Anton Coogly. S-ar putea să nu-i mai vedem niciodată. Îndeplinindu-și datoria și înaripați de visul nobil de a ridica și mai sus deasupra lumii steagul cu lună al Moniei, cei trei îndrăzneți călători și-au continuat drumul spre ținta propusă, înfruntînd rigorile Arcticei. Iar acești nouăsprezece curajoși călători rămași, neputînd să repare avionul accidentat, au pornit în căutarea tovarășilor dispăruți. După extraordinare peripeții, rămași fără provizii și combustibil, membrii expediției au luat hotărîrea să se înapoieze spre mare. Aproape de coastă, curajoșii cercetători au fost atacați de un submarin necunoscut, de tip nou. Acesta a apărut pe neașteptate dintre ghețuri și s-a năpustit asupra lor. Echipajul acestui submarin i-a somat pe vitejii noștri să se predea. Dar necunoscuții s-au înșelat în socotelile lor: cei nouăsprezece onorabili cetățeni ai marii Monii democratice n-au permis să fie compromisă onoarea steagului cu lună! Agresorii au primit riposta cuvenită. Cu toată extenuarea, cei nouăsprezece cercetători au făcut față atacului dat cu forțe superioare de agresorul înarmat cu o armă optică necu-

noscută, rezistînd pînă la sosirea avionului nostru militar care le-a venit în ajutor. Soarta celor trei eroi pierduți în ghețurile Arcticei ne îngrijorează în mod serios, în special din cauza apariției în regiunea unde ei efectuau cercetările a acelui submarin misterios care, între altele, poate să și zboare. Această mașină de tip universal aparține unei puteri care ne este bine cunoscută. De trei zile, aviația noastră militară face cercetări minuțioase, care, din păcate, nu au dat deocamdată nici un rezultat... „Societatea pentru explorări îndepărtate" adresează un cald apel tuturor locuitorilor Moniei să sprijine misiunea ei culturală în țările sălbatice ale Arcticei și să cumpere acțiunile nou emise, „Gheața de aur". Donațiile pentru fondul de căutare a celor trei membri rătăciți ai expediției, și în caz de nereușită pentru fondul de ajutorare a văduvelor și a orfanilor acestora, se primesc la toate filialele Băncii naționale în contul curent 00.363.794. Aceasta este tot ce am avut să vă comunic. Domnilor, vă mulțumesc !

Cînd în cameră nu mai rămase nici un ziarist, Hustings închise ușile și, trecînd pe lîngă eroii Arcticei, care nu se urniseră de pe scaune tot timpul interviului, intră în biroul său. Acolo luă receptorul și, cu degetul lui strîmb, formă un număr cu multe cifre.

— Vă rog frumos cu doamna Claudia, gînguri Charlie înclinîndu-și cu respect chelia. Bună ziua, doamnă Claudia ! Vă rog să-i transmiteți scumpului dumneavoastră soț că la bătrînul Hustings totul este în perfectă ordine... hm !... După cum era de așteptat... Respectele mele, doamnă Claudia !

Puse receptorul în furcă și mai rămase cîtva timp, pe loc zîmbind slugarnic, fără să-și schimbe poziția incomodă...

În acest timp reporterii luau cu asalt telefoanele disponibile.

Senzație ! Senzație ! Succesul depindea acum de secunde, onoarea profesională de iuțeala picioarelor și de dibăcia limbii.

Concursul de viteză, început pe coridorul celui de-al 35-lea etaj al zgîrie-norului, se continuă ca la ștafetă în birourile sumbre ale redacțiilor și în secțiile tipografiilor. În sfîrșit iată-i pe vînzătorii de ziare strigînd pe străzi, care mai de care :

„Mîna unei puteri «necunoscute» !" «Răsăritul a pornit spre nord !» «Cortina de fier deasupra Arcticei !» «Granițele noastre sînt în pericol !» «De azi nici un monian nu mai poate dormi liniștit !» «Soarta copiilor noștri este amenințată !»...

Cel mai mare succes în dimineața aceea îl avu micul și istețul vînzător de ziare care inventă un titlu nepublicat în nici un ziar :

„Primele victime" ! striga el. „Primele victime !!"

Din toate părțile i se întindeau mîini cu monede, și teancul gros de ziare dispăru într-o clipă din mîinile lui.

Posturile de radio începură să emită și ele această veste senzațională, colportînd-o — în aceeași dimineață — prin toate colțurile lumii. Și cîte nu scorneau acești zeloși comentatori ! Ba că-i „mîna Moscovei" la mijloc, ba că „cortina de fier a început să acopere în mod treptat întreaga omenire", ba că „bazele ruseți sînt aproape de tot"... În acest lătrat turbat nu exista nici un pic de logică, dar parcă mai era vorba de logică ?! Cu cît

o minciună este mai grosolană şi mai absurdă, cu cît o calomnie este mai mîrşavă, cu atît mai eficace acţionează ea asupra nervilor cetăţeanului, cu atît li-i celor interesaţi mai uşor să-l deruteze pe cetăţean şi, la urma urmei, să-l sperie, scoţîndu-l din minţi.

„SVIETOLIOT II"

Două zile mai tîrziu, cam pe la opt seara, după ora locală, Harry care stătea de veghe lîngă cabină zări la orizont un punct strălucitor. El crezu la început că-i vreo stea şi nu-i trezi pe tovarăşii săi care se odihneau. În Arctica se întîmplă adesea să apară stelele chiar cînd nu apune soarele.

Cînd văzu însă că steaua creşte din ce în ce şi se apropie cu iuţeală, Harry strigă :

— Sculaţi, tovarăşi ! Vine !

Solnţev ieşi cel dintîi din cabină : nu se lipea somnul de el. Privi, şi începu să strige :

— Ura ! Ai noştri !

Irinin şi Rîbnikov coborîră şi ei curînd. Nu mai exista nici o îndoială : „Svietoliot II" se apropia de ei ca vîntul. Nu trecu nici un minut, iar maşina ateriză lin pe gheaţă. Din ea coborîră Fiodorov şi Nadea. Lev îşi strînse soţia puternic în braţe.

— Îţi mulţumesc, draga mea !

— Tovarăşe şef, îi raportă Fiodorov, din ordinul ministrului, „Svietoliot II" a sosit şi vă stă la dispoziţie. Pe drum n-am avut de întîmpinat nici o greutate.

— Mulţumesc, tovarăşe Fiodorov, răspunse Lev, strîngînd mîna ajutorului său.

Fiodorov îi dădu lui Solnţev un plic. Lev citi repede scrisoarea şi spuse :

— N-avem timp de pierdut. Tovarăşe Fiodorov, te rog să montezi imediat stratociclul. Ai să pleci cu el înapoi. „Svietoliot III" trebuie pus la punct în cîteva zile. Lucrurile au luat o asemenea întorsătură, încît ar putea să ne fie de folos în orice moment. Transmite-i ministrului din partea mea că am să mă conformez întocmai directivelor primite. Raportează că am şi luat legătură cu persoana de naţionalitate necunoscută care trăieşte pe insula descoperită de noi şi că, după toate probabilităţile, ne vom folosi chiar astăzi de... hm... colaborarea sa.

Douăzeci de minute mai tîrziu, libelula argintie îşi luă zborul şi porni cu viteza maximă spre sud-est, iar noul „Svietoliot", după ce se ridică în aer, se îndreptă spre nord.

Curînd aterizară în faţa locuinţei lui Robinson Polar, cel cu nasul roşu. De data asta, stăpînul insulei se arătă foarte ospitalier. Îi invită pe oaspeţi şi le oferi cafea. Nu întrebă de ce au întîrziat, şi primind cu mulţumiri ciocolata oferită de Solnţev începu s-o mănînce cu poftă.

— Ţara dumneavoastră este o ţară mare, spuse el cu o voce cucernică. Dar dacă nu mă înşel, n-aveţi colonii în regiunile tropicale. De unde luaţi ciocolata ?

Voia pesemne să se arate mai prost decît era în realitate.

— Arbori de cacao cresc la noi în împrejurimile oraşelor

Suhumi și Poti, îi răspunse Ribnikov, iar peste cîțiva ani n-o să mai existe în lume fruct care să nu crească și în U.R.S.S. Ai auzit de Miciurin? Dar despre miile de miciuriniști, care îi continuă opera ai auzit? La noi, în U.R.S.S., vor crește fructe care nu există nicăieri.

— Vă cred, domnii mei, se declară Robinson, uimitor de repede, de acord. Știu eu: rușii sînt fanatici, și în special bolșevicii. Dar... să lăsăm această discuție. N-are nici un rost să ne certăm pentru motivul că avem regimuri politice diferite... Mi se pare că dumneavoastră propagați acest lucru... Permiteți-mi să vă întreb: ați plecat de mult din Moscova?

— Noi? Acum trei zile, iar dînsa, Lev arătă spre Nadea, a venit chiar astăzi.

— Nu vă supărați, dumneavoastră vorbiți bine limba engleză?

— Eu așa cred, îi răspunse Lev.

— Înțelegeți? Ați vrut probabil să spuneți „acum trei săptămîni" și ați spus „acum trei zile"... Ați greșit, nu-i așa?

— Nu, n-am greșit deloc. Tocmai asta am vrut să spun, că am plecat acum trei zile, iar asistentul meu, Nadejda Alekseevna, a avut treabă la Moscova și s-a întors astăzi. Apropo, domnule Robinson Polar, aș vrea să vă întreb ceva, dacă se poate... numai să nu mă socotiți cumva prea indiscret...

— Poftim, vă rog, întrebați...

— Am văzut niște bande înarmate pe-aici, prin apropierea insulei dumneavoastră. Ce rost au?

— Vă referiți la soldații Moniei? Forțele armate ale marii Monii democratice apără Arctica de invazia armată a statelor totalitare...

— Și care state le socotiți dumneavoastră totalitare? îl întrebă Solnțev cu un surîs sincer; el știa prea bine că monienii folosesc adeseori cuvîntul „totalitar" pentru a-și acoperi propriile lor tendințe de acaparare.

Robinson Polar moliăi din buze:

— Am mai avut onoarea să vă comunic, bîigui el, că am părăsit lumea de vreo douăzeci de ani și de atunci nu m-a mai interesat ce se petrece dincolo de limitele insulei mele. O dată la cîțiva ani ne mai vizitează cîte un vapor... uneori aterizează avioane moniene... Eu vă repet numai ceea ce am auzit de la cei care mă vizitează din cînd în cînd.

— Noi n-am sosit aci pentru discuții politice, se amestecă Irinin în conversație. În ce privește soldații, noi știm, dacă nu altfel, măcar după uniformă, să-i deosebim de bandiți. Aceia pe care i-am întîlnit nu sînt soldați. Am fost nevoiți să-i dezarmăm: voiau să facă uz de arme pentru a pune mîna pe mașina noastră...

— Nu... nu se poate! O, nu! Este o eroare! Ce să caute bandiți și hoți în ghețurile Arcticei? La noi e liniște deplină! Pe unele insule mai spre sud de noi există într-adevăr soldați monieni...

— Dar despre Orașul Subteran ați auzit? îl întrebă Solnțev pe neașteptate.

Fața lui Robinson Polar nici nu tresări. Ridică privirea și întrebă cu nevinovăție:

— Despre ce?

— Despre Orașul Subteran.

— Și unde se află acest Oraș Subteran? întrebă gazda cu un aer și mai nevinovat.

Lev își dădu seama că de la acest domn cu nasul roșu, n-o să poată afla nimic. Tăcu puțin și apoi schimbă vorba:

— Alaltăieri mi-ați promis că ne veți însoți într-un zbor deasupra insulei dumneavoastră...

— O, nu vă închipuiți cu cîtă plăcere mi-aș privi de sus posesiile, acceptă amabil domnul Robinson Polar. Și cînd voi putea fi înapoi acasă?

— Cînd doriți dumneavoastră?

— Aș vrea dacă se poate chiar astăzi. Sînt obișnuit să dorm numai în patul meu.

— Bine, pînă la miezul nopții veți fi acasă.

Robinson Polar clătină din cap.

— Glumești, tinere, și mie nu-mi plac glumele de acest fel.

— Dar nu glumesc deloc. Pînă la miezul nopții avem tot timpul să vizităm insula dumneavoastră cu de-amănuntul.

— Voi, rușii, sînteți un popor perseverent, foarte perseverent... Dar cine-mi garantează că vă veți ține de promisiune? Și dacă întîrziați? Sau dacă se întîmplă un accident și nu mă mai întorc nici mîine, nici poimîine? Cine răspunde de toate astea?

Robinson Polar privi șiret printre gene.

Rîbnikov, care tot mocnise în el, nu mai putu răbda.

— Vasăzică dumneavoastră nu ne credeți?! marinarul se întoarse cu tot corpul spre insularul care zîmbi satisfăcut. Bine! Atunci pleacă dumneata cu tovarășii mei, iar eu rămîn aci pînă vă întoarceți, drept garanție pentru securitatea dumitale.

— Stimate membru al expediției științifice, începu Robinson cu o voce mieroasă, domnule...

— Rîbnikov, îi șuflă Nadea.

— Mda... Domnule Rîbnikov, dumneata consimți în mod generos să rămîi aici pînă la întoarcerea mea. Asta reprezintă într-adevăr o garanție, o garanție pur juridică. Dar cum rămîne cu garanția comercială?

— Nu înțeleg, ridică Solnțev din umeri.

— Chiar nu înțelegeți? Închipuiți-vă că nu ne vom putea întoarce astăzi, ci abia mîine. Nu înseamnă că-mi pierd o zi întreagă? După cum vedeți, eu mă mulțumesc cu foarte puțin, dar acest puțin nu-mi vine din cer, ci îl cîștig din pescuitul balenelor, din vînatul animalelor marine, precum și din topirea grăsimilor... Toți locuitorii insulei lucrează în întreprinderile mele. Acum înțelegeți ce-ar însemna să lipsesc măcar o zi? Dacă din vina dumneavoastră sînt reținut undeva departe de acest loc, cine-mi compensează pierderile?

— Am înțeles. Dumneata la asta te gîndești? Solnțev începu să rîdă. Vasăzică izolarea dumitale pe această insulă este în legătură și cu afaceri comerciale... Atunci să căutăm să ne înțelegem. Ce garanții doriți din partea noastră?

— Una obișnuită, așa cum se obișnuiește între oameni de afaceri: un contract cu indicarea retribuției zilnice și a daunelor

cominatorii progresive în cazul nerespectării contractului.

— Sînt de acord!... spuse Lev, abia ținîndu-și rîsul. Semnez un astfel de contract pentru că sigur nu poate exista vreo forță care să mă împiedice să vă aduc înapoi pînă la miezul nopții, ba poate chiar și mai devreme. Dar în cazul ăsta vă rog și pe dumneavoastră să vă grăbiți.

— Stați. Asta nu e încă totul. Trebuie să stabilim în mod precis valoarea daunelor. Dacă dumneavoastră nu mă aduceți acasă pînă la miezul nopții, atunci sînteți obligați în cursul primei săptămîni să-mi plătiți pentru fiecare zi, chiar incompletă, suma de o sută de mii, în moneda Moniei. Iar dacă această călătorie, indiferent din ce cauză, se va prelungi peste șapte zile, atunci pentru fiecare săptămînă, chiar abia începută, trebuie să-mi mai plătiți încă o sută de mii, peste daunele zilnice sus-menționate.

— Ce să zic, n-are pretenții deloc sihastrul nostru! mormăi pe rusește Rîbnikov. Uite cine și-a găsit să fugă de deșertăciunile lumii...

Lev dădu din cap în semn de aprobare.

— Bine, sînt de acord. Să redactăm imediat contractul, deși vă mărturisesc că niciodată n-am încheiat un contract cu vreo persoană particulară.

— Mă rog, dacă nu doriți, nimeni nu vă silește, dădu din umeri propovăduitorul creștinismului printre eschimoși. Eu însă știu perfect că aveți un anumit interes pe această insulă. Dumneavoastră spuneți că este un interes științific. Fie. Nu mă interesează afacerile dumneavoastră. Îmi sînt de ajuns afacerile mele care nici pe dumneavoastră nu vă interesează. Eu doresc numai să evit ca întreprinderile mele să aibă pierderi.

— Mare coțcar, exclamă Rîbnicov, nemaiputînd să se stăpînească.

— Nadiușa, spuse Lev, căutînd să-și păstreze calmul, scrie te rog, eu am să-ți dictez... și adăugă pe rusește: degeaba-și cască gura rechinul ăsta, că tot n-o să se aleagă cu nimic. Pînă la miezul nopții va fi acasă.

Robinson îi întinse grăbit Nadiei hîrtie și cerneală.

— Un moment. Am uitat încă un punct trist, dar foarte necesar. Este vorba despre asigurarea vieții. Nu știu dacă dumneavoastră sînteți asigurați, eu însă nu mă mișc din loc pînă nu vă veți declara de acord să-mi asigurați viața pentru suma de cinci sute mii. Dacă mor, să profite careva de pe urma morții mele și să se bucure serios, că doar jumătate milion nu-s bani de aruncat. Astfel că dumneavoastră trebuie să înscrieți și acest punct în contract. Dar nu numai să introduceți clauza în contract, ci să mă asigurați imediat, eliberîndu-mi o poliță de asigurare pe care o voi depune în casa mea de bani... Fără asta nu mă mișc din loc.

Răbdarea lui Lev era pe sfîrșite; totuși el mai zîmbea.

— Bine, primesc și această condiție... Dar de unde să luăm aici poliță de asigurare? Înțeleg o cerere de asigurare, pe care o putem face prin radio, dar ca să căpătăm și polița de asigurare prin radio, asta-i imposibil!

— Nu, cererea nu mă mulțumește, dar dacă doriți să încheiați o asigurare pentru viața mea, sînt gata să vă servesc

în calitatea de reprezentant al societății de asigurare „Crucea și Ancora". Iată împuternicirea mea : legitimația și procura. Iată chitanțierul și formularul de poliță. Dar înainte de a completa formularul trebuie să-mi plătiți prima rată de asigurare : șapte mii patru sute optzeci și unu... Puteți să plătiți această sumă în numerar ? Atunci vă completez polița, semnăm contractul și zburăm. Nu puteți, afacerea nu se face. Eu nu voi zbura cu dumneavoastră și protestez în mod categoric împotriva oricărui zbor deasupra insulei mele !

— Pot plăti această sumă în moneda oricărei țări europene... Lev se uită nerăbdător la ceas.

— Nu orice monedă și nu europeană, ci numai în moneda Moniei ! Ce să facă societatea de asigurare cu orice monedă ? Ea se află doar în Monia. Iar ca să pierd eu diferența de schimb, să-mi fie iertat, nu sînt de acord...

— Cu permisiunea dumneavoastră, am să vă fac eu schimbul de valută, spuse Lev. Dar nu acum. Nu ne putem pierde timpul cu astfel de fleacuri. Ne-ar trebui cel puțin cîteva ore ca să zburăm pînă la cea mai apropiată bancă.

— Cîteva ore ? Hm ! Ați vrut să spuneți cîteva zile !

— Nu, numai ore. Dar acum nu-mi pot permite nici acest lux. Fiecare oră ne este foarte prețioasă, astfel că va trebui să renunțăm la ajutorul dumneavoastră.

Robinson dădu din umeri :

— Rușii sînt un popor încăpățînat, îl bătu el pe Lev pe umăr. E bine, ca să nu spuneți că nu vă dau concursul, mă mulțumesc numai cu contractul, polița de asigurare și o chitanță pentru suma respectivă, socotită la cursul zilei cu o mică marjă pentru eventualele diferențe de curs. Cum s-ar zice, o autoasigurare. Astfel că..., Robinson luă o coală de hîrtie și începu să calculeze repede, mormăind ceva pe sub nas. Vă rog să semnați o chitanță pentru șapte mii patru sute optzeci și unu în monedă moniană sau pentru un milion patru sute de mii de franci vest-europeni. — Robinson oftă : — O, niciodată n-a avut moneda europeană un curs atît de scăzut !

— De ce oare ? întrebă curios Lev.

Robinson oftă și mai trist.

— Ei, sînt atîtea și atîtea cauze. Dar principala cauză, cred eu este faptul că vestul primește ajutoare din partea Moniei. Cu banii altor state nu poți să cumperi nimic. Mergi în piață cu un car din aceste hîrtii și abia te întorci cu un coș de provizii. — Robinson își dădu seama că a spus ceea ce n-ar fi trebuit să spună, și continuă cu voce tare : — Să-i mulțumim marii democrații moniene ! Dacă n-ar fi fost ea, vestul nu s-ar mai fi putut reface niciodată după război.

— Am toată simpatia pentru țările din vest, — spuse Lev, neputîndu-și ascunde un surîs sarcastic. — Pe pămîntul multor țări vestice n-a explodat nici un obuz și n-a căzut nici o bombă, și totuși, cu ajutorul faimoasei democrații moniene, moneda lor a ajuns de rîs...

— Nu-i nimic, — îi răspunse cu curaj Robinson. — Oamenii deștepți știu să cîștige foarte bine și în ocazii dintr-astea...

— Cum anume ?

— O, sînt destule mijloace. De pildă unii au legături cu

băncile. Omul de afaceri obține un credit mare pe termen de cîteva luni, poliţele lui pot fi uşor scontate. De ce ar mai exista bănci dacă nu pentru scontarea poliţelor şi pentru obţinerea creditelor? În zilele noastre însă, numai unii oameni obţin credite, mai bine zis — chiar aceia care conduc băncile, desigur prin persoane interpuse. Presupune deci că eu am căpătat astăzi un credit de cîteva milioane. Imediat cumpăr cu aceşti bani marfă căutată, care se cumpără la orice preţ. Altceva nu-mi mai rămîne nimic de făcut. Restul se aranjează singur. Marfa se scumpeşte în fiecare zi, iar banii se ieftinesc. Pînă îmi vine termenul de plată, marfa s-a scumpit, iar banii şi-au pierdut mult din valoare. Am obţinut un credit de cinci milioane, aceeaşi sumă o restitui băncii. Pe cînd marfa cumpărată cu aceşti bani, a ajuns să valoreze miliarde!

— Mai există şi alte mijloace? — întrebă Lev. Ar fi vrut să audă din gura pustnicului, care se aprinsese la vorbă, cele mai noi mijloace ale jafului de bursă.

— Ehei, cîte nu sînt! Există fel de fel de operaţiuni bancare. Presupunem că băncile primesc depuneri... Totdeauna cînd există greutăţi financiare, oamenii cu simţ comercial plasează capitalul lor în afaceri, iar rentierul timpit sau acei care au pus la o parte cîţiva franci sau mărci pentru zile negre se grăbesc să-i depună la bancă. Cu cît o firmă este mai solidă, cu atît primeşte mai multe depuneri. Cursul banilor scade cu fiecare zi. Dar micul depunător ce-şi zice: o să treacă şi această criză, şi banii o să-şi recapete din nou cursul real. Eu nu mă ating de depunerea mea, ba dimpotrivă o să caut să mai depun. Iar într-o zi bancherul lansează un zvon: „Mă tem că în curînd voi fi forţat să sistez plăţile". Toată lumea dă buzna la bancă. Panică... Mulţimea ameninţă să devasteze banca. Apare un reprezentant al bancherului: „Domnilor, ce s-a întîmplat?" — „Aţi bancrutat!" — răspund depunătorii jefuiţi. — „Noi am bancrutat? Cine a îndrăznit să spună acest lucru?" Banca se deschide. Toată lumea dă buzna la casă şi-şi recapătă integral depunerile şi uneori chiar şi dobînzile. Franc pentru franc, coroană pentru coroană. N-ai de ce să te plîngi. Numai că nu mai sînt aceiaşi franci sau aceleaşi coroane. Dar poţi să-i ceri băncii să-ţi recalculeze banii la cursul adevărat? Nu poţi. Cursul adevărat este stabilit numai de bursa neagră, de piaţa zilei. Banca însă, ca şi guvernul, se preface că totul este în ordine şi că banii lor sînt bani buni. Judecaţi acum şi dumneavoastră... O, da! Astăzi orice om deştept se poate îmbogăţi uşor. Pentru că în vest contează iniţiativa particulară şi spiritul comercial. Acolo există libertatea comerţului şi nimeni nu îndrăzneşte s-o tulbure. Da, da!

— Ştiţi însă cum trăiesc astăzi în vest muncitorii care n-au ce munci, mai cu seamă acum, cînd ţările vestice primesc ajutoare atît de generoase?

— Cum n-au ce munci? Ba muncesc cu toţii... Construiesc fortificaţii, aerodroame pentru aliaţii de peste ocean, construiesc drumuri, sapă canale... Desigur plata nu e prea mare, ca de obicei la lucrările edilitare. În schimb ei capătă în fiecare zi o strachină de supă. Astfel că toată vorbăria despre foamete este numai propagandă... Anul trecut am fost pe continent şi am văzut cu ochii mei. Este organizată o mare bucătărie şi fiecare munci-

tor capătă o strachină de supă. Este un spectacol înălțător : cei cărora soarta le-a dat mult dau din prinosul lor și celor nevoiași.

— Dar bine se mai trăiește în vest, făcu ironic Lev.

În tot timpul discursului ținut de „pustnic" el avusese timp să scrie contractul și chitanța, semnă tot ce trebuia și își șterse mîinile cu batista.

— Acum nu ne mai reține nimic, nu-i așa ? Putem pleca !

— O, da. Putem pleca, spuse Robinson punînd hîrtiile în casa de bani. Și pot să vă spun că am făcut azi o afacere bună. Chiar foarte bună. O, da. Acestea, arătă el spre casa de bani, îmi vor aduce bani buni, adevărați. Cine să vă creadă că mă veți aduce chiar azi înapoi acasă ?! Așadar, să pornim la drum, domnilor ! el își atîrnă de umăr o pușcă și un rucsac, luă în mînă un băț gros cu noduri, și pe brat o șubă. Să fie într-un ceas bun ! și întorcîndu-se spre crucifixul ce atîrna în colț deasupra casei de bani, își făcu cruce.

JOHNNY ÎȘI ARANJEAZĂ TREBURILE

Soarele e șiret nevoie mare : s-a uitat în tabără, a văzut că toată lumea doarme și a coborît repede la marginea cerului după treburile lui. Dar Homionghi-Umca-Naianghi este și mai șiret : el se prefăcea numai că doarme. Cînd părinteie-soare își întoarse spatele, Homionghi trezi tribul, porunci să se înhame, și ciinii porniră trăgînd cu ușurință săniile pe pojghița de zăpadă întărită.

Johnny stă culcat pe sania căpeteniei. Îi e cald și bine pe blănurile de ren. Homionghi însă, obosit și nedormit, aleargă alături de sanie. Și totuși e mulțumit. A salvat un călător alb. Pentru asta albii o să-i dea mulți bani. O să-și cumpere o armă adevărată, o cămașă adevărată de stambă roșie și două sticle mari cu apă de foc. Singur o să bea toată apa de foc. Poate o să-i dea puțin și lui Cenghi-Cenghi. Dar dacă-i dă lui Cenghi-Cenghi, atunci o să fie nevoit să-i dea și lui Palci-Nochia. Nu, n-o să cumpere două, ci trei... cinci sticle... atunci ce chiolhan o să fie ! Toți o să se îmbete, iar el mai mult ca toți.

Un singur lucru îl neliniștește pe Homionghi : de ce nu spune nimic omul alb pe care l-a scăpat ? Stă culcat pe blănuri, se uită la cer și tace. Homionghi caută să-i prindă privirea și-i zîmbește slugarnic, ploconindu-se, dar i se pare că omul alb se uită prin el ca printr-o pojghiță de gheață. Iar el, Homionghi, ce să-i vorbească ? El nu-i cunoaște limba. Cu albii numai Simhi-Upaci știe să se înțeleagă. Dar în șaman nu poți să ai încredere, că-i viclean : cine știe ce-i mai zice albului. Te pomenești că umblă să-i ciupească din răsplata care numai lui i se cuvine... Ba poate că-i ia totul... Nu, șamanul trebuie ținut cît mai departe de omul alb.

Ciinii zboară, nu altceva. Sub tălpicile săniilor scîrțîie crusta subțire de gheață albăstruie. Neobositul Homionghi aleargă pe lîngă atelajul lui. În urmă de tot, cu cele două sănii ale lui, marele șaman Simhu-Upaci încheie lanțul caravanei. Pe săniile lui a adunat multe bogății. Draci de mare uscați, ce seamănă cu niște plozi abia născuți, cranii și oseminte, colți și dinți de

animale și de oameni. Totul este bine împachetat în niște saci mari, canadieni, legați cu sfoară englezească ; o tobă burduhănească, care bubuie în timpul vrăjilor solemne, este îngrămădită lîngă sora ei mai mică, o tobă militară. În oale, Simhu-Upaci păstrează grăsime de balenă, de morsă, de focă și de pește, iar în oala cea mai mare se află băligar de ren, bine măcinat. Într-o colivie solidă motăie o mare bufniță polară, albă și motată, în care sălășluiește spiritul răposatului Berdă-Durda, vestitul erou, purces acum mai multe veacuri în Valea vînătorilor fericite.

Marele șaman, bogatul șaman Simhu-Upaci ! Pe cap el poartă coarnele unui bou moscat, conducător de turmă. De brîu îi atîrnă douăzecișipatru de colți — douăsprezece vieți de urși. Colții îl ajută să pătrundă în tainele vieții și ale oamenilor...

Așa gîndesc despre șaman oamenii naivi din tribul lor. Doar el, șamanul, și nimeni altul le-a inspirat respectul nu numai față de prea sfînta-i persoană, ci și față de fiecare obiect ce-i aparține !

Astăzi șamanul este tare mîhnit. Mereu își întinde gîtul, uitîndu-se lacom la săniile din fața caravanei. Cînd caravana urcă dealul, îl vede pe omul alb culcat pe sanie, îl vede pe Homionghi alergînd pe lîngă cîini. O, îngîmfatul și trufașul Homionghi-Umca-Naianghi ! Tigva lui e goală ca o tobă mare — face zgomot mult și treabă puțină. Să mă alunge pe mine, marele șaman, din preajma comorii pe două picioare. O, nerodul, căpetenie a unei turme fără minte ! Am să te văd cum ai să urli cînd străinul o să-și arate ghearele !

Cîinii alergau vioi, cu coada îmbîrligată și din cînd în cînd mușcîndu-se în joacă, unii pe alții. Homionghi ar fi putut să se urce și el în sanie, dar nu îndrăznea să se atingă de omul alb, care îl privea cu atîta dezgust, de parcă el, Homionghi, n-ar fi căpetenia unui trib și nici măcar un om. Cu cît se ploconea mai mult în fața albului, cu cît mai mieros îi zîmbea, cu atît mai mult străinul îi arăta disprețul.

În cele din urmă, Johnny se plictisi să mai stea culcat și își lăsă jos picioarele din sanie. Homionghi se aplecă din mers și căută să-i aranjeze picioarele pe tălpicile saniei, ca să nu se tîrîie în zăpadă : căci îngreunează fuga cîinilor, și afară de asta — feri-l-ar zeii ! — ar putea să-și vatăme piciorul. Johnny însă îl dădu cu piciorul la o parte și începu dinadins să bage adînc în zăpadă vîrfurile încălțărilor lui, lăsînd brazde adînci în urmă. Roșu la față, asudat și pierzîndu-și suflarea, Homionghi alerga alături, căutînd să rămînă mereu sub ochii oaspetelui său, și ploconindu-se ori de cîte ori i se părea că omul alb și-a întors spre el privirea.

Între timp, soarele începu să urce grăbit pe bolta cerului. Văzînd că eschimoșii l-au înșelat, părintele-soare zvîrli pe pămînt un mănunchi de săgeți încinse, din tolba lui de foc. Începură să murmure pîraiele, gheața porni să trosnească, stratul de zăpadă întărită se înmuie. Picioarele se afundau la fiecare pas, cîinii își răneau labele pînă la sînge, pete roșii rămîneau în urmă.

Căpetenia fără noroc se uită la cer și începu să lăcrimeze : părintele-soare îl lovise la ochi rău de tot — pesemne că e tare mînios.

Nu-i rămînea altceva de făcut — trebuia să facă popas. Aruncînd o privire abătută în jurul lui, căpetenia zări într-o parte un mare bloc de gheață și îndreptă cîinii într-acolo. Sleiți de puteri, cîinii abia mai puteau tîrî săniile prin zăpada înmuiată. Homionghi, trăgîndu-și sufletul, împinse din răsputeri săniile, iar Johnny nici nu se gîndea să se dea jos. El se întinse din nou, cu mîinile sub cap, și începu să fluiere cîntecul lui preferat: „Dolly, Dolly, potolește-mă".

În sfîrșit, Homionghi izbuti să tragă săniile lîngă blocul de gheață. Aici își va instala cortul.

Homionghi începu să deshame. Ceilalți, văzîndu-l, făcură la fel.

Johnny se uita nepăsător la forfota din jur, dar, cînd își dădu seama că tribul vrea să facă popasul de zi, sări jos și, apucîndu-l pe Homionghi cu o mînă de piept, începu să-l zgîlțîie de i se bălăbăni șefului capul.

— Ce faci, lua-te-ar dracu de pocitanie! Dă-i drumu-nainte..., îi arătă Johnny cu cealaltă mînă spre nord. N-auzi? Dă-i drumu'!

Homionghi înțelese ce vrea oaspetele alb, dar cum să-i explice că e cu neputință să plece? Se prăpădesc cîinii, iar fără cîini se prăpădește întregul trib. Trebuie să aștepte pînă cînd părintele-soare se va duce iarăși după treburile lui. Atunci vor putea din nou să-l înșele.

Johnny nu pricepu nici un cuvînt din bîiguiala lui Homionghi.

— Pornește la drum, maimuță afurisită!

Capul șefului se bălăbănea, iar de pe buzele lui învinețite ieșeau niște sunete nedeslușite.

Ce-l priveau pe Johnny socotelile acestui șef nespălat? El trebuia să ajungă cît mai repede în Orașul Subteran! Și așa, dracu știe ce-o mai fi pe-acolo. Johnny puse mîna pe pistolul automat:

— Dă-i drumu', ți-am spus!

Nu mai era nimic de făcut; Homionghi trebuia să-l cheme în ajutor pe șaman; Simhu-Upaci o să-i explice străinului, în limba lui, de ce nu poț să plece.

Șamanul nu se lăsă prea mult rugat. Îngăduitor, îl bătu pe Homionghi pe umăr și-i spuse:

— Niciodată, mare capetenie a tribului nostru, să nu fii trufaș și să nu uiți că împreună întruchipăm puterea și înțelepciunea ursului, iar răzleții, ne înghite și o bufniță.

Între șaman și Johnny începu o convorbire a înțelepților. Amîndoi fumau. Johnny vorbea nervos, iar Simhu-Upaci îi explica încet și cu răbdare părerea lui.

În cele din urmă, Johnny se plictisi de explicațiile șamanului, ridică pistolul automat, și gloanțele începură să șuiere deasupra capetelor eschimoșilor. Toți crezură că aud glasul morții. De spaimă, se trîntiră în zăpadă. Homionghi își duse mîinile la piept și se lăsă în genunchi în fața neînduplecatului oaspe, căutînd umilit să-i îmbrățișeze picioarele. Se pregăti chiar să-i sărute și cizmele, dar Johnny îl izbi cu piciorul în față. Iar șamanul, deși îl compătimea pe Homionghi, temîndu-se pentru propria-i piele, începu să strige:

— Omul alb porunceşte să plecăm! El nu are timp! O, tu, mare căpetenie, trebuie să plecăm! Altfel va fi vai şi-amar de noi.

— Dar ochii tăi privesc departe, mare şaman, imploră Homionghi, ştergîndu-şi sîngele de pe faţă. Vezi bine că nu e drum. Prăpădim cîinii, şi-atunci ce ne facem?

Johnny înţelese parcă ultimele cuvinte ale lui Homionghi.

— Aruncaţi dracului calabalîcul vostru infect! porunci el.

Simhu-Upaci traduse:

— Omul alb ne porunceşte să mergem cu săniile goale.

— Toţi să meargă pe jos! continuă să pornnească Johnny.

— Oamenii să meargă pe jos, şi cei bătrîni, şi cei mici, traduse mai departe şamanul.

— Explică-i maimuţoiului ăsta, continuă Johnny, că îi plătesc pentru tot cu un cec pe care-l poate încasa la orice bancă. Ba şi cu aur îi pot plăti după ce ajungem în Oraşul Subteran. Nu va rămîne nici unul dintre voi în pagubă.

Simhu îl ridică de jos pe Homionghi şi se duse cu el mai la o parte. După ce se convinse că nimeni nu-i aude, şamanul spuse:

— Nu-ţi pierde cumpătul, Homionghi-Unca-Naianghi. Căpeteniei tribului urşilor-luptători nu-i şade bine să-şi piardă capul. Eu, sfătuitorul şi prietenul tău, şamanul Simhu-Upaci, îţi prevestesc începutul unei soarte noi. Te aşteaptă o altă viaţă, plină de lumină şi de bucurii. Ai să bei apă de foc dulce, cum n-ai băut niciodată. Ai să călătoreşti în case de fier care, fără cîini şi fără cai, zboară ca vîntul. Aurul o să curgă în mîinile noastre. Omul alb cumpără întregul nostru avut. Şi dacă pier cîinii, avea-vom bani. Strică-se săniile, avea-vom bani să cumpărăm maşini care merg singure, care aleargă repede, mai repede decît renul cu picioarele cele mai subţiri.

— Şi de unde toate astea? întrebă Homionghi.

El ar fi vrut să creadă spusele şamanului. Chiar de nu s-ar împlini toate, dar măcar să tragi nădejde, şi pe urmă să găseşti uitare lîngă o sticlă de whisky — şi asta ar fi bine.

— Omul alb o să ne dea mulţi bani ca să-l ducem într-o insulă îndepărtată. Ne este în drum. Poate ne dă cincizeci... dar ce zic eu, chiar o sută de mii de...

Simhu-Upaci nici nu se uita la căpetenia tribului, dar îşi dădea seama că în mintea şefului încolţise otrava.

Johnny însă îşi pierduse răbdarea:

— Mult mai zăboviţi? strigă el punînd mîna pe automat. Timpul trece... Să plecăm!

— Imediat, răspunse Simhu-Upaci pe englezeşte. Idiotul ăsta e greu de cap, nu înţelege...

— Dar asta înţelege? Johnny bătu răsunător cu palma peste patul automatului.

— O, nu vă grăbiţi... nu e cazul... Căpetenia noastră vă va mai fi încă de folos.

Homionghi se frămînta. Spusele şamanului îi zădărîseră imaginaţia... Dar... parcă poţi să ştii ce iese pînă la urmă? Să zicem că le plăteşte cu aur, pentru toate, acolo pe insulă. Dar ce să facă cu aurul? Nu poate să cumpere nimic. Şi aurul e greu. Atît cît i-a făgăduit omul alb lui Simhu-Upaci, un singur om nu

poate să ducă, iar ciinii nu vor mai fi. Aici, pentru tot aurul din lume nu poți căpăta un ciine. Și-atunci? O să primească aurul, trădîndu-și tribul, îl va împărți cu șamanul, apoi o să moară pe porcoiul de aur... Și ce poate să facă un mort cu aurul?

Toate astea Homionghi i le spuse șamanului, iar șamanul îi transmise lui Johhny răspunsul căpeteniei. Johnny se ridică în picioare pe sanie și-i porunci lui Simhu-Upaci:

— Tradu cele ce spun, apoi încep: ascultați, bărbați și femei! „Societatea pentru explorări îndepărtate", al cărei director administrativ sînt, posedă la nord, aici aproape, o exploatare minieră bine utilată. Noi am construit sub pămînt un oraș mare, cu lumină electrică și apă caldă. Întreaga populație a Orașului Subteran are hrană îndestulătoare, locuință și îmbrăcăminte. Iar dacă mă duceți cît mai repede în Orașul Subteran, am să vă primesc pe toți la lucru și-o să aveți acolo, sub pămînt, un iglu bun și mîncare grasă, pe săturate. Veți primi haine și încălțăminte, totul gratuit, și pe deasupra și o leafă lunară. Sub pămînt nu veți avea nevoie de ciini și nici de sănii. De aceea eu vă cumpăr toate bunurile. O sută de mii vă ajunge? (Simhu-Upaci nu traduse „o sută" de mii, ci „douăzeci" și îi făcu lui Homionghi semn cu ochiul: „n-avea grijă, totul va fi în ordine"). Ei, sînteți de acord?

Șamanul îi făcu din nou semn lui Homionghi. De data asta Homionghi înțelese ce are de făcut. Se urcă pe fundul caiacului, care nu fusese încă dat jos de pe sanie.

— Urși luptători! strigă Homionghi. Ca o turmă mare de reni, un noroc neașteptat ne-a ieșit în cale. Credeam că o să ne meargă rău în această călătorie. Mi-era teamă că mulți dintre noi se vor duce la strămoșii noștri, în Valea vînătorilor fericite. Dar iată că zeii au ascultat rugile marelui nostru șaman și ni l-au trimis pe acest darnic om alb. El ne va lua în orașul lui și ne-a făgăduit că pînă la sfîrșitul zilelor noastre ne va hrăni, ne va da de băut, ne va îmbrăca și ne va încălța. Iar pentru toate astea va trebui să muncim cîte puțin... Dacă cineva vreodată are să vrea să plece din Orașul Subteran, o să plece de acolo ca un om bogat. Nu-i dați norocului cu piciorul, ursilor luptători! Omul alb ne arată calea spre o viață îndestulată!

Hotărîrea fu luată, la început, ce-i drept, cu unele șovăieli, dar pînă la sfîrșit în unanimitate:

— Sîntem de acord! Mergem în Orașul Subteran!

Întăriră apoi înțelegerea printr-un contract care consta în scrijelarea unui răboj. Homionghi făcu pe o scîndurică douăzeci de crestături, fiecare valorînd o mie, sparse apoi scîndurica de-a lungul, în două părți egale; o parte i-o dădu lui Johnny, iar cealaltă și-o vîrî în sîn sub cămașa de blană. Acum omul alb era legat prin contractul sfînt al onoarei.

AJUTOR TOVĂRĂȘESC

În extremitatea sud-vestică a arhipelagului Severnaia Zemlia, vasul „Dniepr" dădu de ghețuri grele. O barieră de gheață compactă și veche, netopită de mai mulți ani, înconjura insula, și în zadar se năpustea spărgătorul asupra ei cu toată

forța, gheața rezista. Echipe de recunoaștere porniră să caute locurile proaspăt înghețate între sloiuri, dar nu găsiră nimic.

Pentru a zecea oară, spărgătorul se dădu înapoi cu vreo două sute de metri, în canalul străpuns de el, își luă viteză, și se năpusti din nou asupra gheții. Etrava se propți în peretele vertical de gheață compactă, înalt cam de vreo patru metri, apoi corpul vasului începu să se cațere încet pe cîmpul de gheață. „Dniepr" apăsa asupra gheții cu o greutate de cel puțin șase mii de tone, dar nu izbutea să o străpungă. Căpitanul Lunatov apăsă pe manivela telegrafului :

— Cisternele de avant * !

Apa umplu cisternele de avant, și centrul de greutate al vaporului se deplasă spre provă. Manevra punea vasul într-o situație primejdioasă, dar gheața tot nu ceda.

Trebuiră să scurgă apa, să alunece de pe gheață mergînd înapoi, să-și ia din nou viteză și să se urce pe gheață mai la dreapta sau mai la stînga. Cînd, în sfîrșit, izbuti să spargă gheața, „Dniepr" tot nu putea să înainteze : sloiurile sparte de gheață se transformau în gheare care strîngeau vaporul din ambele părți. Abia făceau 60-70 de metri în douăzecișipatru de ore, iar consumul de cărbune în acest timp era de o sută de tone.

Pentru a noua oară mecanicul-șef veni să raporteze situația combustibilului. În buncăre nu mai rămăseseră decît vreo mie cinci sute de tone de cărbune. Enervat, căpitanul Lunatov îi răspunse :

— Știu... Vezi-ți de treaba ta.

Echipa de recunoaștere tocmai urca pe coviertă.

— Tovarășe căpitan, îmi permiteți ? întrebă Valea Stah, oprindu-se lîngă scara ce ducea spre puntea de comandă.

— Poftim.

Valea urcă pe puntea de comandă.

— Tovarășe căpitan, aș avea o propunere, rosti ea timid. Locuri de gheață proaspătă n-am găsit, iar cîmpul se întinde la zeci de kilometri... Îmi îngădui să vă amintesc... Solnțev spunea să „Svietoliot" poate forța orice gheață.

— Și ce propui, să-l chemăm în ajutor pe Solnțev ?

— Da, de ce să nu-l chemăm ? Nu e nimic rușinos. Ei ne vor ajuta cu plăcere. Doar lor le este egal unde își încearcă mașina.

— Măi, supergaițo măi, vrei neapărat să mă faci de rîs ! Valea se făcu mică, dar căpitanul îi zîmbi și o bătu cu simpatie pe umăr. Mărturisesc că m-am gîndit și eu la această soluție, dar nu știu cum, parcă mi-era jenă... Ei bine, am să iau imediat legătura prin radio.

*

„Svietoliot" se îndreptă cu viteză redusă spre nord. Cucernicul Robinson se dovedi a fi un om tare curios : își băgă nasul peste tot, toate voia să le știe și se informa despre orice lucru. Solnțev trebui să se stăpînească bine ca să nu-l repeadă pe cicălitorul „stăpîn" al insulei.

---

* Cisterne de avant — rezervoare metalice așezate la prora spărgătorului de gheață. Prin umplerea lor cu apă se mută înainte centrul de greutate al vasului.

De la început, Robinson rămase uimit cînd mașina se ridică în stratosferă aproape fără zgomot. După cum se dovedi curînd, el era destul de priceput în aeronautică pentru a-și da seama că se află într-adevăr în stratosferă : vedea doar cerul de culoare violet-închis și suprafața pămîntului în formă de cupă cu margini rotunde la orizont. Își cam luase orice nădejde de la profitul pe care socotise că o să-l aibă de pe urma contractului : într-adevăr, aparatul întrecea toate mașinile de zbor cunoscute. Dar parcă nu-i venea la îndemînă.

După socoteala lui, Lev nu se îndoia că vor avea timp în orice condiții să examineze amănunțit suprafața insulei și să-l aducă pe Robinson la timp acasă. De aceea el se prefăcea că nu observă încercările pasagerului de a întîrzia, într-un fel sau altul, zborul. Robinson ba îl ruga să urce mai sus, chipurile ca să facă anumite observații, ba îi cerea insistent să coboare mai jos, pentru a-și vedea insula cu ochiul liber, și tot așa născocea mereu cîte ceva.

Solnțev îi îndeplinea pasagerului său toate capriciile — avea doar timp suficient.

În sfîrșit, Robinson pricepu că își bat joc de el.

— Mașina e foarte bună, clătină el din cap, decepționat.

Instalîndu-se comod într-un fotoliu, începu să mormăie un psalm. Apoi închise ochii pe jumătate, prefăcîndu-se că moțăie, dar în realitate urmărea atent printre gene tot ce se petrecea în jurul lui. Deodată tresări uimit, gata să cadă din fotoliu : în fața lui se afla un urs alb viu ! Adevărat că era numai un ursuleț, dar asta nu micșora cu nimic vina rușilor.

Robinson își îndreptă faldurile fracului, tuși, își luă ochelarii de pe nas, îi șterse și, după ce și-i puse din nou, zise :

— Aceasta este o încălcare..

— Ce încălcare ? întrebă Solnțev distrat.

— Vreau să spun că este un act de braconaj. Robinson arătă cu degetul spre ursulețul care-i mirosea cizmele. Dumneavoastră aveți permis de vînătoare pe teritoriul insulei mele și prin împrejurimi ?

Solnțev începu să rîdă.

— Cine era să mi-l elibereze ?

— Dar autorizație pentru dreptul de export al unui exemplar viu de ursus maritimus mi-ați cerut ?

— Nu, nici autorizație n-avem, răspunse Lev stăpînindu-și zîmbetul.

— În acest caz, eu, unicul stăpîn al insulei lui Robinson Polar, eu, care port greaua povară a puterii legislative și executive pe teritoriul ce-mi aparține, sînt obligat să vă aplic : în primul rînd o amendă pentru braconaj, în al doilea rînd o amendă pentru contravenție la legea pentru protecția urșilor, în al treilea rînd o amendă pentru scoaterea fără taxe vamale de pe teritoriul insulei a unui urs viu, în al patrulea rînd o amendă pentru exportul clandestin al produselor de carne în formă vie, în al cincilea rînd o amendă pentru vînat fără plata taxelor, în al șaselea rînd o amendă pentru...

— Permiteți-mi, vă rog, îi răspunse Lev pe același ton grav. Trebuie să vă comunic că ursulețul n-a fost prins pe teritoriul insulei dumneavoastră și că el nu reprezintă produse

de carne. Ca atare, de o încălcare a drepturilor dumneavoastră nici nu poate fi vorba!

Nadea pufni în rîs.

Robinson se uită la tînăra femeie, și fața lui se schimonosi de ciudă. Nu știa ce să facă, să se supere ori să zîmbească împăciuitor. Pînă la urmă însă se trezi mormăind:

— De altfel, nu-i nici o grabă cu amenda, deși pe baza dreptului de proprietate aș putea să vă sancționez... Dar tot nu aveți la dv. bani monieni. De data asta mă lipsesc.

— Sînteți atît de mărinimos! îi spuse Lev pe un ton batjocoritor.

Deodată Robinson se aplecă spre ecranul radioochiului.

— Îmi permiteți! exclamă el. Ce înseamnă asta? O, nu! Așa ceva nu admit!

Pe ecran se arătă un grup de oameni care înaintau cu greu prin zăpada adîncă și moale. Cîinii istoviți, cu limba scoasă trăgeau săniile încărcate cu niște obiecte lungi...

— Nu s-ar putea să măriți puțin imaginea? îl rugă Robinson.

Lev îi îndeplini rugămintea.

— Ce ar putea oare să transporte? gîndi cu glas tare pustnicul. Dumneavoastră ce părere aveți, ce-ar putea să transporte acești oameni?

— Par să fie colți de elefant, răspunse Irinin.

— Colți de elefant aici? exclamă Lev. Și pentru ce să le care pe acest drum imposibil?

— O, m-am lămurit! Robinson se lumină la față de bucurie. Înțeleg. Am auzit eu că în satele părăsite de eschimoși, pe insula mea și pe altele din împrejurimi, se găsesc uneori depozite întregi de colți de mamut și de morsă. Știți, asta-i în legătură cu o legendă care spune că pe timpuri eschimoșii s-au ascuns sub pămînt, fugind de nu știu ce primejdie. Iar cînd au fugit nemaiavînd timp să-și transporte avutul, au lăsat în plata domnului aceste depozite prețioase. De mult tot țineam să fac un drum pînă acolo să le iau. Doar acești colți au o valoare incalculabilă. Și uite că acum nomazii ăștia au îndrăznit să pună mîna pe o avere care îmi aparține... În nici un caz nu pot tolera acest lucru! Vă rog să mă duceți jos.

— Dar mai aveți patruzeci de minute...

— La naiba! Ce patruzeci de minute! Vă dau înapoi și chitanța și contractul. Doar n-o să-mi fugă casa între timp. Nu îngădui să mă jefuiască golanii ăștia!... O să-i silesc să mă ducă acasă împreună cu încărcătura lor prețioasă. Lasă că-i învăț eu minte să respecte legile Domnului și poruncile mele!

— Bine, dar peste patruzeci de minute sînt obligat să vă duc le dumneavoastră acasă, insistă Lev. Între noi a fost încheiat un contract care prevede daune...

— Nu-i nimic! rînji Robinson. Într-adevăr trebuia să plătiți daune, dar eu nu vreau să profit de lipsa dumneavoastră de experiență. Colții de elefant valorează mult mai mult decît daunele. Opriți, vă rog. Să vorbesc cu haimanalele astea, apoi o să văd eu ce-i de făcut. Poate chiar să plec cu ei.

— Să știți că nu vă aștept mai mult de-o jumătate de oră, îl avertiză Solnțev. După o jumătate de oră voi socoti contractul

anulat. Daţi-mi aici o semnătură pe exemplarul meu că dacă peste o jumătate de oră nu vă întoarceţi, contractul e anulat, şi vă mai rog să-i scrieţi doamnei dumneavoastră să ne înapoieze chitanţa.

Tot bombănind, Robinson puse semnătura, anulă contractul şi scrise un bilețel. Solnţev îndreptă maşina la aterizare.

Înainte de a coborî, Lev îi dădu lui Robinson un sac standard cu provizii pentru trei zile.

În momentul cînd deşelatul Robinson, acest sihastru arctic fugit de păcătoşeniile lumii, se pierdu în grabă după cel mai apropiat bloc de gheaţă, Solnţev puse în mişcare compresorul, iar husa de camuflare, fluturînd în vînt, acoperi maşina. Nici de aproape ţesătura husei nu se putea distinge de blocurile de gheaţă dimprejur.

În acel moment Nadea auzi în casca ei de radio: „Svietoliot"! „Svietoliot"! Aici „Dniepr". Aici „Dniepr".

Solnţev dictă imediat răspunsul la cererea de ajutor: „Sosim curînd! Primiţi salutul nostru"!

Pe Robinson îl aşteptară aproape o oră, dar el nu se mai întoarse.

Printr-o apăsare a pîrghiei, Solnţev strînse husa de camuflaj. Apoi, înălţînd maşina deasupra norilor, se îndreptă spre sud-vest. Curînd „Svietoliot" aterizâ în faţa locuinţei lui Robinson. Rîbnicov ieşi în întîmpinarea tovarăşilor lui, urmat ca de o umbră de voluminoasa stăpînă a casei, care ţinea în mîini o armă pregătită. După ce citi bilețelul şi recunoscu semnătura lui Robinson pe contract, îşi aţîrnă paşnic arma de umăr, intră în casă şi, după cîteva minute, îi înmînă lui Solnţev hîrtiile lăsate de el.

Ca şi prima oară, „Svietoliot" porni în goană spre prăpastie. Acum însă nici unul dintre eschimoşii care se înghesuiau *pe uliţă nu mai era speriat. Toţi urmăreau cu admiraţie maşina.* Luîndu-şi zborul deasupra insulei, „Svietoliot" se îndreptă spre est şi, cîteva minute mai tîrziu, aterizâ pe gheaţă lîngă bordul lui „Dniepr".

Întîlnirea le umplu tuturora inimile de bucurie; dar nu era timp de pierdut şi Solnţev se apucă imediat de treabă.

Din corpul aparatului ieşi afară ţeava bifurcată. Din cele două braţe tubulare, răsucite în jos ca nişte trompe, porniră două ţîşnituri de flacără albă. În gheaţă se formară imediat două tăieturi paralele. „Svietoliotul" începu să se îndepărteze, prinzînd viteză tot mai mare. În urma lui rămînea o dungă de gheaţă tăiată. Curînd maşina dispăru la orizont. Echipajul de pe „Dniepr" nu părăsea coverta — toţi priveau în urma străşnicei maşini, aşteptînd întoarcerea ei.

Pe coverta se afla şi Harry Gould. Solnţev îi dăduse voie să rămînă puţin pe vapor. El stătea alături de Valea, sprijinit cu coatele de parapet.

— Ce minunată maşină este „Svietoliotul" ăsta — exclamă Valea.

Harry îi răspunse într-un tîrziu.

— Da, nici nu se mai vede...

— Şi cum a călătorit ursuleţul meu? întrebă Valea mîngîind micul animal pe care Harry îl adusese cu el.

Trecu din nou cel puțin un minut pînă ce Harry îi răspunse într-o doară :

— Cum să călătorească... Bine... apoi, deodată, frămîntat de un gînd, o întrebă : ascultă Valea, ce fel de ursuleți îți plac mai mult : cei negri sau cei albi ?

— Cei albi... răspunse Valea fără să se gîndească.

— Îmi închipuiam...

— Dar de ce mă întrebi ? Valea întîlni privirea lui tristă. Ce-i cu tine, Harry ? Ciudat mai ești ! Fata începu să rîdă vesel. Zău, Harry, că ești nostim ! Ți-ai găsit și tu să asemui omul cu un animal.

Apoi dîndu-și seama cît de mult suferă Harry, îi pieri pofta de rîs.

— Harry, prietene, îi vorbi ea serios, privindu-l. Pentru noi, oamenii sovietici, nu există rase inferioare sau superioare. Noi prețuim omul după fapte, iar nu după culoarea pielii.

— Asta-i bine, se lumină Harry la față. E foarte bine...

El mai spuse ceva, dar ultimele lui cuvinte se pierdură în zgomotul „Svietoliotului" care se apropia cu toată viteza.

Un minut mai tîrziu el aterizâ de astă dată chiar pe puntea lui „Dniepr". La întoarcere, „Svietoliot" își făcuse drumul ceva mai la stînga, tăind astfel în cîmpul de gheață un canal destul de lat.

— Harry ! strigă Solnțev, deschizînd ușa mașinii. Hai, că plecăm !

Harry strînse puternic, dar cu grijă în ambele palme, mîna mică dar musculoasă a Valiei și urcă repede.

De pe coviltă se auzeau strigăte de rămas bun, apoi sirena vasului salută „Svietoliotul", care își lua zborul.

Pata argintie se pierdu în albastrul cerului.

„Mulțumim pentru ajutor" transmitea în urma lui, prin radio, Sima Maslennikov.

De îndată ce „Dniepr" lovi cu prova cîmpul de gheață, blocuri din fîșia tăiată începură să se îngrămădească unele peste altele și să se ascundă sub marginile cîmpului de gheață. Dîndu-le la o parte, vaporul își urmă cursa.

Înainte de a se prinde pojghița de gheață proaspătă pe fața canalului, „Dniepr" ajunsese deja în apele libere.

CENTRUL ADMINISTRATIV ÎN PERICOL

Connolly aștepta nerăbdător sosirea lui Johnny Norocosul și a flăcăilor lui. Apoi va sosi și „Mafusail" și-i va pune pe rășculați cu botul pe labe. Instigatorii la revoltă vor fi trimiși împreună cu paznicii neglijenți într-o lume mai bună, iar pe ceilalți îi va pune să muncească mai departe pînă la ultima lor suflare. Intrarea submarină nu mai exista, într-adevăr, dar îi mai rămînea intrarea de rezervă care se găsea în „degetul dracului" — o stîncă înaltă și abruptă din extremitatea de est a insulei.

Intrarea secretă numai el o cunoștea. Trebuia deci să intre în legătură cu Johnny, ca să-i raporteze situația și să-i explice pe unde și cum să intre. Connolly se închise în biroul lui și lansă prin aparatul de radioemisie apel după apel pe unda sta-

bilită. Izbuti să dea de „Matusail". Radiotelegrafistul Mick îi răspunse că domnul Jonathan Blackpig, împreună cu întregul detaşament de noi paznici, a plecat cu avionul spre Oraşul Subteran, dar că probabil a făcut un ocol pe la baza militară. Mick îl sfătui pe Connolly să ia direct legătură cu avionul lui Johnny. Era mai sigur.

Dar pe lungimea de undă a avionului nu răspundea nimeni. „Ciclon" parcă intrase în pămînt. Connolly nu-şi pierdu însă nădejdea. Îndreptîndu-şi privirea-i de şarpe spre microfon, el repeta într-una acelaşi şir de cifre şi litere ale indicativelor care însemnau :

„«Ciclon»! «Ciclon»! Aici Oraşul Subteran. Aştept comunicarea voastră. Trec la recepţie. Stop. Ia-ti-ta !"

Nici un rezultat... Chiar dacă pe „Ciclon", s-a deranjat cumva transmiţătorul, s-ar fi putut totuşi să funcţioneze radioreceptorul. De aceea, pentru orice eventualitate, Connolly începu din nou cu ajutorul codului să-i raporteze „companionului său mai mare" situaţia din Oraşul Subteran :

— Alo, Johnny ! Mă auzi ? Spune dacă mă auzi. Bine, consider că mă auzi. Te informez că intrarea submarină nu mai există. Am aruncat-o în aer, altfel oamenii ar fi evadat pe acolo. Dar poţi să intri de pe insulă, prin intrarea secretă. Ştii stînca de deasupra fiordului, numită „degetul dracului" ? E o intrare pe la poalele acestei stînci, în grota dinspre vest. Sînt acolo nişte trepte. Cobori şi dai de o fundătură. Dacă apeşi pedala de agat din podeaua de piatră, uşa se deschide singură. Înaintează direct spre lumină şi ai să ajungi la sala maşinilor. M-ai auzit ? Spune dacă m-ai auzit. Şi te rog să fii înţelegător... O să-mi spui ce ai de spus după potolirea revoltei... Mi-e teamă să nu găsească răsculaţii vreo trecere prin galeriile părăsite şi să nu mă pomenesc cu ei la centrul administrativ. Noi sîntem de vină. Ştiu. Ar fi trebuit să aruncăm în aer aceste trecători părăsite. Dar acum, ce să-i faci...

Connolly îşi şterse fruntea plină de sudoare. Da, nu-i slujbă uşoară să fii comandant al Oraşului Subteran, mai cu seamă acum cînd nu mai există führerul care a ordonat să se creeze acest oraş, nici „cel de-al treilea Reich" care te aproviziona cu toate cele necesare.. Oraşul Subteran este ultimul şurub al maşinii hitleriste. Noroc de Johnny că a fost deştept şi a aranjat lucrurile cum e mai bine ! Acum lucrează amîndoi pentru oamenii Moniei, care se intitulează mărinimos drept asociaţi... A ştiut el, Connolly, fostul Kreitz, de ce a acceptat să rămînă mai departe un simplu executant al unei voinţe străine care scoate castanele din foc cu mîinile altora ! Socoteala lui a fost indiscutabil foarte justă : mai bine să stea încă cinci ani în Oraşul Subteran fără să vadă soarele, decît să fie atîrnat de streang cinci minute la soare. De n-ar fi fost afurisita asta de răscoală, n-avea de ce să se plîngă... Adevărat că ar putea să fugă, dar unde ? În pustiul ăsta îngheţat ? „Să-mi fie cu iertare ! Nu-s atît de ramolit ca să-mi caut singur moartea".

Ar fi fost poate o idee să încarce bine o aerosanie şi, pînă vor dibui răsculaţii vreo trecere, să fugă spre bazele moniene !

Dar nu, nici asta nu-i cu putinţă. Vulpoiul de Johnny a

avut grijă să-l prevină că generalul n-ar ști nimic despre Orașul Subteran. Atîta timp cît Connolly se află sub pămînt este considerat ofițer al armatei moniene. Dar din momentul cînd s-ar arăta la vreo bază militară, ușor ar putea fi luat drept criminal de război, dacă asta i-ar fi necesar vreunui politician. Să-l spînzuri pe cineva de craca primului pom e un lucru foarte simplu, dacă poți șterge cu asta anumite urme... Desigur că pe-aici nu există pomi, dar parcă asta schimbă situația?... La nevoie și un bloc de gheață se poate transforma în spînzurătoare.

Zbîrnîitul telefonului îl întrerupse din gînduri. Connolly ridică receptorul. Mîinile lui începură să tremure, fața i se făcu albă ca varul și ochii i se congestionară. Cu mîna liberă el lovi în masă și începu să strige:

— Închideți imediat intrarea spre galeria de sud! La fiecare sută de metri cîte un panou și o mitralieră. Ați înțeles?! Vă ordon să deschideți foc necruțător asupra tuturor celor care vin dispre sud. Și... preveniți paza că oricine va părăsi postul va fi împușcat, ca și răsculații! Încă ceva, spuneți oamenilor, că din moment în moment trebuie să sosească detașamentele moniene. Soldații monieni îi vor înlocui pe paznicii care și-au îndeplinit termenul de serviciu, iar aceștia vor fi trimiși acasă. Dar acum să reziste! Dacă nu respingem atacul răsculaților, praf ne fac pe toți... Și-i păcat... tocmai acum, înainte de demobilizare... Nu uitați acest lucru!

Connolly scoase din sertar un pistol mare, plat, și-l băgă în tocul de piele. Un alt pistol îl strecură în buzunarul pantalonilor. Apoi își aprinse o țigară groasă de foi și ieși din birou. În vestibul îl aștepta garda lui personală.

— Prieteni, în voi mi-e toată nădejdea! le vorbi comandantul. Aveți toți lanterne? Bine. Armele sînt în ordine? Perfect. Urmați-mă.

Connolly și suita lui porniră grăbiți prin galerii.

Un timp înaintară la lumina slabă a becurilor electrice. Mai încolo îi aștepta însă bezna completă. Lanternele de buzunar luminau slab galeria părăsită.

— N-am fost niciodată pe-aici, spuse înjurînd caporalul Schultz.

— Dar care dracu a fost!? îi răspunse Conolly. Mă tem însă că ar putea fi pe-aici vreo trecere veche spre orizonturile de jos. Și, dacă așa stau lucrurile, înseamnă că nu sîntem izolați de răsculați.

Ajunseră în preajma ultimului post de pază. În spatele panoului de oțel, patru pușcași-mitraliori jucau cărți la lumina unui felinar de mină. Preocupați de joc, ei nu auziră pașii celor care se apropiau.

Connolly făcu un semn și însoțitorii se lipiră de perete. Comandantul se trase și el în umbră.

Connoly îi cunoștea bine pe cei patru soldați.

De pildă Friedrich Lange, cel cu nasul cît un cartof, e țăran din împrejurimile Münchenului. Om mărginit și încăpățînat, ar putea fi un bun paznic aici, în Orașul Subteran, dacă nu l-ar chinui în așa hal gelozia. Tot i se năzare că Kättchen a lui

s-a încurcat cu un altul și i-e gîndul numai la plecare și la răzbunarea cruntă pe care le-o pregătește vinovaților.

Iar cel cu mustăcioara neagră, Silvester Beumgutt, seamănă mai mult cu o momîie decît cu un om viu. Visul acestui „băiețaș" de patruzeci de ani a fost să ajungă artist. Cineva îi băgase în cap că are talent, și el se mulțumi la început să intre ca figurant la un teatru de dramă din Berlin. Din păcate, însă, figurant a rămas pînă la urmă. În tot timpul carierei lui teatrale, dacă a pronunțat douăzeci de cuvinte în fața publicului. Beumgutt a salutat cu bucurie instalarea guvernului fascist, deoarece spera că führerul va interveni ca să i se dea și lui un rol mai serios. I se făgădui mai mult decît a sperat el vreodată, dar numai cu condiția să dea mai întîi ajutor la întărirea noii ordini. A intrat în detașamentele de pază și a nimerit în Orașul Subteran. Aici, încercă să organizeze o trupă de amatori, dar curînd își descoperi o nouă vocație: începuse să-l pasioneze spiritismul și astrologia.

Cei patru soldați jucau în tăcere. La un moment dat însă, lunganul Jochan Pulver trînti puternic cartea pe lada de cartușe care ținea loc de masă și rosti apăsat:

— Atu!

Al patrulea, un om gras, puhav și spînatic, căscă plictisit și zvîrli cărțile jos.

— De s-ar termina o dată... zise el. Nu mai joc... Mi s-a urît, fir-ar al dracului!

— Ce face?! exclamă Jochan Pulver. Crezi că-ți merge? Ai început să pierzi și-acum nu mai vrei? Nu, prietene, joci pînă la urmă!

— Da' ce te-a apucat? întrebă spînaticul ridicîndu-se de pe pietroiul pe care ședea. Uite, îți dau ce-am cîștigat. Ce mai vrei? Să zică cineva că nu-i cinstit așa... Îți dau cîștigul înapoi. Și începu să numere grăbit banii.

Aruncînd o privire lacomă spre pachetul gros de bancnote, Pulver se înroși ca racul și întinse mîna să-i smulgă toți banii.

— Nu, nu! strigă el răgușit. Așa nu scapi! Cînd sînt și eu în carte vrei s-o ștergi! Cu „banii mei"! Nu, nu se prinde. Să joci pînă la urmă că altfel!... Poate că toată viața am așteptat ocazia asta...

— Ce te-a mai apucat și pe tine! se amestecă Lange. Auzi la el... toată viața... Parcă și cu bani și fără bani, nu tot ai să-ți lași oasele pe-aici. Nu mai scapă nimeni din galeriile astea de șobolani.

— Da, da, să știți voi, începu să se agite spînaticul. Aici o să ne putrezească oasele!

— Mă, muiere! începu să urle Pulver, apucîndu-l pe spîn de gît. Schimbi vorba, hai? Apoi ție chiar că o să-ți putrezească oasele. Ei, Michel, mai ai ceva de zis? îl strîngea tot mai tare de gît.

Michel, chiar dacă ar fi avut ceva de zis, nu mai putea răspunde. Ochii îi ieșiră din cap, dădea neputincios din mîini și horcăia.

Unul din însoțitorii comandantului făcu o mișcare, vrînd să intervină, dar Connolly îl ținu de mînă. Săriră însă partenerii

de joc. Se năpustiră amîndoi asupra găliganului de Pulver, căutînd să-i descleşteze mîinile din gîtul camaradului lor.

— Ce te-a apucat?! Eşti nebun? mîrîi spiritistul.

— Lasă-l în pace, îl rugă şi ţăranul.

Furaţi de pasionanta scenă a încăierării, nici actorii şi nici spectatorii nu observară luminile care se apropiau tot mai mult. De undeva de departe se auziră înăbuşit zgomote de împuşcături.

Connolly zbieră o dată, de răuli galeria:

— Achtung! Drepţi!

Trei dintre mitraliori luară mecanic poziţia de drepţi. Al patrulea, sufocat, se prăbuşi la picioarele comandantului.

— Mă, lepădături spurcate ce sînteţi! scrîşni Connolly din dinţi. Aşa credeţi voi că vă puteţi cîştiga dreptul de a vă întoarce în patrie, la familiile voastre?! Prietenii noştri monieni nici n-o să vrea să se uite la nişte porci rîioşi ca voi! Pentru ce sînteţi puşi aici?!

— Să trăiţi! răspunse Friedrich Lange, sîntem puşi aici ca să-i respingem pe răsculaţi!

— Ca să-i respingeţi pe răsculaţi? Porci ce sînteţi! Dar asta aţi văzut-o? Foc, derbedeilor! Trageţi odată!... Mai repede!

Beumgutt şi Lange se repeziră la mitralieră. Pulver se aplecă şi începu să-l scuture pe Michel.

— Ce-i cu tine, prietene? Am glumit. Zău am glumit! Hai, deschide ochii!

(Continuare în numărul viitor)

Vizitaţi expoziţia
„OMUL SĂNĂTOS ŞI BOALA“
la Casa de educaţie sanitară,
din Bucureşti
str. C. A. Rosetti nr. 36,
deschisă marţi, joi şi sîmbătă
între orele 8 şi 20

PAMÎNT ŞI APA

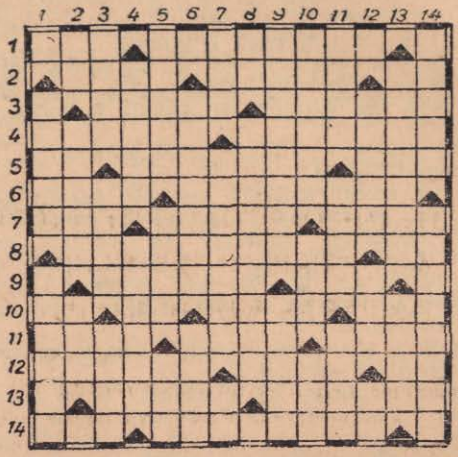

ORIZONTAL : 1. Unul dintre locurile cele mai apropiate de centrul pămîntului — Construcţie adesea subterană alcătuită din multe încăperi şi galerii dispuse în aşa fel încît să nu se poată găsi ieşirea ; 2. Furie vulcanică — Lac... rusesc — Simbolul unui element rar ; 3. Baie cu încălzire... naturală — Stog de fîn ; 4. Provocată de „domnul Goe" a avut ca rezultat oprirea trenului — Celebri în Apşeron ; 5. Afirmaţie — Reţea vegetală — Comună în Pirineii Orientali; 6. A fi... francez ! — Oraşul lui ...Kalniţki ; 7. Demonstrativ popular — Apoteoză muntoasă — Avînt... zoologic ;8. Personal marinăresc îmbarcat peste efectivul vasului (vezi romanul „Sfîrşitul Oraşul Subteran") — Se oglindea în Nil; 9. Un anumit... metru! — Diminutiv feminin ; 10. Insoţeşte... cravata ! — iniţialele unui mare poet indian — Erou al Ninei Cassian — Poate fi şi de mină şi de apă ; 11. Trăiesc în apă — Noroi — In lună sînt uscate ; 12. Omogen — Piele de viţel tăbăcită — Metal zburător ; 13. Ruptură în scoarţa pămîntului — Actor şi autor dramatic romîn contemporan ; 14. Navigator legendar — Sistem... angrenaj... pinion...

VERTICAL : 1. Personaj din „Sfîrşitul Oraşul Subteran" — Planetă... logodită ; 2. Vas de pămînt (Mold. — Autorul uneia dintre „Furtuni" — Forma căpăţînii de zahăr ; 3. Intinsă, aşa cum credeau cei vechi că este suprafaţa pămîntului — nume de băiat — Strat metalic din interiorul pămîntului ; 4. Tatăl lui Claudius Bombarnac — Se găseşte în pămînt însoţită uneori de cupru şi aur în cantităţi suficiente pentru a fi extrasă ; 5. Gălăgii — Ban american — Stîncă ripoasă la Celţi ; 6. Cintece sportive — Unul diavolesc i-a inspirat pe Tartini ; 7. Văr cu ispititorul Evei — Elemente frecvente în peisajul japonez — Pronume ; 8. Gust particular — Submersibile; 9. Are misiunea de a aduce ştiri din toată lumea — Invăţătură (Fig.) 10. Persiflare — Soţia lui Cronos — Fişie îngustă de pămînt nearat care desparte două ogoare ; 11. Unul din „capetele" pămîntului — Adevărat — Nume feminin; 12. Podoabă marină din regnul animal — Ocupă 4/5 din suprafaţa pămîntului — Tai brazde de pămînt ; 13. Colindă pămîntul în lung şi în lat — Trunchi de zeu... radioactiv; 14. Ţară capitalistă despre care e vorba în „Sfîrşitul Oraşului Subteran" — Creaţia lui Jules Verne realizată în zilele noastre.

Dicţionar la îndemînă : RIA — ERHA — ALP.

REZOLVAREA JOCULUI „SFÎRŞITUL ORAŞULUI SUBTERAN"

ORIZONTAL : 1. Monia — Irinin ; 2. Ara — Pi — Anina; 3. Fantastic — Ud; 4. Usturoi — Hune ; 5. S. — Ere — Ghindă ; 6. Arşi — Pa — Sia ; 7. Ie — Solnţev — D ; 8. L. Stea — O — Ern ; 9. Soi — Centrai ; 10. Raş — O — T — Este ; 11. Ur — Uraniu — Ap ; 12. Subteran — Str.

VERTICAL : 1. Mafusail — Rus ; 2. Oraş — R — Saru ; 3. Nantes — Sos — B ; 4. I — Turişti — Ud ; 5. Apare — Oe — Ore ; 6. Iso — Plac — Ar ; 7. I — Tigan — Etna ; 8. Rai — H — Ton — In ; 9. Inchise — Teu ; 10. Ni — Univers — S ; 11. Inunda — Ratat ; 12. Nadea — Dniepr.

CITIȚI ÎN COLECȚIA „CUTEZĂTORII"
A EDITURII TINERETULUI:

„CEARTA FURTUNILOR"

de Leonid Petrescu

Volumul cuprinde două povestiri științifico-fantastice: „Cearta furtunilor" și „Taina doctorului Pavel". Numeroase aventuri, întîmplări neașteptate și episoade captivante sînt împletite în jurul unor cercetători științifici care lucrează în domenii de un interes deosebit.

In „Cearta furtunilor", este vorba de supunerea vremii de către om; în „Taina doctorului Pavel", de crearea unei substanțe chimice care reprezintă un excepțional tonic nervos.

Un aspect original pe care-l aduce autorul în literatura noastră științifico-fantastică este situarea acțiunii într-un viitor foarte apropiat. Eroii acestor povestiri luptă, muncesc, își trăiesc aventurile în lumea zilelor noastre. Personaje ca doctorul Tiberiu Pavel, ca Octavian Tomescu, cercetătorul timid, dar curajos, sau ca meteorologul Vintilă Dancu, trăiesc nu numai în paginile cărții.

Iar întîmplările neașteptate ale studentului Mircea Baciu, nimerit întîmplător în plină experiență meteorologică, sau ale doctorului Pavel, căzut în mîinile unor bandiți fără scrupule, vor pasiona pe toți amatorii de literatură științifico-fantastică.

CITIȚI REVISTA

„ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ"!

IN ACEASTA PUBLICAȚIE GASIȚI ARTICOLE DESPRE TOATE PROBLEMELE MAI INSEMNATE ALE ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII CONTEMPORANE, INFORMAȚII DESPRE ULTIMELE CUCERIRI ALE SAVANȚILOR DIN LUMEA INTREAGĂ.

TOȚI CEI CARE VOR SĂ CUNOASCĂ REALIZĂRILE RECENTE IN DOMENIUL:

NUCLEONICII,
CIBERNETICII,
FIZICII SEMICONDUCTORILOR
BIOCHIMIEI,
ASTROFIZICII,
RADIO-ASTRONOMIEI,
MASELOR PLASTICE,
GENETICII,
PREFABRICATELOR ETC.

SĂ CONSULTE ARTICOLELE CE VOR APĂREA IN REVISTA „ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ".

Abonamentele se pot face la secțiile de difuzare a presei, factorii poștali și difuzorii voluntari din intreprinderi și instituții!

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU

250 lei

32

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

I. KALNIȚKI

Sfîrșitul ORAȘULUI SUBTERAN

★ ★ ★ ★ ★

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

SFÎRŞITUL ORAŞULUI SUBTERAN

Traducere din limba rusă de Margareta Roman şi D. Manu

REZUMATUL FASCICOLELOR PRECEDENTE

Arctica. Vasul sovietic „Dniepr" salvează de pe un sloi de gheaţă pe tînărul negru monian Harry Gould, care povesteşte cum a evadat din Oraşul Subteran, unde împreună cu mii de alţi deţinuţi era pus de hitleriştii să muncească la exploatarea unor zăcăminte de uraniu. Acolo a cunoscut un inginer de marină, pe care, fiindcă era rus, îl numea Raş.

Ustin Petrovici Ribnikov, secund pe „Dniepr", a invitat pe Lev Soinţev (fiul lui Leonid Ivanovici Soinţev, un tovarăş care pierise cu submarinul „Delfinul") să participe împreună cu prof. N. G. Irinin, cu Nadejda, soţia lui Soinţev, şi cu Gould la o expediţie în Arctica, unde trebuia experimentată o maşină de transport ideală, denumită „Svietoliot".

După înfrîngerea hitleriştilor, conducerea Oraşului Subteran au preluat-o roşcovanul Iohann Blaufisch, devenit Jonathan Blackipig, zis şi Johnny-Norocosul, şi fostul gauleiter Oscar Kreitz, devenit Connolly, care, prin intermediul lui Charly Hustings — alias Bătrînul Marabu, aveau să servească interesele miliardarului monian Mengs-senior.

Conduşi de Raş, deţinuţii organizează o răscoală.

Însoţit de un grup de 21 de tilhari, Johnny porneşte de pe vasul „Mafusail" cu un avion spre Oraşul Subteran. Silit de furtună, avionul aterizează pe o insulă acoperită cu gheaţă. Johnny îşi lasă complicii în voia soartei.

În căutarea Oraşului Subteran, „Svietoliotul" aterizează pe o insulă netrecută pe hărţi şi aparţinînd lui Robinson-Polar, un „excentric" care susţine că n-are patrie. După plecarea sovieticilor, Robinsonul Polar informează prin radio un general monian despre această vizită.

„Svietoliotul" descoperă în adîncul mării jurnalul lui Grigorii Rodionov, căpitanul unui vas rusesc, care, la începutul secolului trecut, bănuise existenţa unor văi subpămîntene în acele părţi ale Arcticei.

Între timp, Johnny este salvat de la îngheţ de un trib de eschimoşi.

LUCRĂRI CARE VOR APĂREA ÎN COLECŢIA „POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE":

Nr. 33 — „Sfîrşitul Oraşului Subteran", roman de I. Kalniţki.
— „O pogorîre în Maelstrom", povestire de Edgar Allan Poe (traducere din limba engleză).

Nr. 34 — „Boşimanul Mauki", nuvelă de Rudolf Dauman (traducere din limba germană).

Nr. 35—36 — „Piticii în ţara lui Guliver", povestire de Ştefan Tita.

Copertă — desen: D. Ionescu

(Continuare din numărul trecut)

Michel nu se lăsă mult rugat : respiră adînc și încercă să se ridice.

Mitraliera paznicilor începu să latre des și răsunător. Sub bolțile joase ale galeriei, ecoul înmulți zgomotul în sute de feluri

— Foc ! Foc ! urla Connolly.

Cei optsprezece însoțitori ai lui începură și ei să tragă cu automatele și pistoalele în bezna neagră a galeriei. Mitraliera țăcănea fără încetare. Făcliile se stinseseră de mult. Nu se mai auzeau nici vocile, nici împușcăturile adversarilor.

— Încetarea ! comandă Connolly. Destul ! Băgați bine la cap că acest atac nu este ultimul. Dar dacă o să fiți atenți și n-o să vă mai certați, n-are de ce să vă fie teamă de nici un dușman. Gloanțele voastre îi pot nimici pe toți cei care încearcă să pătrundă în galerie... Dar să mai țineți minte, drum înapoi nu există ! Acolo veți fi primiți cu aceleași gloanțe. Ați înțeles ? Mîncare am să trimet la timp. Vă trimit și coniac. Îndepliniți-vă datoria și patria nu vă va uita...

— Unde o mai ți și patria asta ? mormăi Lange.

Connolly se prefăcu că n-a auzit.

În acel moment ceva căzu bufnind la picioarele lui Connolly.

Era o grenadă de mînă.

O ÎNTÎLNIRE FERICITĂ

Din stratosferă, echipajul „Svietoliotului" continuă să cerceteze cu ajutorul aparatelor fiecare metru din suprafața pustie a insulei. Tot mai nădăjduiau că vor da de urma intrării în Orașul Subteran.

Aparatul radioochiului funcționa fără încetare. Vedeau lucruri pe care puțini nu le mai văzuseră înaintea lor : morminte cu cruci ponosite — poate mormintele tovarășilor lui Rodionov ; vechi popasuri ale eschimoșilor ; turme de boi moscați lățoși... La un moment dat, în cîmpul vizual al radioochiului apăru — pe țărmul abrupt al insulei — o uriașă colonie de lemuri norvegiene. Milioane din aceste mici păsări, rude ale pinguinilor, forfoteau atît de înghesuite unele în altele, încît de departe păreau un covor desfășurat de sus pînă jos pe întregul perete vertical al ghețarului. Solnțev mări imaginea proiecției. Văzură clar că aceste păsări nezburătoare alunecau pe ghețar căutînd să ajungă la țărm. Capătul coloanei ajunsese pe gheața marină, iar covorul pestriț, galben-cenușiu, mai atîrna încă de pe vîrful ghețarului.

Iată și o așezare părăsită de eschimoși, aproape distrusă : pe un dîmb plești, cu zăpada pe jumătate spulberată, un grup

de vreo zece corturi rotunde și conice. Ici-colo se mai păstraseră niște piei de ren ce înlocuiau pereții exteriori.

Așezarea era nelocuită: nici un om, nici un cîine, nici o urmă de fum...

— Vestigiile unei vieți de mult încheiate, reflectă cu amărăciune Irinin. Istoria acestor triburi dispărute este o enigmă. Nu-i de mirare că ei înșiși, eschimoșii, o explică prin emigrarea unor triburi întregi într-o vale subpămînteană.

— Într-adevăr este o enigmă, zise și Lev. Dar cel mai ciudat e faptul că în aceste așezări oamenii găsesc obiecte de o evidentă valoare pentru eschimoși. Nu-mi vine a crede că aceste obiecte au fost părăsite. Pe de altă parte, nu există nici cadavre și nici morminte.

— Ar trebui să cercetăm și noi aceste așezări, propuse Irinin. De ce să judecăm trecutul numai după mărturiile altora, cînd putem vedea singuri ce s-a petrecut pe aici? Merită să pierdem o jumătate de oră pentru acest lucru.

Nimeni nu avu nimic de obiectat și „Svietoliotul" ateriză în imediata apropiere a așezării.

Înainte de a ajunge la primul cort, dădură de o groapă plină cu colți de animale.

— Dar ăștia-s colți de mamut! exclamă Irinin. Pe timpuri, înainte de-a fi fost acoperite de gheață, se pare că pe aceste insule au existat turme întregi de mamuți. Înspăimîntați de cataclismul care le răpea hrana, mamuții se adunau în locuri unde sperau să-și găsească salvarea, dar, bineînțeles, piereau. Astfel au luat naștere aceste cimitire enorme în gheață, aceste depozite de schelete... Pesemne că eschimoșii le adunau ca să le vîndă negustorilor care vizitau uneori aceste locuri.

— Eu sînt sigur că dacă s-ar căuta bine, spuse Lev, s-ar putea găsi în gheață nu numai schelete, ci și trupuri întregi de animale pierite cu mii de ani în urmă. Iar carnea lor ar putea fi foarte bine întrebuințată ca hrană pentru cîini.

Irinin nu-și putea desprinde ochii de pe neprețuiții colți de mamut...

— În groapa asta, exclamă el, se află o adevărată comoară! Nici nu poți dintr-o dată să-i stabilești valoarea științifică.

Intrară în primul cort. Ca întotdeauna, Rîbnikov era precaut:

— Tovarăși, să nu fi fost vreo epidemie pe-aici. Mai știi ce s-o fi petrecut...

— Nu-i nici un risc, Ustin Petrovici, îl liniști Lev. Iarna polară este un minunat mediu sterilizant, nici un fel de microb nu poate rezista. Și să nu uităm că au trecut sute de ani de cînd n-a mai călcat picior de om pe-aici.

— Ce sute de ani! Ia uitați-vă, arătă Nadea niște urme proaspete de pași.

Priviră toți cu luare-aminte urmele late, informe, care tot atît de bine puteau fi de om ori de animal. Urmele duceau spre un cort mai bine păstrat decît celelalte. Acest cort avea acoperiș dublu de blană, iar înăuntru era destulă lumină. În ușa cortului, dată la o parte, zăcea un ren proaspăt ucis, din gîtul căruia ieșea capătul cu pene al unei săgeți. Mai multe alte săgeți erau aruncate pe zăpadă, lîngă un arc sprijinit de perete. Probabil că

cineva se pregătea tocmai să jupoaie vînatul ; speriindu-se însă de apariția „Svietoliotului", o rupsese la fugă să se ascundă. Dar nu putea să fi ajuns departe.

Călătorii porniră pe urmele lăsate. Curînd, însă, într-un loc unde se topise zăpada, urmele se pierdeau. Începură atunci să strige în toate limbile pe care le cunoșteau. Nimeni nu răspundea.

Din nou Nadea, fire mai perspicace, observă cea dintîi că grămada de vechituri de pe locul unui cort dărîmat începu ușor să se miște. Peste cîteva clipe, la chemarea ei, ieși de sub vechituri un om mic de statură, înfășurat în resturi de blană. El nu îndrăzni să se apropie. Rîbnikov îi spuse pe rușește :

— Hai mai aproape, prietene, nu-ți fie teamă.

Necunoscutul se apropie în grabă de ei.

— Sînteți ruși ? Ce noroc ! începu el să strige în englezește.

Harry se uită mai bine la el și, deodată, luîndu-l de subsuori, îl zvîrli în sus și, prinzîndu-l, îl strînse la piept :

— Profesor Paulsen ! Dumneata ești ! Uraaaa !

Lev își aduse aminte : Paulsen... norvegianul din Orașul Subteran, despre care îi povestise Harry.

Îl duseră în cabina încălzită a „Svietoliotului", îl dezbrăcară de zdrențe, îi făcură o fricție cu spirt și-i dădură haine curate. Nadea îi aduse apoi să mănînce.

Cu cîtă nerăbdare aștepta Lev să-i poată pune întrebări ! Dacă profesorul a putut să fugă din Orașul Subteran, înseamnă că există o ieșire la suprafața insulei !

Lev ridică „Svietoliotul" deasupra norilor și cu viteză redusă începu să dea tîrcoale insulei. Cu mișcări stîngace, Paulsen încercă să mănînce civilizat.

Nadea strînse vesela și se așeză alături, pregătită să însemneze tot ce urma să povestească norvegianul.

Paulsen povesti cum s-a pregătit răscoala, cum a intrat în legătură cu rusul căruia toți îi ziceau Raș, cum i-a dat lui Raș planul Orașului Subteran și cum, după rugămintea rusului, a făcut să se stingă lumina... Povesti tot ce știa despre începutul răscoalei și despre primele lor succese, pînă în momentul cînd Connolly făcuse să explodeze intrarea submarină...

Bănuind ceva ori vrînd poate să-l păstreze în viață pe savantul de care aveau nevoie, fasciștii l-au luat pe Paulsen în orizontul administrativ încă de la începutul răscoalei și acolo l-au încarcerat într-un fel de închisoare sau ascunzătoare.

Cît timp a stat închis acolo nu știe. Își luase orice nădejde să mai iasă la lumina zilei. Cînd, iată că într-o zi o adiere de vînt rece pătrunse pînă la el. Pereții închisorii se dovediră a nu fi chiar atît de nepătrunși.

Profesorul găsi pe dibuite crăpătura pe unde venea aerul. Tot încercînd să miște pietrele, apăsă din întîmplare pe o ieșitură și atunci un mare bloc de piatră începu să se învîrtească în jurul axului său, descoperind intrarea într-un coridor scund și îngust. La început merse încet, apoi începu să alerge... Dădu de niște trepte care urcau, apoi iar de un coridor și, în sfîrșit, ieși într-o peșteră spațioasă. Lumina soarelui îi însoți ultimii pași spre libertate.

Orbit, pe jumătate dezbrăcat, profesorul se pomeni pe

gheața care acoperea insula. Moartea îl pîndea. Paulsen însă se hotărî să lupte! Mai întîi trebuia să ia legătura cu răsculații și să-i ajute. Doar el cunoștea ieșirea. Dar cum să pătrunzi în orizonturile inferioare?!

Profesorul Paulsen simțea cum îngheață. Foamea de asemenea îl sfîrșea. Atunci coborî spre mare. Se simțea atît de mic, atît de singur și părăsit în imensitatea crunță și de neînfrînt a naturii polare, încît nu se socotea în stare să întreprindă nimic. Aproape inconștient, porni la întîmplare spre vest, abia tîrîndu-și picioarele. Deodată zări o așezare omenească. Profesorul începu să alerge spre această așezare, dar totul era pustiu. Într-un cort mare găsi un arc și săgeți. Arma se păstrase destul de bine. Asta îi dădu lui Paulsen putere și curaj. Se așeză la pîndă, printre ghețuri, și în curînd avu norocul să vîneze un ren. Atunci se trezi în el dorința de a trăi și de a lupta. Din grămada de vechituri alese pieile cele mai bune, își făcu din așchii de lemn un fel de nasturi și astfel se îmbrăcă... Niciodată pînă atunci n-a avut prilejul nici măcar să vadă cum se jupoaie un animal. Dar nici primul om n-a știut la început! Tocmai cînd se apucă să facă această treabă, observă, deodată, o mașină neobișnuită. De unde să știe că în ea pot fi prieteni ruși? A fugit și s-a ascuns. Acum însă este fericit. E gata să conducă pe prietenii cei noi în Orașul Subteran. Nu, nu va greși drumul! Cu toate că atunci era într-o stare aproape inconștientă, își amintește totul: ieșirea din subterană se află într-o stîncă înaltă și ascuțită, deasupra fiordului. O altă stîncă la fel nu există prin apropiere, așa că nu se poate greși. Și nici nu e departe. Nu știe cît timp a umblat, dar nu s-a putut depărta prea mult!

Lev desfundă o sticlă de vin bun și umplu paharele.

— Pentru întîlnirea noastră fericită! spuse Lev ciocnind cu profesorul.

— Pentru reușită, răspunse Paulsen și bău paharul pînă la fund.

Lev trecu în cabina de comandă și după o jumătate de minut se arătă pe ecran „Degetul dracului", care se înălța mult deasupra fiordului.

ULTIMUL MIJLOC

Connolly strînse din dinți, se aplecă și apucă grenada. Dar se grăbi să o arunce înainte de a se ridica, iar grenada lovi cu zgomot muchia de sus a panoului de oțel. O clipă i se păru că grenada va trece totuși dincolo, dar căzu înapoi și înainte de a ajunge pămîntul făcu explozie...

Însoțitorii lui Connolly se grăbiră să se lipească de perete. Erau însă prea mulți: numai unii scăpară doar cu spaima; schijele grenadei răniră cîțiva dintre ei, iar pe mitraliori îi omorî.

Connolly zăcea peste corpurile celor uciși, și stăpînindu-și gemetele repeta într-una:

— Fiți calmi... Fiți calmi...

Explozia răsturnase mitraliera și fărîmase felinarul de mînă. Dacă răsculaților le-ar fi venit în minte să ia cu asalt postul de pază, nimeni nu i-ar fi împiedicat să ocupe galeria. Dar lucru

curios — grenada explodă și cu asta se termină totul. Numai beznă și liniște...

Recăpătîndu-și cunoștința și simțind dureri, răniții începură să se vaiete.

Connolly continua să mormăie :

— Fiți calmi... Fiți calmi...

Lunganul Stumpf, omul de încredere al comandantului — care executa sentințele sîngeroase ale șefului, nu pentru că era silit, ci din pură vocație — după ce se pipăi și constată că nu-i rănit, socoti că e de datoria lui să potolească panica. Scoase din buzunar o lanternă electrică, lumină mulțimea înnebunită și strigă :

— Dragul meu patron ! Ești rănit ?

— Da, și mi-e teamă că mortal ! îi răspunse Connolly. Picioarele au început să-mi înghețe, nu le mai simt de la genunchi în jos...

— Lasă șefule, te facem noi bine ! N-ai grijă...

Stumpf alese cîțiva oameni pentru apărarea poziției, altora le porunci să ridice morții, iar pe cei ușor răniți îi puse să-l transporte pe comandant. El susținea targa și căuta grijuliu să-l ferească pe patron de izbituri și de zdruncinături.

Lugubra procesiune, la lumina lanternelor de buzunar, se apropia de zona centrală. Aici însă trebuiră să se oprească, deoarece galeria era barată de un panou blindat, din spatele căruia șeful de post îi soma, amenințînd că trage. Nicicînd Stumpf, înjurîndu-l, îi spuse cine sînt, șeful de post nu se grăbi să-i lase să treacă.

— Nu pot, n-am dreptul... spunea el, desfăcîndu-și mîinile într-un gest de regret, iar în ochii lui mici și verzi juca un zîmbet batjocoritor. Și ce dacă-l duceți pe comandant ? Poate să fie și führerul ! Am ordin să trag în oricine vine de „acolo" ! Ne-am înțeles ? Și zi „mersi" că n-am tras pînă acum.

Schultz, un fost boxer, era rănit la mîna dreaptă. Dar pierzîndu-și răbdarea, ținti falca neobrăzatului și adunîndu-și ultimele puteri repezi pumnul sănătos în plin. Șeful de post căzu pe spate, iar Schultz se prăbuși peste el. Ceilalți se grăbiră să dea panoul la o parte și procesiunea își continuă drumul.

Din pricina durerii sau a zgomotului, ori poate dintr-o zdruncinătură, Connolly își recăpătă cunoștința. Cu greu privi în jur. Stumpf își dădu seama că starea comandantului nu-i de invidiat. Nările străvezii se strîngeau în ritmul respirației precipitate, iar ochii sticloși priveau pierdut ca ochii de biban congelat.

Din spate se auziră împușcături de pistoale automate. Connolly se trezi de-a binelea. Deodată ochii lui prinseră viață. Adunîndu-și restul puterilor se ridică puțin și șuieră printre dinți :

— La sala de mașini !

Stumpf făcu semn cu pistolul automat, și soldații care purtau targa cotiră spre sala de mașini.

Presimțind dezastrul, inginerul colonel Schmerzkopf încercă să-i oprească. Ațințindu-le calea, în ușa sălii de mașini, căuta să-l convingă pe Stumpf :

— Mai bine duceți-l la infirmerie, nu aici. Pierde sînge...

— Gura ! zbieră deodată Connolly. Duceți-mă înăuntru !

Stumpf îl împinse fără jenă pe Schmerzkopf și paznicii îl duseră pe comandant în sala de mașini.

— Aici! arătă Connolly poruncitor spre tabloul de distribuție. Culcați-mă pe masă... Așa! Puteți pleca.

— Trimiteți doctorul! porunci Schmerzkopf.

— N-am nevoie de nici un doctor! interveni tăios rănitul. Tu, prietene, i se adresă el lui Stumpf, dă-mi microfonul mai aproape ca să pot vorbi... Așa... perfect... Fă-mi un pansament... să nu-mi pierd tot sîngele înainte de a-mi îndeplini datoria. Acum totul e în ordine... Ultimul mijloc... Ascultă Karl, să nu-ți fie frică! Am să-ți dezvălui taina ieșirii secrete, și asta numai ție.

Connolly întinse mîna spre întrerupătorul roșu. Mîna mai putea să o miște... Înseamnă că totul e în ordine.

Stumpf începu să-i taie pantalonul plin de sînge. Rănile de pe picioarele comandantului erau înconjurate de pete negre — cheaguri de sînge.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, încerca Stumpf să-l încurajeze. În curînd veți alerga ca un mînz...

Ciudat era sentimentul care lega inimile acestor doi ticăloși. Connolly, încă de pe vremea cînd era Herr Oscar Kreitz, proprietarul unei fabrici de bere și ofițer SS, prinsese odată, în timp ce patrula pe una din străzile centrale ale Berlinului, un borfaș tînăr care prădase și omorîse o familie întreagă. L-au prins tocmai în momentul cînd, după ce aruncase pe fereastră două legături din lucrurile furate, cobora pe o frînghie.

După dispozițiile pe care le avea, Oscar Kreitz ar fi trebuit să-l împuște pe loc. Dar în acel moment s-a trezit în Kreitz afecțiunea părintească: avea și el un fiu, aproape de aceeași vîrstă; pe acest fiu, guvernul social-democrat, cît era el de putred, îl trimisese într-un lagăr de concentrare, tot pentru o ispravă asemănătoare. Cînd fasciștii au venit la putere, Oscar Kreitz a cutreierat toate locurile unde ar fi putut să-l găsească pe fiul lui, dar nu i-a dat de urmă.

De ce să-l omoare pe bietul băiat? Nu! Mai bine... și Oscar Kreitz s-a hotărît să se ocupe el de soarta lui Karl Stumpf...

Șeful patrulei, ofițerul SS, a înscenat o împușcare, și i-a dat drumul banditului, după ce acesta a făgăduit „pe cuvînt de onoare" că încă în aceeași noapte se va prezenta în fața salvatorului său. Karl Stumpf s-a ținut de cuvînt și de atunci ei nu s-au mai despărțit niciodată. Oscar Kreitz avea acum un paznic personal credincios și un călău gratuit, iar Karl Stumpf — un „ersatz" de părinte.

Și iată că acum (și încă în ce împrejurări!) le era dat să se despartă... Connolly auzi cum Karl Stumpf își sufla nasul plîngînd în dosul tabloului de distribuție, și un val de bucurie trecu peste durerea aspră și tulbure care-l cuprinsese: așa dar există totuși măcar o ființă în lume care îi plînge moartea...

Zgomotele de afară erau din ce în ce mai alarmante. Dar numai pentru Schmerzkopf, care, paralizat de spaimă, nici nu știu cînd lunecă sub masă. Connolly, în schimb, asculta liniștit larma iscată. Nu mai încăpea îndoiala că răsculații au pătruns în orizontul administrativ... Iată... încercuiesc sala de mașini. Perfect!

Prima mișcare : o învîrtitură a întrerupătorului, și ușa de oțel se zăvorî *automat, grație curentului electric.*

A doua mișcare : microfonul. Connolly începu să vorbească și cu fiecare cuvînt vocea lui răsuna mai puternic :

— Atențiune ! Vorbește comandantul Orașului Subteran ! Mîna mea se găsește pe întrerupătorul roșu. Asta înseamnă că la cea mai mică mișcare a mea zbor în iad o dată cu voi ! Viața mea nu mai valorează mult... nu mai am de trăit mai mult de o oră. Voi însă îmi veți ține de urît pe lumea cealaltă. Așa că vă dau răgaz cincisprezece minute ! Numai cincisprezece minute ! *Dacă în acest interval nu mi-i predați pe instigatori și nu depuneți armele,* vă așteaptă moartea ! Și vă previn : încercarea de a pătrunde aici cu forța nu va face decît să vă grăbească sfîrșitul ! Mîna mea se află pe întrerupătorul roșu !

Cilindrul de oțel al sălii mașinilor începu să răsune de lovituri grele.

— Vă previn pentru ultima oară : moartea vă așteaptă ! repetă Connolly.

Se făcu liniște. Numai oțelul continua să vibreze sonor. Sfîrșit, plutind între viață și moarte, Connolly mai încercă un nebănuit sentiment de plăcere, propriu animalului de pradă : ca și înainte, el e stăpîn pe viața atîtor mii de oameni !

Connolly îl chemă din ochi pe Stumpf. Acesta se apropie și se aplecă să-l asculte.

— Sînt aici, vă ascult, Herr Kreitz !

— Karl, ieșirea secretă e în galeria principală, la stînga puțului central, și duce într-o peșteră din stînca „Degetul dracului"... Cum treci de rampă, e o sculptură în perete : un atlet *roman... În dosul sculpturii e o ușă... Apasă pe sîrcul stîng al* pieptului... și calcă-l pe piciorul stîng... ușa o să se deschidă... Nu mai pierde timpul, grăbește-te !... Și caută să ajungi la țărm. Acolo ai să găsești avionul domnului Blackpig.... Cred că a și venit...

Connolly închise pentru o clipă ochii. Nările străvezii încetară să se mai stringă. Stumpf se uită la el și șopti...

— A murit !...

Comandantul însă trase deodată adînc aer în piept și începu din nou să vorbească :

— ... Spune-i „companionului" meu drag... că-mi pare rău că nu *facem drumul ăsta împreună... Nu, nu-i spune... glumesc.* Și-acum, prietene, fugi cît mai repede din Orașul Subteran. Ieși prin ușița numărul șapte și rupe-ți hainele de pe tine, mînjește-te cu păcură, ca răsculații să te ia drept unul de-ai lor... Adio, Karl !

Și-i strînse mîna discipolului său.

PLECAREA DIN ORAȘUL SUBTERAN

Printr-un colosal efort și ajutat de comandanții grupelor, Raș izbuti să restabilească liniștea. El își dădu seama că vorbele auzite la megafon nu sînt o simplă amenințare. Peste cincisprezece minute Orașul Subteran va sări în aer sau se va prăbuși în infern. În acest sfert de oră trebuia neapărat găsită o

soluție. Incercarea de a pune stăpînire pe sala mașinilor n-ar face decît să grăbească deznodămîntul. După spusele paznicilor luați prizonieri, comandantul Orașului Subteran e grav rănit. Deci nimic nu i-ar veni mai ușor afurisitului, în momentul cînd își va da seama că trebuie să moară, decît să apese pe întrerupător!...

Connolly își pierduse pentru o clipă cunoștința, dar acum se simțea mai bine. Pansamentul făcut de Stumpf îi oprise hemoragia.

Dar cine scîncește oare așa de sîcîitor acolo sub masă? A, bătrînul Schmerzkopf!

— Ei, bătrîne, ce zici? Ne-a sosit ceasul din urmă? Dar cel puțin mergem cu mare alai... Cred că nici führerul n-a avut atîta pompă!... Ce-i cu tine, Schmerzkopf? Stai în genunchi, stimate inginer-colonel? Unde-i Karl?

Schmerzkopf se ridică și începu să bîiguie:

— Nu știu. A plecat. Doar dumneata i-ai spus de gangul subteran. O fi scăpat. Eu am vrut să fug după el, dar, cînd să ies, era să pună mîna pe mine. Abia am avut timp să închid ușa secretă. Sînt mulți... Au înconjurat sala de mașini... și caută firele electrice...

Connolly începu să rîdă, iar rîsul lui semăna cu scrîșnetul ascuțit al unei pile.

— Idioții! Dispozitiv cu fire?! Să le caute mult și bine! Și dumneata, Herr Schmerzkopf... ți-aduci aminte cînd ai venit?... Cît ești de inginer și tot te-ai mirat cum primim aici curentul... fără fire. Ha-ha... Connolly duse mîna cu ceasul la ochi. Da, mai au nouă minute și jumătate.

Cu un gest îi făcu semn lui Schmerzkopf să se dea la o parte și începu din nou să vorbească în microfon:

— Ei, voi, creaturi infecte! Mai aveți nouă minute și jumătate. Gîndiți-vă bine ce faceți. Altfel nimic pe lume nu vă scapă de moarte. Am să vă număr minutele! Așa că... Nouă minute!

Se aștepta să audă urlete, dar dincolo de pereții sălii de mașini stăruia o liniște neobișnuită.

— ...Opt minute! anunță Connolly. Ține mîna pe întrerupător.

Cineva bătu încet în ușă. De afară se auzi o voce plină de demnitate:

— Vă vorbește comandantul răsculaților, rusul pe care dumneavoastră l-ați însemnat cu numărul patru mii trei sute șaizecișinouă. Vă propun să vă predați.

— Ce face?! Eu să mă predau? începu să rîdă Connolly. Las'că vă arăt eu vouă... Șapte minute...

Se aștepta la un răspuns indignat, la o nouă încercare de a forța ușile sălii de mașini, dar afară era liniște.

— Vă implor! începu să strige Schmerzkopf, tremurînd ca varga. Vă implor, începeți tratativele.

Connolly părea că nici nu l-a auzit. Cu mîna pe întrerupător și cu privirea sticloasă ațintită asupra ceasului cronometru, urmărea drumul circular al secundarului.

— ...Șase minute...

— Dar asta-i nebunie! Schmerzkopf se foia îngrozit. S-ar fi năpustit asupra comandantului, dar nu îndrăznea. E o nebunie! Nu vreau să mor! Vreau să trăiesc!... Să trăiesc!!

— Ba ai să mori! Ai să crăpi și tu o dată cu mine și cu

toți nespălații ăștia! îi zvîrli Connolly cu răutate în față. Ai să mori și n-o să mai rămînă nimic din tine... Nimic, auzi tu? Nici numele n-o să ți se mai pomenească... Cinci minute...

Dincolo de perete domnea aceeași liniște. Connolly anunță patru minute... trei... două... un minut...

Apăsă pe întrerupătorul roșu.

Și din clipa aceea, Orașul Subteran încetă să mai existe.

...Răsculații se îndepărtaseră îndeajuns de „Degetul dracului", cînd de sub pămînt se auzi bubuitul surd al exploziei.

Evacuarea din subterană a început din momentul cînd megafoanele anunțau peste tot: „nouă minute". Uimitor cît de organizat părăseau oamenii închisoarea lor subterană! Ani de-a rîndul încercaseră călăii să le extirpe orice sentiment de demnitate omenească, silindu-i să-și uite și numele, și iată că, în acel moment hotărîtor, întemnițații se comportară ca niște adevărați oameni; își cedau rîndul unii altora, și fiecare considera o onoare să-i ducă pe răniți... Nici pe paznicii din Orașul Subteran sortit pieirii n-au uitat să-i scoată.

Ocnașii de pînă mai adineauri știau că-i datorează ofițerului sovietic și libertatea, și viața. El le-a păstrat trează ultima licărire de cuget. În ultimul moment, cînd nimeni nu mai spera să scape, Raș cu o singură împușcătură a hotărît soarta prizonierilor: Stumpf s-a prăbușit la picioarele statuii sculptate în beton, în fața ușii abia deschise. Mii de oameni au trecut prin *fața lui spre libertate, spre soare, spre viață.*

În sfîrșit se prăbuși și „Degetul dracului" în prăpastia fără fund deschisă în locul cupolei de gheață. Orașul Subteran — ultima rămășiță a „celui de-al treilea Reich" — intrase în neant.

Soarele! Oamenii rîdeau și plîngeau întinzîndu-și mîinile spre el. Dar acest soare abia dădea o fărîmă de căldură, iar gheața ardea picioarele lor, aproape *desculțe.*

Prizonierii nu-și dădeau încă seama cît de desperată continua să fie situația lor.

Raș mergea tăcut. Înțelegea că, dacă nu vor căpăta ajutor, îi aștepta moartea în acest pustiu de gheață.

Deodată Raș văzu — ori i s-o fi părut? — că din soare se desprinse un strop de lumină, care porni să coboare vertiginos spre pămînt, spre ei. Nu, nu se înșelase. Stropul de soare se făcea tot mai mare, se apropia, și deodată se putu distinge conturul unei mașini miraculoase. Iar deasupra ei... fîlfîia drapelul roșu.

Întinsurile de gheață, care niciodată pînă atunci nu văzuseră o mulțime atît de mare de oameni, răsunară de aclamații puternice și strigăte de bucurie, înălțate din mii de piepturi în zeci de limbi diferite:

— Trăiască U.R.S.S.!

— Ura! Trăiască sovietele!

Răsculații îl luară pe comandantul lor pe umeri și porniră în întîmpinarea mașinii.

Era un aparat de zbor de o construcție necunoscută. Soarele îl învăluia cu o strălucire aurie...

Mașina coborî lin pe gheață și se apropie. Miile de oameni jerpeliți, bărboși și pletoși — care ar fi putut inspira teamă dacă

în ochi nu le-ar fi licărit atîta bucurie — o înconjurară din toate părțile.

Cel dintîi coborî din mașină un tînăr voinic, cu pielea feței neagră. Raș nu-l recunoscu decît în clipa cînd Harry alergă spre el și-l strînse la piept.

În urma lui Harry, în ușa „Svietoliotului" ieși un om mărunt și palid, îmbrăcat într-un combinezon de blană. Era Paulsen. Înainte de a coborî, el se uită lung spre locul unde pînă nu de mult se înălța o stîncă singuratică. Acum acolo nu mai era decît o prăpastie. El clătină din cap și spuse :

— S-a sfîrșit cu Orașul Subteran... S-a sfîrșit...

Văzîndu-l pe Raș, Paulsen se apropie de el, liniștit, de parcă s-ar fi despărțit acum o oră.

— Bună ziua, tovarășe !

— Bună ziua, profesore ! Sînt fericit că vă văd... Credeam că... v-au ucis.

— M-au salvat concetățenii dumitale... Ce fericit ești ! Ai o asemenea patrie, cu astfel de oameni ! Iar eu... Nu știu ce mă așteaptă acasă, nu știu...

Raș însă nu-l mai auzea. Privea spre cei care se apropiau de el, în urma lui Paulsen, și își duse mîna la inimă. Totul începu să se învîrtească în fața ochilor. Se clătină și simți că mîinile puternice ale cuiva îl sprijină.

— Lev... Ustin... abia șoptiră buzele lui lipsite de sînge. Voi ?... Voi sînteți ?...

Avu impresia că a trecut foarte mult timp pînă ajunse la el strigătul plin de emoție și de fericire :

— Tată !

„CIVILIZAȚIA DIN VEST"

Abia atîpise generalul Grobz, comandantul bazelor arctice ale forțelor armate ale Moniei, cînd aghiotantul lui intră și-l trezi din somn. Generalul era chemat la stația de radio. Luîndu-și o blană peste pijama, generalul se îndreptă spre centrala transmisiunilor, unde radiotelegrafistul îl aștepta cu nerăbdare. Generalul era prost dispus și mahmur. După cheful de aseară, îl durea groaznic capul.

— *Ce s-a întîmplat ? întrebă el morocănos.*

— Domnule general, sînteți chemat de șeful expediției sovietice...

— Care expediție sovietică ? nu înțelese Grobz. Care șef ?

— Probabil același care ne-a anunțat despre cei nouăsprezece cetățeni ai noștri, Solnțev, mi se pare...

— Și trebuie să mă deranjați din somn pentru asta ? Solnțev, Solnțev... Hm..., generalul își frecă fruntea, dar nu-și aminti nimic. Bine, transmite-i că generalul Grobz este la aparat.

— Am înțeles, domnule general... Da, Solnțev îl cheamă. Iată răspunsul lui : „La aparat șeful expediției sovietice, candidatul în științe tehnice, Solnțev".

— Hm, mormăi generalul dîndu-și atent jos, cu degetul mic, scrumul de pe țigară. Și ce vrea ?

— Comunică următoarele : „Acum un ceas s-au eliberat din

Orașul Subteran 8.316 prizonieri de război. Între ei se găsesc 714 soldați și 62 de ofițeri din armata dumneavoastră. Orașul Subteran a fost aruncat în aer de către comandantul ocnei... Oamenii sînt goi, desculți și stau pe gheață. Dimineața vor sosi ajutoare din U.R.S.S. Rog să trimiteți avioane să-i ia pe concetățenii dumneavoastră și, dacă aveți posibilitatea, trimiteți haine calde, medicamente și provizii".

— Cu-um? începu să strige generalul. Orașul Subteran a fost aruncat în aer? De către comandant?! Cum a îndrăznit porcul ăla de neamț... Nu, nu, răspunse el mutei întrebări a radiotelegrafistului. Cum o să le transmiți asta! Comunică acestui Solnțev: „Comandamentul forțelor armate moniene din Arctica nu știe nimic despre Orașul Subteran. Comandamentul roagă să-i comunicați de către cine, cînd, cu ce număr și cu a cui semnătură vi s-a eliberat permisul de zbor și de aterizare în acest sector al Arcticei și exprimă sincere regrete că pînă în prezent nu a primit încă vizita expediției sovietice. Rugăm de asemenea să precizați despre ce fel de prizonieri de război este vorba"... Ai transmis?

— Da, am transmis...

Răspunsul suna astfel: „Aduc la cunoștință generalului Grobz că mă aflu pe o insulă descoperită de un navigator rus și neînsemnată încă pe nici o hartă. Zborul l-am întreprins cu permisiunea guvernului țării căreia îi aparține acest sector al Arcticei. Consider ca o plăcută obligație să prezint curînd personal omagiile mele domnului general Grobz".

— Obraznicul! Nu, nu, nu-i transmite asta. Comunică: „Dacă dumneavoastră afirmați că dimineața vor sosi ajutoare din U.R.S.S., înseamnă că așa-zișii prizonieri de război au fost eliberați mai demult, altfel ajutoarele n-ar fi putut să sosească atît de repede. De ce atunci abia astăzi mi-aduceți la cunoștință cele petrecute?"... Ce a răspuns?

— Răspunde că prizonierii nu au fost eliberați, ci s-au eliberat singuri acum o oră.

— Pe cine crede el că duce?! Transmite: „Generalul nu crede în minuni". Așa! Și adaugă: „Peste trei ore va sosi la fața locului un reprezentant al comandamentului".

Generalul părăsi cabina și mai prost dispus. Rușii au aflat deci despre existența insulei lui Robinson Polar. Iar Orașul Subteran nu mai există... Hm! Pentru o asemenea treabă, generalul Grobz nu va fi mîngîiat...

Ajuns în odaia lui, își dădu seama că făcuse o greșeală și se repezi la telefon.

— Alo! Cabina de radio!... Radiotelegrafistul de serviciu!... Am uitat să întrebăm coordonatele... Altfel, dacă cumva... Ține minte, oricine întreabă, transmite: noi nu cunoaștem nimic despre această insulă.

Afurisit serviciu! Dracu l-a pus să accepte acest post în Arctica?! Acum, adio carieră...

În sfîrșit, radiotelegrafistul comunică unde se află rușii. Generalul dădu ordin să plece acolo un avion cu reacție, și se culcă din nou.

...Eliberații, printre care și cetățenii „marii țări a civilizației moniene", ca să se mai încălzească, în așteptarea avioane-

lor, cîntau și dansau... Erau flămînzi, mulți dintre ei abia se țineau pe picioare. Toți însă erau îmbătați de bucuria libertății și de fericirea întoarcerii în patrie.

Din depărtare se auzi un vuiet abia perceptibil. În curînd vuietul crescu și iată că la orizont străluci un punct argintiu. Două dîre de ceață albă rămîneau în urma avionului care se apropia. Cîteva minute mai tîrziu, acesta ateriză pe gheața marină și cîrmi spre mal. Prizonierii, îmbrăcați în zdrențe, alergară spre avion. Mai mulți soldați coborîră, însă, și se aliniară cu armele în mîini.

— Stați! strigă un ofițer înalt și uscățiv.

Eliberații se opriră nedumeriți — nimeni nu îndrăznea să se apropie.

În loc de salut, cinci soldați bine hrăniți îndreptau armele spre ei. Nu le-ar fi fost greu să-i nimicească. Dar erau soldați monieni, cum fuseseră și ei odată...

În sfîrșit, ofițerul uscățiv comandă:

— Să rămînă aici numai cetățenii Moniei! Ceilalți, dați-vă mai înapoi. Așa. Acum voi... Cei care împărtășesc programul comunist, să treacă la dreapta! Cine nu împărtășește acest program să rămînă pe loc...

Oamenii descurajați nu făcură nici o mișcare. Îi priveau în tăcere pe concetățenii lor. Dar iată că cineva strigă:

— Vrem acasă! Duceți-ne la familiile noastre! Avem nevoie de odihnă! Ne trebuie case, haine și mîncare. De program vom vorbi acasă!

— Așa e! strigară și ceilalți. Duceți-ne acasă! Am suferit destul!

— M-am lămurit, răspunse cu răutate ofițerul. Am să-i raportez generalului.

El făcu un semn, și soldații, dîndu-se înapoi fără să lase jos automatele, intrară în cabină. Avionul își luă zborul și curînd dispăru la orizont...

Generalul se tot zvîrcolea în pat aprinzîndu-și mereu țigara ce se stingea și blestemîndu-și soarta. Patru lovituri prelungi ale ceasului mare de perete îi amintiră că ar fi timpul ca avionul să se întoarcă.

Generalul ridică receptorul:

— A sosit maiorul Renkin?

— Chiar în acest moment, domnule general!

— Transmiteți-i că-l aștept.

Curînd, maiorul, lung și deșirat ca o prăjină, intră în birou. Generalul îi arătă un fotoliu și-i întinse cutia cu țigări. Fumul aromat al foilor cultivate de robii unei colonii moniene urcă spre tavanul confortabilului cottage monian, instalat pe ghețurile Arcticei.

— Ei, ce-ai văzut?

— Mai nimic, domnule general! După cum știți, rușilor nu le place să arate...

— Am înțeles... Dar Orașul Subteran?

— Se pare că nu mai există.

— Amănunte!

— O! Parcă m-au lăsat să m-apropii!... Nici n-am aterizat bine, și s-au și repezit spre noi o mulțime de zdrențăroși. Au

blocat avionul, încît n-am putut să fac nici o mișcare! A trebuit să recurg la autoritatea armelor ca să-i țin la distanță...

— Cum păreau... așa, ca oameni?

— Ziceau că-s cetățeni ai Moniei. Dar sînt mai suspecți decît aceia care umblă în timpul crizei cu familiile lor pe drumuri...

— Ai stat de vorbă cu ei?

— Am încercat... Dar parcă poți să te înțelegi cu turma?

— Just, rosti generalul cu un aer de profundă gîndire. Cu mulțimile nu poți vorbi decît numai într-un singur fel...

— După părerea mea, continuă maiorul, chiar dacă ăștia au fost vreodată monieni, azi sînt departe de imaginea pe care ne-o facem despre tipul unui cetățean adevărat. Sînt niște sălbatici care zbiară cît îi ține gura.

— Și ce zbierau? întrebă curios generalul.

— Vrem acasă! Duceți-ne la familiile noastre! Mîncare! Adăpost!

— Ai procedat foarte bine, domnule maior! Îți mulțumesc. Du-te și te odihnește... Dar spune-mi, te rog, pe Solnțev ăla l-ai văzut?

— Nu, n-am avut ocazia.

— Perfect. Nu te mai rețin.

Maiorul se duse să se culce, dar generalul nu mai închise ochii toată noaptea. Îl chemă pe aghiotant și începu să dicteze un raport secret la Iverton.

„...Completare la raportul nr. 027, cu privire la apariția în regiunea bazelor noastre a unor mașini zburătoare de naționalitate necunoscută, care posedă proprietatea de a deveni invizibile, raportez: apartenența națională a mașinilor a fost stabilită. Ele aparțin U.R.S.S. În ce privește situația din mine, raportez că, în urma răscoalei persoanelor strămutate ce se aflau acolo, lucrările au fost întrerupte, iar minele aruncate în aer și inundate. N-am putut încă stabili cauzele răscoalei. Lucrătorii sînt agitați. Un oarecare Solnțev, care se dă drept șef al unei expediții științifice sovietice, ne roagă în mod insistent să preluăm un număr de vreo opt sute de strămutați, care ar fi, chipurile, cetățeni ai țării noastre. Afirmația s-a dovedit extrem de îndoielnică. Nu e confirmată de nici un fel de documente și se bazează numai pe declarațiile verbale ale strămutaților. Purtarea mai sus menționatelor persoane strămutate dovedește că au fost influențați de propaganda bolșevicilor ruși. Consider că admiterea unor asemenea elemente în țara noastră este indezirabilă. Rog trimiteți instrucțiuni imediate. General Grobz".

În jurul orei cinci dimineața, acest raport — bineînțeles cifrat — a fost predat stației de radio.

Generalul socotea că va primi răspunsul cam pe la ora douăsprezece, dar răspunsul — tot cifrat — îi primi în mai puțin de o oră.

„Situația complicată. Cetățenii Moniei trebuie neapărat aduși din Arctica, pentru a nu da un atu în plus partidelor opoziției. Organizați transportul secret al monienilor — cu piloți verificați — în Cardia, orașul Clyde. Guvernul Cardiei va păstra taina. Contăm pe operativitatea dumneavoastră. De executare rugăm să raportați în jurul orei șaptesprezece".

Pe general îl treceau sloiuri de gheață pe spinare. Mult timp a dat nedumerit din umeri, apoi își prepară o porție dublă din coctailul lui preferat, bău și apoi se îndreptă spre stația de radio.

Cînd Solnțev răspunse la apel, generalul porunci să i se transmită că acceptă să preia persoanele care pretind că sînt supuși monieni și că primele avioane pentru preluarea lor vor sosi peste două ore. Solnțev precizează că această chestiune nu-l privește, fiind o persoană străină care, după ce a dat întîmplător ajutor celor eliberați, a anunțat și baza moniană despre situația acestora. Acum însă, după cum i se pare, chiar eliberații monieni ar renunța la serviciile administrației militare moniene, întrucît prima lor întîlnire i-a jignit foarte mult... În orice caz, s-au și adresat prin radio organizațiilor sociale mondiale și așteaptă ajutor din partea acestora...

Bereta de pe capul generalului se săltă. Scandal în lumea întreagă !... Sfîrșitul inevitabil al carierei lui strălucite ! Desigur că va fi complet înlăturat, și pe bună dreptate ! Cine-i prost să țină în casă un cotoi care nu mai prinde șoareci ?

În drum spre casă, generalul se gîndi că încă nu-i totul pierdut : în această afacere el are doar un aliat foarte puternic — „Societatea pentru explorări îndepărtate". Aceasta este interesată să împiedice publicitatea și scandalul... Și „Explorările îndepărtate" sînt o forță !

Iată de ce, în zarva acelei dimineți, bătrînul și înțeleptul marabu, Charlie Hustings, fu deranjat atît de devreme de secretarul lui. După ce mult timp nu se lăsă trezit, apărîndu-se cu scufia lui de puf, în cele din urmă se ridică în capul oaselor și începu să strige :

— Ei, drăcia dracului ! Ce ? Cum ? Unde arde ?

— Nu arde nicăieri ! Avem însă vești importante din Arctica, îl lămuri secretarul.

— Zău ? Te pomenești că l-au găsit pe Johnny ?'

— Mai rău !

— Ce înseamnă mai rău ? Cine ți-a spus că eu nu doresc să se întoarcă Johnny ?

Fără să-i mai spună nimic, secretarul îi întinse telegrama generalului.

— Iarăși diavolii ăștia roșii ! exclamă furios Charlie. Pregătiți avionul !

Dar, stăpînindu-se repede, îi spuse secretarului :

— Cheamă reporterii ! Să le dăm și lor un ciolan de ros.

Cincisprezece minute mai tîrziu, în biroul lui Hustings avu loc o importantă conferință de presă, iar după douăzecișinouă de minute, pe mesele șefilor secțiilor de informație ale tuturor celor mai mari ziare moniene se aflau scrise, gata să meargă la tipar, articole despre uneltirile rușilor din Arctica.

DIN TOATE PĂRȚILE SOSESC AVIOANE

Cîtva timp tatăl și fiul se priviră în tăcere. Lev ținea în mînă palma bătătorită a tatălui său, iar în amintirea lui se trezea o senzație de căldură și tandrețe, la fel de proaspătă ca în timpul copilăriei. Nici unul, nici celălalt nu simțeau nevoie

și nici nu doreau să vorbească. Fericirea lor era deplină și fără cuvinte. Oare există cuvinte care să exprime ceea ce simțeau acești oameni? Tatăl își regăsea patria, își regăsea fiul și libertatea; fiul și-l recăpăta pe iubitul și iubitorul său tată, omul cel mai drag și mai apropiat, prietenul cel mai cinstit și mai devotat.

Ceilalți îi lăsară singuri în cabina „Svietoliotului". Amîndoi ședeau, ținîndu-se de mînă, și se priveau în ochi. În sfîrșit, tatăl se ridică.

— Cum te-ai comportat în război?

Leonid Ivanovici știa prea bine că fiul său nu putea să se comporte rău în război, dar voia să audă din gura lui acest lucru.

Fără să spuie un cuvînt, Lev își descheie la piept combinezonul de blană. Dedesubt străluceau decorațiile căpătate.

Leonid Ivanovici dădu mulțumit din cap și zîmbi plin de mîndrie.

— Cu ce te ocupi?

Lev își plimbă privirea în jurul cabinei „Svietoliotului".

— Văd, mașina asta nu pare să fie ceva de rînd...

— Da, pînă în prezent e cel mai perfecționat mijloc de transport.

Lev începu să-i explice multiplele calități ale „Svietoliotului".

Leonid Ivanovici îl ascultă cu mult interes și la urmă îi strînse mîna:

— Îți mulțumesc.

— Ție îți mulțumesc, tată, îi răspunse mișcat Lev. Toate succesele mele partidului și ție vi le datoresc.

Din nou tăcură copleșiți de amintiri.

Deodată Lev spuse:

— Aici vor avea loc evenimente... am putea spune de importanță mondială, iar tu ești în halul ăsta! Vino aici, mai aproape, lîngă fereastră. Ne vom ocupa îndată de toaleta ta.

Lev scoase un brici.

...Mai tîrziu, cînd Nadea intră în cabină rămase surprinsă: găsi înăuntru un străin. Iar omul acela înalt și slab, cu fața energică și obosită, îi întindea mîinile. Nadea își dădu imediat seama că n-are cine să fie decît Leonid Ivanovici! Numai că se bărbierise și își schimbase hainele.

— Nu te mai cunoșteam, Leonid Ivanovici! Nadea îi strînse mîna și deodată îl îmbrățișă cu drag pe socrul ei.

Afară se auzea zarvă mare. Nadea își aduse aminte că venise după o treabă.

— Liova, am început să mutăm oamenii pe malul de nisip. Acolo cel puțin crește mușchiul și n-o să le înghețe picioarele așa tare... Am găsit bușteni aduși de curenți. Acum aprindem și focuri...

— Cum se descurcă noul comandant? întrebă Lev.

— A, Harry e un băiat strașnic! Știi ce i-a dat prin minte? Nu știu dacă ai să fii de acord... A poruncit să li se ia paznicilor încălțămintea și să fie distribuită celor cu picioarele degerate...

— De fapt, măsura ar fi destul de justă, ridică Lev din

umeri cu îndoială, dar... Să spun drept, nici eu nu mai știu ce-i just sau nu în asemenea condiții... Spune-i lui Harry să sape cîteva bordeie..., să-i pună pe paznici la treabă... și să le încălzească bine cu pietre înroșite pe foc... Înțelegi Nadea? Iar în bordeie să-i plaseze pe cei debili și pe răniți. Apropo, cum merge munca sanitară?

— Profesorul Paulsen face tot ce poate. A organizat o echipă sanitară, dă asistență în cazurile grave... Dar nu are medicamente, nici alimente și nici îmbrăcăminte caldă...

— Să nu-și piardă curajul, zise Lev. În curînd va avea de toate.

Solnțev ridică mașina în aer, ca să se mute mai aproape de noua tabără.

N-apucă „Svietoliot II" să aterizeze, că și apăru din nori „Svietoliot III", care ateriză alături. Lev și inginerul Fiodorov ieșiră aproape în același timp din cabinele lor și se repeziră unul spre celălalt. Fiodorov salută cu mîna la casceta de blană și începu să raporteze:

— Tovarășe șef al expediției! Am adus cît am putut lua în mașină medicamente, îmbrăcăminte caldă, concentrate alimentare și tutun. O dată cu mine au sosit un medic și cinci infirmiere.

Începu înregistrarea prealabilă a eliberaților. Printre ei se aflau și cîțiva marinari de pe vaporul australian „Stiven Pike", scufundat piratește de „Maiusail". Aceștia povestiră că, în camera lor, erau și alții, mai mult de o sută, de pe alte vase, dar, refuzînd să muncească, au fost duși de acolo și nu mai știu nimic despre ei.

Leonid Solnțev conduse oamenii la strînsul buștenilor. Toți simțiră deodată dorința să muncească. Prizonierii de pînă mai adineauri, puși la muncă grea, silnică, atîția ani în ocna subterană, simțeau acum o adîncă satisfacție să muncească liber pentru ei, pentru tovarășii lor neajutorați. Își disputau fiecare topor, fiecare tîrnăcop. Buștenii enormi acoperiți de gheață, aduși aici de curenții mării poate de sute de ani, se transformară curînd în țăndări. Pe mal fură aprinse focuri...

Cîteva ore mai tîrziu, cerul se umplu de un vuiet grozav. Deasupra mulțimii, în grupuri de cîte patru, roiau zeci de avioane cu stele roșii pe aripi. Eliberații ridicară brațele către ele, țopăind de bucurie. Din tumultul aclamațiilor se desprindeau glasuri de mulțumire:

— Trăiască Țara sovietelor! Slavă Rusiei!

Părea că și gheața seculară, și stîncile sobre iau parte la acest spontan imn de slavă și recunoștință, înălțat din mii de piepturi.

Lev Solnțev și Fiodorov intrară în legătură prin radio cu comandantul flotilei și începură să curețe cu ajutorul celor două „Svietolioturi" un aerodrom. Piloții avioanelor care se roteau deasupra lagărului, așteptînd semnalul de aterizare, priveau cum două baloane pe schiuri alergau în toate direcțiile pe gheața marină. Grupuri de oameni pletoși dădeau voioși înlături blocurile de gheață tăiate de aparatele celor două „Svietolioturi".

Un sfert de oră mai tîrziu, spre mirarea și bucuria colo-

nelului comandant al flotilei aeriene, aerodromul era gata, şi patruzeci de avioane de transport aterizară în apropierea coastei.

Eliberaţii se repeziră la avioane. Piloţii fură purtaţi pe braţe şi săltaţi în aer, iar acest lucru ar mai fi durat mult timp dacă un nou eveniment n-ar fi atras atenţia generală: un al patruzecişiunulea avion bimotor apăru din nori. Pe aripile lui se distingeau semnele distinctive ale aviaţiei moniene. Mulţimea îl înconjură înainte de a fi avut timp să se oprească pe gheaţă.

Din avion coborîră doi oameni foarte bine şi călduros îmbrăcaţi. Ei rămaseră pe loc, aşteptînd probabil să fie salutaţi şi întrebaţi. Eliberaţii, însă, le aruncau priviri bănuitoare.

Harry tocmai se apropia.

— Alo, băiete, i se adresă unul din noii sosiţi. Dumneata, pe cît se pare, eşti monian... Cum te simţi pe-aici, printre gheţuri?

— Mă simt foarte bine, le răspunse Harry pe acelaşi ton. Ce veşti ne aduceţi?

— Noi sîntem reprezentanţii organizaţiilor sociale moniene. Am fost încunoştinţaţi despre nenorocirea voastră şi... iată-ne. După cum vedeţi, *organizaţiile noastre sociale, pătrunse de* spirit democratic, nu s-au lăsat prea mult aşteptate. Vreau să stau de vorbă cu monienii. Sînt preşedintele „Societăţii pentru ajutorarea în timp de pace a veteranilor de război".

— Poftiţi, îi arătă Harry spre tabără. Sînteţi cam de mult aşteptaţi.

— Prieteni şi fraţi! se adresă patetic către mulţime Charlie Hustings. Printre voi se găsesc cetăţeni de-ai noştri. Lor mă adresez în primul rînd, aducîndu-le un salut din partea democraţiei noastre. Permiteţi-mi să vă salut şi pe dumneavoastră, dragi prieteni din alte ţări, şi să vă felicit cu prilejul eliberării din captivitate. Marea putere din est ne-a luat-o înainte şi de data asta dîndu-vă primele ajutoare. Niciodată nu ne-ar fi trecut prin minte că aici, între gheţurile veşnice ale Arcticei, se chinuiesc concetăţeni şi prieteni de-ai noştri. Numai oamenii Uniunii Sovietice, care sînt capabili, cum se zice, să vadă şi prin pămînt, au putut să descopere locul ocnei voastre. Dar fără să vrei se naşte întrebarea: de ce oare au făcut această descoperire atît de tîrziu — atîţia ani după război? Cine avea interes să facă această descoperire?... De altfel, să nu punem astăzi întrebări de prisos. Îi rugăm pe ruşi să primească mulţumirile noastre moniene...

Cu aceste cuvinte, Hustings îşi scoase căciula şi o flutură în direcţia „Svietolioturilor".

— O face pe deşteptul, zise Ribnikov. Cam miroase a provocare.

Împreună cu Irinin, el îşi croia drum ca să se apropie de orator. Observîndu-i, Hustings adăugă:

— Iată-i pe mărinimoşii cetăţeni ruşi! Noi vă mulţumim, *vouă viteji nobili, în numele civilizaţiei!*

— Mulţumim pentru acest salut, îi răspunse Ribnikov. Eu nu sînt împuternicit să vorbesc în numele comandantului expediţiei şi cu atît mai puţin în numele guvernului sovietic. Dar

pentru că ați pus totuși cîteva întrebări, cum le-ați spus, de prisos, am să vă răspund că oamenii sovietici își îndeplinesc întotdeauna datoria... Noi ne aflăm în Arctica cu un scop științific — încercăm o mașină de tip nou — și din întîmplare am întîlnit aici mii de oameni într-o situație desperată. După cum am aflat, tocmai scăpaseră de sub pămînt, goi și desculți. Cu *siguranță că ar fi înghețat cu toții* pe această insulă necunoscută. Cum era să nu-i ajutăm?

Ribnikov căuta să exprime toate astea în limba engleză, dar ieși un discurs atît de greu de înțeles, încît a fost nevoie ca Irinin să-l mai repete o dată.

Cu un gest teatral, Charlie Hustings duse mîna la inimă.

— Mulțumirile noastre cele mai mari și un salut pînă la pămînt, după obiceiul rusesc.

— Lăsați, nu merită, bombăni Ribnikov. Noi nu ne-am făcut decît datoria. Ce mai atîtea discuții!

Între timp, monienii îi înconjurară pe cei doi „activiști sociali", formînd un zid de oameni. În față ieși un om de statură uriașă, parcă cioplit din piatră. Îl privi pe Hustings un timp printre gene și-i spuse:

— Parcă ne-am mai întîlnit noi cîndva.

Charlie se bucură.

— Se prea poate, bătrîne. Monienii adevărați sînt un popor călător. În comparație cu universul, globul pămîntesc nu-i chiar atît de mare, iar Monia, din păcate, ocupă încă numai o parte foarte mică din acest glob. Este foarte posibil să ne fi întîlnit pe undeva.

— Nu, nu, nu pe undeva, continuă uriașul, ci chiar la Iverton. Nu ești dumneata Charlie Hustings?

— Exact, eu în persoană.

— Păi vezi! urmă uriașul. Cu mulți ani în urmă nu erai *dumneata responsabil al sindicatelor* la șantierele noastre navale?...

— Am fost, cum să nu! E mult de-atunci... răspunse Charlie, dîndu-și visător ochii peste cap. Ce plăcere să-ți amintești de tinerețe!

— Urîtă a fost tinerețea dumitale! Murdară! îi tăie vorba uriașul. Nu dumneata ai fost acela care, în douăzeci și nouă, i-ai ajutat pe patroni să-i dea gata pe cei două mii de tovarășii *ai noștri? Iar cînd noi am declarat grevă*, nu tot dumneata ne-ai vîndut?... De-ai fi încăput atunci pe mîinile noastre, astăzi n-ai mai fi reprezentat organizațiile sociale moniene...

— Prieten al tinereții mele! exclamă cu un zîmbet larg *Charlie Hustings. Ce plăcut este să-ți amintești* anii ce au trecut de mult, anii tinereții clocotitoare, cu greșelile ei și cu credința ei naivă. Poate că nu toate acțiunile mele de atunci au fost juste. Vreau să fiu obiectiv, nu mă dezvinovățesc... Nu zic, oi fi *procedat greșit aplanînd conflictul, pe atunci însă, de! Eram* tînăr și lipsit de experiență, mi se părea groaznic să permit să se ajungă la o ciocnire... Mă temeam să nu curgă sînge, sîngele muncitorilor!

Simpatiile eliberaților începură *parcă să treacă de partea* lui Hustings. Dar uriașul nu se lăsă:

— Minte, minte ca un cîine!

— Lasă acum! strigară cîteva voci din mulțime. Lasă-l acum în pace! Să ajungem mai repede acasă.

— Cum vreți, zise uriașul dînd din mîini. Dar dacă la noi acasă, asemenea oameni au ajuns mari și tari, mai bine renunț... Eu cu ticăloșii ăștia nu merg...

Necăjiți, se dădu la o parte, iar eliberații îl înconjurară pe Hustings. Bătrînul marabu vorbea cu toată lumea la fel și nu se străduia atît să răspundă la întrebări, cît, prin glume izbutite, să-și atragă simpatiile. Era un demagog experimentat.

În acest timp, Harry porunci oamenilor să instaleze corturile și începu să distribuie îmbrăcăminte, alimente și tutun. Toată lumea se repezi spre centrul taberei, unde începuseră să se formeze rînduri, iar locul din jurul avionului monian rămase deodată pustiu.

Charlie Hustings intră în cabina avionului, dădu ordin să încuie ușa și-i dictă radiotelegrafistului:

„Generalului Grobz. Chestiunea aranjată. Trimiteți douăzeci de avioane. Aștept".

Apoi se îndreptă spre tabără ca „să se prezinte" conducătorilor expediției sovietice. Îi spuse lui Lev o mulțime de amabilități și-i ceru permisia să viziteze „Svietoliotul". După ce intră în cabină, începu să pipăie totul, să se intereseze de toate, fără să înțeleagă nimic. Iar la toate aceste întrebări ale lui, Lev răspundea zîmbind amabil și folosind niște complicate formule matematice, pe care Hustings le stăpînea cît stăpînea și graiul celor din Tombuctu.

Spre sfîrșitul vizitei, aducîndu-și parcă întîmplător aminte, Hustings spuse:

— Da, era cît pe-aci să uit... Dumneavoastră îi țineți desigur sub stare de arest pe criminalii de război: administrația și paznicii Orașului Subteran. Aș putea să-i văd pe acești ticăloși?

— Poftim, îi răspunse Lev. Numai că nu noi îi ținem sub stare de arest, ci foștii lor întemnițați. Eu însă, dacă doriți, vă pot conduce pînă acolo.

Ocoliră promontoriul și sosiră la locul unde se aflau sub pază foștii paznici ai subteranei. Hustings răsuflă ușurat: nici Johnny, nici Connolly nu se aflau acolo.

— Ce indivizi odioși, făcu bătrînul marabu pe revoltatul... Trebuie neapărat judecați. După lege însă, numai tribunalul țării pe teritoriul căreia au săvîrșit crimele poate să-i judece.

— Probabil că așa se va întîmpla, ridică Lev din umeri. În chestiuni de legislație internațională nu mă prea pricep, iar aici mă aflu numai din întîmplare.

— Sper că-mi veți permite să văd ce-a mai rămas din acel iad, din Orașul Subteran.

— Eu n-am dreptul nici să permit, nici să interzic, răspunse zîmbind Lev. Vă repet că mă aflu aici din întîmplare. Dar chiar și altminteri, tot n-aș fi putut să vă arăt Orașul Subteran, pentru simplul motiv că, pe cît se pare, n-a mai rămas nimic din el. Poftim priviți... De aici se vede... Uite, groapa aceea... Dar e periculos să te apropii: gheața nu-i încă stabilă...

Oricît de mult se stăpîni Hustings, totuși nu putu să pri-

meamă liniştit această lovitură. Faţa i se schimonosi de ciudă şi furie.

— N-a mai rămas nimic ?!... Dar poate că nici n-a existat acest faimos Oraş Subteran ! Poate că totul e numai o provocare obişnuită, o înscenare a unei puteri necunoscute ? N-aţi vrea să-mi răspundeţi la această întrebare ?

Lev clocotea de mînie. Abia-l cunoscuse pe acest monian şiret şi uite că îşi şi dădea arama pe faţă. Lev înţelegea însă că este provocat şi de aceea răspunse calm :

— De o înscenare nu poate fi vorba. Dovadă... aceşti peste opt mii de prizonieri de război eliberaţi din Oraşul Subteran, între care aproape opt sute cetăţeni de-ai dumneavoastră ! Şi dacă i-aţi întreba pe ei, v-ar povesti acelaşi lucru pe care ni l-au povestit şi nouă. Comandantul Oraşului Subteran, un oarecare Connolly, care pînă nu de mult purta numele nemţesc de Kreitz, rănit în lupta cu răsculaţii şi fiind pe moarte, a aruncat Oraşul Subteran în aer.

— Ticălosul ! exclamă Hustings foarte sincer.

— În privinţa asta sînt absolut de acord cu dumneata, răspunse Lev. Dar nu-i el singurul ticălos. Dacă doriţi, pot prezenta oricărei comisii competente declaraţiile a nouăsprezece cetăţeni monieni, de o reputaţie foarte îndoielnică. În declaraţiile semnate de ei, aceştia povestesc în mod amănunţit cum a ajuns acest Oraş Subteran proprietatea „Societăţii de explorări îndepărtate" moniene...

— Vă rog să mă scuzaţi, stimate domnule comandant, făcu Hustings un gest de nedumerire, dar aţi spus chiar dumneavoastră că sînt oameni de o reputaţie îndoielnică. Cum aţi putut atunci da crezare unor asemenea oameni ?

— Pentru că sînt angajaţii acestei „Societăţi de explorări îndepărtate" şi în Monia au fost crezuţi. Vă este desigur cunoscut că aceştia au povestit o mulţime de aiureli despre zborurile mele în Arctica. Dacă le-am crede, ar însemna că eu aş fi aproape un agresor...

— Aud pentru prima oară acest lucru ! exclamă Charlie şi se grăbi să schimbe subiectul. De altfel, de curînd, în timpul unor cercetări ştiinţifice în Arctica, am pierdut trei membri ai expediţiei, printre care şi pe şeful ei. Pe doi, aviaţia noastră militară i-a găsit morţi pe gheaţa unei insule, iar al treilea, şeful expediţiei, Jonathan Blackpig, a dispărut fără urme iar corpul lui n-a fost găsit nici pînă azi. Cu ocazia zborurilor, dumneavoastră n-aţi observat cumva, din întîmplare, rămăşiţele lui, care sînt scumpe naţiunii noastre ?...

— Nu, n-am găsit rămăşiţele pămînteşti ale domnului Jonathan Blackpig, dar am auzit cîte ceva despre el tot de la cei nouăsprezece derbedei.

Oftînd întristat, Hustings dădu din cap :

— Tinere, tinere... Nu înţelegi cît de crunt ofensezi sentimentul meu naţional ! Ar fi trebuit să mă supăr, eu însă...

Hustings se opri şi întoarse capul. Pe ţărm izbucni mare larmă. Se auzeau strigăte furioase, înjurături, ameninţări.

— Vreţi să mergem să vedem ce s-a întîmplat ? întrebă cu răceală Lev.

— Cu plăcere, răspunse Hustings nerăbdător.

Se îndreptară spre coastă.

Tabăra rămăsese aproape pustie. Eliberaţii se strînseseră toţi la poalele unui gheţar, iar unii se căţărau pe el. Solnţev îşi dădu curînd seama ce se întîmplă. Cineva căuta desperat să ajungă pînă la creastă, agăţîndu-se de asperităţile gheţii, dar aluneca mereu înapoi pe o ieşitură care-i servea drept sprijin. Eliberaţii, ajutîndu-se unii pe alţii, ajunseră curînd la ieşitură şi-l traseră pe acest om de picioare în jos. Se auzi vuietul ameninţător al mulţimii şi se văzu o pădure de braţe ridicate...

— Ce se întîmplă acolo? Ce i-a alarmat aşa? întrebă Charlie Hustings.

— O să aflăm îndată, răspunse Lev.

Mulţimea se întorcea spre tabără, aducîndu-l pe prizonier. Cei din faţă, ţopăind de frig şi întrerupîndu-se unii pe alţii, povesteau că a fost prins unul din comandanţii Oraşului Subteran. Cineva strigă că a fost şi şef al lagărului hitlerist de concentrare din Schwerin. Că el e acela care aducea prizonierii de război în Oraşul Subteran. Mulţi îl recunoscură...

— Permiteţi-mi să vă întreb, se adresă Lev lui Hustings, nu cumva banditul ăsta e şeful expediţiei dumneavoastră polare, domnul Jonathan Blackpig? Ia uitaţi-vă bine la el.

Lui Hustings nu-i fu dat însă să-şi mai vadă „companionul" în viaţă. Cînd mulţimea se dădu înlături, în faţa lui zăcea un cadavru, abia acoperit cu zdrenţe. Era tot ce mai rămăsese din bandit.

— Nu, răspunse Hustings, nu-i domnul Jonathan Blackpig, şeful expediţiei noastre polare...

— Ia uitaţi-vă mai bine...

— Nu ştiu, nu e el...

— Nu-i frumos să se poarte cineva ingrat cu un „erou naţional", insinuă Solnţev.

— Tinere, de ce vrei să te certi cu mine? Nu vezi ce-i în stare să facă o mulţime dezlănţuită? îi şopti Hustings lui Lev la ureche, căutînd să nu-l audă alţii. Nu recunosc în acest cadavru pe domnul Jonathan Blackpig şi gata... Şi chiar dacă ar fi, ce legătură am eu cu dînsul, spune-mi te rog? Am aflat pur şi simplu din ziare. Numai din sentiment naţional am întrebat de el.

Între timp mulţimea se adună din nou în jurul focurilor. Deodată de undeva de sus se auzi:

— Stimaţi domni! Hei, domnilor!...

Dintr-o crăpătură a gheţarului se ivi un cap caraghios, împodobit cu nişte coarne respectabile. Făcînd semne, omul îi chemă la el. Lev îşi frecă ochii de uimire: „Ce o mai fi şi arătarea asta?!"

— Eu sînt Simhu-Upaci, marele şaman al tribului urşilor-luptători... strigă „arătarea". Am venit împreună cu el. Încornoratul arătă cu mîna spre cadavrul lui Johnny, culcat pe jos Nu-mi faceţi nimic? Vreau să vin jos.

— Vino fără frică, îl chemă Lev.

Şamanul ieşi din crăpătură şi se lăsă ca pe tobogan pînă jos. Trase apoi de o curea lungă şi se auzi lătrat şi scheunat. Patru cîini lăţoşi, înhămaţi la o sanie uşoară, ieşiră din crăpă-

tură și lunecară pînă jos, după stăpînul lor. Bietele animale erau slabe, sălbăticite și istovite de tot.

— Opt am avut, zise Simhu-Upaci aplecîndu-se și mîngîind unul din ciini. Patru s-au prăpădit și i-am mîncat. Omul a spus că ne va răsplăti. Dar acum nu mai trăiește, iar tot avutul lui iată-l colo, arătă el spre un rucsac legat de samie.

Hustings întinse mîna spre rucsac, dar Lev i-o luă înainte. În rucsac găsiră numai un porthart de piele, plin cu acte.

— Sper că acum vom putea identifica persoana omorîtă, spuse Lev.

Hustings căută să se arate nepăsător.

— Probabil, bîigui el.

Se întoarseră în cabina „Svietoliotului", și Lev deschise porthartul. Deasupra se afla un portofel din piele de marochin, pe care era imprimat: „Strict secret. Orașul Subteran. În caz de pericol se va distruge".

Înăuntru, o coală de hîrtie de pergament cu titlul: „Contract". În colțul din dreapta, jos, se putea vedea cercul roșu al ștampilei.

— „Contract... privitor la dreptul comun de proprietate și de exploatare a subsolului unei insule din Oceanul Înghețat de Nord. Exploatarea e denumită „Orașul Subteran"... începu să citească Lev.

Hustings îngălbeni:

— Drace, tare-i frig!

— Frig aici în cabină? Sînt optsprezece grade. Vi se pare că e frig.

— Da, probabil un acces de malarie, spuse Hustings.

Solnțev continua să citească:

— ... Noi, subsemnații, **„Societatea pentru explorări îndepărtate"**, denumită pe viitor „Societate", reprezentată pe de o parte prin domnii C. Hustings și J. Blackpig, delegați ai consiliului de administrație, iar pe de altă parte de Comandamentul Orașului Subteran, reprezentat de comandantul Kreitz, am încheiat următorul contract:

1) În baza mandatului pe care, la timpul său, Adolf Hitler în persoană mi l-a eliberat mie, O. Kreitz, — eu, comandantul acestui oraș, actualmente singura persoană împuternicită care poartă răspunderea pentru ordine în Orașul Subteran, pun la dispoziția „Societății" întregul patrimoniu al „Orașului Subteran", împreună cu forțele de muncă și cu oamenii de pază, precum și toate materialele și rezervele de orice natură;

2) Întregul inventar mort a fost evaluat de părțile contractante la suma de una sută patruzeci milioane, în monedă moniană, iar cel viu la suma de opt milioane cinci sute de mii, socotind cîte opt sute pentru fiecare muncitor și cîte una mie pentru fiecare paznic;

3) Suma sus-menționată reprezintă aportul personal al lui Kreitz, care de azi înainte adoptă numele de Connolly. „Societatea" se obligă să contribuie cu aceeași sumă în numerar, în inventar viu sau mort, în scopul dezvoltării și creșterii producției minelor Orașului Subteran...

— Ajunge! strigă Charlie Hustings strîngîndu-și pumnii.

Este cel mai inimn document ce mi-a fost dat să citesc vreodată!

— Serios? întrebă Lev. Totuşi contractul a fost încheiat de un anume Hustings.

— Ce vreţi să spuneţi cu asta?

— Nimic deosebit. Vreau numai să vă atrag atenţia asupra faptului că acest document de înrobire este semnat de un oarecare domn Charles Hustings. Este cumva vreun tiz de-al dumneavoastră?

Hustings tăcea muşcîndu-şi buzele.

— Apropo, continuă Lev, domnul Mengs-senior, a cărui semnătură împodobeşte de asemenea acest contract, nu este oare acel rege neîncoronat al ţării dumneavoastră, căruia îi aparţine aproape întreaga industrie carboniferă şi metalurgică a ţării?

— Nu cunosc nici un domn Mengs-senior!

— *Nici pe Hustings nu-l cunoaşteţi?*

— Cît? întrebă Hustings deodată, scrîşnind din dinţi.

— Ce „cît"? întrebă la rîndul lui Lev nedumerit.

— Cît vrei pentru aceste documente?

— Pentru care documente?

— Ce, nu înţelegi? Sînt dispus să cumpăr aceste documente... Tot porthartul! E adevărat că le-am găsit împreună, dar treacă de la mine...

— A, documentele astea? îl întrerupse Lev pe *Hustings*. Îmi pare rău, dar nu sînt de vînzare.

— În lume totul este de vînzare.

— Vreţi să ziceţi în lumea capitalistă...

— Asta-i o abstracţie. Practic: un milion — cec plătibil la orice bancă din Europa.

— Ştiţi, eu...

— Înţeleg! Două milioane! Poţi trăi toată viaţa în orice parte a globului pămîntesc. Vilă la Madagascar! Tot anul e numai primăvară! Fructe ca din basme, trandafiri ca din basme! Femei superbe! Sclavi supuşi! Tot ce vrei.

Lev vîră calm portofelul din piele de marochin în buzunarul interior al combinezonului.

— Sînteţi prea damic. Ce vrei, năravul din fire n-are lecuire...

Charlie Hustings se năpusti asupra lui Solnţev, apucîndu-l cu o mînă de gît, iar cu cealaltă gata să-i desfacă la piept combinezonul îmblănit.

— Dă-l încoace! Dă-l, n-auzi?! Îl iau cu forţa! Hustings băgă mîna în buzunarul din spate.

Lev fu însă mai iute. O lovitură în maxilar, şi Hustings se prăvăli înainte de a apuca să-şi scoată revolverul.

— Cu forţa? Te-aş sfătui altă dată să nu mai încerci cu *forţa*.

Un moment se păru că Hustings e mort. Faţa lui căpătă o culoare verzuie, cadaverică. Apoi însă el îşi trecu mîna pe faţă, de parcă ar fi gonit nişte muşte, îşi-şi pipăi bărbia, apoi oftă şi dădu să se ridice.

— Iertaţi-mă... A fost pur şi simplu o mică neînţelegere...

Hustings se ridică în picioare și îi întinse mîna. Să zicem zece milioane printr-un cec asupra oricărei bănci europene.

Lev nu luă în seamă mîna întinsă.

— V-aș ruga să vă vedeți de treabă. Orice răbdare are margini. Ați înțeles? Aceste documente nu-ți aparțin nici dumitale, nici mie: ele aparțin omenirii întregi.

— Am înțeles! Cincisprezece milioane! Cincisprezece milioane! Pe buzele lui Hustings apăru spumă ca la cîinii turbați. Cincisprezece! Gîndiți-vă bine!

Lev dădu din umeri și puse mîna pe clanța ușii.

În acel moment, se auzi iarăși zumzet de avioane. Trei escadrile cu semnele distinctive moniene veneau la aterizare. Curînd generalul Grobz în persoană veni „să prezinte omagiile lui șefului expediției sovietice, candidatul în științe, Solnțev". Lev îi mulțumi cu un aer rezervat și-i spuse că cetățenii monieni au fost preveniți și sînt gata pentru îmbarcare.

Pe gheață se instală o cancelarie de campanie. Insistențele ofițerilor erau însă zadarnice, nici unul din eliberați nu voia să folosească aviația moniană pentru a se întoarce în patrie: toți își exprimaseră dorința să zboare cu avioanele sovietice. Lev trebui să le explice că avioanele sovietice nu pot duce decît numai două mii de oameni, și că ceilalți, majoritatea, vor fi luați de pe această insulă de spărgătorul de gheață „Dniepr", care va sosi abia peste o săptămînă. Numai după această intervenție a lui Lev se înscriseră zece ofițeri și o sută nouă foști soldați ai armatei moniene.

Charlie Hustings se retrase cu generalul Grobz în cabina avionului. Dar generalul nu-l mai recunoștea pe veselul cinic... Unde dispăruseră oare calmul și înțelepciunea bătrînului marabu? În fața lui se afla un om mînios, aproape sărit din minți.

— Acum totul e de prisos. Să-i duci pe aceștii prizonieri direct în Monia. O să am eu grijă de primirea lor... Nu, nu-i mai duci în Cardia, ci direct în Monia!

— Dar asta înseamnă să aducem microbul! se revoltă generalul.

— Fă așa cum îți spun! Iau toată răspunderea asupra mea.

— Afurisiți bolșevici! Asta-i tot ce-i veni generalului pe buze, ca să-și mai descarce sufletul.

Între timp se auzi megafonul:

— Expediția sovietică îi invită pe toți cei ce doresc să asiste la înmormîntarea rămășițelor pămîntești ale marinarului rus, căpitanul Rodionov, care, acum mai bine de o sută de ani, a descoperit această insulă.

— Să mergem și noi, propuse generalul.

— De acord! consimți Hustings. Auzi, cică rușii au descoperit aceste locuri...

ÎNMORMÎNTAREA LUI RODIONOV

Pe țărm fusese ridicat din piatră un monument înalt de trei metri. Pe acest monument, la înălțimea unui stat de om, membrii expediției fixau o placă dreptunghiulară din oțel inoxidabil, pe care Nadea gravase cu grijă următoarele:

„Aici se odihnesc rămăşiţele pămînteşti ale căpitanului balenierei «Nadejda», Grigorii Rodionov, care, în 1825, a descoperit acest grup de insule şi care a murit în 1827, împreună cu întregul lui echipaj.

Expediţia sovietică. Iulie 19..."

Irinin, Rîbnikov şi Fiodorov tocmai terminau cimentarea plăcii comemorative, cînd, în jurul monumentului, începură să se adune primele grupuri de eliberaţi. Curînd veniră cu toţii, chiar şi soldaţii monieni din echipajul avioanelor. Iată-i, în sfîrşit, ceva mai departe, şi pe paznicii arestaţi ai Oraşului Subteran: probabil că santinelele, voind să asiste măcar de departe la ceremonie, îi aduseseră şi pe ei pînă mai încoace. Dinspre „Svietoliot" se apropiau cei trei Solnţev — tatăl, fiul şi Nadea. Harry rămăsese lîngă aparatele de zbor, să le păzească.

Mii de priviri se îndreptară spre cei care se apropiau. Hustings rînji sirîmb, schimonosindu-şi buza învineţită, şi-l lovi uşor cu cotul pe general:

— Generale, acum să vezi probă de propagandă calificată... Ia lecţii!

— Da, la asta se pricep.

Dar spre surprinderea lor, nimeni nu ţinu nici un discurs. Ruşii îşi plecară tăcuţi capul în faţa rămăşiţelor pămînteşti ale căpitanului Rodionov şi în atitudinea lor se simţea multă durere şi demnitate. Ca la comandă, toţi cei prezenţi se descoperiră. Numai Hustings şi generalul Grobz nu-şi luară căciulile de pe cap.

Într-o tăcere solemnă se scurseră cîteva minute. În cele din urmă, ruşii ridicară capul. Atunci se auziră salve de armă şi de pistoale automate. În faţa detaşamentului de eliberaţi, aliniat pe două rînduri, Marat comanda cu voce tare:

— Compănie, foc! Foc! Foc!

Salvele, trase una după alta, răsunau pînă departe în pustiul alb.

Steagul roşu al U.R.S.S. fu fixat în vîrful monumentului. Mulţimea începu să se împrăştie. Mult timp după aceea, eliberaţii întorceau mereu capul şi priveau steagul care filfîia ca o flacără vie pe fondul alb al gheţarului.

Nadea pregătise din vreme ultima masă pe care o vor lua pe insula lui Rodionov.

Lev, rămas în urmă cu Harry, comandantul taberei, se îndrepta spre „Svietoliot" cînd Simhu-Upaci se apropie de el şi salută ceremonios:

— Iertaţi-mă, domnule, nu ştiam că sînteţi rus. Ruşii ajută oamenii aflaţi în nenorocire, vă rugăm să ajutaţi şi tribul nostru. Noi ne trăiam viaţa singuri: nu dobîndeam mare lucru din vînat, dar eram mulţumiţi. Chiar şi mai rău putea să fie, numai stăpîni să n-avem pe cap... să ne fim noi singuri stăpîni. Vă rog să mă credeţi... am trăit mult timp printre albi. M-am întors la ai mei, şi ei mi-au spus: „Să plecăm cît mai departe de aceşti oameni răi şi de obiceiurile lor: de fulgerele îmblînzite, de apa lor de foc, de cîinii de fier şi de toate cîte aduc nenorociri". Şi am plecat. Dar cu cît ne îndepărtam mai mult, cu atît ne era mai greu. Şi iată că, din cîteva mii de oameni, cîţi avea tribul, au mai rămas numai cincizeci. Bunul meu domn, nu mai avem

cu ce trăi, nu mai avem cu ce ne hrăni. Tot mai rar dăm peste vînat: militarii distrug animalele, iar ei sînt peste tot. Așa am ajuns și noi ca niște animale — zi și noapte căutăm hrană și n-o găsim. Anul acesta ne-a mers rău de tot. Am întîrziat, n-am avut drum bun, și, spre nenorocirea noastră, am dat de omul alb pe care aici, sub ochii dumneavoastră, l-au sfîșiat ceilalți albi. Am înțeles că și-a meritat soarta. Era om tare rău. Și nouă ne-a zvîrlit avutul și ne-a omorît cîinii istovindu-i în goană. Ne-a făgăduit că ne va plăti aici totul, că ne va da hrană, și iată că domnul cu părul roșu nu mai există, iar noi am rămas fără cîini. Acum tribul meu este sortit pieirii.. După ce ne-a silit pe drum să lepădăm tot ce ne-au lăsat strămoșii noștri, a furat și colții de mamut și de morsă de pe morminte. Acum, pe aceste drumuri desfundate, eschimoșii tîrîie pe undeva acești colți și știu că de trei zile nu mai au ce să mănînce. Eu te rog, puternicule om rus din Țara sovietelor, scapă-i de la moarte pe cei ce au mai rămas din tribul meu. Și dacă ți-e în putință ia-ne cu tine în țara ta fericită. Aici nu mai e trai pentru noi.

Lev îi făgădui că o să se gîndească și-o să vadă cu ce ar putea ajuta tribul și se duse la prietenii lui care-l așteptau cu masa.

Toți erau încă sub impresia înmormîntării lui Rodionov. Fără să vrea, Lev se gîndea la șaman. Cele povestite de bătrîn i se păreau sincere. E el, șamanul, slugă a superstiției; desigur că-i un mincinos fățarnic și un exploatator al oamenilor înapoiați din tribul lui; se vede cît de colo că-i viclean și totuși are în el ceva care-ți inspiră încredere. De altfel, nici nu stăruie pentru el...

— Ia paharul, tiule. Să bem pentru patria noastră dragă!

Trezindu-se din gînduri, Lev îl zări pe tatăl său cu paharul în mînă.

Ciocniră și goliră paharele. Toți tăceau, așteptînd ca Lev, în calitatea lui de șef al expediției, să spună un cuvînt, iar tînărul savant începu într-adevăr să vorbească:

— Azi am înmormîntat rămășițele pămîntești ale unui om modest și cinstit, unul dintre multele milioane de oameni simpli care au dreptul să poarte minunatul nume de Om. În ultimele lui clipe, cînd corpul i se răcea, căpitanul Rodionov se gîndea la patria lui. În acele clipe, el se gîndea la o minune îndepărtată, aproape irealizabilă. Își dădea sufletul și totuși visa ziua cînd soarele va topi stratul gros de gheață și oamenii vor putea să verifice ipoteza lui că această insulă constituie, de fapt, un arhipelag de stînci mărunte, acoperite de o căciulă uriașă de gheață. Și iată că noi, tovarăși, într-un viitor foarte apropiat, vom fi în stare să topim această căciulă de gheață. Vom topi gheața și de pe alte insule polare, chiar și de pe cea mai mare dintre ele — Groenlanda. Vă dați seama ce urmări ar avea topirea acestor ghețuri polare? În primul rînd, mările și oceanele vor căpăta cîteva milioane de metri cubi de apă în plus. În al doilea rînd, se va ridica temperatura medie în lumea întreagă. În al treilea rînd, granițele tropicelor și subtropicelor se vor muta mult mai spre nord. Tovarăși, ce mai încolo-încoace: pînă în prezent omenirea și-a gospodărit tare prost locuința — globul pămîntesc. La început oamenii au răbdat, apoi au învățat

să se adapteze, iar astăzi au învățat să stăpînească și să îndrume elementele naturii... Dar asta nu e totul. Știința ne-a pus la îndemînă forțe atît de mari, încît ar fi timpul să se pună la ordinea zilei planul unor lucrări măreț de prefacere generală a planetei noastre. Trebuie să lichidăm o dată cu rezervorul de frig, să activăm curenții calzi și să-i înăbușim pe cei reci, să schimbăm cursul rîurilor, să creăm mări, lacuri și insule, să îndrumăm vînturile acolo unde avem nevoie de ele ori de ploile pe care le aduc. Posibilitățile noastre sînt incalculabile. Într-o serie de țări însă, capitaliștii și-au însușit pămînturi și mări; ei stăpînesc mijloacele de producție și nu le pasă deloc de interesele omenirii. Timpul însă lucrează pentru oamenii muncii. În țările coloniale și subjugate crește tot mai mult lupta de eliberare, jugul capitalist e scuturat de pe grumajii popoarelor. Nu există forță în lume care să poată sili omenirea să se întoarcă înapoi! Vîntul împrospătător al „noului" suflă peste tot. Am ferma convingere că vom apuca și noi ziua cînd vor începe lucrările care vor schimba înfățișarea întregului pămînt. Că asemenea lucrări sînt posibile, e ușor să ne convingem. Noi, oamenii sovietici, construim cu succes canale grandioase, creăm mări, aducem viață în pustiuri...

Lev întinse mîna, ciocni, și termină cu următoarele cuvinte:

— Dragii mei, propun să bem un pahar pentru comunism și pentru memoria genialului său creator — marele nostru Lenin!

Răspunsul fu un „ura" răsunător.

Curînd, generalul Grobz și Hustings veniră să-și ia rămas bun. Lev era mirat de nerușinarea bătrînului afacerist. De parcă nu s-ar fi întîmplat nimic, el scutură mîna tuturora, la rînd, iar de la Lev își luă *rămas bun într-un mod extrem de amabil*, uitînd, pare-se, că abia cu un ceas înainte a primit de la acest om un zdravăn pumn rusesc.

— Îmi permiteți, domnule candidat, arboră generalul acel clasic surîs dulceag la care recurg diplomații în ocazii solemne, să vă aduc mulțumiri în numele forțelor armate ale Moniei pentru ajutorul pe care l-ați dat foștilor noștri soldați.

„Musafirii" nu zăboviră mult în cabina „Svietoliotului". De pe treptele scării, Hustings îi strigă lui Lev:

— Mă iertați, domnule Solnțev, mai am o mică chestie cu dumneavoastră.

Lev coborî, iar Hustings îl luă de braț.

— Să ștergem, vorba ceea, cu buretele tot ce a fost între noi... Ia spuneți-mi, ați putea curăța gheața de pe această insulă cu ajutorul mașinilor dumneavoastră?

— De ce mă întrebați?

— Deocamdată din interes pur teoretic.

— Da, răspunse Lev. Iar pentru această operație aș avea nevoie de cîteva săptămîni.

— Și cam la cît s-ar putea ridica cheltuielile necesare acestei operații? întrebă curios Hustings.

— În orice caz nu mai mult de un milion...

Hustings tăcu puțin și îi întinse mîna lui Lev:

— Vă felicit. Uite, vă propun o afacere cinstită. După toate probabilitățile, voi reuși să cumpăr această insulă sau s-o arendez pe un timp mai îndelungat. Dumneavoastră veți îndepărta

gheața, și după ce vom transforma această insulă arctică într-un ținut de primăvară veșnică, o vom popula cu un popor iubitor de muncă. Dumneata vei deveni rege! Iar eu voi fi ministrul dumitale de finanțe. Toate veniturile le vom împărți pe jumătate. E vorba de miliarde! Vom avea onoruri și putere! Sînteți de acord?...

Lev își retrase mîna și fără să-i mai răspundă un cuvînt urcă în cabină.

Hustings scrîșni din dinți.

...Se auzi uruitul motoarelor: avioanele moniene își luau zborul...

Apoi se ridicară cele patruzeci de avioane sovietice. După ce făcură un ocol deasupra aerodromului de gheață, legănîndu-și aripile în semn de salut, luară direcția spre sud-est. Două mii de foști prizonieri de război părăseau insula care era cît pe-aci să le fie cimitir.

Cele două „Svietolioturi" își luară și ele zborul, dar se îndreptară spre interiorul insulei. Într-unul dintre ele se afla și Simhu-Upaci.

Harry rămăsese în tabără în calitate de comandant. Profesorul Paulsen era ajutorul lui. Cu pasiune, savantul se dăruise muncii de salvare a degerațiilor. Echipa sanitară sovietică avea la dispoziție cele mai noi medicamente. Oamenii se restabileau văzînd cu ochii.

Viața în tabără începu să se organizeze. Cei rămași se instalară în corturi spațioase care se puteau încălzi, aveau îmbrăcăminte călduroasă și încălțăminte, iar hrana pe care o primeau era bună și îndestulătoare.

„Dniepr" urma să sosească cel mai tîrziu într-o săptămînă.

SALVAREA URȘILOR-LUPTĂTORI

Homionghi-Umca-Naianghi își scoate zeul din sîn, se uită la el cu dojană, îl scuipă în față, apoi ridică mîna și-l zvîrli departe.

— Du-te, trîntore, și să nu te mai întorci! E rău fără tine, dar cu tine ni se trage moartea.

După ce și-a alungat zeul, Homionghi-Umca-Naianghi lasă jos uriașul colț de mamut pe care-l duce în spinare și se așază pe un bolovan de gheață.

Tribul se adună în jurul căpeteniei. Toți au fețe palide, obrajii scofîlciți și ochii încețoșați...

Azi dimineață au hrănit pruncii cu carnea celor patru cățeluși pe care Cenghi-Cenghi îi ducea în tolbă. Ieri și-au mîncat ultimul lor cîine. Și cîinele nici nu mai era al lor, ci al omului alb, căruia i-au vîndut tot avutul. Dar în Orașul Subpămîntean omul alb o să le dea bani mulți și mîncare bună. Cum să ajungi însă pînă la orașul de sub pămînt, cînd nu ai drum și nici cîini, cînd, sleit de puteri, n-ai ce mînca, și ți s-au rupt încălțările? Chiar și pruncii îi ajută, ducînd cîte doi sau trei, un colț mai mic în spinare. La plecare, omul alb i-a amenințat cu arma și le-a dat să înțeleagă că Homionghi împreună cu tribul lui răspund cu capul pentru fiecare colț. Cine l-a pus să-i arate omului alb acești colți?!

Simhu-Upaci a plecat împreună cu omul alb pe sania lui Homionghi. Omul alb a omorît mai întîi cîinii șamanului, și tribul a mîncat carnea lor. Acum Numca îl poartă și-l ocrotește de primejdii pe străin, și străinul îi e stăpîn... Pe Numca n-ar fi trebuit să i-l dea omului alb, că doar — cum spune și marele șaman — în el sălășluiește spiritul marelui Gorenghi. Omul alb și șamanul au plecat înainte. L-au luat pe Numca, au luat și bufnița Mauy, și toate grăsimile sfinte... Albul a făgăduit că o să le trimită provizii și-o să-i dea înapoi atelajul...

Pe drum, Homionghi, după urmele întîlnite, citește povestea călătoriei omului alb și a șamanului. La început au mers amîndoi pe sanie. Apoi Simhu-Upaci a mers pe jos și omul alb pe sanie, mai tîrziu Simhu-Upaci a trebuit să tragă împreună cu cîinii sania greu încărcată, din care omul alb nu s-a dat jos. ...Uite, aici au mîncat bufnița sacră... Iată penele ei albe pătate de sînge... Homionghi vede chiar mai mult: omul alb a mîncat singur carnea bufniței și nu i-a dat șamanului nimic. Oasele nu numai că sînt roase, dar arată de parcă ar fi lustruite. Oare un alb știe să roadă astfel oasele? Și nici șamanul nu le-ar fi lustruit așa, dacă omul alb i-ar fi dat măcar puțină carne!

Tot ce s-a petrecut, Homionghi vede limpede ca în palmă, după urmele lăsate de ei. Și citirea urmelor e singura bucurie a căpeteniei în acest drum greu și trist, drumul foamei și al neputinței.

Acum trei zile, tribul a mai întîlnit un om alb. Cum s-au bucurat cu toții! Socoteau că domnul roșcovan le-a trimis în întîmpinare vreo slugă de-a lui. Albul acela însă avea un cap gol ca o tobă mare. Spunea că e stăpînul insulei, și se bătea cu pumnul în piept. Le-a poruncit să rămînă pe loc și să aștepte întoarcerea lui, și le-a mai spus, tot așa, că pentru fiecare colț, Homionghi și tot tribul lui vor răspunde cu capul. Apoi le-a luat ultimul atelaj de cîini ce le mai rămăsese, cîinii lihniți de foame ai lui Cenghi-Cenghi, și a plecat. Le-a făgăduit că o să le aducă de mîncare, că o să-i ia pe toți la el și-o să-i hrănească pînă la iarnă, iar la iarnă o să le dea cincizeci de cîini ca să-și poată urma îndeletnicirea lor, vînatul.

Dar Homionghi nici nu se gîndea să nu-și respecte legămîntul cu cei dintîi. Are în sîn jumătate din scîndurica-răboj. Scîndurica asta o să le aducă mulți, mulți bani. Scîndurica asta o să le dea ce nu le-a dat zeul netrebnic zvîrlit în drum: o să-i dea o barcă uriașă, cu care să se plimbe pe mare, și o casă de fier pe roate, cu care să se plimbe pe uscat, și-o să-i mai dea apă de foc cît îi poftește inima... Nu, Homionghi n-o să-și calce legămîntul. Dar celuilalt alb i-a spus și o să-i spună:

— Cum să nu te ascult, domnule, cînd dumneata ești marele stăpîn al insulei?

Acum și copilașii lui Homionghi abia se tîrăsc pe jos, căzînd la fiecare pas. Nu are ce să le mai dea să mănînce. Pe Cenghi-Cenghi parcă a schimbat-o cineva: foamea i-a șters culorile din obraji, iar picioarele ei puternice se împleticesc. Ea nu mai rîde și nici nu mai cîntă. Nici Homionghi nu mai e războinicul dinainte, abia mai poate să ducă acest colț greu. Și cum l-ar mai duce în brațe pe cel mai mic dintre copii, pe Neuli! Mititelul cade, Palci-Nochia nu are putere să ducă copiii în brațe,

iar Cenghi-Cenghi nu vrea să-i ajute bătrînei. Ea spune: „Nu sînt copiii mei, de ce să-i duc eu!"... Ar trebui s-o bată cu biciul, ca s-o mai cumințească, dar nu vrea să-și iroseaască puterile — o să mai aibă nevoie de ele.

Dar Homionghi o marea căpetenie a marelui trib. E de datoria lui să le dea curaj oamenilor. Altfel pier cu toții. De ce să se lase abătut? Doar nu-i acum prima oară cînd îndură foamea! Un om alb a și pornit desigur în întîmpinarea urșilor-luptători, iar în urma lui aleargă altul. Cine le va da mai întîi de mîncare, de partea aceluia va fi. E plăcut să capeți bani mulți, e adevărat, dar mai bine să trăiești fără bani decît să mori cu bani. Pînă la iarnă ar putea să miie pe această insulă, apoi la iarnă, cu alți cîini, o să pornească la drum lung. Ce frumoasă este iarna! Să umbli pe unde-ți place, la lumina aurorei cerești! Fiecare popas este un nou cămin, o nouă vînătoare. Și ce bine se înfierbîntă sîngele cînd ești pe drum!

— Urși-luptători! strigă Homionghi. Lucrurile nu stau chiar așa de prost. Trageți pe nări aerul și-o să simțiți mirosul cărnii pe care o prăjesc cei doi albi pentru noi. Și-o să ne aducă butoaie cu apă de foc și munți de pîine de-a lor. Să nu ne mai irosim puterile! Odihniți-vă, curajoși urși-luptători! Hrana o să vină singură. E pe drum. Eu am aici, în sîn, jumătate de scîndurică, iar legămîntul nostru e sfînt. Dacă albul nu respectă acest legămînt, noi căpătăm de la el tot ce ni se cuvine pe cale de judecată. Eu știu că la albi există judecată. Acolo luptătorii cei mari judecă după dreptate toate neînțelegerile. Despre asta mi-a povestit Simhu-Upaci și alți oameni umblați prin lume. Nu duceți grijă, noi n-o să plecăm în Valea vînătorilor fericite, chiar dacă albul cu părul roșu n-o să mai vină. Și iarăși nu uitați că al doilea alb, marele stăpîn al insulei, a pornit pe urmele celui dintîi. Aici, pe insulă, ne așteaptă deci mîncare și mare noroc...

Ar mai fi vorbit marea căpetenie a tribului urșilor-luptători, dar simțea cum îl lasă puterile.

La douăzeci de kilometri mai la vest de locul unde s-au oprit eschimoșii, în acest timp înota greu în zăpada moale un atelaj de opt cîini, cu care se tîră spre casă cel care se intitula Robinson Polar. Ce greu merg cîinii în timpul dezghețului! Deasupra-i apă, sub apă zăpadă moale; sub zăpada moale e din nou apă, iar dedesubt gheață gata să se prefacă în zăpadă.

Robinson regreta amarnic că a părăsit expediția sovietică, iar curînd începu să-i pară rău și că s-a despărțit de eschimoși. Doar sînt și ei oameni. Și împreună le-ar fi fost mai ușor să înfrunte distanțele... Sania se înfundă în zăpada moale și nu înaintează aproape deloc. Socotea să ajungă în două zile — pentru mai mult timp nici nu avea provizii —, dar iată că e într-a treia zi de drum și din cei cincizeci de kilometri abia a făcut vreo douăzeci. A mîncat și ultima fărîmitură din proviziile căpătate de la ruși. De azi-dimineață n-a mai luat nimic în gură. Cele mai crunte chinuri ale foamei îl frămîntă.

Deodată o umbră uriașă lunecă pe zăpada acoperită de apă, înaintînd spre vest. Robinson se uită în sus și zări minunata mașină pe care o cunoștea. „Svietoliotul" zbura încet de-a lungul crestei lanțului de ghețari. Robinson sări din sanie. Înfun-

dîndu-se mereu în zăpadă, el alerga după „Svietolioț" și, întinzînd mîinile spre el, striga :

— Stați ! Stați ! M-am răzgîndit ! Merg cu voi ! Heeei, luați-mă și pe mine !

Mașina însă nu se opri. O a doua umbră asemănătoare luneca încet în urma primei. Încă un „Svietolioț" !

Înfundîndu-se la fiecare pas, Robinson alergă și după a doua mașină, dar și ea dispăru dincolo de culmea ghețarului. Desperat, începu să se cațere pe creastă. Era încredințat că mașinile vor ateriza dincolo și-l vor aștepta. Se tîra pe brînci, gîfîind și sufocîndu-se, iar cînd ajunse, în sfîrșit, pe creastă, nu văzu nimic decît colinele de gheață, care se întindeau în toate părțile cît vedea cu ochii. Să nu-l fi observat cele două „Svietolioturi" ? Ori a fost victima unei halucinații ?

Ciinii hămesiți de foame se prăbușiseră istoviți acolo unde-i lăsase Robinson. Încolăcindu-și cozile și acoperindu-se cu ele, ațipiră. Deodată săriră în sus, ciuliră urechile și, uitînd de sanie, o luară la goană spre creastă. Hamurile se încurcară, săniile aruncate dintr-o parte în alta îi loveau peste picioare.

Ajungîndu-l pe Robinson, care cobora, cîinele din frunte își înfipse colții în mîna lui. Robinson încercă să se apere de ciinii sălbăticiți, dar era sleit de puteri. Din mîinile lui mușcate curgea sînge. Îmbătați de gustul și de mirosul sîngelui, ciinii se aruncară asupra lui Robinson, care căzu pe spate... Încercă să se ridice dar căzu din nou.... După o jumătate de ceas, din înfumuratul Robinson Polar rămaseră numai oasele roase pînă la luciu, și bucăți sfîșiate de stofă și de blană.

Cele două „Svietolioturi" aterizară în apropierea locului unde se aflau eschimoșii.

Homionghi-Umca-Naianghi închise ochii și începu să îngaime ultimul lui cîntec de luptă. Dar vocea nu i se mai supunea. Ceea ce i se părea lui că-i cîntec nu era decît un horcăit și un plîns cu sughițuri. Deodată se plecă asupra lui un cap încornorat. Homionghi nu-l recunoscu la început pe Simhu-Upaci.

— Dacă ești umbră, șopti Homionghi umezindu-și buzele crăpate, atunci arată-mi drumul spre Valea Vînătorilor fericite.

— Nu, nu sînt umbră, sînt vestitorul salvării voastre. Privește, Homionghi ! Privește ! Îi ridică puțin capul. Vezi aceste mașini minunate ? Ele sînt făcute de oameni mai puternici decît toți zeii și decît toate spiritele, sînt mașini ale Țării sovietelor. Ți-amintești ce-ți povesteam eu ? Și tu spuneai că ar fi bine ca toate cele povestite să fie adevărate. Acum ai în față adevărul viu. Oamenii Țării sovietelor, puternicii și mărinimoșii oameni ruși, au venit în ajutorul tribului nostru. Acum o să vă dea la toți de mîncare și-o să ne ducă pe coastă. Acolo, pentru colții ăștia, o să căpătăm bani mulți, cu banii o să cumpărăm cîini și-o să putem iarăși vîna. Curaj, mare căpetenie a tribului nostru ! Curaj !

— Dacă nu ești umbra unui vis dulce, răspunse Homionghi-Umca-Naianghi înviorîndu-se, atunci te salut o, mare șaman Simhu-Upaci, ca vestitor al eliberării. Ajută-mă să mă ridic, ca să le pot mulțumi oamenilor puternici. Dar spune-mi, șamane, cine ne va plăti avutul nostru ?

(Continuare în numărul viitor)

250 lei

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU

33

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

I. KALNIȚKI

Sfîrșitul ORAȘULUI SUBTERAN

★★★
★★★

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

I. KALNIŢKI

SFÎRŞITUL ORAŞULUI SUBTERAN

Traducere din limbă rusă de Margareta Roman şi D. Manu

REZUMATUL FASCICOLELOR PRECEDENTE:

Arctica. Vasul sovietic „Dniepr" salvează de pe un sloi de gheaţă pe tînărul negru monian, Harry Gould, care povesteşte cum a evadat din Oraşul Subteran, unde împreună cu mii de alţi deţinuţi era pus de hitlerişti să muncească la exploatarea unor zăcăminte de uraniu. Acolo a cunoscut un inginer de marină, pe care, fiindcă era rus, îl numea Raş.

Ustin Petrovici Ribnikov, secund pe „Dniepr" a invitat pe Lev Solnţev (fiul lui Leonid Ivanovici Solnţev, un tovarăş care pierise cu submarinul „Delfinul") să participe împreună cu prof. N. G. Irinin, cu Nadejda, soţia lui Solnţev, şi cu Gould la o expediţie în Arctica, unde trebuia experimentată o maşină de transport ideală, denumită „Svietoliot".

După înfrîngerea hitleriştilor, conducerea Oraşului Subteran au preluat-o roşcovanul Iohann Blaufisch, devenit Jonathan Blackpig zis şi Johnny-Norocosul şi fostul gauleiter Oscar Kreitz, devenit Connolly — care, prin intermediul lui Charly Hustings — alias Bătrînul-Marabu, aveau să servească interesele miliardarului monian Mengs-senior.

Conduşi de Raş, deţinuţii organizează o răscoală.

În căutarea Oraşului Subteran, „Svietoliotul" aterizează pe o insulă netrecută pe hărţi dar care aparţine lui Robinson-Polar, un „excentric" care susţine că n-are patrie, în timp ce nu e decît un agent monian.

Între timp, grav rănit, Connolly moare, dar mai apucă să arunce în aer Oraşul Subteran. Din fericire, deţinuţii izbutiseră să ajungă la suprafaţă, unde sînt descoperiţi de cei de pe „Svietoliot". Lev Solnţev recunoaşte în Raş pe tatăl lui pe care-l crezuse mort. Tocmai atunci ajunge pe insulă şi Johnny-Norocosul. Deţinuţii îl omoară.

LUCRĂRI CARE VOR APĂREA ÎN COLECŢIA „POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE":

Nr. 34 — „Boşimanul Mauki", nuvelă de Rudolf Dauman (traducere din limba germană).

Nr. 35-36 — „Piticii în ţara lui Guliver", povestire de Ştefan Tita. Copertă — desen: D. Ionescu

(Continuare din numărul trecut)

— Nimeni nu ne va plăti. Pe omul alb cu părul roșu l-au sfîșiat oamenii albi. Este o poveste lungă... Nici orașul de sub pămînt nu mai este. Noroc că i-am găsit acolo pe binefăcătorii noștri, oamenii sovietici. Dar colții n-o să ni-i ia nimeni.

Nadea, Ribnikov și Irinin dădeau femeilor și copiilor ceaiul fierbinte. Bărbaților, Lev și Feodorov le împărțiră mai întîi cîte puțină vodcă, iar după aceea supă fierbinte. După jumătate de ceas, primul lot era gata de plecare. „Svietoliotul" putea lua în mod normal numai zece pasageri. Din ambele mașini fură descărcate diferite obiecte, ca să poată fi luați toți copiii, femeile și bătrînii, apoi „Svietolioturile" își luară zborul.

Cei rămași priveau în urma lor cu încîntare. Homionghi-Umca-Naianghi începu să istoriească povești vesele și la urmă porni să cînte un cîntec nou:

— *Nu vreau s-aud de voi, netrebnici zei ai noștri!* Oi, ieheou! Noi v-am făcut, dar sînteți nepuincioși și răi. Oi, ieheou! Iată că astăzi rușii sînt puternici fără voi. Ei fac mașini ce-i *poartă mai repede ca vîntul și lor nu se închină, și nu fac zei* din ele. Oi, oi, ieheou! Mașinile astea îi slujesc cu credință, iar zeii noștri, iată, nu vor să ne ajute. Oi, ieheou! De aceea, pe zeul hîd și trîndav l-am azvîrlit spunîndu-i: „Du-te, nemernicule! Eu mă înșelam singur, iar tu mă ajutai să mă înșel..." Oi, oi, ieheou! Acum o să trăim altfel, am să-i rog pe ruși să ne învețe să trăim cum trăiesc ei. N-o să mai răbdăm de foame. Ce bine e să trăiești, cînd sînt oameni buni pe lume. Și iată că oamenii din Țara sovietelor sînt buni! Ehei, ehei, ieheou!

Zîmbind, Nadea privea cum dă șamanul trist din cap ascultînd cîntecul lui Homionghi.

Cu a doua cursă, mașinile supraîncărcate transportară în tabără și restul de eschimoși, cu noua lor avuție: colții de fildeș.

Apoi „Svietolioturile" se înălțară deasupra taberei și porniră spre Moscova.

ZIUA DE NAȘTERE A LUI MENGS-SENIOR

Într-una dintre sîmbetele lunii iulie a anului 19... cădea ziua de naștere a domnului Mengs-senior. Sărbătoritul ceruse familiei să nu organizeze nici un fel de solemnități, ajungea obișnuitul ceai de sîmbătă, în familie. Doamna Claudia, care-l însoțise timp de patruzecișicinci de ani de-a lungul neîntreruptei ascensiuni, *obișnuită să-l asculte în toate fără obiecții, luă măsuri ca do*rința soțului să fie îndeplinită întocmai.

Veniseră cu toții: domnul Right Mengs-junior, fiul mai mare al lui Mengs-senior, împreună cu soția, Dorothy, cu fiică-sa, Joyce, și fiul, Bob; domnul Franklin Mengs, al doilea fiu, împreună cu Gvendoline, soția sa, cu fetița de șapte ani, Lucile, și cu băiețelul, care dormea liniștit în brațele unei doici cochete; domnul Richard Mengs, al treilea fiu, cu soția, tot Dorothy — descendentă a unei familii franceze incomplet monizată —, căreia ceilalți, în absența ei, îi spuneau „franțuzoaică".

Nu lipsea nici James „nihilistul", al patrulea fiu — student și sportman, filozof și bețiv. Pe timpuri, vizitele lui aduceau o oarecare disonanță în atmosfera liniștită a sîmbetelor din casa

Mengs, doamna Mengs însă, ca o adevărată mamă înțeleaptă, găsise un mijloc prin care să prevină neplăcerile. Din moment ce nimeni nu-l putea împiedica pe James să bea, era mai bine, desigur, ca însăși doamna Claudia să-i dea atîta de băut mezinului încît acesta să adoarmă imediat. Așa se face că înainte de a se servi ceaiul tradițional, de obicei, Mengs mezinul dormea tun, înciuiat în fosta lui cameră de copii.

Dimineața, la ceai, cobora mahmur și enervat. Mama lui îi prepara un cocktail tare de tot, ca să se dreagă, și prin asta îi reda buna dispoziție. După cocktail, în mod invariabil el îi cerea mamei bani, deoarece suma respectabilă pe care o primea lunar de la tatăl lui nu-i ajungea niciodată. El băga neglijent biletele de bancă în buzunar, săruta nepăsător mîna parfumată a mamei și dispărea pînă termina banii.

Frații mai mari susțineau morțiș că tatăl lor este prea slab și că nu știe să-l pună la respect pe James. După părerea lor, în cazul de față ar fi trebuit să ia măsurile cele mai drastice, inclusiv pînă la dezmoștenire. Franklin prezicea că James se va însura cu vreo metisă și că într-o bună zi va îndrăzni chiar s-o aducă acolo, printre ei. Un singur om nu împărtășea această antipatie generală — Bob favoritul, nepotul răsfățat al bunicului Jo (Mengs-senior). Bob îl iubea pe James, mai cu seamă pentru că acest unchi zănatic îi vizita adeseori iahtul.

De fapt, și acest iaht era una dintre ciudățeniile bătrînului Mengs. El îi dăduse nepotului său preferat ideea să se ocupe de sporturi nautice și îi dăruise acest iaht. Micul căpitan, după aceea, îndrăgise atît de mult acest sport, încît petrecea zile întregi pe iahtul lui, străbătînd în lung și în lat golful orașului.

Ramura feminină a casei Mengs era reprezentată prin cele patru fiice. Cea mai mare era Eloiza, care venea cu bărbatul ei, Henry Page, un om învățat, dar afectat și plicticos, și cu o *droaie de Page mititei. Henry Page era președintele mai multor* societăți și asociații, ca, de pildă, „Asociația amatorilor eclipselor de soare", „Societatea deiștilor-materialiști" ș.a.m.d. Toate aceste funcții erau onorifice și-i mai și costau sume frumoase de bani. Dar Henry Page avea situația asigurată, datorită desigur bătrînului Jo, deși acesta nu-i dădea nici un ban. A fost de ajuns însă să plaseze acolo unde trebuia, după sfatul lui Mengs-senior, hîrtiile de valoare aduse de Eloiza drept zestre pe altarul fericirii lor conjugale pentru ca perechea Page să fie asigurată, împreună cu toți urmașii ei, pînă la sfîrșitul vieții lor. Iată de ce Henry Page își putea îngădui să-și pregătească feciorii pentru *cariera de savanți. Printr-o hotărîre aprobată de capul familiei*, era stabilit ca nici unul din Page să nu se ocupe niciodată de operații financiare.

A doua fiică, Gladys, era văduva neconsolată a unui colaborator al administrației militare moniene din Europa, căzut victimă unui accident de automobil. Gladys, care făgăduise credință veșnică memoriei soțului, sosise cu un mic cățeluș în brațe.

Cele două fiice mai mici, Roza și Jane, aveau vîrsta cînd ușa camerei de copii li se închisese, iar ușa spre lume nu le era încă deschisă. De altfel se plănuise ca în curînd Roza, care avea optsprezece ani, să fie căsătorită cu domnul Grey, moștenitorul celui mai bun prieten al lui Mengs-senior. Despre cea

mai mică, Jane, nu se hotărîse încă nimic în acest sens, deoarece abia împlinise şaisprezece ani şi semăna mai mult cu un băieţoi decît cu o mireasă.

Părinţii erau tare îngrijoraţi în privinţa Janei. Domnul Mengs-senior o supraveghea şi o studia în ascuns cu multă răbdare şi perseverenţă. Nu putea să înţeleagă ce-o să iasă din ultima lui odraslă. Janei nu-i păsa deloc de înfăţişarea-i exterioară şi îşi însuşise jargonul şi manierele copiilor de pe stradă. Pentru ea nu existau oameni cu autoritate. De pildă nu voia în *ruptul capului să recunoască faima celor nouăsprezece exploratori ai Arcticei îndepărtate* şi nici n-a luat parte la banchetul organizat de şcoală în cinstea „eroilor". Ba chiar s-a exprimat irevereţios despre ei, numindu-i răutăcios „crocodili ai gheţurilor", şi nu şi-a schimbat părerea nici după ce a căpătat o săpuneală bună de la tatăl său şi de la fraţii mai mari. Bineînţeles că pe tatăl său n-a îndrăznit să-l contrazică şi a făgăduit să uite de această poreclă, însă fraţilor ei le-a spus răspicat:

— Bine, n-am să le mai spun crocodili, dar părerea despre ei nu mi-o schimb!

Da, Jane nu se lăsa de pozne, şi mereu aveau buclucuri cu ea. Poznele ei nu erau, bineînţeles, atît de grave ca ale lui James, dar erau totuşi destul de neplăcute...

Astăzi, însă, idila familiară nu fu de nimic tulburată.

Bob şi Jane stăteau de vorbă într-un colţ al salonului, şoptindu-şi misterios nu ştiu ce. Right şi Franklin jucau tăcuţi şah, iar respectabilul Henry Page moţăia, cu ziarul în mînă, într-un fotoliu comod. Cu toate că pe paginile ziarului erau descrise foarte colorat, şi cu multă pricepere, sute de cazuri de morţi violente, respectabilul savant reuşi totuşi să aţipească.

James, ca de obicei, era în camerele maică-si şi se îndopa cu amestecurile alcoolice, menite să-l dea gata înainte de a-şi face apariţia capul familiei.

Gwendoline, Dorothy şi Dorothy-franţuzoaica plecaseră cu automobilul în oraş, deoarece se constatase că nimeni n-a avut grijă să-i cumpere bunicului de ziua lui o nouă scufie de noapte. Scufia de noapte ocupa în viaţa lui Mengs-senior un loc foarte, foarte important. El era de părere că o scufie de noapte din lînă de Caşmir are influenţă asupra sistemului nervos, asupra digestiei şi asupra funcţionării inimii. Acest dar, pe care capul familiei îl căpăta în fiecare an de ziua lui, devenise tradiţie în familie.

Ceasul bătu melodios ora opt. În cameră intrară grăbite Gwendoline şi ambele Dorothy. Mica Jane îl ciupi pe Bob şi îşi ocupă locul ei obişnuit de lîngă uşă. Toţi se strînseră în faţa mesei. Se făcu linişte...

Tăcerea fu deodată întreruptă de nişte paşi care se apropiau. În cadrul de abanos al uşii apăru capul familiei, domnul Mengs-senior, un om înalt, trupeş, cu cap mare şi faţa lată. *Ochii lui inteligenţi, încă foarte tineri, priveau plini de viaţă, iar* figura lui albă şi rotundă surîdea prietenos din toate zbîrciturile.

— Bună ziua, dragii mei! Bună ziua Dorothy! Străluceşti ca întotdeauna pe firmament, ca steaua din Bethleem... Bună ziua, Gwendoline! Tu ce mai faci Lizzi, şi tu, şi tu...

După femei, domnul Mengs îi salută pe bărbaţi, spunîndu-i

fiecăruia pe nume. Îi saluta la întîmplare, după cum îi cădeau sub ochi. Apoi se așează în fotoliu, aruncă o privire de jur împrejur și întrebă :

— Dar unde-i dragul nostru James ?

Ca și în sîmbăta trecută, și cu două săptămîni în urmă, doamna Claudia se apropie de soțul*ei, îi luă mîna și gînguri cu cel mai dulce glas din lume :

— Băiatul nostru drag are obișnuitul acces de malarie. L-am culcat în camera copiilor, și acum doarme somn dulce.

Ca și în sîmbetele trecute, domnul Mengs se prefăcu că dă crezare cuvintelor soției :

— Ce au de gînd doctorii, de nu sînt în stare să-l vindece ? Adu-mi aminte, Claudia, am să mă ocup chiar eu de vindecarea lui...

Primul pahar de ceai, doamna Claudia îl oferi soțului. Cu delectare, el sorbi lichidul fierbinte și negru ca tușul.

Domnul Right îl înghionti pe Bob, iar acesta, ascunzîndu-și mîinile la spate, se apropie de bunic :

— Bunicule, n-ai să te superi ?

— Dar ce e, iar ai făcut vreo poznă ? Bunicul își luă un aer de parcă n-ar fi știut despre ce e vorba ; viața a făcut din el un actor minunat, și-i bucuros cînd poate să-și arate talentele. Hai, strengarule, mărturisește. Dacă am de ce, am să mă supăr. Astăzi însă, de ziua nașterii mele, am să caut să mă supăr cît mai puțin.

— Bunicule, de ziua ta vreau să-ți fac cadou acest album. Aici ai să găsești copia jurnalului de bord al iahtului „Naiada" *și opt cîntece de-ale noastre, marinărești...*

— Mă, strengarule ! Ai încălcat ordinea și n-ai ținut seama de dorința mea. Pentru asta am să te rog să-mi spui, în primul rînd, cine a compus aceste cîntece marinărești, iar, în al doilea rînd, să-mi cînți cîntecul vostru preferat, așa cum îl cîntați cînd sînteți pe mare.

— Am înțeles, domnule amiral ! răspunse Bob, luînd poziția de drepți. Cîntecele au fost compuse chiar de căpitanul iahtului „Naiada", domnul Bob Mengs, cel mai, cel mai, cel mai tînăr căpitan de vas.

— O ! Bravo, căpitane ! Vasăzică ești și poet ? Bunicul se prefăcu plăcut surprins. Te felicit, te felicit ! Hai să auzim ! Te pomenești că nu-s bune de nimic cîntecele tale.

— Sînt bune, bunicule ! exclamă Bob și-i făcu Janei cu ochiul.

Jane ieși în coridor și se întoarse cu trei băiețandri îndesați, îmbrăcați în uniforme de marinari, croite după un model desenat chiar de bunicul Jo. Cu voce sonoră, Bob comandă :

— Șeful de echipaj !

Unul dintre băieți făcu doi pași înainte și duse mîna la chipiu :

— La ordin, șeful de echipaj !

— Aliniază echipajul !

— Am înțeles, să aliniez echipajul !... Ascultați comanda la mine ! Alinierea pe coverță !

— La ordin, răspunseră într-un glas amîndoi marinarii, alinierea echipajului pe coverță.

Băieții luară poziția de drepți, cu mîinile lipite de vipușcă și se uitară țintă în ochii căpitanului.

— Șef de echipaj! Cîntecul „Vîntul de mare ne suflă în față".

— Am înțeles, domnule căpitan! și șeful de echipaj începu să cînte cîntecul „Vîntul de mare ne suflă în față"...

Ceilalți, printre care și căpitanul, îi ținură isonul:

„Furtunile mării pe toți ne îmbată,
Primirăm botezul cu apă sărată
Taifun, vijelie, ca frații ne sînt
Luptăm pentru glorie,
Pe-ntregul pămînt...."

Toată lumea aplaudă ceremonios, cu conștiincioziiate. Bunicul Jo își exprimă dorința:

— Căpitane, nu-mi prezinți echipajul tău?

— La ordin, domnule amiral, vă prezint echipajul... Șef de echipaj, doi pași înainte! Dick Morton, paisprezece ani, șef de echipaj pe iahtul „Naiada", marinar iscusit, nu cunoaște răul de mare și se pricepe să întindă pînzele neajutat de nimeni.

— Încîntat, mormăi bunicul Jo. Ia spune-mi, prietene, cu ce te ocupai înainte de a te angaja pe „Naiada"?

— Adunam stridii și crabi în timpul refluxului. Uneori luam ceva parale pe ele.

— A, nu e bine. Nu știai că toate drepturile de pescuit pe litoral aparțin societății „Merhly-company"? E rău, chiar foarte rău! Ai furat din bunurile unei firme onorabile. Vreau să cred că din momentul cînd ai fost angajat pe iahi, nu te-ai mai ocupat de hoții.

— Nu, stimate domn!

— Dar pe acasă, o duci mai bine acum?

— Da, să trăiți. Acum stăm și noi într-o casă adevărată, nu într-o cușcă. Cam e igrasie... casa-i la subsol... dar vă sîntem atît de recunoscători, bunul meu domn!

— Lasă, lasă, nu-mi place asta..., îi răspunse bătrînul brutal și cu o oarecare scîrbă, scoțîndu-și în afară buza de jos. Domnul Mengs-senior avea motive temeinice să respingă mulțumirile băiatului: nu e prea plăcut să-ți amintești de ziua ta, de subsoluri și de igrasie.

Dar după aceea, bătrînul vorbi deslul de prietenos cu restul echipajului.

— Puteți pleca, voinicilor, le zise la urmă. Străduiți-vă să fiți marinari buni și o să am eu grijă de voi. Munciți cu rîvnă și aveți grijă de căpitanul vostru. Claudia, spune tu să le dea ciocolată. În numele marinarilor răspunse șeful de echipaj:

— Rămîneți cu bine, generosul nostru domn! Salut, căpitane!

După comanda: „La stîn-ga!" cei trei marinari traversară camera prin flanc, bătînd militărește pasul.

— Buni băieți! spuse oftînd domnul Mengs. Ce păcat că deocamdată mijloacele nu ne permit să ne ocupăm mai serios de educația tuturor acestor copii. Iată care-i cheia rezolvării tuturor contradicțiilor noastre sociale.

— Just! E foarte adevărat, îl susținu domnul Page. Exact

aceasta-i tema despre care tratez în disertația mea de doctorat. Clasele se compun din oameni, iar oamenii, înainte de a deveni oameni, mai întîi sînt copii. Misiunea noastră este să punem stăpînire pe sufletele acestor copii ai clasei nevoiașe.

— *Nu e rău*, îl *laudă patriarhul. Problema merită să fie* studiată. Dar ce gîndesc pedagogii noștri? Oare ei nu înțeleg că de asta depinde liniștea țării noastre? Ce, nu dispunem de mijloacele necesare? Doar pentru o asemenea cauză fiecare ar da... Eu aș fi primul.

— Disertația mea, dragă domnule Mengs, va dovedi că aceasta este calea cea mai sigură de luptă împotriva infecției comuniste. Meritele acestei metode îmbinate, desigur,... hm... cu măsurile cele mai drastice sînt evidente. Și acum îmi permiteți să vă ofer în această zi solemnă și fericită, ca dar al inimii mele acest mic manuscris. În el este cuprinsă chintesența disertației *mele. Dacă în orele dumneavoastră libere veți binevoi să luați* cunoștință de cele scrise aici, mă voi socoti foarte fericit.

— Îți mulțumesc, dragă Henry! Sînt foarte mișcat... Am să caut să dau tot sprijinul meu lucrării tale atît de folositoare. Domnul Mengs trecu manuscrisul soției sale. Dar ce-mi văd ochii? Asta-i un complot întreg! V-ați înțeles să nu respectați rugămințile mele. Ați hotărît ca astăzi să nu-mi recunoașteți dreptul bătrînesc de a avea capricii... Dar hai, treacă de la mine. Tu, Bob, și dumneata, Page, m-ați mișcat atît de mult încît sînt gata să ridic interdicția. Hai, dați-i drumul. Dați-mi tot ce ați adus, arătați-mi ce ați pregătit!...

Doamna Claudia își duse batista la ochi și își apăsă cu mîna pieptul ei voluminos. Cadourile erau unul mai frumos decît altul și — ce era mai important — erau oferite din toată inima. Right îi oferi tatălui său o cutie de havane „Sîngele negrului", marcă atît de rară încît chiar bătrînul se mira.

— Oho, Right! De unde le-ai căpătat? Încă din timpul războiului visez la ele... Mister Grey a căutat prin toate plantațiile și fabricile de la noi și n-a găsit această calitate de tutun. Spun că a fost recoltă proastă... Îți sînt foarte recunoscător, dragul meu!

Da, „Sîngele negrului" era tocmai marca preferată a lui *Mengs-senior. Acest tutun se cultivă numai în anii cu recoltă* excepțională. Se spune că numai o dată în șapte ani se poate căpăta o astfel de recoltă. Și asta numai dacă muncitorii renunță la somn și odihnă, veghind nopți întregi pe lîngă tulpinile alese, afumîndu-le și stropindu-le cu o soluție specială. Nu degeaba în plantații i s-a dat acestui soi de tutun un nume atît de groaznic. Și nu din întîmplare tot așa îi spuneau și albii acestui tutun, deși pe cutie *scria „Frumoasa negresă".*

Lizzi îi dărui bunicului o pereche de papuci lucrați de dînsa, niște papuci foarte frumoși, comozi și călduroși.

— Îți doresc, dragă bunicule, îi ură ea, să-ți mai dăruiesc vreo cincizeci de perechi, bineînțeles în fiecare an cîte o pereche.

Toți rămaseră foarte mișcați de această urare atît de fin exprimată. Bunica Claudia iar își duse mîna cu batista transparentă la ochi și murmură înduioșată: — Dragii mei copii...

Franklin și Gvendoline îi oferiră sărbătoritului, pe o tavă

de aur, o cupă de cristal cu un splendid joc de culori. Era o creație perfectă a fanteziei omenești.

„Sînt gata să servesc pînă în anul două mii. Bea sănătos!" glăsuia inscripția care încercuia cristalul cu o împletitură de aur.

— Ce-ați zice, propuse bunicul Jo făcînd cu ochiul, să înființăm chiar acum „Societatea secolului al douăzecișiunulea"? Ei? N-ar fi o idee? Fiecare membru al societății își ia angajamentul să trăiască pînă în anul două mii și, cine nu se ține de angajament, va fi amendat în folosul concetățenilor nevoiași și va fi exclus din societate — bineînțeles cu ceremonialul cuvenit.

Mengs-senior căpătă o mulțime de cadouri, valoroase, nu atît din punct de vedere al costului lor, cît din punct de vedere simbolic.

După ce bău ceaiul, bătrînul scoase din buzunar un stilou și un carnet de cecuri, spunînd:

— Dacă voi m-ați copleșit cu atîtea daruri, permiteți-mi să răspund cu aceeași monedă. Ia spune, căpitane Bob, de ce ai avea nevoie?

— N-am nevoie de nimic, bunicule. Adică aș dori să pun un mic tun pe prova iahtului. Poliția maritimă este pur și simplu imposibilă: amenință, mă urmărește și e obraznică... Iar eu n-am cum să le răspund.

— Asta nu, dragul meu! E cam devreme să declari război poliției. Totul la timpul său. În marină se cere disciplină. Ești obligat să te supui poliției. Ea ne apără.... Apără dreptatea... Nu, tunul este de prisos. Dar dacă vrei să pui un motor pe iahtul tău, atunci e altceva. Asta se poate. Vrei un motor?

— Nu vreau, răspunse îmbufnat Bob.

— Mă rog, cum vrei... Dar poate ai nevoie de altceva... Spune, nu te jena.

— Dacă ești atît de bun, bunicule, atunci dă-mi o mie de dolari, vreau să-i fac un cadou lui Millie.

— Care Millie? Cine mai e și asta?

— Millie este mama corăbiei noastre. Știi, pe timpuri pirații aveau întotdeauna cîte o mamă pentru corăbiile lor. Avem și noi una. Ce mai vorbă, este sora mai mare a lui Charlie, unul din marinarii mei. L-ai văzut. Acela blondul. Millie se mărită și nici ea, nici logodnicul ei n-au nici o lețcaie. Dacă le dau o mie de dolari, și-ar putea deschide un debit și-mi vor fi veșnic recunoscători, ca și cîinele lui tanti Gladys...

— Ce inimă are copilul ăsta! Inimă de aur! Iată ce-nseamnă o educație bună... Ce om admirabil o să iasă din el!

Bob își dădea seama că toate aceste laude aduse lui nu sînt de fapt adresate lui, ci bunicului.

Bunicul întinse cecul.

— Uite, căpitane, ai aici un cec pentru două mii de dolari. Poți dispune de ei cum vrei. Nu trebuie să-mi dai socoteală...

După ce bătrînul împărți un număr de cecuri egal cu numărul membrilor familiei, Right spuse:

— Tată, două minute, te rog...

Bătrînul oftă; el se retrăsese de mult din afaceri. Dar se vede că așa e făcută lumea: tu dai banii afară pe ușă, iar ei îți vin înapoi pe fereastră. Mengs-senior îl conduse pe fiul lui la el în cameră.

— Ei băiete, ce s-a întîmplat?

Right îi întinse tatălui său o radiogramă.

— Ce zici de asta?

— „Gheața de aur"? Știu! Mengs-senior abia se uită la formular. Ai luat vreo hotărîre?

— Aș dori să-mi dai un sfat...

— E timpul, dragul meu, să te obișnuiești să fii independent. Cu cine ai să te sfătuiești după moartea mea? Ce spune radiograma asta? „Încălziți aurul rece". Telegrama o trimite generalul Grobz, care este agentul nostru și știe perfect că aproape toate acțiunile „Gheața de aur" ne aparțin nouă. Înseamnă că trebuie să căutăm să scăpăm neîntîrziat de ele.

— Dar asta-i foarte greu! exclamă Right.

— Dacă mă asculți, o să ți le smulgă din mîini. Despre distrugerea minelor se va afla abia în cursul zilei de mîine. În ziarele de dimineață mai ai timp să aranjezi să apară articole cu privire la activitatea „Societății pentru explorări îndepărtate" în Arctica. Și să se poată citi în aceste articole că „Societatea" își mărește intensiv exploatările miniere. Nu știi cum? Ei bine, am avut eu grijă de asta. De rest însă să ai tu grijă! Cum se deschide bursa, sute de agenți o să caute să cumpere acțiunile „Gheața de aur". Cursul va începe să urce. Pe la orele nouă și jumătate aruncă pe piață primul pachet de acțiuni. Aranjează și tu să înceapă o goană nebună după ele. Să ajungă și la bătaie. N-ar fi rău să intervină și poliția. Acest prim pachet să-l *cumperi tot tu, ca să urce prețul. Imediat după asta, scoate* al doilea pachet. Trimite agenți să facă toate astea. Dar e de la sine înțeles că nu trebuie să știe unul de altul, nici pentru cine fac toate operațiile. Dezvăluirea secretului poate duce de ripă toată operația. N-ar strica să se lanseze zvonul că consorțiul tău umblă să cumpere toate acțiunile „Gheața de aur". Cînd bursa se va transforma într-o casă de nebuni, iar cursul se va urca cu cel puțin zece la sută, aruncă pe piață întregul nostru stoc! La început, cumpără, dar cum le cumperi, să le și vinzi. La ora unsprezece fără zece minute te retragi! La ora aceea tu trebuie să nu mai ai nici o acțiune. E clar?

— Nu-i prea curată operația asta, observă Right.

Bătrînul își strînse nemulțumit buzele.

— Nu există operații curate sau murdare. Există numai *operații reușite sau nereușite.*

— Înțeleg, tată. Dar ce facem cu acțiunile domnului Hustings? Are la mine acțiuni în valoare de treizeci de milioane.

— Acțiunile lui vor rămîne în seif. Uită, te rog, de existența acestui individ. Și să nu-ți treacă prin cap să-i faci vreun credit. Nici un ban! Nu am de gînd să salvez un cîine care rupe pantalonii stăpînului său. Bine că mi-ai adus aminte.

Mengs-senior scrise cîteva rînduri pe o foaie din bloc-notes și apăsă pe sonerie.

— Pe domnul Page! porunci el scurt cînd servitorul abia deschise ușa.

Savantul ginere nu întîrzie să apară.

— Vă ascult...

— *Iată despre ce-i vorba, dragul meu Henry! Am aflat, și* în curînd va afla toată lumea, că „Societatea pentru explorări

îndepărtate" a cumpărat după război niște exploatări miniere în Arctica. Această societate însă a lăsat pe loc vechea administrație și nu i-a eliberat pe foștii prizonieri de război care lucrau în mine, printre care se aflau și soldați de-ai noștri. În loc să exploateze aceste mine în mod deschis, cu forțe de muncă libere și plătite, ei, acești îmbecili neprevăzători, în cap cu Charlie Hustings, au preferat să exploateze aceste mine după metodele sclavajului. Și iată rezultatele acestei tactici împuite: prizonierii s-au răsculat, Orașul Subteran a fost aruncat în aer și minele nu mai există. Încă nu-i prea târziu să pregătim opinia publică printr-o injecție preventivă: în ziarele de dimineață trebuie să apară dezvăluiri, cereri insistente de a-i înlocui pe prizonierii de război prin muncitori angajați. Însă nici un cuvînt despre revolta și distrugerea Orașului Subteran! Ar începe interpelări în congres și senat... Se va porni furtuna într-un pahar de apă. Așa-zisa opinie publică va fi distrasă, iar adevărata furtună, care ar putea izbucni la sosirea prizonierilor eliberați, nu va mai avea loc. Este clar? Uite și niște adnotări. Acționează! Dă' încă un lucru: mîine să organizezi o societate sub denumirea „Societatea pentru ajutorarea ultimelor victime ale fascismului". Fiecărui prizonier i se va da un cottage mobilat, plătibil în rate, un costum, un palton, lenjerie, încălțăminte, o pălărie și deocamdată ceva de lucru!

Mașini luxoase, în care se reflectau reclamele luminoase, îi duseră la casele lor pe descendenții democratici ai domnului Mengs-senior. Vila lui Mengs se cufundă în somn adînc.

Pînă la orele zece ale dimineții următoare, toți ai casei umblară în vîrful picioarelor și vorbiră în șoaptă. La orele zece se auzi din dormitor o sonerie.

— Ziarele! îi ceru domnul Mengs-senior servitorului care deschise ușa. Și pregătește-mi cafeaua.

Dormitorul se învălui repede în fumul îmbătător al țigărilor „Sîngele negrului".

Domnul Mengs examina cu satisfacție un ziar după altul. Toate erau așa cum dorise el. Notițe, dezvăluiri... Reușise perfect să împuște doi iepuri dintr-o singură lovitură. Isteria din ziare atîța agitația de la bursă și slăbea indignarea poporului.

I se aduse cafeaua. Mister Mengs apăsă pe butonul aparatului de radio și, printre alte știri, putu auzi:

„În ultima jumătate de oră acțiunile societății «Gheața de aur» s-au urcat cu trei puncte și jumătate. Cursul este ferm. Cererea este mai mare decît oferta...

Astăzi are loc sosirea foștilor noștri militari care au colaborat în ultima vreme la lucrările miniere din Arctica...

Președintele consiliului de administrație al Societății pentru explorări îndepărtate, domnul Charlie Hustings, care se întoarce din Arctica, va ateriza astăzi la ora unsprezece pe aerodromul doi din Iverton..."

Mengs-senior își sorbea încet cafeaua de dimineață, răsfoind netulburat ziarele. Scufia de pe cap îi dădea bătrînului o expresie aproape copilărească.

Zgomotul orașului nu ajungea pînă la el.

În schimb, în cartierul bursei, poliția călare și cea motorizată încerca fără succes să restabilească circulația. Nici tram-

valele, nici troleibusele, nici autobusele și nici autoturismele nu izbuteau să răzbată prin mulțime. Deasupra pieții răsuna vuietul miilor de glasuri.

— Gheața de aur... Gheața de aur...

Caii polițiștilor erau nervoși ca și călăreții lor. Nici măcar uriașul automobil blindat al șefului de poliție nu putu să facă o spărtură în zidul mulțimii. Fură aduse și două mașini de pompieri. Jeturile puternice de apă izbutiră la început să mai împrăștie lumea, dar curînd mulțimea se năpusti și răsturnă mașinile pompierilor. Atunci poliția folosi bastoanele. Polițiștii călări călcau oamenii în picioare. Dezordinea începu să capete un caracter serios.

La orele unsprezece totul se termină de la sine. Deodată mulțimea dispăru. Marea furtunoasă se prefăcu în torenți năpraznici de oameni care înaintau pe străzi. Mulțimile asediară băncile și societățile bancare, iar pe treptele bursei, lîngă coloane, rămaseră cîțiva morți. Cîțiva se sinuciseseră acolo, pe loc. Fură imediat duși la morgă.

Cîteva minute mai tîrziu, se anunță la radio sinuciderea unor persoane cunoscute din cercul oamenilor de afaceri. Conducătorul băncii „Schwartz & fiii" s-a împușcat. Mulțimea depunătorilor ruinați căuta în zadar să spargă ușile zăvorîte ale băncii. Curînd se lămuri că banca în loc de numerar dispune numai de acțiuni ale Societății „Gheața de aur". Toată lumea începu să se văicărească: fiecare știa că aceste acțiuni nu valorează nici măcar cît hîrtia pe care erau imprimate.

În alte instituții bancare mai puțin cunoscute decît „Schwartz & fiii" situația se prezenta și mai rău.

Iar domnul Mengs-senior încă nu ieșise din dormitor. Luase doar hotărîrea să se odihnească serios în prima zi a noului an din viața lui. Cînd feciorul veni să-l anunțe că Charlie Hustings roagă insistent să fie primit într-o chestiune extrem de urgentă, Mengs răspunse nemulțumit:

— Parcă el nu știe că eu nu primesc acasă! Spune-i să vină mîine la club... Poate pe seară, în jurul orei șapte, să mă găsească acolo. Poate...

În dormitor fu chemat de urgență domnul Slebum, omul în care Mengs-senior avea încredere mai mult decît în oricare altul.

— Slebum, îi spuse el paznicului său personal, s-ar putea ca unele persoane să caute astăzi insistent să ajungă la mine. Nu vreau să văd pe nimeni!

Paznicul dădu din cap.

La toate ferestrele vilei lui Mengs fură lăsate jos jaluzelele interioare. Din stradă ele păreau de mătase și nimeni n-ar fi putut ghici că această mătase are o căptușeală de oțel. În parcul vilei fură lăsați liberi cîțiva buldogi fioroși, capabili să sfîșie un om. Slebum cu ajutoarele sale păzeau cu vigilență strada. Casa devenise o fortăreață.

În creierul înfierbîntat al lui Charlie Hustings se trezi deodată o speranță. Poate că nu-i totul pierdut. Miliardarii își pot permite cîteodată orice fel de capricii... Trebuie să se ducă la Right Mengs. Poate că are el instrucțiuni să nu-l nimicească pe bătrînul Charlie... Și ce-i dacă valoarea unei acțiuni „Gheața de aur" e egală cu zero? Barometrul bursei arată timp „varia-

bil". O, de-ar avea el un fond de rulment! Într-o singură zi ar putea să-şi redreseze afacerile...

Charlie Hustings sări în primul taxi ce-i ieşi în cale şi se îndreptă în grabă spre biroul consorţiului Riddon-Dill & Co., unde trona totdeauna ca un zeu Mengs-junior. El zbură până la al şaptelea etaj, uitînd să închidă după el uşa liftului, şi intră fuga în sala de aşteptare.

I se răspunse că domnul Mengs-junior nu primeşte astăzi.

— Spuneţi-i, vă rog, că sînt eu, Charlie Hustings, insistă bătrînul cu părul răvăşit şi cu ochii duşi în fundul capului. Doar mă cunoaşte bine.

Funcţionarul spilcuit, care îndrăzni să-l anunţe a doua oară, se întoarse şi îi făcu lui Charlie morală:

— De ce minţiţi şi căutaţi să induceţi în eroare oamenii? Am avut neplăceri din cauza dumneavoastră. Domnul Mengs-junior nu are cinstea să vă cunoască. Şi de altfel este foarte ocupat. Nu-i sigur dacă în cursul acestei luni va avea timp să stea de vorbă cu dumneavoastră.

— Aşa vasăzică?! strigă Charlie Hustings, scoţînd din buzunar un revolver. Toţi cei de faţă fugiră ori se ascunseră, spilcuitul se băgă sub masă. Nu vă fie frică, caracatiţelor. Astăzi mor eu, nu voi! Dar într-o zi o să mă invidiaţi!

Charlie Hustings se aşeză într-un fotoliu adînc, se lăsă cu tot corpul într-un colţ, ca să nu cadă jos după ce va muri, şi îşi trase un glonte în tîmplă.

VENITURI ŞI CHELTUIELI

Armata sosi de cu noapte pe aerodromul central al Iverionului. Comandantul aerodromului fu nevoit să-şi cedeze biroul unui maior cu o înfăţişare foarte bravă. Acest maior îşi dădea aere de parcă ar fi fost pe punctul de a înscrie o nouă pagină de glorie în istoria patriei sale. Indică personal locul unde să se instaleze tancurile şi automobilele blindate. Totul era astfel socotit, încît avioanele cu prizonierii eliberaţi după aterizare să se afle sub bătaia tunurilor şi mitralierelor de pe tancuri.

Avioanele apărură aproape de amiază. Iată că primul avion lunecă pe pista de beton, pierzîndu-şi treptat din viteză. După el aterizează un al doilea, apoi al treilea, al patrulea...

Din avioane începură să coboare pasagerii. Maiorul îşi puse binoclul la ochi.

Nimeni nu-i întîmpină, nu se văd nici un fel de demonstraţii... Nici măcar corespondenţii nu sînt prezenţi: au fost dinadins îndreptaţi greşit spre un alt aerodrom.

Deodată, prin aer începu să zboare un roi de foi volante. Părea că un stol de mii de porumbei plutesc prin aer, lăsîndu-se pe pistă, pe alei şi pe cărări. Noii sosiţi le prind din zbor.

În faţa avioanelor începu un miting. Maiorul n-a observat cînd au pătruns pe aerodrom persoane străine. Şi nici nu putea să dea ordin tancurilor să deschidă focul. Instrucţiunile spuneau că nu are dreptul să tragă decît în cazul unei agresiuni făţişe din partea noilor sosiţi ori „în cazul că comuniştii vor încerca să facă dezordini, profitînd de nemulţumirile pe care noii sosiţi ar putea să le manifeste din necunoaşterea exactă a situaţiei".

Nu erau însă nici un fel de dezordini și nici măcar gălăgie. Maiorul presimțea că i s-a înfundat: cariera lui era periclitată.

Iată că sosesc și automobilele cu ziariști... Nici aceștia nu-l vor ierta: ziariștilor nu le place cînd sînt înșelați.

Maiorul se îndreaptă spre locul unde mister Henry Page, cocoțat pe aripa unui avion, ținea în fața mulțimii un discurs de bun-venit. Pozînd în fața obiectivelor reporterilor, el vorbea cu o voce plină de demnitate:

— Dragi apărători ai patriei, ai culturii și ai progresului! Permiteți-mi să vă salut în numele „Societății pentru ajutorarea ultimelor victime ale fascismului", societate creată de curînd în onoarea eliberării dumneavoastră. Desigur că vă îngrijorează gîndul cum se va aranja viața dumneavoastră în patrie, după o absență atît de lungă. Sînt împuternicit să-l conduc pe fiecare dintre dumneavoastră într-un cottage a cărui proprietar devine. Acolo veți găsi tot ce vă trebuie pentru a duce o viață liniștită și confortabilă. De asemenea, să nu fiți îngrijorați în ceea ce privește munca. Toată lumea va găsi de lucru, de îndată ce „Societatea" va lua informații precise despre profesiunea fiecăruia dintre voi. Puteți fi încredințați că patrioții Moniei vor avea grijă de eroii lor!

Eroii se frămîntau în loc și se uitau posomoriți ba la orator, ba la reporteri. Înainte de a fi început Page să-și țină discursul, ei au avut timp să citească foile volante împrăștiate de mîini invizibile.

„Prieteni care ați scăpat din Orașul Subteran! Fiți vigilenți! Nu vă lăsați duși de provocatori! De sosirea voastră vor să profite cei care v-au ținut închiși în ocna subterană. Ei voiau să vă distrugă, să vă ducă pe toți în Cardia sălbatică și să vă îngroape de vii în *cazematele fortului Clyde. Din fericire, prie*tenii ruși, care, întîmplător, se aflau în regiunea Orașului Subteran, au dat publicității această poveste rușinoasă și numai de aceea urmașii monieni ai lui Hitler și Goebbels n-au avut acum altceva de făcut decît să se arate drept apărători ai voștri. Ei se prefac atunci cînd zic că nu știu nimic despre Orașul Subteran. Să nu-i credeți! Demascați-i pe succesorii hitleriștilor, pe marii noștri financiari! Nu mai departe decît astăzi ei au aranjat o speculație grandioasă: i-au prădat pe micii deținători de acțiuni cu sute de milioane! Ca momeală au folosit sîngele vostru, sudoarea voastră cuprinsă în acțiunile «Gheața de aur», ale Orașului Subteran. Veniți astăzi cu toții la orele nouăsprezece la mitingul care va avea loc în clubul docherilor. Acolo veți afla tot adevărul. Trăiască prietenia între oamenii muncii! Trăiască prietenia poporului nostru cu popoarele din U.R.S.S.!"

Domnul Page se dădu jos de pe aripa avionului:

— Și-acum, poftiți, vă rog...

Se auzi zgomot de claxoane. Vreo douăzeci de limuzine intrau încet în mulțime. Noii sosiți fură împinși în ele. Mulți dintre ei căutau să-și amintească vechile adrese. Pe măsură ce în fața ochilor lor se desfășurau imaginile atît de cunoscute, începea să le revină memoria. În loc să cotească pe străzile noilor cottageuri, mașinile se împrăștiară în diferite direcții, afundîndu-se în labirintul capitalei.

Jim Pratt goni întîi mașina lui spre malul Zubzonului, apoi întoarse spre Aleea căpitanilor. Iată însă că limuzina neagră, pe care o urmărea, luă viteză și reporterul o pierdu din vedere.

— S-o ia dracu! hotărî Jim. Ce să fac, am să compun și eu o povestioară cu întîlniri înduioșătoare. Și plecă acasă.

Jim era oarecum deziluzionat: de la acești eliberați s-ar fi așteptat la ceva mai mult. O simplă schițare a întîmpinării la aerodrom nu-l mulțumea. Știri senzaționale — iată ce cere ziarul lui. Dar el se pricepea să găsească în orice fapt, cît de neînsemnat, ceva care influențează asupra imaginației. Uneori o reticență sau o aluzie, alteori o glumă... Cititorii atunci încep să se gîndească, fantezia lor începe să lucreze,și asta rămîne legat de numele lui. Așa reușește el să-și păstreze popularitatea și onorariile.

Oare ce s-ar putea scoate din această afacere? Desigur, dacă s-ar apuca să dezvăluie realitatea și dacă ziarul lui ar fi de acord să publice toate acestea. ar avea el ce să povestească: de exemplu substratul sinuciderii bătrînului marabu, toate potlogăriile afaceriștilor de bursă și cîte altele. Ar fi într-adevăr o știre senzațională. Dar ziarul lui n-are nevoie de astfel de știri, și dacă n-are nevoie ziarul, de ce să scrie? Dar cîteva aluzii care să facă articolul mai tare, asta nu strică.

În primul rînd, de ce noii veniți n-au fost întîmpinați de rudele lor? În al doilea rînd, de ce i s-a dat fiecăruia cîte un cottage? Doar între cei sosiți există desigur unii care au familie. De ce nu i-a lăsat să meargă direct la familiile lor?

Pînă ajunse acasă, Jim știa ce trebuie să scrie.

Articolul avu mare succes. Într-adevăr, era greu de înțeles de ce proaspăt înființata „Societate" s-a purtat cu atîta ardoare, dar în același timp atît de ciudat, cu cei eliberați... Articolul îi plăcu îndeosebi lui Mengs-senior. El distrăgea atenția cititorilor de la Orașul Subteran. În aceeași seară Pratt primi un cec anonim ca supliment la onorariul lui obișnuit.

Totuși, ziua începută sub auspicii atît de îmbucurătoare pentru Mengs-senior se întunecă pînă la urmă. Seara nu-i fu dat să și-o petreacă acasă în liniște.

Înainte de masă, Claudia îi bătu în ușă.

— Dragul meu, șeful poliției din oraș se interesează dacă ești acasă. Te așteaptă la telefon și spune că este vorba de ceva foarte important.

Domnul Mengs-senior ridică receptorul. Șeful poliției îi comunica slugarnic că în Piața Bursei a fost arestat un tînăr care a tras cu un pistol automat asupra vitrinelor bursei și buletinelor de neon, și chiar asupra reclamei luminoase care anunța marele film „Spelunca comuniștilor".

Domnul Mengs îl întrerupse pe polițist.

— Și de ce îmi spui mie toate astea?

Polițistul se codi puțin înainte de a-i răspunde.

— Vedeți... tînărul s-a dovedit a fi James Mengs.

— Unde se află acum?

— Deocamdată în biroul meu. V-aș ruga însă...

— Bine, sosim imediat.

Domnul Mengs-senior trînti nervos receptorul pe furcă. El nu se miră deloc văzînd că soția lui, Claudia, îl

așteaptă în vestibul, gata îmbrăcată. Tolănit pe pernele mari de piele ale automobilului, Mengs își aprinse una din țigările preferate și fumul ei albăstrui rămînea diafan în urma mașinii, lăsînd pe stradă o aromă persistentă.

— Cineva din orchestră a cîntat fals, îi spuse el soției. Legănatul mașinii care gonea pe străzile Ivertonului nu-l împiedică să simtă cum, la aceste cuvinte, tovarășa lui de viață începu toată să tremure. Nu, nu, dragă Claudia, nu m-am exprimat eu bine. Orchestra a executat perfect, numai dirijorul poartă vina falsetului. Și dirijorul sînt eu! cu un gest teatral, el își plesni o palmă peste frunte. Cum n-am știut eu să țin cont de un fleac ca ăsta! Am prevăzut totul pînă la ultimul detaliu. La acest lucru însă nu m-am gîndit. Și doar știam în ce stare se află băiatul... cît e de surescitat și de iritabil... De ce nu l-am împiedicat?

— Nu, dragul meu, eu sînt vinovată, repetă într-una Claudia. Ce, n-aveam destule lichioruri și coniacuri? Băiatul este doar moale cum e ceara. Cînd e băut, poți să faci ce vrei cu el... Iartă-mă, Josua. Numai eu sînt de vină...

Mengs scoase din gură două dîre de fum albăstrui:

— Fleacuri! Nu-i nimic. Cîteva clipe neplăcute, și atît!

Șeful poliției îi aștepta în fața porții. Asta nu-i plăcu lui Mengs-senior. Slugărnicia șefului dovedea totuși că poliției îi sînt prea bine cunoscute rolul și importanța domnului Mengs.

— Doriți să vă conduc la el? întrebă șeful pe cînd se aflau în lift.

— Aș dori mai întîi să-l văd pe acest om, fără ca el să mă vadă.

— E ușor de aranjat.

Șeful poliției îl conduse pe domnul Mengs-senior într-o cămăruță, unde zgomotul pașilor era înăbușit de un covor moale.

— Se află alături. Asta-i camera de studii psihologice. De aici nu se aude nimic, șopti cu oarecare mîndrie polițistul.

El deschise o ferestruică în perete, prevăzută cu o lentilă care nu îngăduia să se vadă și de dincolo, și-l invită pe domnul Mengs-senior să se uite.

O singură privire îi fu de ajuns ca să se convingă cine-i tînărul care șade dincolo nemișcat într-un fotoliu, cu mîinile prinse în cătușe. Cu o expresie indiferentă pe față, domnul Mengs se întoarse spre soția lui:

— Claudia dragă, așteaptă-mă în mașină. Pe tine desigur nu te poate interesa convorbirea noastră searbădă de afaceri.

Doamna Mengs ieși afară.

— Nu se aude dincolo? Domnul Mengs arătă cu capul spre perete.

— Nici un cuvînt!

Amîndoi luară loc pe un divan. Mengs-senior își aprinse o nouă țigară.

— Cu ani în urmă am fost președintele „Societății pentru sprijinirea poliției și a ordinei publice". După cîte știu, această societate nu a fost dizolvată. Astfel că și astăzi mai sînt președintele acestei societăți căzute în stare de letargie. Adineauri am avut ocazia să mă conving cît de bine ar fi prins această instituție folositoare, dacă n-ar fi fost bătrînețea, poate și lenea, care

m-a silit să renunț la orice activitate. Eu singur, bineînțeles, nu mai pot să recîștig timpul pierdut. Dar sînt convins că se vor găsi oameni mai energici. În orice caz, permiteți-mi să-mi dau obolul. Mengs scoase din buzunar un carnet de cecuri. Deocamdată cred că o sută de mii vor ajunge. La dispoziția dumneavoastră personală. Un ajutor pe măsura puterilor mele, și un omagiu adus poliției. Cu mîna stîngă șeful luă cecul, iar dreapta o duse la inimă.

— Sînt sigur, domnule Mengs, că acest derbedeu care se află în biroul meu nu poate fi în nici un caz fiul dumneavoastră...

— Se înțelege de la sine..., zîmbi mister Mengs. Nici o asemănare.

— În acest caz, n-ați dori să-i predați fiului dumneavoastră acest act de identitate găsit sau, poate, furat de cel arestat?

Fără să se uite, Mengs băgă în buzunar carnetul frumos legat în piele.

— Mai este ceva?

— Asta-i totul! răspunse șeful ducînd mîna la cozoroc.

— Gîndește-te bine! rosti surd Mengs-senior uitîndu-se fix la el. Să nu avem pe urmă discuții. Mie nu-mi place să mai fiu deranjat cu o chestiune pe care o consider definitiv lichidată. Trebuie să-ți notezi acest lucru. Fața lui părea turnată din fontă. Și încă ceva, el completă un al doilea cec și i-l întinse șefului poliției, ai aici cincizeci de mii de dolari. Internează-l, te rog, pe acest nenorocit într-o clinică din cele mai bune, unde va fi complet izolat, împotriva oricăror indiscreți. Nu-i face bine să vadă alte persoane în afară de medicul curant și de infirmieră.

— Da, are nevoie de o îngrijire medicală! răspunse șeful, ducînd din nou două degete la cozoroc.

Doamna Mengs aștepta în mașină. Era extrem de palidă.

— Nu cumva ai un acces de malarie? întrebă soțul.

— O, nu, nu. Sînt *complet sănătoasă!* șopti îngrozită Claudia. Nu te îngriji, dragul meu. Îmi trece.

— Nu era James, spuse tăios domnul Mengs și nu mai rosti nici un cuvînt.

Iată-l din nou în biroul lui: un om bătrîn, singuratic, de care nimeni nu mai are nevoie. Lumea îl lingușește, ce-i drept, dar numai pentru sacul de bani pe care șade. Fie și așa...

Domnul Mengs se uită cu atenție la fotografia de pe legitimația pe care i-o înmînase șeful poliției. O șuviță de păr căzută pe frunte (așa avea și Mengs-senior în tinerețea lui, înainte de a-i apărea chelia), un nas drept și energic... dar și o *bărbie lipsită de voință* ca a Claudiei.

Cu toată căldura lunii iulie, în cămin ardea focul: domnului Mengs nu-i place umezeala. Mult timp, legitimația lui James nu voi să se aprindă. Pînă la urmă însă coperta luă foc, desfăcîndu-se singură. Bătrînul văzu pentru ultima oară trăsăturile atît de cunoscute. Și iată că totul se preface în cenușă.

Domnul Mengs-senior se îndreptă cu hotărîre spre casa de bani. Broasca trosni. Mengs scoase o agendă minusculă. În ea își ținea el toată contabilitatea. Mengs se așeză la masă, deschise agenda și notă în partea stîngă la „Venituri":

Operația „Gheața de aur" . .	21.500.000
Iar la dreapta, la „Cheltuieli" scrise :	
Ziua nașterii	50.000
Întîmpinarea imbecililor din Orașul Subteran	500.000
Pentru James	150.000
Lui Pratt	100
Total. . .	700.100

„DNIEPR" SE ÎNTOARCE ÎN U.R.S.S.

Populația coloniilor de muncitori de pe malul răsăritean al insulei Severnaia Zemlia organizează un mare bal în onoarea echipajului vasului „Dniepr". Clădirea cu etaj a clubului marinarilor strălucea de lumină. Fanfara cînta. Tinerii dansau. Din foaier se auzeau acordurile vesele ale unui acordeon : acolo se amuzau copiii în societatea ursulețului alb și pufos. Supercarga Valea Stah, aducîndu-și aminte de tinerețe, venise între copii cu acordeonul și cu „ursulețul" ei poznaș, care, încîntat de atenția ce i se arăta, făcea tot felul de ghidușii.

— Poftiți, tovarăși ! Toată lumea la adunare ! strigă cineva.

Toți se grăbiră să intre în sala mare. Valea abia putu să scape de copii — aceștia nu-i dădură drumul pînă nu-și lăsă ursulețul și pînă nu le făgădui că după ședință se va întoarce înapoi.

Reprezentanții minerilor mulțumiră echipajului de pe „Dniepr" pentru proviziile, utilajul și mașinile aduse la timp. Președintele comitetului vasului, Vasilii Bogatîriov, povesti tuturor despre noul aparat de zbor „Svietoliot", minunata mașină care, în momente grele, îi venise lui „Dniepr" în ajutor, croindu-i drum printre ghețuri aproape pînă la coloniile muncitorești. În sală, timp îndelungat, răsunară ovațiile în cinstea savanților și tehnicienilor sovietici.

În acel moment apăru în sală un matroz de pe spărgătorul de gheață. El se îndreptă în grabă spre scenă și-i întinse căpitanului Lunatov un plic. Toate privirile urmăreau plicul. După ce-l deschise și-l citi, căpitanul se adresă celor prezenți :

— Tovarăși ! Am primit ordin să mă îndrept de urgență *spre nord-vest. Mii de oameni se află pe gheața unei insule,* într-o situație critică. Mîine dimineață, cel mai tîrziu, trebuie să fim plecați. Acum vă puteți da seama, ce importanță enormă reprezintă fiecare om, fiecare minut.

Toți se oferiră să plece direct de la festivitate în port, să ajute la încărcarea cărbunilor.

Pe străzile largi ca niște piețe și pe piețele care arătau ca niște locuri virane, începură să lunece luminile automobilelor. Din toate părțile soseau macaralele uriașe asemănătoare unor mastodonți. „Dniepr" dădu glas sirenei, se apropie de chei și deschise buncărele.

Valea își îmbrăcă scurta vătuită de-a dreptul peste rochia de bal și trecu la locul ei de muncă :

— Vira ! Ține așa ! Încă puțin !

Începură să scîrțîie cablurile, să huruie motoarele scripeților, să se miște brațele macaralelor.

Pînă la orele şapte dimineaţa fură încărcate cinci mii trei sute tone de cărbune — cantitatea maximă pe care puteau s-o primească buncărele. Pe chei apăru fanfara — tinerii care pînă mai adineauri luau parte la încărcare lăsară lopeţile jos şi puseră mîna pe instrumente.

„Dniepr" părăsi cheiul, sirena sună în semn de salut şi porni spre gura golfului. În urma lui, se auzeau sunetele orchestrei şi strigătele de bun rămas ale prietenilor de pe chei.

Pînă la apa liberă de gheţuri, „Dniepr" merse pe drumul croit la sosire, care încă nu se acoperise de o gheaţă prea groasă. Greutăţile îl aşteptau mai la nord, în locurile cu gheţuri compacte. Spre mirarea echipajului, însă, şi acolo găsi un drum larg, prin care puteau să treacă fără să micşoreze viteza.

Căpitanul Lunatov îşi dădu seama cine le deschisese calea şi îi expedie lui Solnţev o telegramă: „Mulţumesc pentru drumul pregătit. Peste trei zile vom fi la destinaţie".

A treia zi, în faţa lui „Dniepr" apărură contururile unei insule necunoscute. Ca un perete uriaş se ridicau gheţurile seculare, iar în gurile fiordurilor înotau aisberguri de curînd formate. Munţi uriaşi de gheaţă veneau în întîmpinarea lui „Dniepr".

După două ore matrozul de veghe anunţă:

— Lumini la pupă!

De pe puntea de comandă se vedeau clar mii de siluete întunecate, care se agitau în jurul focurilor de pe mal. Lunatov dădu ordin ca sirena să fluiere în semn de salut. Auzind sirena, oamenii se repeziră pe gheaţa marină. „Dniepr" se opri la marginea ei.

Cel dintîi se urcă pe coverta Harry Gould şi se grăbi să ajungă pe punte ca să aranjeze cu căpitanul ordinea îmbarcării oamenilor. În cabina căpitanului întîlni doi inşi în halate şi cu tichii albe ca zăpada. Erau medicul Cuzma Cuzmici Nepokornîi şi bucătarul Pavel Ignatievici Proţenko. Amîndoi veniseră să raporteze că totul e gata pentru primirea pasagerilor: primul pregătise infirmeria, iar al doilea o masă gustoasă pentru cei eliberaţi. În cîteva cuvinte îi povestiră lui Harry despre succesele lor, iar el le făgădui că primele clipe libere le va petrece alături de ei.

Pe toate opt scările lăsate pînă la gheaţă, oamenii începură să urce pe vapor. Erau înregistraţi, apoi deparazitaţi, treceau la examenul medical şi la urmă căpătau o masă substanţială.

Harry nu se aştepta ca un vas ca „Dniepr" să poată primi atît de uşor şi repede miile de pasageri.

Apoi trimiseră radiograme către toate guvernele ţărilor care aveau cetăţeni printre eliberaţi. Comunicară de asemenea şi despre oamenii capturaţi de piraţi după terminarea războiului.

Lunatov comunică ultimele coordonate unde a fost văzut „Mafusail" şi preveni toate vasele ce circulau în mările Arcticei că acest vapor se foloseşte de semnalul „S.O.S.", pentru a ataca pirateresţe vasele care vin în ajutorul lui.

Şi încă o dată, peste pustietatea de gheaţă, răsună glasul gros al sirenei — „Dniepr" îşi lua adio de la Insula Nenorocirilor. Spărgătorul de gheaţă porni cu toată viteza.

Viața de pe vas reintră curînd pe făgașul ei obișnuit. „Dniepr" se îndrepta spre țărmurile dragi, sovietice, spre casă.

Supercarga Valea Stah coborî în cabina ei. Nici n-apucă să se spele, că cineva bătu încet în ușă... — Intră...

Harry se aplecă și intră. Fața lui strălucea de fericire.

— Bună ziua, Valea. Îmi pare nespus de bine că te văd.

— Chiar nespus? zîmbi Valea.

Harry scoase de sub masă ursulețul și-l luă în brațe.

— El ce mai face? Cum o mai duce?

— Destul de bine, dar e tare obraznic. A ros piciorul mesei...

— Vai, vai, vai... Asta nu e bine! spunea Harry mîngîind puiul de urs. Se poate, dragul meu... Mă faci de rîs!

Ursulețul căscă.

Harry tăcu un timp, privind din cînd în cînd spre Valea.

— Valea..., spuse Harry, oftînd adînc.

— Ce bine este făcută lumea...

— Da, foarte bine!

Harry tăcu iarăși un timp și mai îndelungat.

— Îți place Arctica? o întrebă el în cele din urmă.

— Este foarte frumoasă.

Harry respiră adînc și spuse hotărît:

— Eu m-am săturat pînă peste cap de ea, dar sînt fericit...

În acel moment se auzi o sirenă...

— Trece un vapor! strigă Valea și ieși în fugă din cabină.

Harry o urmă grăbit pe coverță. În fața lor se zărea un vas murdar, acoperit de funingine. Probabil că mașinile nu-i funcționau bine. Pe catarg cineva semnaliza cu fanioane...

— Semnalizează! exclamă Valea și citi cu voce tare: „Am rămas fără cărbuni. Sîntem în primejdie. Vă cerem ajutor".

— Asta-i „Mafusail"! exclamă Harry.

— Aha, piratul? spuse tărăgănat Valea. Ne cunoaștem noi... „Dniepr" își văzu de drum.

Nu mai aveau provizii decît pentru trei prînzuri... De aceea, echipajul de la mașini își dădea toată silința. „Dniepr" atinse viteza record de douăzeci și cinci de noduri pe oră... Harry și Valea stăteau la pupă și priveau în depărtare, acolo unde într-o ceață albăstruie se pierdeau contururile munților de gheață.

— Vasăzică ești fericit, Harry? întrebă Valea.

— Da, sînt. Înainte nu aveam prieteni, iar acum am atîția... Solnțev, tatăl și fiul, Ustin Petrovici, căpitanul Lunatov, Nadea, dumneata și atîția alții.

— O să ai și mai mulți, zise Valea.

— Da, rosti cu încredere Harry. Astăzi am și o patrie a mea, o patrie adevărată. Am să caut să fiu ca Raș, ca fiul lui, ca dumneata...

Valea strînse tare, bărbățește, mîna lui Harry.

În urma vasului se întindea drumul înspumat. Soarele purpuriu atîrna jos, deasupra mării.

În față se afla patria!

SFÎRȘIT.

EDGAR ALLAN POE:

O POGORÎRE ÎN MAELSTROM

în romîneşte de Ion Vinea

Ajunsesem pe creasta celei mai înalte stînci. Cîteva minute, bătrînul păru prea istovit ca să poată vorbi.

— Nu e mult timp, spuse el într-un tîrziu, de cînd aş fi putut şi eu să-ţi fiu călăuză pe drumul ăsta, întocmai ca şi fiul meu cel mai mic. Dar am trecut acum trei ani printr-o încercare cum niciodată n-a mai trecut un muritor sau mai bine zis a fost o întîmplare căreia nimeni nu i-a mai supravieţuit ca s-o povestească ; iar cele şase ceasuri de groază cumplită pe care le-am trăit mi-au zdruncinat şi sufletul, şi trupul. Mă crezi foarte bătrîn, dar nu sînt chiar aşa. A fost de ajuns o singură zi — şi chiar mai puţin — ca părul ăsta din negru ca tăciunele să albească de tot, să-mi slăbească mădularele şi să mi se încordeze aşa de tare nervii încît tremur la cea mai mică sforţare şi mă tem şi de umbra mea. Ştii dumneata că aproape nici nu mă pot uita în jos de pe stînca asta mică fără să-mi vină ameţeală ?

„Stînca asta mică", pe marginea căreia se tolănise în neştire, astfel că partea cea mai grea a trupului îi atîrna în afară şi numai sprijinindu-şi cotul de mucheea ei alunecoasă se ţinea să nu cadă, „stînca asta mică" se înălţa, ca un povîrniş nestăvilit şi abrupt de cremene întunecată şi lucioasă, cam cu o mie cinci sute, o mie şase sute de picioare deasupra sumedeniei de stînci de sub noi. În ruptul capului n-aş fi îndrăznit să mă apropii la cîţiva paşi de marginea ei. Ca să spun drept eram atît de tulburat de poziţia primejdioasă a însoţitorului meu, încît căzui jos, cît eram de lung, mă agăţai de tufişurile din jurul meu şi nici nu mai îndrăznii să-mi ridic ochii la cer, străduindu-mă zadarnic să alung din mine gîndul că înseşi temeliile muntelui erau primejduite de furia vînturilor. Mi-a trebuit multă vreme pînă să-mi adun minţile şi să-mi strunesc curajul ca să mă ridic să privesc în depărtare.

— Trebuie să te stăpîneşti, îmi spuse călăuza ; fiindcă eu te-am adus aici ca să poţi vedea cît mai bine locurile unde s-a petrecut întîmplarea de care ţi-am vorbit şi ca să-ţi istorisesc toată păţania chiar aici, la faţa locului.

Ne aflăm acum, urmă el în felul lui tipicar şi care-l deosebea de altă lume, ne aflăm acum chiar pe coasta Norvegiei, la al 68-lea grad de latitudine, în marea provincie a Nordlandului şi în groaznicul ţinut Lofoten. Muntele pe a cărui culme

ne aflăm este Înnoratul Helseggen. Acum, ridică-te puțin, ține-te de iarbă, dacă îți vine amețeală — așa! — și uită-te la mine, dincolo de cingătoarea de aburi de sub noi.

Mă uitai în jos, amețit, și descoperii o vastă întindere de ocean, ale cărui ape de cerneală m-au dus numaidecît cu gîndul la acea „Mare Tenebrarum", descrisă de geograful Nubian. Mintea omului nu-și poate închipui o privelişte mai jalnică și mai pustie. În stînga și în dreapta, cît cuprindeai cu ochii, se întindea, ca niște metereze ale lumii, un negru șir de groaznice și înclinate stînci, a căror înfățișare părea și mai cernită în iureșul talazurilor, ce-și năpusteau asupra lor, pînă sus, crestele albe și fantomatice, în urlete și gemete de veci. Chiar în fața promontoriului pe al cărui pisc ne aflam și la o depărtare de cinci-șase mile în larg, se vedea o mică insulă pustie sau, mai bine zis, i se putea ghici așezarea după clocotul sălbatic al valurilor care o acopereau. Cam la două mile mai aproape de coastă, se înălța o altă insulă mai mică, cumplit de stearpă și de prăpăstioasă și înconjurată, din loc în loc, de grămezi de stînci întunecate.

Înfățișarea oceanului, pe toată întinderea cuprinsă între insula cea mai depărtată și țărm, avea ceva cu totul neobișnuit. Cu toate că dinspre coastă venea acum o suflare atît de năpraznică, încît un bric ce naviga în larg, cu terțarole dublate se afunda necontenit și dispărea pe de-a-ntregul, această hulă nu era dintre cele obișnuite, ci, mai degrabă, un zbucium al apelor pe loc, zbucium aprig și scurt, atît în bătaia vîntului cît și împotriva lui. Prea puțină spumă — afară numai de aceea din apropierea nemijlocită a stîncilor.

— Insula aceea mai depărtată, urmă bătrînul, norvegienii o numesc Vurrgh. Cea de la jumătatea drumului este Moskoe. Cea cu o milă mai spre nord este Ambaaren. Mai încolo sînt Islesen, Hotholm, Keildhelm, Suarven și cu Buckholm. Iar mai departe, între Moskoe și Vurrgh, sînt Otterholm, Flimen, Sandflesen și Stockholm. Astea sînt numele adevărate ale acestor lacuri. De ce-o fi fost însă nevoie să le boteze pe fiecare, asta n-o putem înțelege nici eu, nici dumneata. Auzi ceva? Vezi cum se schimbă apa?

Eram cam de zece minute pe vîrful muntelui Helseggen, pe care ne urcasem pornind dinăuntru, dinspre Lofoten, astfel că nici n-am putut să zărim marea pînă ce nu ni s-a ivit deodată în fața ochilor, cînd am ajuns pe culme. Pe cînd vorbea bătrînul, am deslușit un zgomot mare ce creștea treptat, asemenea mugetului unor cirezi nesfîrșite de bivoli pe o cîmpie din America, și în aceeași clipă mi-am dat seama că ceea ce numesc marinarii **„clocotul oceanului"** se prefăcea repede într-un curent care se îndrepta către est. În timp ce mă uitam, puhoiul ajunse să aibă o iuțeală înspăimîntătoare. Cu fiece clipă i se înteția și repeziciunea, și năpraznica lui năpustire. În cinci minute, toată marea pînă la Vurrgh a fost biciuită cu o furie nestăpînită, dar urletul cel mai grozav domnea mai ales între Moskoe și coastă. Aici vasta matcă a valurilor era brăzdată și tivită de mii de curenți potrivnici, izbucnea deodată în zvîrcoliri turbate gîfîind, clocotind, șuierînd și rotindu-se în nenumărate și uriașe vîrtejuri, care toate se învolburau și se năpusteau spre răsărit cu o

repeziciune pe care apele n-o mai ating în căderile lor nestăvilite.

După cîteva clipe, priveliștea se schimbă cu desăvîrșire. Fața mării se netezi, și vîltorile pieriră rînd pe rînd, în timp ce se iveau trîmbe lungi de spumă acolo unde nu au fost văzute deloc mai înainte. În cele din urmă, aceste trîmbe de spumă, ce se întindeau pînă departe și se contopeau între ele, luară și ele mișcarea rotitoare a vîrtejurilor care se îmblînziseră și păru că din miezul lor ia naștere o altă vîltoare, mai vastă. Deodată, pe neașteptate, ea luă neîndoielnic și vădit ființă, lărgindu-se *într-un cerc de mai mult de o milă în diametru*. Marginea vîrtejului era tivită cu un brîu lat de spumă sclipitoare, dar din ea nici o părticică nu aluneca în gura groaznicei pîlnii; pe dinăuntrul ei, atît cît puteai măsura cu ochii, era un perete de apă neted, lucios și negru ca smoala, înclinat față de orizont cu un unghi de vreo patruzeci și cinci de grade și care se învîrtea jur împrejur nebunește, cu o mișcare piezișă și sfîrîitoare, trimițînd în văzduh un glas înfiorător — și răcnet, și urlet totodată —, așa cum n-a înălțat niciicînd către cer măreața cascadă a Niagarei în zbuciumul prăbușirii ei.

Muntele se cutremura pînă în temelii, iar stînca se zguduia. M-am aruncat cu fața în jos și, din cale afară de tulburat, m-am agățat de iarba măruntă.

— Asta nu poate fi, spusei într-un tîrziu bătrînului, asta nu poate fi altceva decît vîrtejul cel mare al Maelstromului.

— Așa i se zice cîteodată, rosti el. Noi, norvegienii, îl numim Moskoestrom, de la insula Moskoe, care e la jumătatea drumului.

Obișnuitele descrieri ale acestui vîrtej nu mă pregătiseră deloc pentru cele ce vedeam acum. Aceea a lui Ionas Ramus, care pare a fi cea mai amănunțită, nu poate da nici cea mai mică idee fie despre măreția priveliștii, fie despre grozăvia ei sau despre sentimentul sălbatic și îmbătător de **noutate**, de care *e copleșit orice privitor*. Nu-mi dau seama *din ce loc* l-*a* văzut scriitorul de care e vorba și nici la ce oră, dar n-a putut să fie nici pe furtună, nici de pe vîrful Muntelui Helseggen. Sînt totuși unele pasaje în descrierea lui care pot fi citate pentru amănuntele lor, deși redau nespus de searbăd impresia făcută de priveliștea aceasta.

„Între Lofoten și Moskoe — spunea el —, adîncimea apei e între treizeci și șase și patruzeci de brațe, dar de partea cealaltă, spre Ver (Vurrgh), adîncimea ei scade, astfel că nu îngăduie trecerea unei corăbii fără s-o pună în primejdie de a fi izbită de stînci — lucru ce se întîmplă chiar și pe vremea cea mai liniștită. Cînd vine fluxul, curentul se năpustește spre țărm, între Lofoten și Moskoe, cu o iuțeală năpraznică, iar urletul revărsării sale vijelioase în mare de abia dacă e atins de cele mai puternice și mai groaznice căderi de apă. Zgomotul se aude la depărtare de mai multe leghe, și vîrtejurile sau pîlniile sînt atît de largi și de adînci, încît dacă o navă intră în raza lui, este, fără doar și poate, înghițită și tîrîtă în adînc, acolo fiind sfărîmată de stînci; iar cînd apa se liniștește, rămășițele sînt aduse la suprafață. Dar aceste răstimpuri de calm sînt numai pe vreme bună, între flux și reflux, și, după mai puțin de un sfert de

oră, reîncepe treptat toată frămîntarea. Cînd curentul e mai puternic și cînd furia lui e sporită de furtună, e primejdios să te apropii de el la mai puțin de o milă norvegiană. Bărci, iahturi și corăbii au fost tîrîte de el, fiindcă nu s-au ferit înainte de a ajunge în bătaia lui. Se mai întîmplă adesea ca balenele să se apropie prea mult de curent și să fie covîrșite de forța lui; atunci e cu neputință de închipuit răcnetele și mugetele lor în lupta fără nădejde de a se elibera. Un urs, odată, încercînd să treacă înot de la Lofoten la Moskoe, a fost înhățat de curent și dus la fund. Mormăitul lui înfiorător se putea auzi de pe coastă. Trunchiuri groase de brazi și de pini, după ce au fost înghițite de curent, ies iar la suprafață sfărîmate și sfîșiate în așa fel de parcă le-ar fi crescut țepi. Aceasta dovedește cu prisosință că fundul e făcut din stînci ascuțite, printre care s-au rostogolit încoace și încolo. Curentul acesta ține de fluxul și refluxul mării, ale cărei ape cresc neschimbat din șase în șase ceasuri. În 1645, într-o duminică înainte de lăsatul secului, dis-de-dimineață a bîntuit cu atîta vuiet și mînie încît pînă și pietrele caselor de pe coastă s-au prăbușit la pămînt".

Cît despre adîncimea apei, nu văd cum ar fi putut să fie măsurată în apropierea nemijlocită a vîrtejului. Desigur că cele „patruzeci de brațe" se referă numai la partea canalului vecină cu țărmul înspre Moskoe sau înspre Lofoten. Adîncimea în centrul lui Moskoestrom trebuie să fie cu mult mai mare; și privirea piezișă pe care o poți arunca de pe cel mai înalt pisc al Muntelui Helseggen în hăul vîrtejului e cea mai bună dovadă a acestui fapt. Uitîndu-mă în jos de pe acest promontoriu, spre puhoaiele urlătoare ale iadului, nu puteam să nu zîmbesc de nevinovăția cu care povestește prea-cinstitul Ionas Ramus istoriorele lui cu urși și balene ca un lucru de necrezut, cînd mie de fapt mi se părea de la sine înțeles că ajungînd în puterea acestui sorb ucigător, cea mai mare navă de război din cîte au fost vreodată, nu i-ar putea ține piept nici cît un fulg în furtună și ar pieri cu totul într-o clipită.

Unele încercări de a explica fenomenul care mi se păruseră la citire mai vrednice de crezare — după cît îmi amintesc — luau acum o înfățișare cu totul deosebită și care nu mă mai mulțumea. Ideea îndeobște recunoscută e că vîrtejul acesta împreună cu alte trei mai mici dintre Insulele Ferroe „nu au altă pricină decît mișcarea valurilor, care se înalță și recad, la vremea fluxului și a refluxului, ciocnindu-se de un rînd de stînci și brizanți. Apele astfel stăvilite se reped ca o cataractă; și cu cît se ridică mai sus mareea, cu atît mai adîncă îi este căderea; și urmarea firească este un sorb sau un vîrtej a cărui neasemuită putere de absorbire e îndeajuns de bine cunoscută din alte experiențe mai mărunte". Acestea sînt cuvintele cuprinse în „Encyclopaedia Britannica". Kircher și alții își închipuie că în centrul canalului Maelstromului se găsește un abis care răzbate prin tot globul și are ieșire într-un alt loc foarte îndepărtat — care s-a spus odată că ar fi cu siguranță Golful Botnic. Părerea aceasta destul de naivă a fost singura cu care s-a împăcat închipuirea mea în timp ce priveam; cînd i-am vorbit de ea călăuzei mele, am fost oarecum uimit să-l aud spunîndu-mi că el totuși nu o împărtășește, cu toate că, îndeobște, ea e recunos-

cută de norvegieni. Cît despre ideea de mai sus, îmi mărturisi că nu e în stare să o înțeleagă, și eu am fost cu totul de părerea lui fiindcă, oricît ar fi de convingătoare pe hîrtie, pare ceva de neînțeles sau chiar absurd cînd e rostită printre tunetele abisului.

— Acum, că te-ai uitat bine la vîrtej, îmi spuse bătrînul, dacă o iei de-a buşilea pe după o stîncă şi-ți găsești un loc ferit de vînt şi de zgomotul valurilor, am să-ți istorisesc o întîmplare care o să te încredințeze că știu şi eu ceva despre Moskoestrom.

M-am aşezat aşa cum dorea, iar el a început:

— Acum cîtva timp, aveam dimpreună cu alți doi frați ai mei un barcaz de vreo şaptezeci de tone, echipat ca o goeletă, cu care ne duceam de obicei să pescuim printre insule, dincolo de Moskoe, în apropiere de Vurrgh. Se pescuieşte foarte bine printre vîltori, numai să ai destulă îndrăzneală să le înfrunți la momentul potrivit; dintre toți pescarii de pe coasta Lofotenului, noi trei eram singurii care ne făceam mereu de lucru ieşind în larg la insule, aşa precum ți-am spus. Grindurile de pescuit obişnuite sînt cu mult mai jos, înspre sud. Acolo poți să prinzi peştele la orice oră şi fără prea mare primejdie, şi de asta părțile acelea sînt mai căutate. Totuşi aici, printre stînci, sînt anume locuri care dau peşte din felurile cele mai alese şi mult mai din belşug; aşa că noi prindeam într-o singură zi atît cît alții, mai sfielnici în meserie, n-ar fi putut aduna nici într-o săptămînă. De fapt era un fel de socoteală nebunească, în care ne puneam viața în primejdie, în loc să muncim, şi în care curajul ținea loc de capital.

Ne adăposteam barcazul într-un golfuleț la vreo cinci mile mai sus de aici şi, pe vreme bună, foloseam de obicei cele cincisprezece minute de acalmie dintre flux şi reflux ca să ne avîntăm în canalul cel mare al curentului, departe de vîrtej şi apoi să lăsăm ancora undeva, pe aproape de Otterholm sau Sandflesen, unde vîltorile nu sînt atît de năpraznice ca în alte părți. Rămîneam aici îndeobşte pînă se liniştea iarăşi apele, cînd ridicam ancora şi porneam spre casă. Nu ieşeam în mare pentru isprava asta decît cu vînt potrivit din coastă şi la plecare, şi la sosire — un vînt de care să fim siguri că nu cade înainte de întoarcerea noastră — şi rareori dădeam greş în această privință. Numai de două ori în şase ani, am fost siliți să stăm toată noaptea la ancoră, din pricina unui calm plat, care e într-adevăr un lucru rar pe meleagurile acestea, şi odată am fost nevoiți să stăm prin grinduri muritori de foame, aproape o săptămînă întreagă, din pricina vîntului care a început să bată puțin după ce am ajuns acolo şi care a răscolit canalul atît de rău, că nu ne-am mai putut gîndi să-l trecem. În acea împrejurare, vîltorile ne năpusteau, rotindu-ne atît de năpraznic, încît, în cele din urmă, ni s-a stricat şi ancora şi a trebuit s-o virăm, şi orice am fi făcut, am fi fost tîrîți în larg dacă nu se întîmpla să fim împinşi într-unul din nenumăratii curenți, care azi sînt şi mîine nu-s, şi care ne-a abătut spre Flimen, la adăpost de vînt, unde, din fericire, am putut să ancorăm.

Nu-ți mai spun nici a zecea parte din greutățile pe care

le-am îndurat pe „grinduri" — e un loc rău, în care, chiar şi pe vreme bună, nu trebuie să te bagi, dar totdeauna găseam un mijloc ca să fugim de gheara Maelstromului fără să păţim nimic, cu toate că am fost uneori cu sufletul la gură cînd s-a întîmplat să fim cu un minut prea devreme sau prea tîrziu faţă de acalmia dintre flux şi reflux. Uneori vîntul nu era aşa de puternic cum ni se păruse nouă la plecare, şi atunci mergeam mai încet decît am fi dorit, şi curentul nu ne lăsa să ne cîrmim barca. Fratele meu cel mare avea un fecior de optsprezece ani. Aveam şi eu doi băieţi zdraveni. Ne-ar fi prins bine în astfel de împrejurări — fie la rame, fie mai apoi la pescuit —, dar oricum, cu toate că noi înfruntam primejdia, nu ne lăsa inima să-i expunem şi pe cei tineri, fiindcă, la urma urmei, e lucru ştiut, era primejdie de moarte — iată adevărul.

Peste cîteva zile se împlinesc trei ani de cînd s-au întîmplat cele ce-ţi povestesc. Era în a zecea zi a lunii iulie 18..., — zi pe care oamenii de prin partea locului n-au s-o uite niciodată, fiindcă atunci a bîntuit cea mai groaznică furtună care ne-a venit din cer vreodată. Şi totuşi, toată dimineaţa şi chiar pînă tîrziu după-amiază, adiase un vînticel uşor şi potrivit dinspre sud-vest; soarele strălucea cu tot dinadinsul, astfel că nici cel mai bătrîn marinar dintre noi nu ar fi putut prevedea cele ce aveau să urmeze.

Noi trei, adică cei doi fraţi ai mei şi cu mine, am trecut printre insule pe la orele două după-amiază şi în curînd ne-am umplut barcazul cu peşte de soiul cel mai bun, care, ne-am dat cu toţii seama, era în acea zi mai din belşug ca niciodată. După ceasul meu era tocmai şapte cînd am ridicat ancora şi am luat-o spre casă, în aşa fel ca să trecem partea cea mai grea a curentului în vremea acalmiei, care ştiam că o să fie la opt.

Am pornit cu un vînt bun din tribord, am plutit o bucată de vreme cu mare iuţeală şi nici nu ne gîndeam la vreo primejdie, fiindcă, într-adevăr, nu ni se părea că avem de ce să ne temem. Deodată am fost împinşi înapoi de o răbufnire de vînt dinspre Helseggen. Era ceva cu totul neobişnuit, ceva ce nu ni se întîmplase niciodată şi m-am simţit niţel îngrijorat, fără să prea ştiu de ce. Am pus barca în vînt, dar n-am putut ţine-drumul spre vîrtejuri şi eram tocmai să propun să ne întoarcem la ancoră, cînd privind înapoi am văzut un nor ciudat arămiu care acoperea tot orizontul şi care creştea cu o repeziciune uluitoare.

Între timp, briza care ne purtase a căzut şi ne-am pomenit în calm plat, iar curenţii ne împingeau de colo pînă colo. Totuşi această stare de lucruri a durat prea puţin, ca să ne dea răgaz să gîndim. În mai puţin de un minut, furtuna se abătu asupra noastră, în mai puţin de două minute, cerul se acoperi în întregime şi s-a făcut deodată atît de întuneric că nici nu ne mai vedeam unul pe altul în barcă, printre stropii de spumă care ne loveau.

Nici nu încerc să-ţi descriu uraganul care a bîntuit atunci; ar fi o nebunie. Nici cel mai bătrîn lup de mare din toată Norvegia n-a mai trecut prin aşa ceva: strînsesem pînzele mai înainte de a ne fi înhăţat furtuna. Dar la cea dintîi răbufnire, amîndouă catargele au fost smulse peste bord, de parcă ar fi

fost tăiate, arborele cel mare tîrînd cu el și pe fratele meu mai mic, care, ca să fie mai sigur, se agățase de el.

Acum, barca noastră era ca un fulg, cel mai ușor ce fusese vreodată pe ape. Avea o punte netedă ca în palmă, afară de un mic tambuchiu la pupă și de obicei noi închideam tambuchiul ăsta cînd trebuia să trecem prin Strom, ca o măsură de prevedere împotriva mării în clocot. Dar în împrejurarea de față ne-am fi înecat numaidecît, căci vreme de cîteva clipe am fost scufundați de-a binelea. Nu pot spune cum de a scăpat fratele meu mai mare din prăpădul ăsta, fiindcă nu am avut niciodată prilejul să mă lămuresc. Cît despre mine, de îndată ce dădui drumul arborelui trinchet, mă aruncai lat pe punte cu picioarele sprijinite în parapetul îngust al prorei, cu mîinile încleștate de un tachet de la piciorul trinchetului. Doar un îndemn lăuntric m-a împins să fac asta — și era fără îndoială *cel mai bun lucru de făcut* — *căci eram prea tulburat ca* să pot cugeta. După cum am spus, vreme de cîteva clipe, am fost cu totul potopiți, și în tot răstimpul acesta îmi ținui răsuflarea *și mă agățai de tachet*. Cînd n-*am mai putut* îndura, m-am ridicat în genunchi, ținîndu-mă zdravăn cu mîinile și mi-am scos afară capul. Chiar în clipa aceea, mica noastră navă s-a scuturat ca un cîine care iese din apă și, în felul acesta, s-a înălțat niței deasupra valurilor. Tocmai încercam să lupt cu buimăceala, care mă cuprinsese, și să-mi vin în fire, cînd, deodată, simții că mă apucă cineva de braț. Era fratele meu mai mare, și inima îmi tresări de bucurie, fiindcă eram sigur că fusese tîrît peste bord ; dar în clipa următoare, bucuria asta se prefăcu în groază, căci își lipi gura de urechea mea și-mi răcni un singur cuvînt : „**Moskoestrom !**".

Nimeni nu va ști niciodată ce-am simțit eu în clipa aceea. M-am cutremurat din creștet pînă-n tălpi, de parcă m-ar fi scuturat cele mai năprasnice friguri. Știam destul de bine ce voia el să spună cu această singură vorbă, știam ce dorea el să mă facă să înțeleg. Vîntul care ne purta acum ne ducea drept înspre vîrtejul Stromului, și nimic nu ne mai putea mîntui.

Îți dai seama că atunci cînd treceam prin canalul Stromului chiar și pe vremea cea mai bună ocoleam vîrtejul pe *departe ; de altfel trebuia să așteptăm și să fim cu luare aminte* să prindem acalmia, dar acum ne repezeam de-a dreptul în prăpastie și încă pe o furtună ca asta ! Fără doar și poate — *mă gîndeam eu — o să ajungem acolo în vremea acalmiei* și mai aveam deci nițică speranță. Dar în clipa următoare, mă blestemam că pot fi atît de nesocotit încît să mai trag nădejde. Știam prea bine că eram pierduți, chiar de am fi fost pe o navă cu nouăzeci de tunuri.

Între timp, furia dinții a furtunii se potolise sau poate că nu o mai simțeam, fugind în fața ei, dar orișicum, apele, care la început erau stăpînite de vînt și se întindeau netede și spumegînde, se ridicau acum în valuri cît munții de înalte. Și pe cer se întîmplase o schimbare ciudată. Împrejurul nostru, în orișice parte, era negru ca smoala, dar chiar deasupra noastră se ivi deodată un petic rotund de cer senin, atît de senin cum nu mi-a mai fost dat să văd — de un albastru închis și cald, și prin el scînteia luna plină cu o strălucire pe care nu i-o

cunoscusem niciodată. Lumina totul în jurul nostru pînă în cele mai mici amănunte, dar — doamne sfinte! — ce priveliște i-a fost dat să lumineze.

Încercai atunci o dată sau de două ori să vorbesc cu fratele meu, dar zgomotul, fără să înțeleg de ce, crescuse în așa măsură, că n-am putut să-l fac să audă nici un cuvînt, cu toate că răcneam în urechea lui, ridicînd glasul cît mai tare. Clătină atunci din cap palid ca un mort și-și ridică un deget, ca și cum ar fi spus: **„Ascultă!"**. La început nu m-am putut dumiri ce vrea să spună, dar, deodată, îmi fulgeră prin minte un gînd îngrozitor. Scosei ceasul din buzunar. Stătuse. La lumina lunei, mă uitai la cadran și, zvîrlindu-l departe în ocean, am izbucnit în lacrimi. **Se oprise la șapte! Trecuse răstimpul de acalmie, și vîrtejul marelui curent marin se dezlănțuise cu întreaga lui furie.**

Cînd o corabie bine construită, bine echipată și nu prea încărcată se află în largul mării, pe un vînt puternic, valurile totdeauna parcă izbucnesc de dedesubtul ei. E un lucru de neînțeles pentru un om de pe uscat; e ceea ce se numește în termeni marinărești **„a încăleca pe val"**. Încălecasem deci cu multă sprinteneală pe val, dar acum ne-am pomenit cu un talaz uriaș care, luîndu-ne din urmă, ne înălță cu el sus, pînă la cer. N-am crezut niciodată că un val se poate ridica atît de sus. Apoi ne-am pogorît pînă jos lunecînd rotund și dîndu-ne afund, că mi-a venit amețeală și leșin, ca și cum m-aș fi prăbușit în vis de pe vîrful unui munte înalt. Dar pe cînd eram sus, am aruncat *o repede ochire împrejur și această singură ochire mi-a fost* de ajuns. Într-o clipă îmi dădui seama de poziția noastră, întocmai. Vîrtejul Moskoestrom era drept în față, la un sfert de milă, dar nu semăna cu Moskoestromul de toate zilele, cum nu seamănă vîrtejul pe care-l vezi acum cu bulboanele de la scocul morii. Dacă n-aș fi știut unde ne aflăm și la ce ne putem aștepta, n-aș fi recunoscut cîtuși de puțin locurile. Așa cum se arăta, am închis ochii, fără de voie, îngrozit. Pleoapele mi se lipiră, ca într-un spasm.

N-au trecut mai mult de două minute, cînd, deodată, simții că valurile se potolesc și că sîntem învăluiți în spumă. Corabia a virat pe neașteptate la babord și apoi s-a năpustit în noua direcție ca un fulger. În aceeași clipă, urletul asurzitor al apei s-a pierdut cu totul într-un fel de țipăt ascuțit, un sunet de care ți-ai putea da seama închipuindu-ți supapele cîtorva mii de vapoare care și-ar slobozi aburii toate deodată. Ne găseam atunci în brîul clocotitor de spumă care mărginește totdeauna vîrtejul. Mă gîndeam desigur că minuta următoare o să ne scufunde în abis, înaintrul căruia nu puteam vedea prea lămurit din pricina uluitoarei iuțeli care ne împingea înainte. Barca nu părea cîtuși de puțin că se scufundă în apă, ci numai că zboară, ca o bășică de aer, la fața vîltorii. La tribord aveam vîrtejul, iar la babord se întindea largul oceanului pe care-l părăsisem. Se înălța între noi și zare ca un zid sbuciumat și înalt.

Ar putea să pară ciudat, dar acum, că eram chiar în gura prăpastiei, eram mai liniștit decît atunci cînd abia ne apropiam

de ea. După ce pierdusem orice nădejde, mă dezbărasem aproape cu totul de groaza care mă făcuse neom. Pesemne că deznădejdea îmi încordase nervii.

S-ar putea crede că mă laud, dar ceea ce-ți spun eu e adevărul curat: am prins a cugeta ce minunat ar fi să mori în felul acesta și ce nerozie e din parte-mi să mă gîndesc la ceva atît de mărunt ca viața mea, față de o atît de măreață înfățișare a puterii dumnezeiești. Cred că am roșit de rușine cînd mi-a trecut gîndul acesta prin minte. După un răstimp, am fost stăpînit de cea mai vie curiozitate în ce privește vîrtejul. Simțeam fără doar și poate o **dorință** să-i cercetez adîncurile, chiar cu prețul jertfei pe care urma s-o fac; și cea mai mare durere era că nu am să fiu niciodată în stare să povestesc vechilor mei tovarăși de pe țărm despre tainele pe care le voi pătrunde. Fără îndoială că era foarte curios ca astfel de închipuiri năzdrăvane să treacă prin capul cuiva care se afla într-o asemenea primejdie — și m-am gîndit adesea că tîrcoalele bărcii în jurul vîltorii mă cam făcuseră să-mi pierd mințile.

Mai era o împrejurare care m-a ajutat să-mi vin în fire, și anume faptul că vîntul încetase să mai bată; și nu ne mai putea ajunge în starea noastră de-acum, fiindcă, așa cum ai văzut și dumneata, brîul de spumă e cu mult mai jos decît *nivelul întregului ocean, și acesta din urmă se ridica deasupra* noastră, ca o creastă de munte uriaș și negru. Dacă n-ai fost niciodată în mare pe o furtună puternică, nu poți să-ți dai seama cît de tare te buimăcește vîntul și împroșcările de spumă. Te orbesc, te asurzesc și te sugrumă, luîndu-ți orice putință de *faptă și gîndire. Dar scăpasem acum în mare măsură de aceste* neajunsuri, așa cum în temniță se îngăduie ucigașilor condamnați la moarte unele mici hatîruri, care le erau oprite cît nu li se rostise încă osînda.

Nu pot să spun de cîte ori ne-am învîrtit în acel brîu de ape. De aproape o oră goneam jur împrejur; mai mult zburînd decît plutind. Pătrundeam din ce în ce mai adînc în inima vîrtejului și mai aproape, tot mai aproape, de groaznicul lui povîrniș, dinăuntru. În răstimpul acesta, nu slăbisem din mîini tachetul. Fratele meu era la pupă, ținîndu-se de un butoiaș de apă gol, care fusese legat zdravăn sub habitaclu. Era singurul *lucru de pe punte care nu fusese măturat peste bord, cînd fur*tuna se abătuse asupră-ne prima oară. Cînd ne apropiarăm de marginea puțului, el lăsă butoiul și se îndreptă spre tachet, de pe care, în groaza lui de moarte, se străduia să-mi descleștezе mîinile, acesta nefiind destul de mare ca să poată fi bine înșfăcat de amîndoi. Niciodată n-am simțit o durere mai adîncă decît în clipa cînd l-am văzut că încearcă o asemenea faptă, cu toate că îmi dădeam seama că nu era în toate mințile cînd o săvîrșea; spaima și nu altceva făcuse din el un nebun furios. Nu m-am gîndit totuși să mă iau la întrecere cu el. Știam că e tot una care dintre noi îl apucă, astfel că i-am lăsat lui tachetul și m-am dus la butoiașul de la pupă. Nu mi-a fost prea greu s-ajung acolo, căci barcazul zbura jur împrejur cu destulă tărie și drept pe chilă, împins doar încoace *și încolo de uriașele rotocoale și bulboane ale vîrtejului.*

De abia mă adăpostisem bine în locul meu cel nou, cînd, deodată, ne-am aplecat cumplit la tribord și ne-am năpustit orbește în abis. Am șoptit în grabă o rugăciune către dumnezeu și am crezut că totul s-a sfîrșit. Simțind iureșul ameților al coborîșului, m-am încleștat dintr-o dată mai tare de butoiaș și am închis ochii. Vreme de cîteva clipe n-am îndrăznit să-i mai deschid, căci așteptam pe dată prăpădul și mă minunam că nu mă aflu încă în luptă de moarte cu apele. Dar clipă după clipă treceau, și eu eram încă în viață. Impresia de cădere încetase, și mișcarea corabiei semăna cu cea de mai înainte din brîul de spume, cu deosebirea că acum eram mai aplecați pe o coastă. Am prins curaj și m-am uitat încă o dată la priveliște.

N-am să uit niciodată fiorii de spaimă, de groază și de admirație ce m-au străbătut cînd am privit în jurul meu. Barca părea că stă agățată printr-o vrajă la jumătatea drumului, pe fața lăuntrică a unei pîlnii de o mărime uriașă și nespus de adîncă, ai cărei pereți cu totul netezi ar fi părut de abanos, de n-ar fi fost iuțeala cumplită cu care se roteau și lumina strălucitoare și groaznică pe care o răsfrîngeau, atunci cînd, din ochiul deschis între nori, — de care ți-am mai spus — razele lunei pline se revărsau într-un șuvoi de aur și de slavă pe muchiile negre, departe, pînă în tainițele de nepătruns ale abisului.

La început am fost mult prea tulburat, ca să-mi pot da seama lămurit de ceva. O izbucnire fără de margini și de o cumplită măreție a fost singurul lucru pe care l-am văzut. Totuși, cînd mi-am venit puțin în fire, mi-am aruncat ochii fără voie în jos. Din pricina felului cum barca noastră atîrna pe suprafața înclinată a vîrtejului puteam privi în partea asta nestingherit. Era dreaptă pe chilă, adică puntea ei făcea un plan paralel cu cel al apei, dar aceasta avea o înclinare de mai mult de patruzeci și cinci de grade, astfel că părea că stăm pe o coastă. Cu toate acestea, nu se putea să nu-mi dau seama că nu mi-era mult mai greu să mă țin și să mă sprijin în această poziție decît dacă ar fi fost vorba de un plan orizontal. Asta se datora, pesemne, vitezei cu care ne învîrteam.

Razele lunei păreau că cercetează pînă și străfundul adîncului abis; nu puteam însă zări nimic deslușit din pricina ceții dese ce învăluia totul și deasupra căreia se desfășura un minunat curcubeu, ca acea punte îngustă și șubredă, despre care spun musulmanii că ar fi singura cale între timp și veșnicie. *Ceața sau spuma aceasta se datora fără îndoială înaltelor ziduri* care se întîlneau la capătul de jos al pîlniei și se izbeau între ele. Dar urletul care din negură se ridica spre ceruri, eu nu mă încumet să-l descriu.

Lunecînd mai întîi de pe brîul de spume în prăpastie, ne-am dus la o mare depărtare pe povîrnișul. Dar de-aici înainte, coborîrea noastră nu s-a potrivit cîtuși de puțin cu începutul. Jur împrejur ne învîrteam; dar nu cu o mișcare regulată, ci în *salturi și volte amețitoare care ne repezeau uneori doar la vreo* sută de yarzi, iar alteori pe aproape toată roata vîrtejului. Cu fiece rotire coboram tot mai mult în abis, coborîre înceată, dar foarte vădită.

Uitîndu-mă mai departe pe nemărginitul deșert al apelor de abanos ce ne purtau, mi-am dat seama că barca noastră nu

era singurul lucru ce căzuse în îmbrățișarea vîrtejului. Deasupra și dedesubtul nostru se vedeau sfărîmături de nave, bucăți mari de cherestea, trunchiuri de copaci și alte lucruri mai mărunte, ca mobile de casă, lăzi sparte, butoaie și bîrne. Ți-am mai povestit despre felul cum spaima mea dinții se prefăcuse într-o curiozitate nefirească. Ea părea că sporește pe măsură ce mă *apropiam mai mult de groaznicul meu sfîrșit. Începui acum să cercetez* cu o ciudată luare-aminte nenumăratele lucruri ce pluteau în preajma noastră.

Trebuie să-mi fi ieșit din minți, căci pentru mine era un fel de **petrecere** să stau și să socotesc cu ce iuțeală se prăvăleau diferitele lucruri în hăul de spumă. Desigur, bradul ăsta — m-am pomenit spunînd deodată — o să facă el cel dintîi groaznicul salt și o să piară! Dar am fost dezamăgit cînd am văzut că sfărîmăturile unei corăbii olandeze i-au luat-o înainte și au ajuns la fund mai devreme. Într-un tîrziu, după ce făcusem mai multe preziceri de acest fel și fusesem mereu dezamăgit, faptul acesta, că socoteala mea a tot dat greș, îmi dădu de gîndit și mă făcu să tremur din tot trupul, în timp ce inima porni din nou *să-mi bată cu putere.*

Dar nu o spaimă nouă mă tulbura așa, ci zorile unei speranțe și mai răscolitoare. O speranță care răsărea în mine, parte din amintire, parte din observațiile mele din clipa de față. M-am dus cu gîndul la rămășițele plutitoare, atît de felurite, semănate pe toată coasta Lofotenului și care au fost sorbite și apoi respinse *departe de Moskoestrom.* Mai *toate erau sfărîmate* într-un chip nemaipomenit, sfîrtecate și zdrobite în așa fel de parcă ar fi fost pline de așchii, dar mi-am adus aminte lămurit că *unele dintre ele nu arătau deloc vătămate. Nu-mi puteam da* seama de această deosebire decît presupunînd că bucățile sfărîmate erau cele ce fuseseră **cu totul sorbite,** iar celelalte intraseră *în vîrtej într-un răstimp tîrziu al mareei sau pogorîseră,* din cine știe ce pricină, atît de încet după ce intraseră, încît n-au apucat să ajungă la fund, înainte de întoarcerea fie a fluxului, fie a refluxului. M-am gîndit că ar fi cu putință ca în această împrejurare ele să fie din nou rostogolite la nivelul oceanului, fără a împărtăși soarta celor ce-au pătruns mai devreme sau au fost înghițite mai repede.

Totodată am mai făcut și trei observații însemnate. Prima a fost că, îndeobște, cu cît un lucru era mai mare cu atît cobora mai repede; cea de-a doua, că între două mase de mărime egală, una sferică și cealaltă **de o formă oarecare,** viteza la coborîre a celei sferice era mai mare; a treia, că între două mase de volum egal, una cilindrică și cealaltă de o formă oarecare, cilindrul era absorbit cel mai încet. De-atunci, de cînd am scăpat, am stat de mai multe ori de vorbă în privința asta cu un bătrîn dascăl de la noi și de la el am învățat să folosesc cuvintele cilindru și sferă. Mi-a explicat, deși eu am uitat explicația, că ceea ce văzusem eu era, de fapt, urmarea firească a formei epavelor plutitoare. Și mi-a arătat cum se face că un cilindru, rotindu-se într-un vîrtej, se împotrivește mai tare sor-

birii lui și e mai anevoie tras la fund decît alt corp de aceeași mărime, dar de orice altă formă[1].

Un fapt tulburător întărea și mai mult aceste observații și nu-mi dădea pace pînă nu le adeveream, și anume că la fiecare rotire a noastră treceam pe lîngă ceva ce semăna a butoi sau pe lîngă verga sau catartul unei corăbii și că între timp multe dintre aceste lucruri care fuseseră la același nivel cu noi, cînd mi-am aruncat prima oară ochii asupra minunăților vîrtejului, erau acum cu mult deasupra noastră și păreau că s-au clintit prea puțin de pe locul lor de la început.

Nu am stat multă vreme la îndoială. Am hotărît să mă leg zdravăn de butoiul pe care-l strîngeam în brațe, să-l desfac de lîngă habitaclu, de care era prins, și să mă arunc împreună cu el în mare. Am atras atenția fratelui meu prin semne, arătînd spre butoaiele care pluteau în apropierea noastră, și am făcut tot ce-mi sta în putință să-l fac să priceapă ce aveam de gînd. În cele din urmă, am crezut că a înțeles ce urmăream, dar, fie că o fi înțeles sau nu, a dat din cap cu deznădejde și n-a vrut să se urnească de la locul lui de lîngă tachet. Mi-era cu neputință să ajung pînă la el; împrejurările nu-mi mai îngăduiau nici un răgaz; și astfel, după o luptă crîncenă, cu mine însumi, m-am hotărît să-l las în voia soartei; m-am legat bine de butoi cu ajutorul frînghiilor care-l prinseseră de habitaclu și, fără să mai preget nici o clipă, m-am aruncat cu el în mare.

Urmarea a fost întocmai cum nădăjduisem. Eu însumi fiind acela care-ți istorisesc toate astea, precum vezi, am scăpat cu bine, și pentru că ai și aflat în ce fel s-a înfăptuit scăparea mea și ești așadar în măsură să știi de mai înainte tot ce-aș mai avea să-ți spun, am să încheiu cît mai degrabă povestirea mea.

Nu trecuse un ceas de cînd părăsisem vasul, cînd, după ce acesta coborîse la o mare depărtare sub mine, făcu trei sau patru năpraznice rotiri la rînd și, ducînd cu sine pe scumpul meu frate, se năpusti deodată orbește în hăul de spume, pe veci. Butoiul de care eram legat se lăsase nițel mai jos de jumătatea distanței dintre fundul vîltorii și locul unde sărisem peste bord, cînd se întîmplă o mare schimbare în înfățișarea vîrtejului. Pereții povîrniți ai uriașei pîlnii se făceau din clipă în clipă mai puțin prezișii. Treptat, rotirile sorbului se domoliră. Spumele și curcubeul pieriră pe nesimțite, și fundul genunii păru că se ridică încet.

Cerul era senin, vîntul căzuse, și luna plină pogora strălucitoare spre apus, cînd mi-am venit în fire pe apele oceanului, drept în fața coastei de la Lofoten și nițel mai sus pe locul pe care fusese odată vîrtejul lui Moskoestrom. Era tocmai în ceasul de acalmie, dar după uragan, marea mai ridica încă talazuri înalte ca munții. Eram purtat cu o iuțeală năpraznică în puhoiul marelui curent și în cîteva clipe am fost zvîrlit la mal, pe grindurile pescarilor. O barcă m-a culeș de acolo, sleit de oboseală

1 Vezi Archimedes: „De incidentibus in fluido", lib. 2 — E.A.P.

și fără de glas. Acum, că primejdia trecuse, eram mut din pricina grozăviilor îndurate. Cei ce m-au ridicat pe bord erau vechii mei prieteni și tovarăși de toate zilele, care însă nu m-au recunoscut, cum n-ar fi putut recunoaște un călător întors din lumea duhurilor. Părul meu, din negru ca pana corbului cum fusese în ajun, albise de tot, așa cum îl vezi acum. Ei mai spuneau că toată înfățișarea și felul meu de a fi se schimbaseră. Le-am istorisit povestea mea, însă n-au vrut s-o creadă. Acum ți-o spun și dumitale, dar nu prea trag nădejde că o să-i dai mai multă crezare decît i-au dat pescarii șugubeți din Lofoten.

(Din culegerea de povestiri care vor apărea în Editura de stat pentru literatură și artă.)

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile şi sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecţia noastră pe adresa Bucureşti, Raionul I. V. Stalin, Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Nr. 1, Redacţia revistei „Ştiinţă şi tehnică". Telefon 7.60.10 int. 1571-1164.

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice" apare la 1 şi 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, preţul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

Preţul abonamentelor:

3 luni	6 lei
6 luni	12 lei
1 an	24 lei

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU